

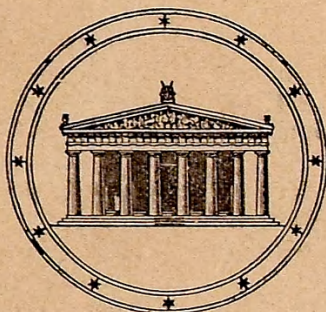
ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1900

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1901

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευεργέται τῆς Ἑταιρείας	» 3
Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας	» 4
Ἐπιτίμιοι Ἑταῖροι	» 5
Τακτικοὶ Ἑταῖροι	» 6
Ἐκθέσεις τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας	» 9
Ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸ Ὀλυμπεῖον	» 11, 29
Ἀνασκαφαὶ ἐν τῇ Στοᾷ τοῦ Ἀττάλου	» 11, 31
Ἀνασκαφαὶ περὶ τὴν Ἀκρόπολιν	» 11,
Ἀνασκαφαὶ ἐν Πειραιεῖ	» 12, 35
Ἀνασκαφαὶ ἐν Σουνίῳ	» 12, 51
Ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν Φυλὴν	» 13, 38
Ἀνασκαφαὶ παρὰ τὰ Καλύδια Κουβαρᾶ Ἀττικῆς	» 14
Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐρετρίᾳ	» 14, 53
Ἀνασκαφαὶ ἐν Χαλκίδι	» 15, 57
Ἀνασκαφαὶ ἐν Ῥηνεῖᾳ	» 16, 67
Ἀνασκαφαὶ ἐν Θεσσαλίᾳ	» 16, 72
Ἀνασκαφαὶ ἐν Μυκῆναις	» 16, 73
Ἀνασκαφαὶ παρὰ τὴν Σπάρτην	» 16, 74
Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἀνδανείᾳ	» 17
Ἀνασκαφαὶ ἐν Ἐπιδαύρῳ	» 17, 94
Ἔργασίαι πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Παρθενῶνος	» 19
Ἔργασίαι πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Μνημείου τοῦ Φιλοπάππου	» 19
Ἔργασίαι πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἐν Δαφνίῳ ναοῦ	» 19
Ἔργασίαι πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἐν Δελφοῖς Σταδίου	» 20
Ἔργασίαι ἐν τῷ Ὠδεῖῳ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ	» 88
Οἰκοδομὴ Μουσείων ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις	» 20
Ἀγορὰ ἀρχαίων	» 20
Ἀποστολὴ διδάκτορος εἰς Γερμανίαν πρὸς σπουδὴν τῆς Ἀρχαιολογίας	» 21
Ἀποστολὴ ἀρχαιολόγων εἰς Ἑσπερίαν	» 21
Ἐφημερὶς Ἀρχαιολογικῆ	» 21
Ἱστορία τῆς Ἑταιρείας	» 21
Ἀνέκχυστις ἀγαλμάτων παρὰ τὰ Ἀντικύθηρα	» 22, 96
Συνελεύσεις Ἑταίρων	» 23
Ἐκθέσεις τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς	» 24
Ἐκθέσεις περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἑταιρείας	» 27 - 94
ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ	
Γενικὸς Ἰσολογισμὸς τῆς χρήσεως 1900	» II
Ἀνάλυσις τῆς μερίδος « Ἐσοδα καὶ Ἐξόδα »	» IV
Ἀπολογισμὸς τῶν Ἐσόδων	» VI
Ἀπολογισμὸς τῶν Ἐξόδων	» VIII
Κίνησις τοῦ ταμείου κατὰ τὸ ἔτος 1900	» XXII
Πίναξ ἐμφαινίων τὴν περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1900	» XVIIII
Γενικὴ λογοδοσία τοῦ ἔτους 1900	» XXVI

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΡΙΣΤΗΜΙΟΝ
Η ΕΠΙΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΣΥΡΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΑΚΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Χ. ΠΕΤΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΡΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX
ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΕΡΟΝΤΕ
HEINRICH SCHLIEMANN
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΡΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΡΡΩΙΟΣ
ΟΘΩΝ Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΡΟΥΛΟΣ
BENIAMIN ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΒΑΝΟΡΟΥΛΟΣ
ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΡΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Β. Υ. Ο ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἀντιπρόεδρος
Δ. Τσιθανόπουλος

Β' Ἀντιπρόεδρος
Γ. Νικολαΐδης

Γραμματεὺς

Π. Καβαδίας

Σύμβουλοι

Στ. Ἀνδρόπουλος	Γ. Παπαθασιλείου
Β. Γιαννούλης	Ἄ. Ῥωμανός
Π. Καρολίδης	Ἄν. Σκιᾶς
Β. Λεονάρδος	Β. Στάης
Ἰ. Ὁθ. Λύδερς	Γ. Στρέϊτ
Δ. Μακκᾶς	Χ. Τσούντας
Γ. Μιστριώτης	

ΕΠΙΤΙΜΙΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

† Η Α. Μ. Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ
Η Α. Υ. Ο ΠΡΙΓΚΙΨ ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΤΟΥ SAX-
MEININGEN
Η Α. Υ. Ο ΠΡΙΓΚΙΨ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΣ ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΟΥ HESSEN

- Ὁ Σ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Προ-
κόπιος.
Friederich Adler. Berlin.
Otto Benndorf. Wien.
Max Collignon. Paris.
Domenico Comparetti. Firenze.
Alexander Conze. Berlin.
Θεόδωρος Δηλιγιάννης. Ἀθήνησι.
Wilhelm Dörpfeld. Ἀθήνησι.
Joseph Durm. Karlsruhe.
Sir John Evans. London.
Paul Foucart. Paris.
Adolph Furtwängler. München.
Ernst Gardner. Cambridge (Eng-
land).
Perey Gardner. Oxford.
B. L. Gildersleeve. Baltimore. U.
S. America.
Will. Watson Goodwin. Cam-
bridge. U. S. America.
Hamdy Bey. Ἐν Κωνσταντινουπόλει.
B. Haussoulier. Paris.
L. Heuzey. Paris.
Th. Homolle. Ἀθήνησι.
R. C. Jebb. Cambridge (England).
R. Kekulé. Berlin.
Adolph Kirchhoff. Berlin.
Ulrich Köhler. Berlin.
Lucien Magne. Paris.
Adolph Michaelis. Strassburg.
A. S. Murray. London.
Charles Eliot Norton. Cambridge
U. S. America.
F. C. Penrose. London.
G. Perrot. Paris.
W. M. Ramsay. Aberdeen (Scott-
land).
S. Reinach. Paris.
Rufus R. Richardson. Ἀθήνησι.
Th. D. Seymour. Now - Haven.
U. S. America.
Charles Waldstein. Cambridge
(England).
Ulrich von Wilamowitz-Moellen-
dorff. Berlin.
G. Treu. Dresden.
Paul Wolters. Würzburg.
Mme la Comtesse de Riencourt.
Ἀθήνησι.
G. Schlumberger. Paris.
Henri Weil. Paris.
Alfred Croiset. Paris.
Max. Bonnet. Montpellier.
-

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1900

Οί έταίροι, ὧν τὰ ὀνόματα εἶνε τετυπωμένα διὰ κυρτῶν γραμμάτων, εἶνε
έταίροι ἰσόδιοι.

Ἄγγελόπουλος Ἀθάνατος Θρ.

Ἄγγελόπουλος Ἡλίας.

Ἀθηνογένης Γ.

Ἄμποτ Νέλσον.

Ἀνδρόπουλος Στ.

Ἀνέζης Δ.

Ἀντωνιάδης Δ.

Ἀντωνόπουλος Κ.

Ἀξελός Ι.

Ἀξελός Μιλ.

Ἀραβαντινός Ι.

Ἀσιμῆς Δ.

Βακράτσας Εἰρ.

Βαλαωρίτης Ι.

Βαλλώσης Δ.

Βακκάς ΙΙ.

Βάσης Σπ.

Βάσσης Ἀλ.

Βαφειαδάκης Ν.

Βεκούσης Δ.

Βικέλας Δ.

v. Bissing Fritz.

Βλάχος Γ.

Βούκρας Δ.

Βούρος Ζ. Α.

Bourguet Émile.

Βυζαντινός Γαβριήλ.

Γαζέπης Γ.

Γεωργακόπουλος Ε.

v. Gaertringen Hiller.

Γιαννούλης Β.

Γκιών Ἀνδρέας.

Graef B.

Γρηγοράκης Γρ.

Γρηγορίου Ἀποστ.

Δαμβέργης Α.

Δαμβέργης Ν.

Δάσιος Σπ.

Δεληγεώργης Δ.

Δεμερτζής Α.

Δημητριάδης Χ.

Δήμητσας Μ.

Διγενῆς Μ.

Διπλαράκος Γ.

Dörpfeld W.

† Δουρούτης Ἀθ.

Δραγάτσος Ἰάκ.

Δραγούμης Μ.

Δραγούμης Στ.

Δυοβουνιώτης Γ.

Ἐλευθεριάδης Ἐλευθέριος.

Ἐλευθεριάδης Σωκρ.

Εὐαγγελίδης Μ.

Εὐκλείδης Ι.

Ζαίμης Ἀλ.

† Ζαχαρίας Δ. Η.

Ζητουσιάτης Η.

Ζυγομαλᾶς Ἀ.
Ζωγράφος Ἰω.

Ἡλιόπουλος Χρ.

Θεοδωρακάκης Στυλ.
Θεοδωρόπουλος Β.
Θεοφανόπουλος Δ.

Ἰορδανόπουλος Μ.
Judeich Walther
Ἰωαννίδης Π.

Καθβαδίας Π.
Καλαποθάκης Μ.
Καλάρχος Κ.
Καθεκορέσης Μ.
Καλογερόπουλος Θ.
Καλογερόπουλος Ν.
Κανάκης Π.
Καπλάνογλους Κ. Π.
Καράλης Α.
Καραπάνος Κ.
Καρούλιας Η.
Καρολίδης Π.
†Κασδόνης Γ.
Καστριώτης Π.
Κατριβάνος Α.
Καυταντζόγλους Ἰω.
Κεφάλας Γ.
Kinch Κ. F.
Κλοντηρόπουλος Γ.
Κόλλας Δ.
Κολυβάς Α.
Κομνηνός Π.
Κοντόπουλος Κ.
Κόντος Κ.
Κοντόσταυλος Α.
Κορομάντσος Ἐ.
†Κορομάντσος Θεμ.
†Coue Louis.
Κουλουμόπουλος Κ.
Κουρουσιώτης Κ.
Κοφινιώτης Ἰω.
Κριεζῆς Ἀντ.

Κύρης Μ.
Κωνσταντινίδης Π.
Κωνσταντᾶρας Ἐλ.
Κωνσταντόπουλος Κ.

Λαμπρυνίδης Μ.
Λαμπρόπουλος Α.
Λάππας Ι. Α.
Λάππας Ι. Γ.
Λεονάρδος Β.
Λεονάρδος Α. Δ.
Λόντος Ι.
Λύδερς Ὀθ.
Λυκάκης Ἀλ.
Λυκούδης Ἐμμ.
Λύρης Ἰω.

Μαγγιώρος Σπ.
Μακκᾶς Δ.
Μακκᾶς Κ.
Μακκᾶς Ν.
Μανδραπήλιας Ἀν.
Μανιάκης Κ.
Μαντζάκος Χ.
Μαντζούφας Ἀνδρ.
Μανωλίδης Σωκρ.
Μαρχόπουλος Ἰω.
Μάτσης Ἀ.
Μελᾶς Α.
Milchhöfer Arthur.
Μελισσουργός Γ.
Μιστριώτης Γ.
Μομφερράτος Ἀν.
Μουντάκης Ἀν.
Μούσης Ι.
Μουτσόπουλος Ἀθ.
Μπαλτῆς Θ.
Μπαλάνος Ν.
Μπάρτ Γουλ.
Μυλωνᾶς Κ.

Νεγρεπόντης Μ. Μ.
Νικολαΐδης Γ.
Νικολαΐδης Ι.
Νικολαΐδης Λουδ.

Νικολόπουλος Π.	Σταυρόπουλος Δ.
Νικολόπουλος Σ.	Steele Daniel.
Noack Ferd.	Στέφανος Κλών.
Ξανθάκης Π.	Στεφανάκος Φιλόθεος.
Ξανθουδίδης Στέφ.	Στρέιτ Γ.
	Στρέιτ Στ.
	Studniczka F.
Οικονόμος Π.	Σφακιανάκης Β.
Οικονόμος Άν.	Schiff Alfred.
	Σγλίεμαν. Α.
Πανταζής Μιλ.	Σωμερίτης Δ.
Παντελίδης Έμμ.	Σωτηριάδης Γ.
Πασχάλης Δημ.	
Παπαδασιλείου Γ.	Τραπάντζαλης Γ.
Παπαδημητρακόπουλος Θ.	Τριανταφυλλάκος Ν.
Παπαδόπουλος Β.	Τσάτσος Ίω.
Παπαναστασίου Π.	Τσιβανόπουλος Δ.
Παπαχρήστου Γ.	Τσίλλερ Έρν.
Πατύχας Γ.	Τσουντας Χρ.
Περρής Π.	Τυπάλδος Μπασιάς Άθ.
Περρής Σ.	
Πεσμαζόγλους Ίω.	Φιλαδέλφους Α.
v. Prott Hans.	Fabricius E.
Πρωτοπαπαδάκης Π.	Φεράλδης Γ. Λουδ.
	Φίλιος Δ.
Robert K.	Φωτίου Ίω.
Ραγκαβής Κλ.	Φωστηρόπουλος Κ.
Ροσέτος Άλ.	
Ράλλης Δ.	Χατζηδάκις Γ.
Ράλλης Στ.	Χατζηδάκις Ι.
Ρωμαίδης Άρ.	Χρυσανθόπουλος Παναγ.
Ρωμάνος Άθ.	† Χρυσοβελόνης Λ.
Ρωμάνος Έκτωρ.	
	Ψαλτῆρας Γ.
Σακελλαρόπουλος Σωτ.	Ψάλτης Ίακ.
Σιμόπουλος Ι.	
Σκιᾶς Άν.	White W. J.
Σκουζές Άλ.	Wide Sam.
Σκουζές Κ.	Wiegand Theodor.
Σκουζές Π.	Wilhelm. Ad.
Σκουλούδης Σ.	
Στάης Β.	Zahn Robert.
Σταμούλης Άναστ.	

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

κατὰ τὸ ἔτος 1900

συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῆς Ἐταιρείας Π. Καββαδία καί, μετὰ ἔγκρισιν τοῦ συμβουλίου, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ γενικῇ συνελεύσει τῶν ἐταίρων τῇ 28 Ἰανουαρίου 1901.

Κύριοι,

Προσερχόμενον τὸ Συμβούλιον τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἐκ νέου ἐκλογὴν αὐτοῦ, ἵνα λογοδοτήσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ λήξαντος ἔτους, χάριτας ὁμολογεῖ τοῖς ἐταίροις ἐπὶ τῇ ἀνανεώσει τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ, ὅπως διευθύνῃ τὰ τῆς Ἐταιρείας καὶ κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1900 ἀρχαμένην τριετῆ περίοδον. Ἐν τῇ ἐκ νέου ἑαυτοῦ ἐκλογῇ τὸ Συμβούλιον εἶδε τοὺς ἐταίρους ἐπιδοκιμάζοντας τὴν τέως ἐνέργειαν αὐτοῦ καὶ ἐκ τούτου θάρρος προσεκτέησατο ὅπως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξακολουθήσῃ διεξάγον τὰ τῆς Ἐταιρείας καὶ κατὰ τὴν νέαν τριετίαν.

Ἡ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1900 οικονομικὴ κατάστασις τῆς Ἐταιρείας ἐκτίθεται ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν Ὑμῶν ὑπὸ τοῦ λογιστοῦ τῆς Ἐταιρείας Ἀρ. Λάππα συντεταγμένῳ Γενικῷ Ἰσολογισμῷ (1), ἐν ᾧ ἀναγράφονται ἀναλελυμένως τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔτους.

Κατὰ τὰ ἐν τῷ Ἰσολογισμῷ τούτῳ ἡ Ἐταιρεία εἰσέ-

(1) Ὁ Ἰσολογισμὸς οὗτος εἶνε δημοσιευμένος ὡς Παράρτημα τοῦ ἀνα χεῖρας τεύχους τῶν Πρακτικῶν.

πραξεν ἐκ μὲν τοῦ λαχείου καθαρὰ ἔσοδα δρ. 253,447, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν αὐτῆς πόρων δρ. 24,000, εἰσέπραξεν ἄρα ἐν ὄλφ καθαρὰ ἔσοδα δρ. 277,447. Ἐδαπάνησε δὲ δρ. 277,969, ἧτοι ἐδαπάνησεν αὐτὰ τὰ εἰσπραχθέντα καὶ ἐπὶ πλεόν δρ. 522. Δὲν παρέσχεν ἄρα πλεόνασμα ἢ χρῆσις τοῦ λήξαντος ἔτους· ἀλλ' οὐδ' ἐπεδίωξε τὸ Συμβούλιον τοιοῦτον πλεόνασμα, διότι ἐπεξέτεινεν ὅσον ἦτο δυνατόν τὰ ἔργα τῆς Ἐταιρείας φρονοῦν, ὅτι ἡ ἐπαύξησης τῆς χρηματικῆς περιουσίας τῆς Ἐταιρείας εἶνε ἀληθῶς εὐχάριστόν τι οὐχὶ ὅμως καὶ πάντοτε δικαιολογήσιμον, ὅταν σπουδαῖαι ἐργασίαι καὶ παντοῖαι ἀρχαιολογικαὶ ἀνάγκαι ἀπαιτῶσι χρηματικὰς δαπάνας.

Νέοι ἐταῖροι ἐξελέγησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καὶ ἐνεγράφησαν ἐν τῷ μητρώῳ 17. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν παλαιῶν ἐταίρων ἠλαττώθη κατὰ τέσσαρας, ἀποβιωσάντων τῶν Δ. Ζαχαρία, Γ. Κασδόνη, Α. Χρυσοβελόνη καὶ Louis Couve, καθηγητοῦ ἐν Naney, παλαιοῦ ἐταίρου τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Σχολῆς, ὅστις πρὸ βραχείου χρόνου εἶχε καταλίπει τὴν Σχολὴν ταύτην καὶ τὰς Ἀθήνας ἐν πλήρει ὑγιείᾳ καὶ ἀκμαζούσῃ νεότητι. Συνδρομὴν διὰ τὸ λῆξαν ἔτος κατέβαλον ἐταῖροι 171.

Ἀνασκαφὰς ἐξετέλεσεν ἡ Ἐταιρεία κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος εἰς δέκα καὶ πέντε διαφόρους τόπους. Καὶ αἱ μὲν δαπάναι αἱ γινόμεναι διὰ τὰς ἐργασίας ταύτας ἀναγράφονται ἀναλελυμένως ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν Ὑμῶν Ἰσολογισμῷ τῆς Ἐταιρείας, τὰ δὲ ἐπιστημονικὰ αὐτῶν πορίσματα ἐκτίθενται ἐν ταῖς δημοσιευθησομέναις ἐν τοῖς Πρακτικοῖς ἐκθέσεσι τῶν διευθυνάντων τὰς ἐργασίας ἐφόρων⁽¹⁾. Ἐνταῦθα ἐπισκοποῦντες γενικῶς τὰ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας ἀνακοινοῦμεν περὶ αὐτῶν τὰ ἐξῆς:

(1) Ἴδε τὰς ἐκθέσεις ταύτας ἐν τοῖς ἐπομένοις τοῦ ἀνα χεῖρας τεύχους.

Ἐν Ἀθήναις ἐξηκολούθησαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐκ τῶν ἀντιπροέδρων τῆς Ἑταιρείας κ. Γ. Νικολαΐδου αἱ κατὰ τὴν λήξιν τοῦ 1899 διακοπεῖσαι ἐργασίαι κατὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον. Ἀνεσκάφη δὲ ἅπαν τὸ κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ περιβόλου ἔδαφος καὶ ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ἐδείχθη ὅτι καὶ τοῦτο τὸ ἔδαφος ἦτο ἐστρωμένον, ὡς καὶ τὸ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν, διὰ πλακῶν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου. Συγχρόνως δὲ ἐκαθαρίσθη ἀπὸ τῶν χωμάτων ὁ βόρειος ὄχετος καὶ εὐρέθησαν ἐντὸς αὐτοῦ ἀγαλμάτιον τρίμορφον Ἐκάτης καὶ δύο βωμίσκοι φέροντες ἐπιγραφὴν, ὁ ἕτερος δὲ καὶ ἀνάγλυφον Ἀρτέμιδος τοξοφόρου μετὰ κυνὸς συλλαμβάνοντος θήραμα. Ἐπὶ πλέον δὲ ὤκοδομήθη ἐκ νέου τὸ κατεστραμμένον μέρος τοῦ μετ' ἀντηρίδων τείχους τοῦ περιβόλου καὶ οὕτω καὶ ἡ ἐκεῖ ἀσχημία ἐξέλιπε καὶ ἡ ἐκ τῶν ἔνδοθεν τοῦ περιβόλου κατάπτωσις τοῦ παλαιοῦ ἐπιχώματος ἀπεσοβήθη. Ἐδαπανήθησαν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς καὶ ἐργασίαις ταύταις δραχμαὶ 14,739.

Ἐξηκολούθησαν ἐπίσης ἐπὶ πεντάμηνον περίπου αἱ ἀπὸ τῶν προηγουμένων ἐτῶν ἐνεργούμεναι ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ κ. Κ. Μυλωνᾶ ἀνασκαφικαὶ ἐργασίαι κατὰ τὴν στοᾶν τοῦ Ἀττάλου. Ἐν τῷ χώρῳ δὲ πρὸς δυσμὰς τῆς Στοᾶς ἀπεκαλύφθη ἰσοδομικὸν στρώμα ἐκ μεγάλων πωρίνων λίθων ἀνῆκον, ὡς φαίνεται, εἰς οἰκοδόμημα ἀρχαιότερον τῶν χρόνων καθ' οὓς ἰδρύθη ἡ στοᾶ καὶ πρὸς τούτοις καθηρέθησαν οἱ ἐπὶ τῆς Στοᾶς ὑπολειπόμενοι δύο μεσαιωνικοὶ πύργοι καὶ ἐτοποθετήθησαν προσηκόντως οἱ ἐκ τῶν πύργων τούτων ἐξαχθέντες ἀρχιτεκτονικοὶ καὶ ἄλλοι λίθοι. Ἐδαπανήθησαν ἐν ταῖς ἐργασίαις ταύταις δρ. 8,541.

Καὶ τρίτη δὲ ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, ἐξακολούθησις τῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1898 διακοπεισῶν ἀνασκαφῶν περὶ τὴν Ἀκρόπολιν. Αἱ ἐργασίαι περιωρίσθησαν δι' ὅλου τοῦ ἔτους εἰς τὴν ἀποκομιδὴν τῶν μεγάλων ὄγκων χωμάτων, τῶν ἀπὸ τοῦ χώρου τοῦ ὑπὸ τὸ σπήλαιον τοῦ

ὑπ' Ἀκραις Ἀπόλλωνος μέχρι τῆς πύλης τοῦ Beulé. Διὰ τῆς ἀποκομιδῆς τῶν χωμάτων τούτων πρόκειται ὄχι μόνον νὰ κανονισθῆ καὶ διευθετηθῆ ὀριστικῶς ἢ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν σημερινὴ ἄνοδος, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιχυθῆ φῶς ἐπὶ τοῦ ἀφορῶντος τὴν τοπογραφίαν τοῦ ἐκεῖ μέρους τῆς πόλεως σπουδαίου ζητήματος περὶ τοῦ Πελασγικοῦ. Τοιοῦτον ὅμως ἐπιστημονικὸν πόρισμα μόνον κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν, διότι αἱ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος σκαφικαὶ ἐργασίαι δὲν ἔφθασαν μέχρι τοῦ βράχου. Ἐδαπανήθησαν δρ. 22,285. Πλειότερον αἱ ἐργασίαι αὗται δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπεκταθῶσι, διότι δὲν κατωρθώθη εἰσέτι νὰ ὀρισθῶσι τὰ σημεῖα, δι' ὧν μέλλει νὰ διέλθῃ ἡ κατασκευασθησομένη ποτὲ περιφερικὴ περὶ τὴν Ἀκρόπολιν ὁδός. Εἶνε δὲ ἀνάγκη τοῦ καθορισμοῦ τῶν σημείων τούτων, ὅπως ρίπτωνται ἐκεῖ τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν χώματα, διότι ἡ μεταφορὰ τῶν χωμάτων εἰς τὸν χώρον τὸν πρὸ τοῦ Ὁδείου καὶ πρὸ τοῦ θεάτρου τοῦ Διονύσου ἄνευ ὑπερβολῆς διπλασιάζει ἢ καὶ τριπλασιάζει τὴν δαπάνην τῆς ἀνασκαφῆς.

Τετάρτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν Πειραιεῖ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ γυμνασιάρχου κ. Δραγάτση καὶ τοῦ νομομηχανικοῦ κ. Ἀγγελοπούλου ἐσυνεχίσθησαν ἐν μέρει αἱ ἀπὸ τοῦ προηγουμένου ἔτους παρὰ τὸν λιμένα τῆς Μουνηχίας ἐκτελούμεναι ἐργασίαι πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν κατὰ τοὺς νεωσοίκους, εἶτα δὲ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Δραγάτση ἐνηργήθησαν ἀνασκαφαὶ πρὸς ἐξακρίβωσιν ὑπογείου ὀρύγματος ἀναφανέντος ἐπὶ τοῦ ὑψώματος τῆς Μουνηχίας παρὰ τὸ ἐκεῖ ἀρχαῖον θέατρον. Ἐν τῷ ὀρύγματι τούτῳ εὐρέθη ἢ ἐν Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι (1900 σ. 91) δημοσιευθεῖσα ἀρχαία ἐπιγραφὴ ἢ περιλαμβάνουσα πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸ συμβόλαιον τῆς κατασκευῆς τοῦ τείχους τῆς Μουνηχίας. Ἐδαπανήθησαν ἐν ταῖς ἐργασίαις ταύταις δρ. 1014.

Πέμπτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν Σουνίῳ διὰ τοῦ ἐφόρου

ἀρχαιοτήτων καὶ μέλους τοῦ Συμβουλίου κ. Β. Στάη, συνέχεια τῆς ἀπὸ τοῦ 1898 ἀρξαμένης ἀνασκαφῆς. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐγένοντο διάφοροι ἐργασίαι ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ἐν τῷ φρουρίῳ καθόλου πρὸς ἐντελῆ ἔρευναν καὶ ἀνασκαφὴν τῶν μερῶν, ἅτινα κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη δὲν εἶχον ἐπαρκῶς ἐξερευνηθῆ. Τὸ σπουδαιότερον δὲ ἀποτέλεσμα τῶν ἀνασκαφῶν τούτων εἶνε ἡ ἀποκάλυψις εἰς μῆκος 100 περίπου μέτρων τοῦ πρὸς τὸν λιμένα τείχους τοῦ φρουρίου, ὅπερ κάλλιστα διατηρούμενον εἶνε μνημεῖον μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του. « Σωζόμενον « εἰς ὕψος δύο μέχρι τριῶν μέτρων πολλαχοῦ καὶ διατηροῦν ἔτι ἐν καλῇ καταστάσει τοὺς ἀμυντικούς πυργίσκους « αὐτοῦ εἶνε πάντως τὸ κάλλιστον ἐν Ἑλλάδι δεῖγμα τῆς « ἀρχαίας τειχοποιίας καὶ τῆς ὀχυρωματικῆς ». Ἐπὶ πλέον δὲ ἐξηκολούθησαν καὶ ἐπερατώθησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος αἱ ἐργασίαι πρὸς ἐπισκευὴν τῆς βάσεως τοῦ ναοῦ, δι' ὧν ἐστερεώθη καὶ ἐξωραίσθη ὁ ναὸς οὗτος. Ἐδαπανήθησαν διὰ μὲν τὰς ἀνασκαφὰς δρ. 5,426, διὰ δὲ τὰς ἐργασίας πρὸς στερέωσιν τοῦ ναοῦ δρ. 930.

Ἐκτῆ ἀνασκαφῆ ἐγένετο διὰ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων καὶ μέλους τοῦ Συμβουλίου κ. Α. Σκιαῖ ἐν τῷ κατὰ τὴν Πάρνηθα ἄντροφ τοῦ Πανός, μίαν ὥραν περίπου ἀπέχοντι ἀπὸ τοῦ γνωστοῦ φρουρίου τῆς Φυλῆς. Διὰ τῆς γενομένης σκαφῆς ἐβεβαιώθη ἀσφαλῶς ἡ ὑπαρξίς ἱεροῦ ἐν τῷ ἄντροφ κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους καὶ ὑπάρχει ἐλπίς ὅτι, προιούσης τῆς σκαφῆς εἰς τὰ ἐνδοτέρω, θὰ εὐρεθῶσι καὶ εὐρήματα ἀξιόλογα προϊστορικά. Ἐν ὑψηλοτέρῳ στρώματι ἐγένοντο εὐρήματα ἀπὸ τῆς Ε' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος μέχρι τῶν βυζαντινῶν χρόνων, ἧτοι ἀνάγλυφα ἀναθηματικά, ἐπιγραφαί, κλίνη χρυσῆ ἀναθηματικῆ, πόρπη χρυσῆ εἰς σχῆμα τέττιγος, καὶ ἄλλα τινά. Ἐγένετο δὲ καὶ ἐργασία τις πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ φρουρίου τῆς Φυλῆς καὶ μικρά τις σκαφή, δι' ἧς ἀπεκαλύφθη ἡ θέσις τοῦ ἀρχαίου δήμου

τῆς Φυλῆς καὶ ἀνεφάνη παρ' αὐτὸν ἄλλο ἀρχαῖον φρούριον, ἄγνωστον μέχρι τοῦδε. Ἐδαπανήθησαν ἐν ταῖς ἐργασίαις ταύταις δρ. 3,553.

Ἐβδόμη μικρά τις σκαφικὴ ἐργασία ἐγένετο ἐν Ἀττικῇ παρὰ τὰ Καλύβια Κουβαρᾶ, ἀφορμῆς δοθείσης ἐξ ἐκεῖ εὐρεθέντος ἐν παρανόμοις ἀνασκαφαῖς ἀξιολόγου ἀρχαίου ἀγάλματος γυμνοῦ νεανίου, τοῦ τύπου τῶν καλουμένων ἀγαλμάτων Ἀπόλλωνος, ὅπερ κατασχεθὲν εὐτυχῶς ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας ἐσώθη ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ κοσμεῖ νῦν τὸ Ἐθνικὸν ἡμῶν Μουσεῖον. Ἀνασκαφὴ ἐγένετο ὑπὸ τῆς Γενικῆς ἐφορείας τῶν ἀρχαιοτήτων, δαπάναις τῆς Ἐταιρείας, ἐν τῷ ἀγρῷ, ἐν ᾧ τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἐλέγετο ὅτι εὐρέθη. Ἐφάνη δὲ ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε νεκροταφεῖον ἀποτελούμενον ἐκ τάρων διαφόρων ἐποχῶν, διότι οἱ τάφοι περιεῖχον ἀγγεῖα οἱ μὲν γεωμετρικοῦ ρυθμοῦ, οἱ δὲ τοῦ καλουμένου παλαιοῦ ἀττικοῦ ρυθμοῦ, οἱ δὲ ἀγγεῖα μελανόμορφα καὶ ἄλλα ὑστερωτέρων χρόνων. Ἐβεβαιώθη δὲ διὰ τῆς σκαφῆς ὅτι τὸ ἄγαλμα ἀληθῶς ἐκεῖ εἶχεν ἀποκαλυφθῆ καὶ ὅτι ἦτο ἐπιτύμβιον, εὐρέθησαν δὲ καὶ τινὰ τεμάχια αὐτοῦ ἰδίως ἐκ τῶν κάτω ποδῶν καὶ ἐκ τῆς πλίνθου, δι' ὧν συνεπληρώθη ἱκανῶς τὸ ὅλον ἄγαλμα. Τὰ τεμάχια ταῦτα εὐρέθησαν ἀκριβῶς παρὰ τὸ μέρος ἔνθα, ἐνεργήσαντες σκαφὴν οἱ τυμβωρύχοι, εἶχον ἀνακαλύψει τὸ ἄγαλμα, ἐν χώρῳ μὴ ἀνασκαφέντι ὑπ' αὐτῶν. Ἐδαπανήθησαν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις δρ. 688.

Ὁγδοῆ ἀνασκαφὴ ἐγένετο διὰ τοῦ παρὰ τῇ Ἐταιρείᾳ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Κ. Κουρουνιώτου ἐν Ἐρετρῖα, ἐξακολούθησις τῶν ἀπὸ τῶν παρελθόντων ἐτῶν ἐνεργουμένων ἐκεῖ ἐργασιῶν. Ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις ἀπεκαλύφθη τὸ κρηπίδωμα τοῦ ναοῦ τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος καὶ εὐρέθησαν ἀξιόλογα ἀγάλματα ἀρχαίης τέχνης ἐκ τῶν ἀετωμάτων τοῦ ναοῦ τούτου, ὡς φαίνεται, προερχόμενα, ἧτοι σύμπλεγμα παριστῶν ἀγένειον ἄνδρα ἀρπάζοντα καὶ αἶροντα ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἀγκάλῃ γυναικείαν μορφήν, κορμὸς

Ἀθηναῖς ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ μέχρι τῆς κοιλίας ἔχων αἰγίδα μετ' ἀναγεγλυμμένου Γοργονείου, καὶ δύο συνηνωμένοι κορμοὶ ἵππων προερχόμενοι ἐξ ἄρματος. Εὐρέθησαν ἐπὶ πλέον δύο ἀρχαῖκαὶ ἀνδρικαὶ κεφαλαὶ καὶ ἐν ἀνάγλυφον τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος π. Χ. φέρον παράστασιν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος ἐκατέρωθεν ὀμφαλοῦ. Ἐκαθαρίσθη δὲ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος τελείως καὶ ὁ παρὰ τὴν δυτικὴν πύλην τῆς πόλεως χώρος καὶ ἐγένοντο καὶ ἀνασκαφαὶ ἐπὶ τῆς ΝΑ κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως, ἔνθα ἀπεκαλύφθη μικρὸν οἰκοδόμημα ὀρθογώνιον, ἐν ᾧ ἀνευρέθη πλῆθος πηλίνων εἰδωλίων τῆς Δ' καὶ Γ' ἑκατονταετηρίδος π. Χ. Ἐγένοντο δὲ καὶ ἀνασκαφαὶ τάφων, ἐν οἷς εὐρέθησαν ποικίλα καὶ ἀξιόλογα εὐρήματα, οἷον ἕξ μεγάλοι ἀρχαῖκοι ἐρετρικοὶ ἀμφορεῖς, περὶ τὰς τριάκοντα λευκαὶ λήκυθοι μετὰ καλῶς διατηρουμένων παραστάσεων καὶ τινες μετ' ἐπιγραφῶν, περὶ τὰς πεντήκοντα ἐρυθρόμορφοι λήκυθοι, ὧν μία μετ' ἐπιγραφῆς τοῦ τεχνίτου Δούριδος, τρία πῆλινα ἀλάβαστρα μετὰ καλῶν παραστάσεων, δύο ἀγγεῖα ἐν μορφῇ κεφαλῶν Σατύρων, δύο χρυσαῖα περιδέραια, χρυσοῖ τινες δακτύλιοι καὶ δύο διαδήματα. Ἐδαπανήθησαν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις δρ. 13,357.

Ἐννάτη σκαφή ἐγένετο ἐν Χαλκίδι, διὰ τοῦ γυμνασιάρχου καὶ μέλους τοῦ Συμβουλίου κ. Γ. Παπαβασιλείου. Κατὰ πρῶτον ἀνεσκάφη τὸ παρὰ τὴν πόλιν Χαλκίδα, παρὰ τὴν Ἀρέθουσαν, ἀρχαῖον Γυμνάσιον, ἐν ᾧ ἀπεκαλύφθη ἀξιόλογον μωσαϊκὸν εἰκονίζον ἐφήβους γυμναζομένους ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ παιδοτρίβου, δύο πύκτας καὶ δύο παλαιστάς. Ἀκολούθως ἐγένοντο πολλαχοῦ ἀνασκαφαὶ τάφων, ἐν οἷς εὐρέθησαν κτερίσματα τῶν συνήθων, ἐξηρευνῆθη θολωτὸς μετὰ γραφῶν, ἐξηλειμμένων ἤδη, τάφος ἐν τῷ κατὰ τὸν Βατοῦντα κτήματι τοῦ κ. Β. Βουδούρη, καὶ ἀπεκαλύφθη ἐν τῷ αὐτῷ κτήματι, παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδόν, ἀρχαῖον παραλληλόγραμμον οἰκοδόμημα, ἴσως ναός.

Τέλος ἐξηρευνήθησαν διὰ σκαφῆς καὶ δύο τύμβοι, ὁ μὲν κατὰ τὴν θέσιν Καμάρι, ὁ δὲ κατὰ τὴν θέσιν Πέι. Ἐδαπανήθησαν ἐν ταῖς ἐργασίαις ταύταις δρ. 4,696.

Δεκάτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο διὰ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων κ. Δ. Σταυροπούλου ἐν *Ρηνεία*, ἐξακολούθησις τῶν ἀπὸ τῶν προηγουμένων ἐτῶν ἐκτελουμένων ἐκεῖ ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ἐργασιῶν. Τὸ σπουδαιότερον ἀποτέλεσμα τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐργασιῶν εἶνε ἡ ἀποκάλυψις μικροῦ τινος ναοῦ τοῦ Ἑρακλέους, ἀποτελουμένου ἐκ σηκοῦ καὶ προνάου. Ἐν τῷ σηκῷ κεῖται κατὰ χώραν τὸ ὑπόθεμα τοῦ βάρου τοῦ ἀγάλματος, εὑρέθη δὲ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς καὶ τὸ ἄγαλμα αὐτό, ἀλλ' ἐστερημένον ἀτυχῶς τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν κάτω ἄκρων ἀπὸ τῶν γονάτων. Ἐδαπανήθησαν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις δρ. 5,208.

Ἐνδεκάτη μικρὰ τις σκαφὴ διὰ δαπάνης δρ. 475 ἐγένετο ἐν *Θεσσαλία*, ἐξερευνηθέντων ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων καὶ μέλους τοῦ Συμβουλίου κ. Χρ. Τσουντα τάφων τινῶν παναρχαίων ἀνακαλυφθέντων ἐν Βόλῳ.

Δωδεκάτη δὲ ἀνασκαφὴ ἐγένετο ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ αὐτοῦ ἐφόρου ἐν *Μυκήναις*, βραχὺν χρόνον διαρκέσασα, ἅτε ὀλίγον πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους ἀρξαμένη, περιορισθεῖσα ἀπλῶς εἰς ἀποκομιδὴν τῶν τὰ τεῖχη τῆς Ἀκροπόλεως ἐπικαλυπτόντων χωμάτων, τῶν ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Σχλίουμαν. Ἐδαπανήθησαν δρ. 1396. Ἄλλ' ἐννοεῖται, ὅτι μόνον ἔναρξις τῆς μεταφορᾶς ταύτης τῶν χωμάτων ἐγένετο· ἡ περάτωσις τῆς ἐργασίας καὶ χρόνου πολλοῦ καὶ δαπάνης οὐ μικρᾶς δεῖται.

Δεκάτη τρίτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο διὰ τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Π. Καστριώτη παρὰ τὴν *Σπάρτην*, δι' ἧς ἀπεκαλύφθη ὀλοσχερῶς καὶ ἐξηρευνήθη τὸ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ross μὴ ἀποκαλυφθὲν ὀλοσχερῶς *Μερελάϊορ*. Ἐδαπανήθησαν δρ. 954.

Δεκάτη τετάρτη σκαφικὴ ἐργασία ἐγένετο ἐν Ἀνδαρείᾳ, ἀφορμῆς δοθείσης ἐκ μωσαϊκοῦ ἀνακαλυφθέντος κατὰ τύχην ἐκεῖ, ἡμίσειαν περίπου ὥραν ἀπὸ τοῦ χωρίου Δεσύλλα, ἐν θέσει Τρύφα. Γενομένης ἀνασκαφῆς, ἀπεκαλύφθη ὀλόκληρον τὸ μωσαϊκὸν τοῦτο, ἀξιόλογον καὶ περισπούδαστον ἔργον, ὅπερ καὶ ἀπεικόνισεν ἡ Ἑταιρεία διὰ τοῦ παρ' αὐτῆς ἐφόρου ἀρχιτέκτονος Ἀλεξ. Λυκάκη. Τὸ μωσαϊκὸν τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ ἔδαφος ὀικοδομήματος ρωμαϊκῶν χρόνων καὶ σύγκειται ἐκ παραστάσεως ἐν τῷ μέσῳ εἰκονιζούσης κυνηγέσιον (venatio) καὶ ἐξ αὐτοτελῶν εἰκόνων κατὰ τὰ ἄκρα, ἧτοι ἐκ μιᾶς γυναικείας προτομῆς (Ὠρας τοῦ ἔτους;) ἐν ἐκάστη τῶν γωνιῶν καὶ μιᾶς ἄλλης εἰκόνας εἰς τὸ μέσον ἐκάστης πλευρᾶς, εἰκονιζούσης ὀπλίτην νεανίαν ἐπιβαίνοντα ἄρματος συρομένου ὑπὸ πάνθῃρων. Αἱ τρεῖς καλῶς ὀπωσοῦν σωζόμεναι εἰκόνας αὗται, εἰκόνας ἐγ χωρίων δαιμόνων, ὡς φαίνεται, πιθανῶς τῶν ἐν Μεσσηνίᾳ λατρευομένων Μεγάλων Θεῶν (Καθεύρων) φέρουσιν ἐκάστη καὶ ἐπιγραφὴν, οἷον *Εὐνούδης*, *Εὐηνίωιν*, *Ἱερώτας*. Προχωρησάσης δὲ τῆς ἀνασκαφῆς ἀπεκαλύφθη καὶ ἄλλο ἐν ἐπομένῃ αἰθούσῃ μωσαϊκὸν ἐκ μεγάλου ἐξ ὀραίων κοσμημάτων περιθωρίου καὶ ἐκ κατεστραμμένης ἀτυχῶς κεντρικῆς παραστάσεως συγκείμενον. Ἐλήφθη δὲ φροντίς καὶ περὶ στερεώσεως τῶν μωσαϊκῶν τούτων καὶ περὶ ἐπιστεγάσεως αὐτῶν κατασκευασθέντος μεγάλου κτιρίου καὶ περιλαβόντος αὐτά. Ἐδαπανήθησαν διὰ τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας καὶ διὰ τὴν ὀικοδομὴν τοῦ κτιρίου δρ. ὤ, 229 ἐν ὄλφ.

Δεκάτη πέμπτη τέλος ἀνασκαφὴ ἐγένετο δι' ὄλου τοῦ ἔτους ἐν Ἐπιδαύρῳ, συνέχεια τῶν ἀπὸ εἰκοσιετίας ἐνεργουμένων ἐκεῖ ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ἐργασιῶν πρὸς ὀλοσχερῆ ἀποκάλυψιν τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐπερατώθη ἡ μεταφορὰ τῶν ἐκ τῶν παλαιότερων ἀνασκαφῶν χωμάτων μεταξὺ τοῦ περὶ τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος χώρου καὶ τοῦ Σταδίου, ἐξηρευνήθη ἡ εἰσοδος τοῦ

Σταδίου, ἀνεσκάφη ἐν μέρει μέγα πρὸς βορρᾶν τοῦ Σταδίου ρωμαϊκὸν κτίριον, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἀνεφάνη ἀρχαιότερον ἑλληνικῶν χρόνων οἰκοδόμημα, καὶ ἐξηρευνήθη χῶρός τις πρὸς ἀνατολὰς τῶν Προπυλαίων τοῦ Ἱεροῦ. Ἐνταῦθα εὐρέθησαν ἐντετειχισμένα ἐν μεταγενεστέρῳ κτίσματι ἀξιόλογα ἐπιγραφικὰ εὐρήματα, ἥτοι α') ἐπιγραφή τῶν ἰαμάτων τῶν ἀσθενῶν ἐκ τῶν ἐξ ἐκείνων ὑπὸ τοῦ Πausανίου μνημονευομένων περιφήμων στηλῶν, τρίτη αὕτη εὐρεθεῖσα, διότι δύο ἄλλαι ἔχουσιν εὐρεθῆ, ὡς γνωστόν, ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῶν ἀνασκαφῶν, β') ἐπιγραφή ἐξ ἧς βεβαιοῦται ὅτι ἐν τῷ Ἱερῷ ὑπῆρχε καὶ ναὸς τοῦ Τελεσφόρου, καὶ γ') τεμάχια παιᾶνος ἢ μᾶλλον παιάνων εἰς θεοὺς τῶν ἐν τῷ Ἱερῷ λατρουμένων, ἥτοι εἰς Ἀσκληπιόν, Ἀθηνᾶν καὶ Πᾶνα. Ἐδαπανήθησαν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις δρ. 15,170, εἰς ἃς συμπεριλαμβάνονται ἄλλαι τε δαπάναι καὶ δρ. 1320 δαπανηθεῖσαι διὰ τὴν ἀνόρυξιν φρέατος παρὰ τὸ Θέατρον, ἔνθα τὰ Μουσεῖα καὶ τὰ φυλακεῖα, διότι ὅπως κατὰ τοὺς παλαιούς χρόνους οἱ ἐν τῷ Ἱερῷ Ἐπιδαύριοι ἐταλαιπωροῦντο διὰ τὴν μὴ ὑπαρξίν οἰκήματος, ἐν ᾧ νὰ δύνανται νὰ γεννώσιν αἱ γυναῖκες ἐξερχόμεναι ἐκ τοῦ ἱεροῦ περιβόλου καὶ νὰ ἀποθνήσκωσιν οἱ ἀσθενεῖς, τὴν ἀνάγκην δ' αὐτῶν ταύτην ἐπλήρωσε γενναιόδωρος ρωμαῖος συγκλητικός, ὁ Ἀντωνῖνος, κατασκευάσας κατάλληλον οἶκημα, οὕτω καὶ σήμερον οἱ τὸ Ἱερόν ἐπισκεπτόμενοι καὶ οἱ ἐν αὐτῷ διατρίβοντες ἐταλαιπωροῦντο μὴ ἔχοντες ὕδωρ νὰ πίνωσιν, ὅπερ μακρόθεν καὶ οὐχὶ ἐν καθαρᾷ καταστάσει εἰς τὸ Ἱερόν ἐχομίζετο.

Περὶ τοῦ Ἱεροῦ δὲ ὄντος τοῦ λόγου ρητέον πρὸς τούτοις, ὅτι τὸ Συμβούλιον λαβὸν ἀφορμὴν ἐξ ὧν ἔμελλον νὰ τελεσθῶσι κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐορτῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐπὶ τῇ ἀποκαλύψει τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Κολοκοτρώνη, ἐσκέφθη νὰ τελέσῃ ἀγῶνας ἐν τῷ Σταδίῳ καὶ δραματικὰς παραστάσεις ἐν τῷ Θεάτρῳ, χρησιμοποιοῦν οὕτω τὰ ἐπιφανῆ ἐκεῖνα

τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖα καὶ συντελοῦν εἰς τὴν παρ' ἡμῶν παραγωγὴν καὶ ἔξαρσιν ἀρχαιοπρεπῶν ἐθνικῶν συναισθημάτων. Ἀλλὰ τὸ σχέδιον τοῦτο προσέκρουσεν εἰς ἀνυπερβλητον πρόσκομμα, εἰς τὸ δυσχερὲς δηλ. τῆς ἀπὸ Ναυπλίου εἰς τὸ Ἱερὸν συγκοινωνίας. Τοιαῦται ἐθνικαὶ ἑορταὶ δύνανται νὰ τελεσθῶσιν ἐν Ἐπιδαύρῳ, ὅταν συντελεσθῇ ἢ ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ μέχρι τῆς κατὰ τὴν παραλίαν παλαιᾶς Ἐπιδαύρου ἀμαξιτός, ἣτις καὶ εἰς τοὺς Ἐπιδαυρίους θὰ εἶνε εὐεργετικὴ καὶ εἰς τοὺς ἐπισκέπτας τοῦ Ἱεροῦ, δυνάμενους οὕτως εὐκόλως νὰ ἐπισκέπτωνται τὸ Ἱερὸν ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τῆς παλαιᾶς Ἐπιδαύρου, καὶ ἀκολούθως διὰ Ναυπλίου, Τίρυνθος, Ἄργους, Ἡραίου, Μυκηνῶν καὶ παλαιᾶς Κορίνθου νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς Ἀθήνας. Τοιαύτη ἀρχαιολογικὴ ἐκδρομὴ θὰ εἶνε ἢ σπουδαιότατη τῶν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, βραχυχρόνιος δὲ καὶ ἐλάχιστα δαπανηρά. Ποῖον δὲ τὸ ἐκ ταύτης ἠθικὸν ἅμα τε καὶ ὑλικὸν ὄφελος τῆς πατρίδος ἡμῶν, περιττὸν εἶνε νὰ δηλώσωμεν καὶ διὰ λόγων νὰ ἐξάρωμεν.

Τοσαῦτα περὶ τῶν ἀνασκαφικῶν ἔργων τῆς Ἑταιρείας. Τῶν δὲ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν μνημείων ἐργασιῶν μνημονευτέον ἐν πρώτοις τῶν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ *Παρθενῶτος*, αἵτινες δι' ὄλου τοῦ ἔτους ἐξηκολούθησαν, δαπανηθειῶν ἐν αὐταῖς δρ. 23,846. Ἐπίσης ἐξηκολούθησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος εὐτυχῶς δὲ καὶ ἐπερατώθησαν, αἱ ἐργασίαι πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ μνημείου τοῦ *Φιλοπάππου*. Οὕτως διὰ τῶν ἀπὸ τοῦ 1898 ἀρξαμένων ἐργασιῶν ἐσώθη ἀπὸ τῆς ἀπειλῆς αὐτὸ καταπτώσεως καὶ ἀνεκαινίσθη κατὰ τὰ βεβλαμμένα αὐτοῦ μέρη τὸ μνημεῖον τοῦτο διὰ δαπάνης ἐν ὄλῳ δρ. 16,314, εἰς ἃς περιλαμβάνονται καὶ δρ. 6,331 δαπανηθεῖσαι κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος. Ἐν *Δαφνίῳ* δὲ ὑπελείπετο πρὸς συντέλεσιν τοῦ μεγάλου ἐκεῖ ἔργου τῆς Ἑταιρείας, δι' οὗ ὑπεστηρίχθη ὁ ναὸς καὶ ἐστερεώθησαν

τὰ μωσαϊκά, ἢ κατασκευὴ ἀντηρίδων τινῶν, αἵτινες καὶ κατεσκευάσθησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος διὰ δαπάνης δρ. 3,830. Ἐπίσης κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐπανελήφθη καὶ ἐπερατώθη ἡ ἐπισκευὴ τοῦ κρηπιδώματος τοῦ ἐν Σουνίῳ ναοῦ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς ἀποκαλυφθὲν ἀρχαῖον Στάδιον διέτρεχε κίνδυνον καταπτώσεως καὶ ἐπικαλύψεως αὐτοῦ δι' ὑπερκειμένων χωμάτων, ἐξετέλεσεν ἡ Ἐταιρεία τὰ ἀναγκαῖα ἔργα πρὸς ἐξασφάλισιν αὐτοῦ ἀπὸ παντὸς κινδύνου, δαπανήσασα δρ. 3,336.

Ἐξηκολούθησεν ἐπίσης ἡ Ἐταιρεία τὰς ἀπὸ τῶν παρελθόντων ἐτῶν ἀρξαμένας ἐργασίας πρὸς καθαρισμόν καὶ συντήρησιν τῶν ἐν Ἀθήναις μνημείων καὶ πρὸς περισυναγωγὴν καὶ κατάθεσιν ἐν Συλλογαῖς τῶν τῆδε κάκεισε διεσπαρμένων ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας ἀρχαίων. Ὡς συντελεστικὸν δὲ μέσον πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀρχαιοτήτων ἐξέλαβε τὸ Συμβούλιον τὴν οἰκοδομὴν Μουσειῶν ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ ἐπελήφθη ἤδη τοιούτων ἔργων, οἰκοδομεῖ δηλ. Μουσεῖον ἐν Μυκόνῳ, ἐν ᾧ θέλουσι κατατεθῆ τὰ ἀξιόλογα ἐκ Δήλου εὐρήματα, καὶ ᾠκοδόμησε διὰ δαπάνης δρ. 6,040 Μουσεῖον ἐν παλαιᾷ Κορίνθῳ πρὸς κατάθεσιν ἐν αὐτῷ τῶν ἐν ταῖς ἐκεῖ ἀνασκαφαῖς εὐρεθέντων ἀγαλμάτων καὶ λοιπῶν ἀρχαίων. Ἐπὶ πλέον οἰκοδομεῖ τὸ Συμβούλιον Μουσεῖον ἐν Χαλκίδι, ἐν ᾧ θέλουσι συγκεντρωθῆ τὰ ἀνὰ τὴν Εὐβοίαν καὶ ἐξ Ἐρετρίας ἀρχαῖα, καὶ ἀνέλαβε τὴν οἰκοδομὴν Μουσειοῦ ἐν Θήρᾳ.

Ἀρχαῖα δὲ πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσειοῦ καὶ ἀρχαῖα νομίσματα πρὸς πλουτισμὸν τοῦ Νομισματικοῦ Μουσειοῦ ἠγόρασεν ἡ Ἐταιρεία κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἀντὶ δαπάνης ἐν ὄλφ δρ. 4,905. Ταῦτα τὰ ἀρχαῖα παρεδόθησαν καὶ κατετέθησαν εἰς τὸ ἀρμόδια Μουσεῖα.

Ἀπὸ τοῦ λήξαντος δὲ ἔτους ἤρξατο ἡ Ἑταιρεία σκεπτομένη πρακτικώτερον καὶ περὶ μορφώσεως εἰδικῶν ἀρχαιολόγων παρ' ἡμῖν, ἀναγκαίων πάντως πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ μεγάλου ἀρχαιολογικοῦ ἔργου, ὅπερ καὶ νῦν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι κέκληται ἡ Ἑλλάς νὰ ἐπιτελέσῃ. Ἀπὸ ἐτῶν ἡ Ἑταιρεία ἐξέφραζεν εὐχὰς εἰς τὴν κυβέρνησιν πρὸς ἀποστολὴν ὑποτρόφων εἰς τὴν Ἑσπερίαν, ὅπως σπουδάζωσιν εἰδικῶς τὴν ἀρχαιολογίαν. Ἀλλ' αἱ εὐχαὶ αὗται εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἤγον. Τοῦναντίον, καὶ διαγωνισμὸς ἀρχαιολογικὸς προκηρυσσόμενος ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, κατ' ἀκολουθίαν τοῦ ὁποίου τινὲς τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχαιολόγων ἐμορφώθησαν, δὲν ἐπανελήφθη ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν, καὶ ἐσχάτως ὅτε πολλοὶ ὑπότροφοι ἀποστέλλονται εἰς Ἑσπερίαν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, οὐδεὶς ἀποστέλλεται πρὸς σπουδὴν τῆς ἀρχαιολογίας. Περὶ τούτου ἄρα ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ αὐτὴ ἡ Ἑταιρεία. Οὕτως ἀπέστειλε τὸ Συμβούλιον εἰς Γερμανίαν ἓνα διδάκτορα πρὸς εἰδικὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἐφρόντισε καὶ περὶ τελειοποιήσεως ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῶν νῦν ὑπαρχόντων ἀρχαιολόγων ἀποφασίσαν τὴν κατ' ἔτος ἀποστολὴν τριῶν τούτων, ἐκ περιτροπῆς, εἰς Ἑσπερίαν καὶ ἰδίως εἰς Ἰταλίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκεῖ Μουσείων καὶ ἀρχαιολογικῶν τόπων.

Τὰ δὲ δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας, ἢ τε Ἐφημερίς καὶ τὰ Πρακτικά, ἐξεδόθησαν ἐγκαίρως κατὰ τὸ λήξαν ἔτος. Προέβη δὲ τὸ Συμβούλιον καὶ εἰς τὴν δημοσίευσιν συντόμου Ἱστορίας τῆς Ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι σήμερον, ἣν καὶ ἐξέθηκε μετὰ τῶν λοιπῶν αὐτῆς δημοσιευμάτων ἐν τῇ ἐν Παρισίοις διεθνεῖ Ἐκθέσει. Ἐτιμήθη δὲ ἐν τῇ διεθνεῖ ταύτῃ Ἐκθέσει ἡ Ἑταιρεία διὰ τῆς ἀπονομῆς αὐτῇ χρυσοῦ μεταλλίου.

Τοσαῦτα εἶχε νὰ ἐκθέσῃ Ὑμῖν τὸ Συμβούλιον περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ λήξαντος ἔτους.

ΣΗΜ. Ἀκολούθως ὁ γραμματεὺς προέβη εἰς σύντομον ἀνακοίνωσιν περὶ τῶν ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης παρὰ τὰ Ἀντικύθηρα ἀνεκυσθέντων ἀγαλμάτων. Τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην ἴδε ἐν τέλει τοῦ ἀνὰ χεῖρας τεύχους.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Α' τακτικὴ συνέλευσις τῶν Ἑταίρων πρὸς λογοδοσίαν τοῦ Συμβουλίου διὰ τὸ ἔτος 1900

Τῆ 28ῃ Ἰανουαρίου 1901, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρᾳ 10ῃ π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς γενικὴν συνέλευσιν, ἕνα κατὰ τὰ ἄρθρα 31 καὶ 32 τοῦ Ὄργανισμοῦ ἐκλέξωσι τὸ Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν τριμελῆ ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν καὶ ἀκούσωσι τὴν περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ 1900 λογοδοσίαν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Παρῆσαν ἑταῖροι 51.

Διενεμήθη εἰς τοὺς παρόντας ἑταίρους ἔντυπος ἀναλυτικὸς ἰσολογισμὸς τῆς χρήσεως τοῦ 1900.

Γενομένης ψηφοφορίας ἐξελέγησαν ὁμοφώνως Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Δ. Βικέλας, ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Θρ. Ἀγγελόπουλος Ἀθάνατος, α' Γραμματεὺς ὁ κ. Γ. Δουβουνιώτης καὶ β' Γραμματεὺς ὁ κ. Δ. Ἀντωνιάδης.

Ἀκολούθως ἐξελέγησαν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας οἱ κκ. Δ. Ἀνέζης, Μ. Λαμπρυνίδης καὶ Γ. Κλοντηρόπουλος.

Τούτων γενομένων, ὁ Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου κ. Π. Καβαδίας ἀνέγνω τὴν ἐν τοῖς προηγουμένοις (σ. 9-14) ἔχθεσιν τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1900.

Β' τακτικὴ Συνέλευσις

Τῆ 11ῃ Φεβρουαρίου 1901, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρᾳ 10ῃ π.μ. συνήλθον τὸ δεύτερον οἱ ἑταῖροι. Τῆς Συνελεύσεως προήδρευσεν ὁ Πρόεδρος κ. Δ. Βικέλας. Παρῆσαν ἑταῖροι 32.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Γ. Δουβουνιώτης ἀνέγνω τὴν ἐν σελίσι 24-26 ἔχθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1900.

Ἡ Συνέλευσις ἐγκρίνασα ὁμοφύμως τὴν γενομένην διαχείρισιν τοῦ ἔτους 1900 ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας της πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον καὶ τὴν εὐαρέσκειάν της πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἑταιρείας.

Ἀκολούθως ἐξελέγη πενταμελής ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κκ. Σ. Δασίου, Ν. Καλογεροπούλου, Α. Κατριάνου, Μ. Νεγρεπόντη καὶ Ι. Φωτίου.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Πρὸς τὴν Συνέλευσιν τῶν Ἑταίρων τῆς Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας

Οἱ ὑπογεγραμμένοι, ἀποτελοῦντες τὴν διὰ τὸ ἔτος 1901 ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν τὸ πόρισμα τοῦ ἐλέγχου, ὃν ἐνηργήσαμεν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1900.

Τὸν ἔλεγχον ἐνηργήσαμεν ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ λογιστήριον, παραβαλόντες τὰ τε στελέχη τῶν ἐκδοθέντων γραμματίων εἰσπράξεως καὶ τῶν ἐκδοθέντων χρηματικῶν ἐνταλμάτων πρὸς τὰς ἐν τοῖς βιβλίοις, κυρίοις καὶ βοηθητικοῖς, γενομένας ἐγγραφάς, αἵτινες εὐρέθησαν σύμφωνα πρὸς ἀλλήλας.

Ὁ ἔλεγχος τοῦ Λογιστηρίου ἐβεβαίωσεν εἰσπράξεις σὺν τῶ ὑπολοίπῳ τῆς 31 Δεκεμβρίου 1899	Δρ. 701,524.85
καὶ πληρωμᾶς	» 701,183.40
καὶ ἔμεινεν ὑπόλοιπον	Δρ. <u>341.45</u>

Αἱ μὲν εἰσπράξεις προέρχονται :

1) ἐξ ἐσόδων τῆς χρήσεως 1900	Δρ. 473,610.50
2) ἐξ ἀναλήψεως ἀτόκων καταθέσεων παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ	» 144,000.—
3) ἐξ ἀναλήψεως ἐντόκων καταθέσεων παρὰ τῆ Τραπεζῆ Βιομηχανικῆς Πίστεως	» 50,532.—
4) ἐξ ἀναλήψεως Προκαταβολῶν	» 14,592.35
5) ἐξ ὀφειλῆς Π. Γιαννοπούλου, πρώτῳ Ταμ. τῆς Ἑταιρείας	» 300.—
6) ἐκ χρεωστῶν ἐκ Γραμματίων Λαχείου Γ' τετραμ. 1869	» 2,680.20
7) ἐκ τῆς διαλυθείσης Ἑταιρείας «ὁ Ἕφαιστος» ἐν Θήρᾳ	» 4,500.—
8) ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ Ταμείου τῆς 31 Δεκεμβρίου 1899	» 11,309.80
	Δρ. <u>701,524.85</u>

Αἱ δὲ πληρωμαὶ κατανέμονται ὡς ἑξῆς :

1) εἰς ἔξοδα τῆς χρήσεως 1900	Δρ. 423,376.70
2) εἰς ἀτόκους καταθέσεις παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ	» 148,000.—
3) εἰς ἐντόκους	» 50,000.—
Πίστεως	» 16,386.70
4) εἰς Προκαταβολὰς	» 49,720.—
5) εἰς πιστωτὰς διαφόρους	» 3,500.—
6) εἰς τὴν διαλυθεῖσαν Ἑταιρείαν «ὁ Ἕφαιστος» ἐν Θήρᾳ	» 10,200.—
7) εἰς ἐκχρεμεῖς λογαριασμοῦς	Δρ. <u>701,183.40</u>

Ἔσοδα καὶ Ἔξοδα

Ὁ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπείας ψηφισθεὶς προϋπολογισμὸς ἀνέγραφεν :

Ἔσοδα μὲν Δρ. 276,300.—
Ἔξοδα δὲ » 275,091.05

Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν δὲ τοῦ προϋπολογισμοῦ παρουσιασθεισῶν ἀναγκῶν ἐνεκρίθη ἀναπληρωματικὴ πίστωσις Δρ. 10,000.—. Ἐπομένως τὸ ὅλον τῶν προϋπολογισθέντων ἐξόδων ἀνήλθεν εἰς. Δρ. 285,091.05

Ἐκ τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων ἐκ. Δρ. 276,300.—
Εἰσεπράχθησαν. » 277,447.25
Ἦτοι εἰσεπράχθησαν ἐπὶ πλέον Δρ. 1,147.25

Ἐκ τῶν προϋπολογισθέντων ἐξόδων ἐκ. Δρ. 285,091.05
Ἐδαπανήθησαν. » 277,969.—
Ἄρα τὰ δαπανηθέντα ὑπελείφθησαν τῶν προϋπολογ. κατὰ . Δρ. 7,122.05

Συγκρίνοντες τὰ ἔσοδα ἐκ Δρ. 277,447.25
πρὸς τὰ ἔξοδα ἐκ » 277,969.—
ἔχομεν διαφορὰν ἐπὶ ἕλαττον Δρ. 521.75

αἰτίας, προστιθεμένου καὶ τοῦ ἐν τῷ Ἐνεργητικῷ τῆς Ἐταιρείας ὑπὸ τὴν μερίδα « Ἐκκρεμῆς Δ/σμοὶ » ἀναγραφομένου ποσοῦ Δρ. 10.200.—, ἀποτελοῦσιν ἐν ὅλῳ ποσὸν Δρ. 10,721.75, ὅπερ δαπανηθὲν καθ' ὑπέρβασιν τῶν εἰσπραχθέντων ἀποτελεῖ ἔλλειμμα καταλογιζόμενον εἰς βάρος τοῦ Κεφαλαίου τῆς Ἐταιρείας.

Ταμείον

Χρέωσις

Ἡ χρέωσις τοῦ Ταμείου, προστιθεμένου καὶ τοῦ ὑπολοίπου τῆς 31 Δεκεμβρίου 1899, ἀνέρχεται, ὡς ἤδη ἐρρέθη, εἰς. Δρ. 701,524.85

Πίστωσις

Ἡ δὲ πίστωσις ἀνέρχεται εἰς Δρ. 701,483.40
ἄρα τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Ταμείου κατὰ τὴν 31 Δεκεμ. 1900 ἦτο Δρ. 341.45
ὅσαι καὶ μετηνέχθησαν εἰς χρέωσιν τῆς ἐπομένης διαχειρίσεως.

Περιουδία

Ἡ περιουσία τῆς Ἐταιρείας ἀνέρχεται εἰς Δρ. 562,516.49 καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς κάτωθι ἀξίας, ἀκίνητα καὶ ἀπαιτήσεις.

- 1) ἀπὸ ὑπόλοιπον μετρητῶν ἐν τῷ Ταμείῳ Δρ. 341.45
 - 2) » ἀκίνητα κτήματα » 67,449.99
 - 3) » 56 Μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς » 131,320.—
 - 4) » 754 ὁμολογίας Ἐθν. Δαν. Ἐνοποιήσεως τοῦ 1898 » 71,837.75
- Εἰς μεταφορὰν. Δρ. 270,949.19

	Ἐκ μεταφορᾶς	Δρ. 270,949.19
5)	» 38 ὁμολογίας Πατριωτικοῦ Δανείου	» 65.—
6)	» 2 ἀποδείξεις Ἐθνικοῦ Δανείου Κεφαλαιοποιήσεως	» 640.—
7)	» τὸ Κατάστημα τῆς Ἐταιρείας	» 259,863.80
8)	» τὸ ὑπόλοιπον χρέους Π. Γιαννοπούλου	» 29,732.95
9)	» προκαταβολάς	» 2,894.35
10)	» ἀτόκους καταθέσεις παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	» 30,000.—
11)	» ἐντόκους καταθέσεις παρὰ τῇ Τραπέζῃ Βιομηχανικῆς Πίστεως	» 20,189.45
12)	» ἐκκρεμείς λογαριασμοὺς	» 10,200.—
13)	» χρεώστας ἐκ Γραμματίων Λαχείου	» 1,465.60
		Δρ. 626,000.34
	Ἀφαιρουμένων δὲ τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας εἰς διαφόρους πιστωτάς	» 63,483.85
	Ὑπολείπεται καθαρὰ περιουσία ἐκ	Δρ. 562,516.49
	τούτῃστι περιουσία ἐλαττωθεῖσα κατὰ	» 521.75
	τῆς περιουσίας τῆς Ἐταιρείας τῆς 31 Δεκεμβρίου 1899 ἀνεληθούσης εἰς	Δρ. 563,038.24

Ἐν τῷ Ταμείῳ τῆς Ἐταιρείας ἐρέθησαν αἱ κάτωθι ἀξίαι καὶ ἀποδείξεις καταθέσεων ἀξίων καὶ χρημάτων ἐν ταῖς ἐνταῦθα Τραπέζαις.

1) Ὀκτὼ ἀποδείξεις τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 5976, 6121, 5972, 352, 2500, 2728, 2938 καὶ 4047 δηλοῦσαι τὴν κατάθεσιν ἐν τοῖς Ταμείοις αὐτῆς 46 μετοχῶν Ἐθνικῆς Τραπέζης καὶ 754 ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Δανείου Ἐνοπιήσεως τοῦ 1898.

2) Τριάκοντα ὀκτὼ ὁμολογίαί τοῦ Πατριωτικοῦ Δανείου.

3) Δύο ἀποδείξεις τοῦ Ἐθνικοῦ Δανείου Κεφαλαιοποιήσεως.

4) Ἐν βιβλίῳ ἀποδείξεων ἀτόκων καταθέσεων τῆς Ἐταιρείας παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ.

5) Ἐν βιβλίῳ ἀποδείξεων ἐντόκων καταθέσεων τῆς Ἐταιρείας παρὰ τῇ Τραπέζῃ Βιομηχανικῆς Πίστεως.

Περαίνοντες τὴν παροῦσαν δὲν θεωροῦμεν ἄσκοπον νὰ συστήσωμεν εἰς μὲν τὴν διοίκησιν τῆς Ἐταιρείας ὅπως, προκειμένου περὶ τῶν συνήθων δαπανῶν, μὴ θίγη τὰ κεφάλαια αὐτῆς, εἰς δὲ τὴν Συνέλευσιν, ἵνα ἐγκρίνη τὸν ἐξελεγχθέντα ὑφ' ἡμῶν Ἰσολογισμόν τῆς χρήσεως 1900 καὶ ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας τῆς πρὸς τὴν αὐτὴν Διοίκησιν τῆς Ἐταιρείας διὰ τὴν μετ' ἀκριθείας καὶ τάξεως λειτουργοῦσαν ὑπηρεσίαν αὐτῆς, ἑπαινῶν δὲ εἰς τὸ προσωπικόν ἐν γένει τοῦ Ταμείου καὶ τῶν Γραφείων τῆς Ἐταιρείας.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 10 Φεβρουαρίου 1901

Ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπεία
Μ. Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ
Γ. ΚΛΟΝΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ
Δ. ΑΝΕΖΗΣ

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΟΛΥΜΠΙΕΙΟΥ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, σταλέντος εἰς Δαφνίον τοῦ ἐπιστάτου τῶν ἐν τῷ Ὀλυμπιεῖ ἀνασκαφῶν πρὸς ἐπίβλεψιν ἐπειγόντων ἔργων εἰς τὴν στερέωσιν τοῦ ἐκεῖ Βυζαντινοῦ ναοῦ, τὰ ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ὀλυμπιεῖ ἔργα ἀνεστάλησαν· ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ δυσθυμίαν ἡμῶν ἐμετρίαζε καὶ ἡ δοθεῖσα τότε τῇ Ἐταιρείᾳ ὑπόσχεσις, ὅτι ἐν τῷ ἔτει ἐκείνῳ ἠνοιγετο ἢ πρὸ πολλοῦ χαραχθεῖσα παρὰ τὸ Ἱερόν λεωφόρος, ἢ ἐλευθεροῦσα τὴν Δυτικὴν αὐτοῦ ἐσχατιὰν καὶ ποιοῦσα οὕτως ἐφικτὴν ἀπάσῃς τῆς πλευρᾶς ἐκείνης τὴν σκαφήν.

Ἄτυχῶς ὁμως οὐ μόνον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἡ ῥηθεῖσα λεωφόρος μένει πεφραγμένη, αἱ δὲ κατὰ τὸ λῆγον τοῦτο ἔτος ἐν τῷ Ὀλυμπιεῖ ἐργασίαι εἰσὶν αἱ ἐξῆς·

Ἡ ἀνασκαφὴ ἅπαντος τοῦ ἐμβαδοῦ τῆς Δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Ἱεροῦ, ἢ περιβόλου, τοῦ ἐν τῇ κατοχῇ τοῦ Δημοσίου, μείναντος ἀσκάπτου τοῦ τεμαχίου τοῦ ὑπὸ τῆς οἰκογενείας Μακρυγιάννη κατεχομένου. Ἐκ τῆς σκαφῆς δὲ ταύτης ἀπεδείχθη ὅτι καὶ ἡ πλευρὰ αὕτη ἦν ἐστρωμένη, ὡς καὶ ἡ Ἀνατολική, ἐκ πλακῶν λευκοῦ μαρμάρου ἐχουσῶν μῆκος μὲν 1.50, πλάτος δὲ 1.— καὶ πᾶχος 0.10 τοῦ Γαλ. μέτρου περίπου· τεκμήρια ὅ,τε σωζόμενος παχὺς καὶ ὁμαλὸς πηλὸς σὺν τοῖς ἐπ' αὐτοῦ τύποις τῶν πλακῶν καὶ ἡ μία καὶ μόνη ἀκεραία κατὰ χώραν μείνασα πλάξ περὶ τὰ μέσα τῆς πλευρᾶς ταύτης.

Συγχρόνως ἐγένετο ἡ ἐξαγωγή τῶν χωμάτων ἀπὸ τοῦ ὑπολειπομένου πρὸς Δυσμὰς βραχίονος τοῦ Βορείου ὄχετοῦ καὶ εὐρέθησαν ἐν αὐτῷ ἐν ἀγαλμάτιον τρίμορφον Ἐκάτης καὶ τρεῖς βωμίσκοι ὅμοιοι τοῖς ἐν Ἐλευσίनि εὐρεθεῖσι (ὄρα Ἀρχ. Ἐφημερ. τοῦ 1896 σελ. 51). Τούτων ὁ εἰς, κυλινδρικός, ὕψους 0.22 διαμ. ἄνω 0.15 κάτω 0.17 φέρει τὴν ἐπιγραφὴν

ΚΑΡΠΙΩΝ
ΑΝΕΘΗΚΕ
ΤΗΝΕΙΚΗ

ΕΥΧΗΝ
ΜΕΤΑΣΥΝ
ΦΑΙΡΟΝΤΑΙΣ

ὁ ἕτερος, τετράγωνος, ὕψ. 0.20 πλ. καὶ πάχος 0.11, ἔχει ἐπὶ μιᾶς τῶν πλευρῶν ἀνάγλυφον Ἀρτέμιδος φερούσης τόξον καὶ θεούσης ζωηρῶς πρὸς τ' ἀριστερά, ἐν τῷ βάθει δὲ κύνα συλλαμβάνοντα θήραμα, ἐφ' οὗ ἐπιθέτει τοὺς προσθίους πόδας του, φέρει δὲ τὴν ἐπιγραφὴν

ΑΒΟΥΡΝΙΑ
ΚΟΥΡΤΙΑΙ
ΘΕΑΚΟΛΑΙ
ΝΙΔΙΚΑΤΟ(ναρ)

Ὁ τρίτος ἐπίσης τετράγωνος, ὕψ. 0.225, πλ. 0.13, ἐστὶν ἄνευ ἐπιγραφῆς. Πάντα ἐκ λευκοῦ λίθου. Εὐρέθησαν δὲ καὶ τινὰ νομίσματα ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ πολὺ ἐφθαρμένα.

Πρὸς δὲ τούτοις ἐκαθαρίσθησαν καὶ ἐπεσκευάσθησαν πάντες οἱ ὀχετοὶ οἱ τὰ ὄμβρια ὕδατα ἀπὸ τε τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ περιβόλου δεχόμενοι καὶ φέροντες αὐτὰ ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ, τὰ μὲν πρὸς ἀνατολάς, τὰ δὲ πρὸς δυσμάς.

Τελευταῖον δὲ ἔργον, ὅπερ σχεδὸν ἐξετελέσθη, ἐστὶν ἡ ἐκ νέου οἰκοδομία τοῦ κατεστραμμένου μέρους τοῦ μεγαλοπρεποῦς μεσημβρινοῦ μετ' ἀντηρίδων τοίχου, δι' ἧς ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπεσοβήθη ἡ τοῦ ἀρχαίου ἐσωτερικοῦ ἐπιχώματος κατάπτωσις, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀσχημία καὶ ἡ ἐκείθεν ἐπιδρομὴ εἰς τὸ ἱερόν τῶν ἀέργων καὶ ἀτάκτων.

Ἀθήνησι 23 Δεκεμβρίου 1900

Γ. Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ ΤΟΥ ΑΤΤΑΛΟΥ

Μετὰ τὰς γενομένας ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Ἀττάλου κατὰ τὰ δύο παρελθόντα ἔτη 1898 καὶ 1899 ἀνασκαφικὰς ἐργασίας, δι' ὧν ἀνεσκάφη τὸ μεγαλείτερον αὐτῆς μέρος, δὲν ὑπελείπετο πλέον νὰ ἀνασκαφῆ ἢ ὁ ὑπὸ τοῦ φυλακείου κατεχόμενος χῶρος, κειμένου δυστυχῶς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προστώου τῆς στοᾶς· ἀναγκαῖον λοιπὸν ἐκρίθη νὰ καθαιρεθῆ τὸ ὑπάρχον φυλακεῖον, οἰκοδομουμένου ἄλλου νέου ἐπὶ χῶρου ἐκτὸς τῆς στοᾶς κειμένου.

Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἤρξάμεθα ἐκ νέου κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Ἀττάλου ἐργασιῶν τῇ 27 Μαρτίου λήξαντος ἔτους, συνεχίσαντες αὐτὰς μέχρι τῆς 15 Ἰουλίου, ἦτοι τρεῖς καὶ ἥμισυ μῆνας δραστηρίως ἐργασθέντες. Ἀλλὰ πρὶν ἢ καθαιρεθῆ τὸ ὑπάρχον φυλακεῖον καὶ ἀνασκαφῆ ὁ ὑπ' αὐτοῦ κατεχόμενος χῶρος, ἔπρεπε νὰ ἐξευρεθῆ ὁ κατάλληλος τόπος, ἐφ' οὗ νὰ οἰκοδομηθῆ τὸ νέον φυλακεῖον καὶ συνεχόμενον μετ' αὐτοῦ ἀπλοῦν οἰκοδόμημα ἐν εἴδει Μουσείου, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐναποτεθῶσι πλὴν τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τὰ τιμιώτερα τῶν γλυπτῶν καὶ ἀρχιτεκτονικῶν τεμαχίων, ὧν τινα τυγχάνουσι σπουδαιότατα, καθότι δι' αὐτῶν δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ ὀρθοτέρα ἢ ὀλικὴ τῆς στοᾶς ἀναπαράστασις.

Κατάλληλον χῶρον διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ νέου φυλακείου καὶ τοῦ μετ' αὐτοῦ συνεχομένου ἀπλοῦ οἰκοδομήματος ἐν εἴδει Μουσείου ἔθεωρήσαμεν τὸν δυτικῶς μὲν τῆς στοᾶς κείμενον, σημειούμενον δ' ἐν τῷ II πίνακι τῆς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ παρελθόντος ἔτους 1899 δημοσιευθείσης ἐκθέσεώς μου ὡς οὕτω ἀνασκαφέντα. Ὅμως δὲ πρὶν ἢ ἐπιχειρήσωμεν νὰ οἰκοδομήσωμεν ἐπ' αὐτοῦ, ἐκρίναμεν καλὸν συμφώνως καὶ τῇ γνώμῃ τῆς ἐξαμελοῦς ἐκ μελῶν τοῦ Συμβουλίου ὀρισθείσης ἐπιτροπῆς, νὰ ἀνασκάψωμεν πρῶτον αὐτὸν μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους, ἵνα μὴ τι

τυχὸν ἔκειτο ὑπ' αὐτὸν ἀρχαῖον μνημεῖον. Ὄντως δὲ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ, ἀνασκαφέντι καὶ καθαρισθέντι ὀλοκλήρῳ μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους, ἡ σκαπάνη ἔφερεν εἰς φῶς πλὴν τῆς ἐξακολουθήσεως τοῦ ἀναλήμματος τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου δρόμου, ὃν ἀνεκαλύψαμεν τῷ 1898 (ὄρα Πρακτ. 1899 πίν. II, ΕΕΕΕ), καὶ στρῶσιν ἰσοδομικὴν διπλῆν ἐκ μεγάλων πωρίνων λίθων συνιστάμενην καὶ προχωροῦσαν δυτικῶς τῆς στοᾶς ὑπὸ τὸν ἐκτὸς τοῦ περιβόλου αὐτῆς μικρὸν δρομίσκον. Ἡ στρῶσις αὕτη φαίνεται ἀνήκουσα εἰς οἰκοδόμημα ἀρχαιότερον τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἰδρύθη ἡ στοὰ καὶ πιθανῶς εἰς ναόν τινα, ὡς δυνάμεθα ἴσως νὰ εἰκάζωμεν ἐκ τοῦ μεγάλου ἀναθηματικοῦ ἐνεπιγράφου βήθρου, τοῦ εὑρεθέντος οὐχὶ μὲν κατὰ χώραν, ὅμως δὲ ἐπὶ τῆς ἐν λόγῳ στρώσεως· ἀπίθανον δὲ ὅλως φαίνεται ἡμῖν (ἔχει μῆκος 1,60, πλάτος 0,96 καὶ πάχος 0,24), ὅτι μετηνέχθη τὸ βῆθρον τοῦτο ἐνταῦθα ἀπὸ μακρινοῦ τόπου· φέρει δὲ τὸ ἐν λόγῳ βῆθρον ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν μεγαλειτέρων αὐτοῦ πλευρῶν δύο μεγάλα κοιλώματα, εἰς ἃ ἐγομφοῦτο ἀναμφιβόλως τὸ ἐπ' αὐτοῦ ἰδρυμένον ἀνάθημα, πρὸς δὲ δίστιχον ἐπιγραφὴν ἐγκεχαραγμένην καλοῖς γράμμασιν, ἀνήκουσι βεβαίως εἰς τὸν τρίτον π. Χ. αἰῶνα, ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν στενωτέρων πλευρῶν, τὴν ἀκόλουθον:

ΙΣΧΥΡΙΑΝ ΑΡΙΣΤΙΩΝΟΣ ΑΓΓΕΛΗΘΕΝ
ΟΠΑΤΗΡΑΝΕΘΗΚΕΝ

Ἴσχυριάν Ἀριστίωνος Ἀγγελῆθεν
ὁ πατήρ ἀνέθηκεν

Εἰς τὸ οἰκοδόμημα δὲ τοῦτο δὲν εἶναι οὐδόλως ἀπίθανον ὅτι ἀνήκουσι καὶ πάντες οἱ ἀρράβδωτοι πώρινοι σπόνδυλοι κιόνων, οἵτινες ἦσαν ἐνφοδομημένοι εἰς τὸν καθαιρεθέντα μεσαῖον πύργον καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ ὀχυρωματικοῦ τοίχου τοῦ κατακαλύψαντος τὴν στοᾶν κατὰ τὸν μεσαῖωνα· ἐνταῦθα πιθανῶς ἀνῆκε προσέτι καὶ τὸ πώρινον ἐκεῖνο ἐπιστύλιον, ὅπερ εὑρέθη ἐνφοδομημένον περὶ ὀλοκλήρου τῆς βάσεως τοῦ εἰρημένου μεσαίου πύργου.

Ἀφοῦ ἕνεκα τῶν προελθόντων διὰ τῆς σκαπάνης εἰς φῶς δύο

τούτων μνημείων ἐπὶ τοῦ χώρου τοῦ δυτικῶς τῆς στοᾶς ἀνασκαφέντος, δὲν ἐπετρέπετο νὰ οἰκοδομηθῇ ἐπ' αὐτοῦ τὸ νέον φυλακεῖον, ἔπρεπε νὰ ἐξευρεθῇ ἄλλος τόπος· τοιοῦτος δὲ δὲν ὑπελείπετο ἢ ὁ ἀνατολικῶς τῆς στοᾶς κείμενος, ὁ ὁποῖος δέον ἐπίσης νὰ ἀνασκαφῇ οὐ μόνον διὰ τὴν τελείαν τῆς στοᾶς ἀνάδειξιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἐν τοῖς χώμασιν αὐτοῦ, ἐκ τεχνικῆς ἐπιχώσεως προελθοῦσιν, εὑρεθησόμενα πιθανώτατα γλυπτὰ, ἀρχιτεκτονικὰ καὶ ἐνεπίγραφα μάρμαρα, ἀνήκοντα τὸ πλεῖστον εἰς τὴν στοᾶν· πλὴν δὲ τούτου οὐδόλως ἀπίθανον εἶναι νὰ κῆνται ὑπ' αὐτὸν καὶ λείψανα ἀρχαίου τινὸς μνημείου.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ καιρὸς δὲν ἐπῆρκει διὰ νὰ ἀνασκαφῇ καὶ τὸ μέρος τοῦτο, διότι εἶχον ἀνάγκην νὰ ἀπέλθω ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ τῆς οἰκογενείας μου, διεκόπη ἡ ἀνασκαφὴ περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου, ἀναβληθεῖσα εἰς τὸ ἐπιὸν ἔτος, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ ἡ καθαιρέσις τοῦ φυλακεῖου. Ἐπειδὴ δὲ τότε ἀκριβῶς τὸ Συμβούλιον, λαθὼν ὑπ' ὄψει τὴν ἀπὸ πολλοῦ γενομένην αὐτῷ πρότασίν μου περὶ καθαιρέσεως τῶν ὑπολειπομένων δύο μεσαιωνικῶν πύργων, τῶν ἐπικαθημένων ἐπ' αὐτῆς τῆς στοᾶς καὶ κωλυόντων τὴν ἀνάδειξιν τῆς, ἀπεφάσισεν ὀριστικῶς τὴν καθαιρέσιν των, ἐδέησε νὰ παρατείνω ἐπὶ δεκαπενθήμερον ἀκόμη τὰς ἐργασίας, καὶ συντόνως ἐπιληφθεὶς αὐτῶν, κατώρθωσα ἐν τῷ σχετικῶς βραχεῖ τούτῳ διαστήματι οὐ μόνον νὰ καθαιρέσω ἀμφοτέρους τοὺς πύργους, ἀλλὰ καὶ νὰ τακτοποιήσω καὶ τοποθετήσω τοὺς ἐκ τῶν πύργων τούτων προελθόντας πολλοὺς καὶ ὑπερμεγέθεις τετραγώνους λίθους ἐπὶ τοῦ δυτικῶς τῆς στοᾶς ἀνασκαφέντος χώρου· οὕτω δ' οὐ μόνον ἀνεδείχθη λαμπρότερα ἢ στοᾶ, ἀλλ' ἐξεπληρώθη καὶ ἡ δικαία ἐλπίς τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, τοῦ ἀφιερῶσαντος ὀλόκληρον τὸν βίον αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἀρχαιολογικῶν παρ' ἡμῖν πραγμάτων, τοῦ ἀειμνήστου Στεφάνου Κουμανοῦδου, ὅστις ἀπὸ τοῦ ἔτους ἤδη 1890 ἔγραφε περὶ τῶν δύο νῦν τὸ πρῶτον καθαιρεθέντων πύργων τὰ ἀξιομνημόνευτα τάδε:

« Ἵπῆρχεν, ὡς γνωστὸν, καὶ τρίτος πύργος, ὃν ἡ Ἐταιρία « ἡμῶν καλῶς ποιούσα διέλυσε πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἐξαγαγοῦσα « δὲ ἐξ αὐτοῦ πολλὰ καὶ καλὰ γλυπτὰ καὶ ἐνεπίγραφα μάρμαρα « τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων, ἀνήρρεσεν ἅμα καὶ τὴν ἀρχαιολόγων

« τινῶν ἐσφαλμένην δόξαν, ὅτι δῆθεν ἦσαν τὰ κτίσματα ταῦτα « ὑπολείμματα τῆς περιφήμου Ποικίλης στοᾶς. Θὰ ἔλθῃ δέ, ὡς « ἐλπίζομεν προσεχῶς ὁ καιρὸς τῆς καθαιρέσεως καὶ τῶν ἄλλων « δύο πύργων, ὅταν ἡ Ἐταιρία ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου τῆς τελείας « ἀναδειξέως τῆς Ἀττάλου στοᾶς, ἐξαγορασθεισῶν ἤδη οἰκιῶν « τινῶν ἰδιωτικῶν, τῶν ἐπ' αὐτῆς ἐπικαθημένων ». (Ὅρα Πρακτ. 1890 σελ. 9, ὑποσημ. 2).

Ἐκ τῆς καθαιρέσεως τῶν δύο πύργων δὲν ἐξηγάγομεν μὲν, ὡς ὑπῆρχεν ἐλπίς, πολλὰ ἄξια λόγου ἐνεπίγραφα καὶ γλυπτὰ μάρμαρα, ὅμως δὲ ἀνεύρομεν ἐνφοδομημένα πολλὰ νέα ἀρχιτεκτονικὰ τεμάχια ἀνήκοντα εἰς τὴν στοάν, ὅπερ εἶναι σπουδαιότατον, διότι δι' αὐτῶν δύναται νὰ κατορθωθῇ ὀρθότερα, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, καὶ σχεδὸν πλήρης ἡ ὀλικὴ τῆς στοᾶς ἀναπαράστασις.

Πλὴν τοῦ δυτικῶς τῆς στοᾶς μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους ἀνασκαφέντος χώρου, ἔχοντος μῆκος μὲν 46, Μ., πλάτος δὲ κατὰ μέσον ὄρον 12 καὶ βάθος 5 περίπου, καὶ τῆς καθαιρέσεως τῶν δύο μεσαιωνικῶν πύργων, ἠνοίχθησαν πᾶσαι αἱ πεφραγμέναι ὑπὸ τοῦ μεσαιωνικοῦ τείχους, τοῦ οὕτω λεγομένου Βαλεριανοῦ, τῶν δωματίων τῆς στοᾶς θύραι, ἐπιδιωρθώθησαν τὰ βεβλαμμένα μέρη τῶν τοίχων τοῦ περιβόλου, ἐκτίσθησαν δύο ἄχρηστοι τοῦ περιβόλου θύραι, ἡ μικρὰ ἐκείνη πρὸς νότον καὶ ἄλλη μεγάλη πρὸς βορρᾶν, κατεσκευάσθησαν ἐκ ξηρολιθιᾶς οἱ ἀναγκαῖοι τοῖχοι πρὸς ὑποστήριξιν τῶν χωμάτων τοῦ δαπέδου τοῦ προστώου καὶ τριῶν θεμελιῶν κιόνων, καλυπτομένων τέως ὑπὸ τὸν μεσαῖον καθαιρεθέντα πύργον, καθηρέθη μικρὸν παράρτημα τοῦ φυλακείου, τὸ πλυντήριο, κείμενον καὶ τοῦτο ἐπὶ τοῦ προστώου τῆς στοᾶς καὶ ἀσχημίζον αὐτήν, κατασκευασθέντος ἄλλου προχείρου εἰς ἀφανὲς μέρος, ἐκαθαρίσθη καὶ περιεβλήθη μὲ στόμιον τὸ φρέαρ τοῦ περιβόλου, τὸ περιέχον τὸ καλλίτερον καὶ ἀφθονώτερον ὕδωρ, κατεσκευάσθη ἐκ πωρίνων ἀχρήστων λίθων κλίμαξ, δι' ἧς συγκοινωνεῖ τὸ δάπεδον τοῦ προστώου πρὸς τὸν δυτικῶς τῆς στοᾶς ἀνασκαφέντα χώρον, καὶ τελευταῖον ἐγένοντο οἱ ἀναγκαιοῦντες διὰ τὴν ἐκροήν τῶν καταπιπτόντων ὁμβρίων ὑδάτων ὄχετοι ἐπὶ τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου.

Αὗται εἶναι συλλήβδην αἱ γενόμεναι ἐργασίαι ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Ἀττάλου κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριῶν καὶ ἡμίσεως μηνῶν τοῦ λήξαντος ἔτους, ἤτοι ἀπὸ Μαρτίου λήγοντος μέχρι Ἰουλίου μεσοῦντος, μετὰ τὰς ὁποίας διὰ τὴν ἀποπερατωθῆναι τὸ ὅλον ἔργον τῆς τελείας ἀναδείξεως τῆς Ἀττάλου στοᾶς, δὲν ὑπολείπεται πλέον τὴν ἀνασκαφῆν ἢ ὁ πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς κείμενος χώρος, ἐφ' οὗ θὰ οἰκοδομηθῆ καὶ τὸ νέον φυλακεῖον, καθαιρουμένου τοῦ παλαιοῦ, τὸ ὁποῖον κείμενον, ὡς ἐρρήθη ἤδη, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προστώου, ἀσχημίζει τὴν στοᾶν καὶ ἐμποδίζει τὴν τελείαν αὐτῆς ἀνάδειξιν. Τούτων δὲ γενομένων συντελεῖται ἐν τῶν ἐν Ἀθήναις σπουδαιότερων ἀνασκαφικῶν ἔργων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, πρὸ τεσσαρακονταετίας ἀρξάμενον.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 25 Δεκεμβρίου, 1900

Κ. Δ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Κατὰ τὸ λῆγον ἤδη ἔτος 1900 ἐγένοντο ἐν Πειραιεῖ εἰς δύο μέρη ἀνασκαφικαὶ ἐργασίαι, κατὰ τὸν λιμένα τῆς Μουνηχίας καὶ κατὰ τὴν δυτικὴν κλιτὸν τοῦ λόφου τῆς Μουνηχίας. Ἡ πρώτη ἦτο ἐπανάληψις τῆς ἀποπειρας τῆς ἀνασκαφῆς, ἣν ἐζήτησε τὴν ἐκτελέσει ὁ κ. Ἡ. Ἀγγελόπουλος συνεχίζων τὴν ἐν τῷ λιμένι τῆς Μουνηχίας ἐργασίαν τοῦ παρελθόντος ἔτους. Αὕτη ἤρχισε κατὰ Σεπτέμβριον, ἀλλὰ διεκόπη μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἕνεκα ἀναχωρήσεως τοῦ κ. Ἀγγελόπουλου εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐπανελήθη δὲ πάλιν περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου, διακοπεῖσα κατὰ τὸ τέλος αὐτοῦ. Ἐνεκα τῆς μικρᾶς διαρκείας αὐτῆς οὐδὲν ἄλλο ἐπέδειξεν ἢ συνεχισμὸν τῶν τετραγωνικῶν βάσεων τῶν κίωνων τῶν νεωσοίκων

πρὸς τὴν θάλασσαν, ἅμα δὲ καὶ ἐξακολούθησιν τῆς κατὰ τὸ βορειότερον ἄκρον τῆς ἀνασκαφῆς ἀναφανείσης προκυμαίαις, ἧς ὅμως τὸ τέρμα, ἕνεκα τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν, δὲν κατωρθώθη νὰ φανῇ. Ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐρεύνης σαφῶς κατεδείχθη πλέον ὅτι καὶ οἱ νεώσοικοι τῆς Μουνηχίας προέρχονται, λόγῳ κατασκευῆς, ἀπὸ τῶν αὐτῶν χρόνων καὶ οἱ τῆς Ζέας, ἔτι δ' ὅτι ἀναντιρρήτως καὶ ἀδιαφιλονικήτως τὸ μόνον προσῆκον εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην ὄνομα εἶνε τὸ τῆς Μουνηχίας, ὡς ὄλως τυχαίως ἔδειξε καὶ ἡ δευτέρα ἀνασκαφικὴ ἐργασία.

Αὕτη προῆλθεν ἐξ αἰτίας σκαφῆς πρὸς θεμελίωσιν οἰκίας τινὸς ἐγγὺς τοῦ θεάτρου τῆς Μουνηχίας ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ οἰκήματος τοῦ κ. Ἀρ. Ἀλεγιζάκη κατὰ τὴν ὁδὸν Θεάτρου. Κατὰ τὴν σκαφὴν ταύτην παρουσιάσθη ὑπόγειον ὄρυγμα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο ἔσωθεν τοῦ βράχου ἐπένδυσις διὰ λίθου ἐγχωρίου θολωτῆ κυλινδρικήως. Κατὰ τὰς πρῶτας ἀποπειρας τῆς ἐκβαθύνσεως τοῦ μέρους ἐκείνου ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου ἀνευρέθη τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο τὸ μέγα τοῦ μαρμάρου τοῦ φαιοῦ, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφή ἢ δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ τεύχει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τοῦ 1900, ἡ περιλαμβάνουσα πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ συμβόλαιον τῆς κατασκευῆς τοῦ τείχους τῆς Μουνηχίας. Παραχωρηθείσης τῆς ἀδείας πρὸς ἔρευναν ἐν τῷ ὄρυγματι ἐκείνῳ, ἤρξατο αὕτη κανονικῶς κατὰ Μάρτιον τοῦ ἔτους τούτου καὶ προέβη ἐν τῷ ὄρυγματι εἰς βάθος δέκα καὶ τεσσάρων μέτρων. Ἐν ἀρχῇ ἐφάνησαν βαθμίδες πρόσθετοι μεταξὺ τοῦ ἀψιδωτοῦ ἀνοίγματος ὀκτῶ κλίμακκος μὴ συνεχομένης ὀργανικῶς μετὰ τῶν παρ' αὐτὴν τοίχων τοῦ ἀνοίγματος τούτου. Τὸ πλάτος τοῦ ὄρυγματος εἶνε 3 καὶ $\frac{1}{2}$ μέτρων, τὸ ὕψος περὶ τὰ ἕξ μέτρα, καὶ μέχρι μὲν ἀποστάσεως ὀκτῶ μέτρων ἀπὸ τῆς εἰσόδου ἦτο ἐπενδεδυμένον ἰσοδομικῶς διὰ λίθου ἐγχωρίου καὶ κατὰ τοὺς τοίχους καὶ κατὰ τὸν κυλινδρικὸν θόλον, πέραν δὲ τούτου ἦτο θολοειδῶς λελαξευμένος ὁ βράχος. Μέρος τοῦ κυλινδρικοῦ θόλου εἶχε πάθει κατάπτωσιν κατὰ τὸ ἄκρον αὐτοῦ, ἕνεκα τῶν ἐργασιῶν τῶν γενομένων ἄνωθεν εἰς τοὺς ἐκεῖ οἰκίσκους. Τὸ ἔδαφος καὶ τὸ ὄλον τοῦ ἀνοίγματος εἶνε ἐλαφρῶς κατακλινές ἀπὸ Ν. πρὸς Β. Κατὰ τὸ σημεῖον, ἐνθα ἐσταμάτησαν αἱ ἀνασκαφαί,

ἔδειχθη ἡ χρῆσις, ὁ σκοπὸς ὁ ἀρχικὸς τοῦ ὀρύγματος τούτου· ἦτο λατομεῖον, ὡς ἔδειξαν τὰ τετραγωνικὰ τεμάχια τῶν λίθων τὰ περὶξ μὲν ἀποκεχωρισμένα, μὴ ἀπεσπασμένα δὲ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἡ πρόδηλος ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω ἀποκοπὴ τοῦ βράχου, ἀντιθέτως δηλ. τῆς κλίσεως τοῦ ἐδάφους. Ἴσως εἶνε τὸ ὄρυγμα τοῦτο μία τῶν παρὰ Ξενόφωντι λιθοτομιῶν, ἃς μετεχειρίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τοῦτο, μετὰ τὴν ἀρχικὴν δηλ. αὐτῶν χρῆσιν. ὡς μέρη ἔνθα ἔρριπτον τοὺς ἀπὸ τῶν πολέμων αἰχμαλώτους, ὡς τοὺς Συρακουσίους, οἵτινες καὶ ἐδραπέτευσαν διорύξαντες τὸν λίθον, καθ' ὅσον μάλιστα στρῶμα αὐτοῦ εἶνε λίαν εὐδιάτρητον. Ὅπωςδῆποτε σπουδαῖον εἶνε τὸ λατομεῖον τοῦτο, ἅτε κείμενον ἐγγὺς τοῦ ὀλίγον βορειότερον διερχομένου τείχους τῆς Μουνιχίας, τὸ δὲ πρὸς Β. στόμιον αὐτοῦ θὰ ἦτο ἐγγὺς, ἐγγύτατα τοῦ μέρους ἔνθα διήρχετο τὸ τεῖχος, ὅπερ βεβαίως φέρεται ὑπεράνω τοῦ ὀρύγματος διασταυρούμενον ἀπὸ Δ. πρὸς Α. Καὶ τοῦτο εἶνε μία ἔτι βεβαίωσις περὶ τοῦ ὀνόματος ὅπερ πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὸν λόφον τοῦτον, τοῦ τῆς Μουνιχίας δηλ., ἐξασφαλιζομένη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τῇ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ὀρύγματος ἀνευρεθείση καὶ ἀναφερομένη εἰς τὴν ἰδρυσιν τοῦ ὑπεράνω τοῦ μέρους τοῦ μέρους τούτου διερχομένου τείχους. Οὕτω δὲ ἀπὸ τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ ὀνόματος τούτου ἐξασφαλίζεται καὶ τὸ τοῦ λιμένος τοῦ πρὸς Α. καὶ πιστοῦται διὰ τεκμηρίων ἀσφαλεστάτων ἢ τοῦ Κουρτίου γνώμη.

I. X. ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΦΥΛΗΝ

Πρὸ τριετίας ἐνῶ διέτριβον ἐν Ἐλευσίνι μοι ἐπεδείχθησαν ὄστρακα ἀγγείων προερχόμενα ἐκ τοῦ λίαν δυσπροσίτου, εἰς ἀπόστασιν μιᾶς περίπου ὥρας ἀνατολικώτερον τοῦ φρουρίου τῆς Φυλῆς κειμένου Ἄντρου τοῦ Πανός, ὃπερ ὑπὸ οὐδενὸς τῶν ἀρχαίων μνημονευόμενον κατέστησε γνωστὸν τοῖς ἀρχαιολόγοις τὸ πρῶτον ὁ Dodwell, μετ' αὐτὸν δὲ περιέγραψαν καὶ ἄλλοι καὶ τὸ τελευταῖον ὁ Milchhöffer ἐν τῇ παρεπομένῃ τῷ Γερμανικῷ χάρτῃ τῆς Ἀττικῆς ἐπεξηγήσει (Karten von Attika, Erläuternder Text, Heft VII-VIII σελ. 10). Τὰ ὄστρακα ταῦτα ἀνεγνώρισα ὅτι ἦσαν προϊστορικὰ ὑποδηλοῦντα ὅτι καὶ πρὸ τῆς ἐν πολὺ ὑστέροις χρόνοις εἰσαγωγῆς τῆς λατρείας τοῦ Πανός εἰς τὴν Ἀττικὴν ὑπῆρχε πιθανώτατα ἱερόν τι ἐν τῷ ἄντρῳ ἐκείνῳ. Ἐλπίσας λοιπὸν ὅτι ἠδύναντο νὰ προκύψωσι γεγονότα διαφωτίζοντα τὸ τοσοῦτον σκοτεινὸν ζήτημα τῆς θρησκείας τῶν προϊστορικῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, ἴσως δὲ καὶ εὐρήματα ἄξια λόγου ἀνάλογα πρὸς τὰ ἐν τῷ Ἰδαίῳ ἄντρῳ τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ἀνακαλυφθέντα, ἐζήτησα παρὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας πίστωσίν τινα, ἵνα ἐξερευνήσω δι' ἀνασκαφῆς τὸ ἄντρον τοῦτο, συγχρόνως δὲ ἐξετάσω καὶ ἄλλους τινὰς ἀρχαιολογικοὺς τόπους παρὰ τὴν Φυλὴν.

Ἡ ἐν τῷ Ἄντρῳ τοῦ Πανός ἀνασκαφὴ ἀρξάμενη κατὰ τὰ μέσα Ἰουλίου ἀπεδείχθη εὐθὺς μετ' ὀλίγον ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ περατωθῇ ἐντὸς τοῦ ἔτους, τὸ μὲν διότι μετὰ τὰς φθινοπωρινὰς βροχὰς ἢ ἐπελθόντος ψύχους πᾶσα ἐργασία καθίστατο ἀδύνατος ἐν τόπῳ δυσχειμέρῳ, ἐρήμῳ καὶ εἰς ἄκρον δυσπροσίτῳ, τὸ δὲ διότι ἅπαν τὸ ἔδαφος τοῦ σπηλαίου καὶ ἡ εἴσοδος αὐτοῦ ἐκαλύπτοντο ὑπὸ παχυτάτου λιθίνου ἐπιπάγου σχηματισθέντος ἐκ τῶν ἀσβεστολιθικῶν οὐσιῶν, ἃς ἀπέθηκαν ἐν ὑπερτρισχίλιετι

διαστήματι τὰ ἐκ τῶν ἐγκάτων αὐτοῦ ἐκρέοντα ἢ ἐκ τῆς ὀροφῆς καταστάζοντα ὕδατα, αἱ δὲ ἀρχαιότητες ὑπῆρχον ἐγκεκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ λιθίνου τούτου στρώματος, ἔχοντος πάχος 4-5 μέτρων καὶ ἐνιαχοῦ τοσοῦτον σκληροῦ, ὥστε καὶ πυρίτιδος ἐγένετο πολλὴ χρῆσις. Ἀντὶ ἀνασκαφῆς λοιπὸν ἐτελείτο λατομία καὶ δὴ βραδεῖα καὶ πολυδάπανος διὰ τὴν πορώδη σύστασιν τοῦ λίθου, τὴν στενότητα τοῦ χώρου καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς προφυλάξεως τῶν ἐν τῷ λίθῳ ἐμπεπηγμένων ἀρχαιοτήτων. Τούτων ἕνεκα δὲν ἐπετεύχθη ἡ ἐξερεύνησις εἰμὴ μικροῦ σχετικῶς μέρους τοῦ σπηλαίου, ἤτοι τῆς εἰσόδου καὶ μέχρι μήκους 15 μέτρων ἐνδοτέρω αὐτῆς, ἐνῶ τὸ ὅλον βάθος τοῦ σπηλαίου εἶνε 52 μ. πλὴν τοῦ ἐνδοτάτου μικροῦ θαλάμου ἐτέρων 10 μέτρων. Ἐπειδὴ ὁμως ἐνδοτέρω τοῦ ἐξερευνηθέντος μέρους καὶ τὸ πάχος τοῦ λιθίνου ἐπιπάγου καὶ ἡ σκληρότης αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἐλαττοῦται, ὑπάρχει ἐλπίς νὰ ἀποπερατωθῇ τελείως ἡ ἐξερεύνησις ἅπαντος τοῦ χώρου τοῦ ἄντρου ἐντὸς τοῦ ἐπιόντος θέρους, ἐὰν ἐπαναληφθῇ ἐγκαίρως καὶ ἐπιδιωχθῇ δραστηρίως ἡ ἐργασία. Νομίζω δ' ὅτι τοῦ ἔργου τούτου ἐπιβάλλεται ἡ συντέλεσις, εἴπερ τινὸς καὶ ἄλλου, διότι ἀδυνατοῦ οὔσης τῆς φυλάξεως τοῦ τόπου, οἱ χωρικοὶ ἀναμφιβόλως θὰ ἐπαναλάβωσι μετὰ μεγαλυτέρας δραστηριότητος τὰς εἰς ἄκρον φθοροποιούσας ἀνασκαφικὰς ἐργασίας, ἅς παρὰ τὴν σκληρότητα τοῦ λίθου πολλάκις ἐπεχείρησαν ἄλλοτε, ἀφοῦ ἤδη καὶ τὸ στῶμα, ἐν ᾧ εὐρίσκονται αἱ ἀρχαιότητες, ἔμαθον ἀκριβέστερον καὶ ἡ πλεονεξία αὐτῶν ἐρεθίζεται ὑπὸ τῶν γενομένων εὐρημάτων, ὧν ἡ ἀξία κατὰ τὸ σῆθηες ὑπερμέτρως μεγαλοποιεῖται.

Αἱ ἐν τῷ λιθίνῳ ἐπιπάγῳ ἐγκεκλεισμένοι ἀρχαιότητες εὐρίσκονται εἰς τρία ἀλλεπάλληλα στρώματα εὐδιάκριτα ἐκ τῆς πολλῆς ἐν αὐτοῖς ὑπαρχούσης τέφρας. Ἐκ τῶν στρωμάτων τούτων τὸ ἀνώτατον μόνον ἀνήκει εἰς τοὺς κυρίως ἑλληνικοὺς λεγομένους χρόνους καὶ τοὺς ῥωμαίκοὺς μέχρι τῶν βυζαντινῶν, ἀμφοτέρα δὲ τὰ κατώτερα στρώματα εἶνε προϊστορικά, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς οὐδὲν ὅπως οὐν λόγου ἄξιον ἀρχαῖον εὐρέθη. Ἄλλ' ὁμως ἐπειδὴ ἐν τοῖς στρώμασι τούτοις (τούλάχιστον ἐν τῷ μεσαίῳ) εὐρέθησαν ἀναμφισβήτητα ἔχνη λατρείας, ἀποδεικνύοντα ἀσφαλῶς ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὑπάρχει προϊστορικὸν ἱερόν καὶ δὴ ἄθικτον ἀπὸ

πάσης ὑστερωτέρας ἐπηρείας, νομίζω ὅτι τούτων τῶν στρωμάτων ἢ ἐξερευνησίς εἶνε ἢ τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρουσα καὶ τὰς μεγίστας τῶν ἐλπίδων παρέχουσα, διότι δὲν μοι φαίνεται πιθανὸν ὅτι ἐν τοιοῦτῳ τόπῳ θὰ ἔλλειψωσι μέχρι τέλους σπουδαῖα εὐρήματα.

Τὰ ἐν τῷ ἀνωτάτῳ στρώματι εὑρεθέντα ἀρχαῖα ἦσαν εὐτυχῶς καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ κατὰ τὴν σπουδαιότητα οὐχὶ μικροῦ λόγου ἄξια, κομισθέντα δὲ εἰς Ἀθήνας κατετέθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον καταγραφέντα ἐν τρισὶ πρωτοκόλλοις ὑπὸ χρονολογίαν 3, 12 καὶ 16 Ὀκτωβρίου 1900, ὑποβληθεῖσι τῇ Γενικῇ Ἐφορείᾳ τῶν ἀρχαιοτήτων τῇ 22 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Ἐν τοῖς πρωτοκόλλοις τούτοις ἀναγράφονται α') δώδεκα ἀνάγλυφα καὶ τεμάχια ἀναγλύφων, ὧν δύο ὅλως ἀσήμαντα (Εὐρετήριον γλυπτῶν Ἐθνικοῦ Μουσείου ἀριθ. 1878-1880), β') ἑννέα ἐπιγραφαὶ (Εὐρετ. Ἐπιγρ. Μουσείου ἀριθ. 126-134), γ') κλίνη χρυσοῦ ἀναθηματικῆ καὶ πόρπη χρυσοῦ σχήματος τέττιγος ἀναμφιβόλως ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου (Α', 6) μνημονευομένων, καὶ προσέτι τεμάχια ἀγγείων καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ ἀντικείμενα. Ἐκ τῶν προειρημένων λιθίνων ὅμως ὀλίγα τινὰ δὲν εὑρέθησαν ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἀλλὰ συνελέχθησαν ἄλλοθεν, ἐν οἷς εἶνε καὶ ἡ γνωστὴ ἐν τῷ CIA. III, 93 ἐκδεδομένη ἐπιγραφή ὑπάρχουσα τέως ἐν τῇ μονῇ τῶν Κλειστῶν. Πλὴν τούτων εἰσήχθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον μέγα πλῆθος λύχνων μεταγενεστέρων χρόνων, οἷτινες τοσοῦτον πολλοὶ εὑρίσκονται ἐν τῷ Ἄντροφ τοῦ Πανός, ὥστε τοῦτο ἐξ αὐτῶν ἔλαχε τὴν προσωνομίαν παρὰ τοῖς ἐπιχωρίοις λεγόμενον ἀλβανιστὶ Σπέλα Λυχναρίτε ἢ Λυχναρίτεζα. Ἄπαντες οἱ λύχνοι οὗτοι εἶνε ἔργα τέχνης τῶν ἐσχάτων χρόνων τῆς ἀρχαιότητος, εὐτελεῖς καὶ πολλάκις μετὰ ἀληθῶς βαρβάρου ἀγροικίας πεποιημένοι, ἀλλ' ὅμως ὄχι ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν διὰ τὰς ἐνεπιγράφους σφραγίδας καὶ τὰς παραστάσεις ὑπερέχουσι πολὺ τῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ ἐκτεθειμένων ὁμοίων λύχνων, ὥστε θὰ συντελέσωσι καὶ αὐτοὶ εἰς πλουτισμὸν τῆς ἀγγειολογικῆς αὐτοῦ συλλογῆς. Εἰς τὰ εὐρήματα πρέπει νὰ καταλεχθῶσι καὶ ἱκαναὶ ἐπιγραφαὶ ἔξωθεν τοῦ σπηλαίου ἐπὶ τοῦ βράχου κεκαυμένοι, ἃς οὐδεὶς τῶν ἐπισκεψαμένων τὸ σπήλαιον ἀντέγραψεν.

Περὶ τῆς ἐν τῷ Ἄντροφ τοῦ Πανὸς ἀνασκαφῆς καὶ τῶν κατ' αὐτὴν εὐρημάτων θὰ γίνῃ ἐκτενέστερος λόγος ἀκολούθως ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι. Πλὴν τῆς ἀνασκαφῆς ὅμως ταύτης ἐξετελέσθησαν κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον ἐν παρέργῳ καὶ αἱ ἀκόλουθοι ἐργασίαι:

Α') Τὸ γνωστὸν ἀρχαῖον φρούριον τῆς Φυλῆς διέτρεχεν ἄφρευκτον κίνδυνον προσεχοῦς δεινῆς καταστροφῆς ἕνεκα τῶν ἐπὶ τῶν τειχῶν, ἰδίως κατὰ τὸ ὑπὸ σεισμοῦ ὡς φαίνεται διερρηγμένον πρὸς νότον μέρος αὐτοῦ, ἀναφυέντων δένδρων καὶ θάμνων (πρίνων, πευκῶν καὶ κισσοῦ), καὶ ἐκ τῆς ἀποσαθρώσεως παμπόλλων λίθων καθ' ἅπασαν τὴν ἔκτασιν αὐτοῦ, οἵτινες μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐπὶ μᾶλλον ἀποσαθρούμενοι ἠπειλοῦν νὰ συνεπαγάγῳσιν ἀθρόαν τὴν κατάπτωσιν τῶν ὑπερκειμένων δόμων τοῦ τείχους. Πρὸς πρόληψιν τῆς τοιαύτης καταστροφῆς ἐνόμισα ἐπιβεβλημένον νὰ ἀποκοπῶσι πάντα τὰ τε ἐπὶ τῶν τειχῶν καὶ ἐντὸς τοῦ φρουρίου ἀναφυέντα δένδρα καὶ θάμνοι καὶ νὰ καυτηριασθῶσι τὰ στελέχη αὐτῶν διὰ θεϊκοῦ ὀξέος πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἀναβλαστήσεως, νὰ ἐπισκευασθῶσι δὲ πάντα τὰ πεπονηκότα μέρη τοῦ τείχους. Τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐξετέλεσα κατὰ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου καὶ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου καταναλώσας εἰς αὐτὴν σχεδὸν τὸ τρίτον τοῦ ὅλου τῆς γενομένης δαπάνης. Ἀνασκαφὴ τις ἐντὸς τοῦ φρουρίου ἢ παρ' αὐτὸ δὲν ἐξετελέσθη.

Β') Τοῦ ἀρχαίου δήμου Φυλῆς ἡ θέσις ἠγνοεῖτο μέχρι τοῦδε (πρὸβλ. Milchhoffer ἐν. ἀν. σελ. 12) ὅχι πρὸ πολλοῦ δὲ ὁ εἰς τὴν ἐκπόνησιν τοῦ Γερμανικοῦ χάρτου τῆς Ἀττικῆς ἀπησχολημένος λοχαγὸς Winterberger (Archäol. Anzeiger 1892 σελ. 124) ἰσχυρίσθη ὅτι τὸ φρούριον τῆς Φυλῆς ἐπιτηδειότερον ὢν εἰς ἄμυναν κατὰ ἐπιθέσεως προερχομένης μᾶλλον ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἢ ἐκ τῆς Βοιωτίας πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἀρχῆθεν ἦτο κτίσμα τῶν Βοιωτῶν ὕστερον κατακτηθὲν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὡς κατὰ τὸν Κιθαιρῶνα αἱ Ἐλευθεραί. Ὁ δὲ Milchhoffer (ἐν. ἀν. σελ. 13 ἐξ.) ἀποκρούων τὴν εἰκασίαν ταύτην ἐνόμισεν ὅτι τὰ ὄρια τῆς Ἀττικῆς ἐξετείνοντο μέχρι τῶν πρὸς τὴν Ταναγραϊκὴν κλιτύων τῆς Πάρνηθος, ὁ δὲ δῆμος τῆς Φυλῆς ἔκειτο παρὰ τὰ σημερινὰ

Κρωῶρα (ἄχι Kurora) (1). Τούτων ἕνεκα μαθὼν παρὰ τῶν ἐπιχωρίων ὅτι ὑπάρχει τόπος καλούμενος τὸ Φυλί, ἕτερος ὢν τοῦ γνωστοῦ φρουρίου τῆς Φυλῆς, καὶ πιστεύσας ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο δὲν δύναται νὰ εἶνε μεταδεδομένον τοῖς ἐπιχωρίοις ὑπὸ τῶν περιηγητῶν (2), ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξερευνήσω διὰ δοκιμαστικῶν σκαφῶν τὸν τόπον τοῦτον ἐλπίζων ὅτι θὰ ἀνεκαλύπτοντο βέβαια ἴχνη τῆς ὑπάρξεως τοῦ δήμου Φυλῆς ἐν αὐτῷ, ὅπερ καὶ συνέβη. Ὁ εἰρημένος τόπος κεῖται εἰς ἀπόστασιν 20 λεπτῶν τῆς ὥρας περίπου βορειανατολικῶς τοῦ φρουρίου τῆς Φυλῆς, εἶνε δὲ μικρὰ χαράδρα, δι' ἧς ἐκχέονται τὰ ὕδατα τῶν πέριξ ὑψωμάτων εἰς τὸ μέγα ρεῦμα τῆς Φυλῆς, περιβάλλεται δὲ πανταχόθεν πλὴν ἐκ δυσμῶν ὑπὸ ἐγγύτατα κειμένων ὑψωμάτων, ὧν μόνον τὸ πρὸς βορρᾶν εἶνε ὄρος ἔχον ὀπωσοῦν μέγα ὕψος ὑπεράνω τοῦ κοίλου μέρους τῆς χαράδρας ἐπικαλούμενον δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων βουνὸν τῆς Φυλῆς (Ἰάλθανιστὶ Μάλλια-ἰ-Φυλίουτ). Τὸ πρὸς νότον ὕψωμα εἶνε γήλοφος ταπεινὸς συνεχόμενος πρὸς νότον μετ' ἄλλων μεγαλυτέρων ὑψωμάτων, ἐπὶ τῆς ὀφρύος δ' αὐτοῦ κατὰ τὸ στενώτατον μέρος τῆς χαράδρας ὑπάρχει ἰδρυμένον τὸ ἐκκλησιδίδιον τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς πρὸ μικροῦ ἀνακαινισθέν. Πρὸς ἀνατολὰς δὲ τὸ κοῖλον μέρος τῆς χαράδρας ἀπολήγει εἰς τραχὺν βραχώδη λόφον χωριζόμενον διὰ μικροῦ αὐλῶνος ἀπὸ τοῦ ὄρους τῆς Φυλῆς. Κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ βραχώδους τούτου λόφου ἐν τῷ κοίλῳ μέρει τῆς χαράδρας ἀναβλύζει δαφυλῆς πηγὴ καλ-

(1) Ἡ εἰκασία αὕτη εὐκόλως ἐλέγχεται πεπλανημένη ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος (Ἑλλην. II, 4,4) ἱστορουμένων ὅτι οἱ τριάκοντα θέλοντες νὰ κωλύσωσι τοὺς περὶ τὸν Θρασύβουλον ἀπὸ πάσης ἐκ τῶν ἀγρῶν λεηλασίας διέπεμψαν εἰς τὰς ἐσχατίας ὅσον πεντεκαίδεκα στάδια ἀπὸ Φυλῆς τοὺς Λακωνικοὺς φρουροὺς καὶ τῶν ἱππέων δύο φυλάς. Ἐκ τούτων ὄφρα ὅτι τὰ πρὸς τὴν Βοιωτίαν μεθόρια τῆς Ἀττικῆς δὲν ἀπέχον πολὺ πλέον τῶν πεντεκαίδεκα σταδίων ἀπὸ τῆς Φυλῆς.

(2) Τὸ ἐναντίον φαίνεται ὅτι συνέβη ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Φυλῆς, ὅπερ ἐπὶ Dodwell ἐκαλεῖτο Ἀργυροκάστρον, ἔπειτα δὲ ἀπεδόθη εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα τὸ Φυλί. Εἰκάζω μάλιστα ὅτι οὐδὲ ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἐκαλεῖτο Φυλὴ τὸ φρούριον τοῦτο, ἀλλὰ μόνον ὁ δῆμος, διότι ἢ ἐν τῷ φρουρίῳ τούτῳ καὶ τοῖς παρ' αὐτὸ ὑπάρχουσα φρουρὰ ἐπικαλεῖται συνήθως ἐν ταῖς ἀρχαίαις ἐπιγραφαῖς οἱ τεταγμένοι ἐπὶ Φυλῆ (ἦτοι πλησίον τῆς Φυλῆς), ἄχι ἐν Φυλίῃ, ὡς λέγεται ἐν Πανάκτῳ.

λίστου ὕδατος ἀενάως ρέουσα (1), παρ' αὐτὴν δέ, ὡς ἤκουσα, ὑπῆρχον ἐπὶ Τουρκοκρατίας χάνια καὶ ἄλλα οἰκήματα, ἐν οἷς κατηυλίζοντο οἱ ἐκ Βοιωτίας εἰς Ἀθήνας ὁδοιποροῦντες ὡς καὶ ὁ δημόσιος ταχυδρόμος (τάταρως) (2). Ὁ Γερμανικὸς χάρτης τῆς Ἀττικῆς δὲν σημειοῖ αὐτόθι συνοικισμόν τινα, ἀλλὰ μόνον ἀρχαῖα ἀναλήμματα (Terrassen) καὶ τὸ ἐν ἐρειπίοις τότε ὑπάρχον ἐκκλησιδίων τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς (Kar. Ruine), ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν πηγὴν (Quelle von Phyle).

Αἱ ὑπ' ἐμοῦ ἐκτελεσθεῖσαι δοκιμαστικαὶ ἀνασκαφικαὶ ἔρευναι, ἀπέδειξαν ἀναμφισβητήτως ὅτι ὑπῆρχεν αὐτόθι συνοικισμὸς ἀξιολογώτατος καθ' ἅπασαν τὴν ἀρχαιότητα μέχρι τῶν βυζαντινῶν χρόνων, πιθανώτατα δὲ ὁ συνοικισμὸς οὗτος ἐξηκολούθησεν ὑπάρχων ἄνευ διακοπῆς μέχρι τῆς λήξεως τῆς Τουρκοκρατίας, ἐρημωθεὶς μόνις μετὰ τὴν κατασκευὴν τῆς νῦν ὑπαρχούσης ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Θήβας. Τοῦτου ἕνεκα διετηρήθη καὶ τὸ ὄνομα τῆς Φυλῆς μέχρι τοῦδε. Ὁ τόπος εἶνε ἐπιτηδεύτατος ὡς θέσις συνοικισμοῦ, διότι καὶ ἀπὸ τῶν βορείων ἀνέμων προφυλάσσεται καὶ ὕδωρ ἄφθονον καὶ κάλλιστον ἔχει καὶ ὄχι μικρὰν ἔκτασιν καλλιεργησίμου γῆς παρέχουσιν οἱ πολλοὶ ἐν τοῖς πέριξ ἐκ σχιστολίθου συνιστάμενοι λόφοι, οἵτινες καὶ νῦν ἐν μέρει ἐκχερσωθέντες παράγουσιν ἱκανὸν σίτον, ἀναμφιβόλως δὲ δύνανται νὰ παραγάγῃσι καὶ οἶνον κάλλιστον, ἴσως δὲ καὶ ἔλαιον ἕτεροι δὲ γαῖαι ὄχι μικρᾶς ἐκτάσεως χρήσιμοι καὶ εἰς γεωργίαν πλὴν τῆς κτηνοτροφίας ὑπάρχουσιν ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Γκούρας πλησίον τοῦ Ἄντρου τοῦ Πανός (ἦτοι τὰ Μαρίστα) καὶ βορειότερον πρὸς τὸ Κλιμέντι (3), αἵτινες διὰ τὸ δυσχεῖμερον εἶνε

(1) Πλὴν ταύτης ὑπάρχει καὶ ἄλλη μικρὰ πηγὴ κατὰ τὴν πρὸς δυσμὰς κλιτὸν τοῦ λόφου τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

(2) Ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας προφανῶς εἶνε κατεσκευασμένον καὶ τὸ εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς τετάρτου περίπου τῆς ὥρας ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦτου κείμενον ἀθλίως κατεσκευασμένον λιθόστρωτον (καλντερίμι) ἐπὶ τῆς ἀπὸ Χασιάς εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Γκούρας κατὰ τὸ Ἄντρον τοῦ Πανός ἀγούσης ἀτραποῦ, ἐσφαλμένως δὲ σημειοῦται ἐν τῷ Γερμανικῷ χάρτι ὡς ἀρχαῖον κατασκευάσμα (Gepflasterte Strasse): πρβλ. Milchhöffer ἐν. ἀν. σελ. 12 καὶ 14.

(3) Οὗτοι φαίνεται ὅτι εἶνε οἱ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ἐν Ἑλληνικοῖς II, 4, 4 μνημονευόμενοι ἀγροί.

ἀκατάλληλοι εἰς συνοικισμόν. Ἐκτασιν καλλιεργήσιμον λοιπὸν εἶχεν ἡ Φυλὴ ἱκανήν, εἰπέρ τις καὶ ἄλλος τῶν ἀττικῶν δήμων.

Τὰ εὐρεθέντα ἐρείπια κτισμάτων ἀποδεικνύουσιν ὅτι κατὰ τοὺς καλοὺς χρόνους τῆς ἀρχαιότητος ὁ συνοικισμὸς τῆς Φυλῆς ἦτο ἰδρυμένος ἐπὶ τῶν παρὰ τὴν Ἀγίαν Παρασκευὴν ὑψωμάτων, εὐρέθησαν δ' αὐτόθι ἐρείπια πλείστων οἰκοδομημάτων τῶν μὲν διὰ λογάδην λίθων τῶν δὲ πολυγωνικῶς ἐκτισμένων, προερχόμενα δὲ τὰ πλείστα ἐκ τοῦ Δ' αἰῶνος π. Χ., ἴσως δὲ καὶ ἐκ τοῦ Ε' τινά, ὡς δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ἐκ τοῦ τρόπου τῆς οἰκοδομίας. Τὰ ἐρείπια ἀνήκουσιν ἅπαντα, ὅσα εὐρέθησαν, προφανῶς εἰς οἰκοδομήματα, ὧν τινὰ εἶνε ὄχι μικρὰ καὶ πιθανῶς δημόσια, πολλὰ δὲ καὶ διηρημένα εἰς δωμάτια, ἀλλ' οὐδὲν σώζεται εἰς μέγα ὕψος. Ἐν αὐτῇ τῇ χαράδρᾳ παρὰ τὴν πηγὴν καὶ κατωτέρω φαίνεται ὅτι δὲν ὑπῆρχον οἰκήματα κατὰ τοὺς καλοὺς τῆς ἀρχαιότητος χρόνους, ἀλλὰ μόνον τάφοι, ὧν δύο κείμενοι μόλις 50 βήματα νοτιώτερον τῆς πηγῆς ἀνοιχθέντες ὑπὸ χωρικῶν πρό τινων ἐτῶν διατηροῦνται ἔτι καὶ νῦν, ὄντες κάλλιστα ἐκτισμένοι διὰ μεγάλων λίθων. Παρ' αὐτοὺς ὑπάρχει ἀξιολογώτατος πολυγωνικὸς τοῖχος διὰ μεγάλων λίθων κάλλιστα κατεσκευασμένος καὶ ἐκ τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος ὡς φαίνεται προερχόμενος, ὅστις ἴσως εἶνε περίβολος τῶν δύο τάφων. Ἐξ ἐτέρου τάφου ὀλίγα μόλις βήματα ἀπωτέρω κειμένου ὑπάρχει ὀστεοδόχος κάλπη, ἣν εἶδον παρὰ τῷ εὐρόντι αὐτὴν χωρικῷ. Ἐκ τῶν ἐσχάτων ῥωμαϊκῶν χρόνων ὅμως καὶ τῶν βυζαντινῶν εὐρέθησαν αὐτόθι ἐν τῷ κοίλῳ τῆς χαράδρας πάμπολλα ἐρείπια ὡς καὶ πίθοι (ὧν τινες κτιστοὶ) καὶ κεραμίδες πλείσται, ὥστε φαίνεται ὅτι αὐτόθι εἶχε μετατεθῆ ὁ συνοικισμὸς κατὰ τοὺς χρόνους τούτους· ἐπὶ δὲ τοῦ λόφου τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς οὐδὲν ἴχνος μεταγενεστέρων χρόνων φαίνεται. Ἀνάλημμα εἶδον μόνον ἐν κείμενον ἐν τῷ στενωτάτῳ μέρει τῆς χαράδρας κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην αὐτῆς ἀντικρὺ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ὅπερ σημειοῦται καὶ ἐν τῷ Γερμανικῷ χάρτῃ. Σώζεται εἰς μῆκος 20 μέτρων περίπου, καὶ εἶνε ὀκοδομημένον διὰ μεγάλων ἀργῶν λίθων λίαν διαθεβρωμένων, ὥστε φαίνεται ἀδύνατον νὰ ὀρισθῇ ὁ χρόνος τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ. Ἐν τῷ στενωτάτῳ μεταξὺ τοῦ ἀναλήμματος τούτου καὶ

τοῦ ἀποτόμως ὑψουμένου πλευροῦ τοῦ ὄρους τῆς Φυλῆς εὐρέθησαν τρία μικρὰ τοιχάρια ἐγγύτατα ἀλλήλων κείμενα, ἀνήκοντα δ' ἀναμφιβόλως εἰς οἰκημά τι ἢ πλείονα οἰκήματα ἐν τῷ αὐτῷ γηπέδῳ ἐκτισμένα, διότι εὐρέθησαν αὐτόθι καὶ πολλὰ τεμάχια κεραμίδων.

Πλὴν τῶν κτιρίων εὐρέθησαν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ δύο τεμάχια ἀγαλμάτων μαρμαρίνων, ὧν τὸ μὲν εἶνε μέρος τοῦ κορμοῦ ἱματιοφόρου μορφῆς μεγέθους μεγαλυτέρου τοῦ φυσικοῦ, ἐργασίας δὲ κοινῆς τῶν ὑστέρων χρόνων, τὸ δ' ἕτερον εἶνε ἐπίσης μέρος τοῦ κορμοῦ (τὸ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ μέχρι τῆς ὀσφύος) μικροῦ ἀγάλματος ἀρχαϊκοῦ, ὡς μοι φαίνεται, ἀλλ' οὕτως ἐφθαρμένον, ὥστε δυσκόλως δύναται νὰ διακριθῆ(1). Εὐρέθη ὡσαύτως καὶ ἀναγλύφου τινὸς πιθανῶς ἀναθηματικοῦ μικρὸν τεμάχιον μετὰ ἐλαχίστων λειψάνων τῆς παραστάσεως, ἐξ ὧν ὀπωσοῦν σαφῶς διακρίνεται μόνον παχεῖα ῥάβδος καλαμοειδῆς(2). Ἐν τοῖς παρὰ τὴν Ἀγίαν Παρασκευὴν ἐρειπίοις εὐρέθησαν καὶ πήλινα ἀγγύθεις(3) ἢ μία ἐκ τῶν συνήθων πυραμιδοειδῶν, αἱ δ' ἄλλαι πρισματοειδεῖς, ὧν μία (ὑψους 0,10) φέρει ἄνωθεν ὡς σύμβολον τὸ γράμμα Α. Αὐτόθι εὐρέθησαν καὶ ἱκανὰ τεμάχια ἐρυθρομόρφων ἀγγείων καὶ πλείστα ἐπιτέγιοι κεραμίδες πήλινα καὶ λίθινα (πωρίνου λίθου καὶ ἀσβεστολίθου), ὡσαύτως δὲ καὶ πολλὰ τεμάχια χειρομύλων ἐκ τραχίτου λίθου ὁμοιοτάτων τοῖς προϊστορικοῖς, ἐξ οὗ ἴσως ἐπιτρέπεται νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ὁ συνοικισμὸς τῆς Φυλῆς ἀνέρχεται εἰς αὐτοὺς τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ χαράδρᾳ εὐρέθησαν μόνον μεταγενεστέρων ἀγγείων ὄστρακα, ἐξ ὧν ἀξιοσημεῖωτα εἶνέ τινα ἐξ ἐρυθροῦ πηλοῦ ἐπικεχρισμένου διὰ πηλοῦ μέλανος, ἅτινα ἔχουσι τοιαύτην ὁμοιότητα πρὸς τὰ προϊστορικά, ὥστε μοι φαίνεται ὅτι ἐποιήθησαν κατ' αὐτὰς τὰς παραδόσεις τῆς παναρχαίας ἐκείνης ἀγγειοπλαστικῆς ἐπιζώσης

(1) Ἄμφοτερά ταῦτα ἀνάξια ὄντα νὰ μετακομισθῶσιν εἰς Ἀθήνας κατέλιπον ἐν τῇ μονῇ τῶν Κλειστῶν.

(2) Τοῦτο ἔκρινα ὅτι πρέπει νὰ φυλαχθῆ, ὅθεν κατέθηκα αὐτὸ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ.

(3) Περὶ τῶν τοιούτων ὑπάρχει λόγος ἀξία μελέτη τοῦ Χατζῆ-Ζωγίδου ('Ἀθηνᾶς I' σ. 541 ἐξ.) ἢ ἐμνημόνευσα καὶ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ 1898 σ. 70.

μέχρις αὐτῶν τῶν ἐσχάτων χρόνων τῆς ἀρχαιότητος ἐν τῇ ἀπομεμονωμένῃ ταύτῃ γωνίᾳ τῆς ἄττικῆς χώρας. Παρὰ χωρικῶν ἤκουσα ὅτι καὶ νομίσματα ἀρχαῖα ἔχουσιν εὑρεθῆ αὐτόθι. Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ λοιπὸν ὑπάρχουσιν ἔγνη ἀναμφισβήτητα συνοικισμοῦ καὶ δὴ ἀξιολογώτατου ἤτοι ἐρείπια οἰκοδομημάτων, καλλιτεχνήματα, τάφοι καὶ οἰκιακὰ σκεύη, ἐπειδὴ δὲ καὶ πλησίον τοῦ γνωστοῦ φρουρίου τῆς Φυλῆς κεῖται καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τῆς Φυλῆς διέσωσε μέχρι τοῦδε, οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρχη ὅτι αὐτόθι ὑπῆρχεν ὁ ἀρχαῖος δῆμος τῆς Φυλῆς.

Γ') Ὀχυρώματα ἀρχαῖα κατὰ ταῦτα τὰ μέρη τῆς Πάρνηθος δὲν ἐγένοντο γνωστὰ οὔτε εἰς τοὺς περιηγητὰς οὔτε εἰς τοὺς ἐκπονήσαντας τὸν Γερμανικὸν χάρτην τῆς Ἀττικῆς ἄλλα πλὴν τοῦ γνωστοῦ φρουρίου τῆς Φυλῆς καὶ τινων παρ' αὐτὸ μικρῶν πύργων (ἴδε Milchhöffer ἐν. ἀν. σελ. 11). Ἐκτελουμένων ὁμῶς τῶν προειρημένων ἐν Φυλῇ δοκιμαστικῶν σκαφῶν παρετήρησα ὅτι ὑπεράνω τῆς πηγῆς (πρὸς ἀνατολὰς) ἐπὶ βραχέως λόφου ὑπῆρχον πολλοὶ ἀρχαῖοι τοῖχοι οἱ μὲν διὰ μεγάλων ἀργῶν λίθων οἱ δὲ πολυγωνικῶς ἀλλ' ὅχι μετὰ πολλῆς ἀκριβείας φικοδομημένον, οἷτινες ἐκτείνονται παρὰ τὴν ὄψιν τοῦ λόφου ἀκολουθοῦντες τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους. Δυστυχῶς ἡ διατήρησις τῶν κτισμάτων τούτων δὲν εἶνε καλή, ἐνιαχοῦ δὲ τὰ ἔγνη αὐτῶν εἶνε δυσδιάκριτα, τούτου δ' ἕνεκα καὶ ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἐκτάσεως αὐτῶν καὶ τοῦ ἀνωμάλου τοῦ ἐδάφους δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὀρισθῇ τὸ σχῆμα αὐτῶν εἰμὴ διὰ καταμετρήσεως μετὰ γεωδαιτικῶν ἐργαλείων. Ἀλλ' ὁμῶς ἐπειδὴ διὰ τὸ μέγα μῆκος αὐτῶν καὶ τὸ μέγεθος τῶν λίθων δὲν δύναται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνήκοντες εἰς οἰκοδομήματα οὔτε ἰδιωτικὰ οὔτε δημόσια, διὰ δὲ τὴν μεγάλην τραχύτητα τοῦ ἐδάφους τοῦ λόφου καὶ τὴν ὅχι μεγάλην κλίσιν αὐτοῦ οὐδένα σκοπὸν φαίνεται ὅτι ἠδύνατο νὰ ἔχη ἡ κατασκευὴ ἀναλημμάτων, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου ἡ θέσις εἶνε εἰς ἄμυναν λίαν ὀχυρὰ καὶ ἐν ἐπικαίρῳ τόπῳ κεῖται καὶ πρὸς προφύλαξιν τῶν κατοικῶν τῆς Φυλῆς καὶ πρὸς ἐπιτήρησιν τῆς ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς Γκούρας ὁδοῦ, δι' ἧς ἐρχόμενος ἐχθρικός στρατὸς ἠδύνατο εὐκολώτατα νὰ παρκαχάμψῃ τὸ γνωστὸν φρούριον τῆς Φυλῆς (1), οὐδαμῶς ἀμφι-

(1) Ὅχι μικρὸν πλεονέκτημα τοῦ τύπου τούτου βεβαίως εἶνε καὶ ἡ γειτονία!

θάλλω ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὑπῆρχε φρούριον ἴσου μεγέθους καὶ ἴσης σπουδαιότητος πρὸς τὸ πρότερον γνωστὸν. Ἐπειδὴ μάλιστα τὸ πρότερον γνωστὸν φρούριον τῆς Φυλῆς διὰ τὸν τρόπον τῆς οἰκοδομίας δυσκόλως δύναται νὰ ἀναχθῆ εἰς τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα, πολὺ μᾶλλον δὲ φαίνεται ἐκτισμένον κατὰ τὸν Δ', εἰκάζω ὅτι κατὰ τὴν ἔφοδον τοῦ Θρασυβούλου ἢ δὲν ὑπῆρχε τὸ φρούριον ἐκεῖνο, ἀλλὰ μόνον τὸ νῦν ἀνακαλυφθὲν ἐπὶ τοῦ ὑπεράνω τῆς πηγῆς λόφου, καὶ ἰσομένως τοῦτο κατέλαβεν ὁ Θρασύβουλος, ἢ ὅτι ὑπῆρχε μὲν καὶ ἐκεῖ φρούριον, ὅχι ὁμως τὸ νῦν σωζόμενον, ἀλλ' ἄλλο παλαιότερον εὐτελέστερον ἐκτισμένον καὶ καθαιρεθὲν ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις, ἵνα κτισθῆ τὸ ἔτι καὶ νῦν ὑπάρχον. Τοῦ νῦν ὁμως ἀνακαλυφθέντος παρὰ τὴν πηγὴν τῆς Φυλῆς φρουρίου ἢ κατασκευὴ εἶνε τοιαύτη (ιδίως τῶν πολυγωνικῶν τοίχων αὐτοῦ), ὥστε μοὶ φαίνεται ὅτι ἀσφαλῶς δύναται νὰ ἀναχθῆ εἰς τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα. Μικραὶ τινες ἀνασκαλεύσεις ἐκτελεσθεῖσαι ὑπ' ἐμοῦ ἤγαγον εἰς φῶς ὄστρακά τινα ἀγγείων (ἐν οἷς καὶ ἐρυθρομόρφου ληκύθου), ἅτινα φαίνονται ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὸν Ε' αἰῶνα.

Ἦκουσα δ' ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τῆς Φυλῆς ὑπάρχουσιν ἔγνη ἀρχαίου τινὸς μικροῦ ὀχυρώματος (1).

Δ') Καὶ ἕτερα τρία κτίσματα μικρὰ παρετηρήθησαν ὑπ' ἐμοῦ παρὰ τὸν δῆμον τῆς Φυλῆς, ἅτινα ἐνδέχεται νὰ εἶνε ἀρχαῖοι πύργοι, ἐπειδὴ ἀμφότερα κεῖνται πρὸς νότον καὶ ἀνατολὰς τοῦ νῦν ἀνακαλυφθέντος φρουρίου ἐπὶ τῶν γηλόφων τῶν ἐκτεινομένων μέχρι τοῦ τραχέος ὄρους Καλαμαραῖ, παρὰ τὸ ὅποιον διέρχεται ἢ ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς Γκούρας εἰς Χασιὰν ἄγουσα δυσβατωτάτη σημερινὴ ὁδός. Τὰ δύο τῶν εἰρημένων κτισμάτων κεῖνται πλη-

τῆς πηγῆς, ἐνῶ τὸ πρότερον γνωστὸν φρούριον στερεῖται ποσίμου ὕδατος. Ἴδε καὶ τὰ ὑπὸ Winterberger ἐν. ἀν. γεγραμμένα.

(1) Ὁ κ. Δ. Φίλιος μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἐπισκεφθεὶς πρό τινων ἐτῶν τὴν Φυλὴν μετὰ τοῦ προῶτως δυστυχῶς ἐπὶ μεγάλῃ τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ ζημὴ ἀποθανόντος ἀξιωματικοῦ Ἄλ. Μαυροκορδάτου ἤκουσε παρ' αὐτοῦ ὅτι ἐκτελῶν χαρτογραφικὴν τινα ἐργασίαν εἶχεν ἀνεύρει λείψανα καὶ ἄλλων φρουρίων πλην τοῦ πρότερον γνωστοῦ, ἴσως δὲ ταῦτα εἶνε τὰ ἀνωτέρω ἀναφερόμενα. Δυστυχῶς οὗτ' ἐν τῇ ὑπουργείῳ τῶν στρατιωτικῶν οὔτε παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ αὐτοῦ ὑπάρχει σχεδιαγράφημά τι ἢ ἄλλο ὑπόμνημα περὶ τούτου.

σιέστατα εἰς ἀπόστασιν 7 περίπου λεπτῶν τῆς ὥρας ἀπὸ τῆς πηγῆς, τὸ ἐν δ' ἐξ αὐτῶν εἶχεν ἀνασκαφῇ ἤδη ὑπὸ ἀρχαιοκαπήλων· ἐγὼ δὲν ἠδυνήθην νὰ σκάψω αὐτόθι. Τὰ ἔχνη εἶνε λίαν συγκεχυμένα, ὥστε οὐδὲν ἠδυνήθην νὰ διακρίνω ἀσφαλῶς, τὰ πολλὰ ὁμως τεμάχια πηλίνων κεραμίδων, ἅτινα εὐρέθησαν αὐτόθι, δηλοῦσιν ὅτι ἦσαν οἰκήματα ἐστεγασμένα καὶ ἐν ἀρχαίοις χρόνοις κατεσκευασμένα, ἐκτὸς ἂν ὑποτεθῇ ὅτι καὶ οἱ φαινόμενοι ὀλίγοι λίθοι καὶ αἱ κεραμίδες μετεκομίσθησαν ἄλλοθεν ἐν ὑστέροις χρόνοις. Τὸ τρίτον κτίσμα ὑπάρχει ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἡλίας, κειμένης 10 λεπτά τῆς ὥρας περίπου νοτιοανατολικῶς τῶν προειρημένων δύο κτισμάτων ἐπὶ τῆς ἀποτόμῳ πρὸς τὸ ὄρος Καλαμαρᾶ ὑψουμένης ῥάχῃως Μικρὰ ἀνασκάλευσις ἀνεκάλυψε πολλὰ τεμάχια κεραμίδων, ὧν ἐν φέρει καὶ σφραγίδα μετὰ τῶν στοιχείων ΧΧΧ, καὶ λείψανα μικροῦ παλαιοῦ ὕδραγωγείου.

Ε') Ἐτέρου συνοικισμοῦ λείψανα ἤκουσα ὅτι ὑπάρχουσι κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ βεύματος τῆς Γκούρας, ἐνθα καὶ ὁ Γερμανικὸς χάρτης τῆς Ἀττικῆς σημειοῖ Dorfraine Palaeochori καὶ Kap. Ruine Nikolaos (πρὸβλ. Milchhoffer ἐν. ἀν. σελ. 9). Παρὰ τοῖς ἐπιχωρίοις ἡ θέσις καλεῖται συνήθως Ῥουμάνι. Μικραὶ σκαφαὶ εἰς διάφορα μέρη τοῦ τόπου τούτου ἐκτελεσθεῖσαι οὐδὲν ἔχνος ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κτιρίου ἀπεκάλυψαν, ἀλλὰ μόνον βυζαντινοὺς τοίχους, βυζαντινὰ δ' ὡσαύτως ἦσαν καὶ τὰ πολυαριθμότατα εὐρεθέντα ὄστρακα, ὧν τινα φέρουσι καὶ ὕαλωμα κιτρινωπόν. Ὁ συνοικισμὸς οὗτος λοιπὸν δὲν εἶνε παλαιότερος τῶν βυζαντινῶν χρόνων. Ἐν τοῖς ἐρείπιοις τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου ὑπάρχουσι μαρμάρινοι κίονες ἀρροάβδωτοι, οἵτινες μόνον δι' ἀμαξιτῆς ὁδοῦ φαίνεται ὅτι ἠδύναντο νὰ μετακομισθῶσιν ἐκεῖσε (πρὸβλ. τὰ ὑπὸ Milchhoffer ἐν. ἀν. σελ. 12 καὶ Winterberger ἐν. ἀν. γεγραμμένα). Ὡσαύτως καὶ τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν μαρμάρινον ἄγαλμα μεγέθους μεγαλυτέρου τοῦ φυσικοῦ, οὗ τεμάχιον εὐρέθη ἐν τῷ δήμῳ Φυλῆ, προϋποθέτει, νομίζω, τὴν ὑπαρξιν ἀμαξιτῆς ὁδοῦ.

Σ') Ἀρχαίου δόμου ἀναμφισβήτητα λείψανα παρετήρησα βορειοδυτικῶς τοῦ σημερινοῦ χωρίου τῆς Χασιάς παρὰ τοὺς

πρόποδας τοῦ ὄρους Κεραμίδι ἔνθα ὑπάρχουσι καὶ τὰ ἐκκλησι-
 δια τῆς Ἀγίας Κυριακῆς καὶ τοῦ Ἀγίου Νικολάου. Ἐκ
 τοῦ μέρους τούτου διήρχετο ἡ ἀρχαία εἰς Φυλὴν ἄγουσα ὁδὸς
 περικάπτουσα ἀνατολικῶς τὸν λόφον τοῦ Ἀγίου Ἡλίας τὸν ἀπο-
 κρύπτοντα τὸ χωρίον τῆς Χασιάς τοῖς ἐξ Ἀθηνῶν ἐρχομένοις,
 ἐνῶ ἡ σημερινὴ ὁδὸς περικάμπτει τὸ ἕτερον πλευρὸν τοῦ λόφου
 τούτου ἦτοι τὸ δυτικόν, ἀνωφερεστέρα οὖσα καὶ πολὺ τραχυ-
 τέρα τῆς ἀρχαίας. Ἡ παρὰ τὰ εἰρημένα ἐκκλησιδία θέσις εἶνε
 πολὺ ἐπιτηδειότερα τῆς σημερινῆς Χασιάς εἰς συνοικισμόν, διότι
 μόνη αὕτη ἐξ ἀπάσης τῆς μικρᾶς κοιλάδος δὲν εἶνε ἐκτεθειμένη
 εἰς τὰς σφοδροτάτας αὐτόθι πνοὰς τῶν βορείων ἀνέμων. Ἐντεῦθεν
 προέρχεται μικρὸν μαρμαρίνον κιονόκρανον καὶ ἄλλα ἀρχιτεκτο-
 νικὰ τεμάχια, ἅτινα εἶδον ἐνφοδομημένα ἐν τῷ ἐγγύς κειμένῳ
 σημερινῷ παλαιῷ νεκροταφείῳ τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ ὑπάρχει καὶ
 νεκρικὴ ἀρχαία στήλη μετὰ ἐξιτήλου ἐπιγραφῆς. Ἔμαθον δ' ὅτι
 οἱ ἰδιοκτῆται τῶν αὐτόθι γαιῶν ἐμφυτεύσαντες πρό τινων ἐτῶν
 ἀμπέλους εὗρον πολλοὺς ἀρχαίους τάφους, μοι ἐπεδείχθησαν δὲ
 καὶ ἀρχαία ἀγγεῖα αὐτόθι εὑρεθέντα. Ἐντεῦθεν προέρχεται καὶ ἡ
 ὑπὸ Milchhöffer (Mittheil. Athen XII σελ. 324 ἀριθ. 458)
 δημοσιευθεῖσα ἐπιτυμβία ἐνεπίγραφος λήκυθος. Πρὸβλ. καὶ τὰ ὑπὸ
 τοῦ αὐτοῦ ἐν ἀν. σελ. 8 γεγραμμένα. Ἄλλοι ἀρχαῖοι τάφοι λέ-
 γεται ὅτι εὑρέθησαν κατὰ τὴν σημερινὴν εἰς Καλύβια τῆς Χασιάς
 (Ἀσπρόπυργον) ἄγουσαν ὁδὸν πρὸς δυσμὰς τοῦ χωρίου. Κατὰ
 δὲ τὴν εἰς τὴν μονὴν τῶν Κλειστῶν καὶ τὴν Φυλὴν ἄγουσαν
 ὁδὸν (πρὸς ἀριστερὰν τῷ πορευομένῳ) μόλις 10 λεπτὰ τῆς ὥρας
 ἔξω τοῦ σημερινοῦ χωρίου τῆς Χασιάς ἐπὶ πετρώδους ἐπιπέδου
 ὀλίγον ὑψηλοτέρου τοῦ ἀμπελοφύτου ταπεινοτέρου μέρους τῆς
 κοιλάδος εὑρέθη ὑπὸ χωρικοῦ ἢ ἀκόλουθος ἐπιγραφή, καταθει-
 μένη νῦν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ. Εἶνε κεχαραγμένη ἐπὶ σφηνο-
 ειδοῦς τεμαχίου λευκοῦ ἀσβεστολίθου ὕψους 0,50, μεγίστου πλά-
 τος 0,21 καὶ πάχους 0,06, τὰ δὲ γράμματα τῶν μὲν τριῶν
 πρώτων στίχων ἔχουσι μέγεθος περίπου 0,018, τῶν δὲ ἄλλων
 μέχρι 0,04, ἐκ δὲ τοῦ σχήματος αὐτῶν φαίνεται ὅτι δὲν δύναται
 νὰ εἶνε νεωτέρα τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος (Ω ἀνοικτόν, Ε καὶ Σ
 ἰσοσκελῆ, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Ν). Ἀναγινώσκονται τὰ ἐξῆς:

ΟΡΟΣΧΩΡΙΟ
ΥΠΕΠΡΑΜΕΝ
ΟΥΕΠΙΛΥΣΕΙ
Π Η Η
Η

Ὅρος χωρίου πεπραμένου ἐπὶ λύσει | Π Η Η Η | Η.

Μεταξὺ τῶν στίχων 3 καὶ 4 ὑπάρχουσιν ἴχνη καὶ ἄλλων γραμμάτων ἐκ προγενεστέρας χρήσεως τοῦ λίθου, ὡς φαίνεται ἰδίως κάτωθι τοῦ ΟΥ τοῦ στίχου 3 ὑπάρχει ἰκανῶς εὐδιάκριτον Ε. Ἡ ἐπιγραφή εἶνε κατὰ τοῦτο ἀξιοσημείωτος ὅτι ἀποδεικνύει τὴν τιμὴν τῆς αὐτόθι ἐγγείου ἰδιοκτησίας ὅτι ἦτο ἀνωτέρα παρὰ τοῖς ἀρχαίαις ἢ νῦν, ἀφοῦ ὑπῆρχον τότε αὐτόθι κτήματα ὑποθηκευόμενα ἀντὶ 900 δραχμῶν, ἐνῶ σήμερον ὁ τόπος ἐν ᾧ εὐρέθη εἶνε πετρώδης καὶ λίαν ἄγονος σχεδὸν εἰπεῖν οὐδεμίαν ἔχων ἀξίαν. Ἐὰν ὑποτεθῆ ὅτι ὁ λίθος μετηνέχθη ἐκ τῶν πλησίον κειμένων ταπεινοτέρων μερῶν τῆς κοιλάδος τῶν δι' ἀμπέλων νῦν πεφυτευμένων, καὶ πάλιν ἡ τιμὴ εἶνε ὄχι μικρά, ἀφοῦ ἡ ἔκτασις τοῦ κτήματος διὰ τὸ στενὸν τῶν τόπων δὲν θὰ ἦτο μεγάλη. Σήμερον ἡ τιμὴ τῶν αὐτόθι ἀμπέλων εἶνε μόλις 200 ἕως 500 σημερινῶν δραχμῶν κατὰ στρέμμα.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΣΚΙΑΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΣΟΥΝΙΩ

Ἡ ἐπανάληψις τῶν ἐργασιῶν ἐν Σουνίῳ ἐγένετο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μηνὸς Ἰουλίου τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἡ διακοπὴ δὲ τούτων κατὰ τὸν Ὀκτώβριον.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐξετελέσθησαν διάφοροι ἐργασίαι ἐν τε τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ἐν τῷ φρουρίῳ καθόλου. σκοποῦσαι τὴν ἐντελῆ ἔρευναν καὶ ἀνασκαφὴν τῶν μερῶν, ἅτινα κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη δὲν εἶχον ἐπαρκῶς ἐξερευνηθῆ. Οὕτω τὰ νῦν ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ ἐν τῷ φρουρίῳ τεμένους δύναται νὰ θεωρηθῆ ἐντελῶς περατωθεῖσα. Ἀπεπερατώθη προσέτι καὶ ἡ ἡμιτελής μείνασα πέρυσιν ἀνασκαφὴ τοῦ πρὸς ἀνατολάς τοῦ ναοῦ καὶ ἔξωθεν τοῦ περιβόλου κειμένου μεγάλου οἰκοδομήματος, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ περὶ Σουνίου διατριβῇ ἡμῶν, τῇ δημοσιουθεσίῃ ἐν τῇ Ἀρχ. Ἐφημερίδι τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὠνομάσαμεν, δι' οὓς ἐκεῖ ἐκθέτομεν λόγους (σελ. 135 καὶ ἐξ.), σιτοβολεῖον. Ἡ ὀλικὴ ἐσκαφὴ τοῦ κτιρίου τούτου οὐδὲν δυστυχῶς ἔφερεν εἰς φῶς οὐδὲ προήγαγε τὰς γνώσεις ἡμῶν ὡς πρὸς τὴν χρησιμότητα τοῦ περιέργου τούτου κτιρίου, τοῦ ὁποίου περιγραφὴν ἐποιησάμεθα ἐν τῇ προμνημονευθείσῃ πραγματείᾳ ἡμῶν. Ἐγνώσθη μόνον ὅτι τὸ δάπεδον αὐτοῦ ἦτο ἐπεστρωμένον διὰ μαρμαρίνων πλακῶν λελειασμένων καὶ ὅτι τὸ ἀνώμαλον, ἀρχικῶς, ἔδαφος αὐτοῦ ἐξωμαλύνθη πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς δι' ἐπιχώσεως ἐνίων κοιλοτήτων αὐτοῦ. Τούτου ἕνεκα καὶ ἡμεῖς ἐπανεφέραμεν δι' ἐπιχώσεως τὸ ἔδαφος εἰς τὴν ὁμαλὴν αὐτοῦ κατάστασιν, πληρώσαντες διὰ χύματος τὸ ἐξερευνηθὲν πρότερον ἀνώμαλον μέρος αὐτοῦ. Ἠρευνήσαμεν ἀκολούθως πλεῖστα μέρη τοῦ φρουρίου πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐξ ἐπιγραφῆς (δημοσιουθεΐσεως ἤδη ἐν τῇ προμνημονευθείσῃ διατριβῇ ἡμῶν σελ. 141) γνωσθέντος ἡμῖν «ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ», ὅστις πάντως ἔκειτο ἐν τῷ φρουρίῳ, ἀλλὰ δὲν νήτυχῆσαμεν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν αὐτοῦ. Τὰ ἐν μέρει ἀποκαλυφθέντα οἰκοδομήματα ἦσαν ἀπλᾶ οἰκήματα ἀρχαῖα, ὧν τινα, διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν, θὰ ἔχρηζον ἴσως ἐντελοῦς ἀνασκαφῆς. Πιθανῶς ἦσαν ταῦτα, ὡς ἐν Ἐπιδαύρῳ, ξενῶνες. Ὁ

ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ εὐτελοῦς κατασκευῆς ὄν, ὡς δύναται τις καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς νὰ εἰκάσῃ, κατεστράφη, φαίνεται, ἐξ ὀλοκλήρου· ἴσως δὲ καὶ ἐκτίσθη ἐπὶ τῶν θεμελίων αὐτοῦ μεταγενεστέρως οἰκημα. Τοῦτο δὲ εἶνε καὶ τὸ πιθανώτερον, καθόσον πλησίον μιᾶς τῶν ἐν μέρει ἀνασκαφεισῶν οἰκιῶν, κειμένης εὐθὺς ὑπεράνω τοῦ ὄρου, πλησίον τοῦ ὁποίου εὐρέθη ἡ σχετικὴ ἐπιγραφή, εὔρομεν μαρμαρίνας κεραμίδας καὶ ἄλλα λείψανα προερχόμενα πάντως ἐξ οἰκοδομήματος ἱεροῦ. Εὐρέθη ἐκεῖ καὶ βᾶθρον φέρον τὴν ἐπιγραφὴν ΑΠΟ]ΛΛΩΝΟΣ,

Τὸ σπουδαιότερον ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν ἐν Σουνίῳ κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος εἶνε ἡ ἀποκάλυψις, εἰς μῆκος 100 περίπου μέτρων, τοῦ πρὸς τὸν λιμένα τείχους τοῦ φρουρίου, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐντελῶς κεχωσμένον καὶ ἀφανές, εἰς τοῦτο δὲ ὀφείλεται ἡ καλὴ, ἡ ἀρίστη αὐτοῦ διατήρησις ἢ καθιστώσα τοῦτο μνημεῖον ὄντως μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του. Σωζόμενον εἰς ὕψος 2 μέχρι 3 μέτρων πολλαχοῦ, καὶ διατηροῦν ἔτι ἐν καλῇ καταστάσει τοὺς ἀμυντικούς πυργίσκους αὐτοῦ εἶνε πάντως τὸ κάλλιστον ἐν Ἑλλάδι δείγμα τῆς ἀρχαίας τειχοποιίας καὶ τῆς ὀχρωματικῆς. Τὸ τεῖχος δὲ τοῦτο, τὸ ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ λιμένος, δὲν ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ἀλλὰ διακόπτεται κατὰ τὸ μέσον περίπου τοῦ φρουρίου ἀποτόμως, ἐπαναλαμβάνεται δὲ εἰς ἀπόστασιν 60 μέτρων. Φανερόν εἶνε ὡς ἐκ τούτου, ὅτι τὸ ἰσοδομικῶς ἐκτισμένον τοῦτο τεῖχος τοῦ φρουρίου ἔμεινεν ἡμιτελές, τῆς κατασκευῆς τούτου ἀρξαμένης συγχρόνως ἀπὸ τῶν δύο ἄκρων αὐτοῦ. Ὑπῆρχεν ὁμως, καὶ σώζεται πολλαχοῦ ἔτι, ἀρχαιότερον πολυγωνικὸν τεῖχος, τὸ ὁποῖον ἐξησφάλιζεν ὅπως ὅποτε τὸ φρούριον ἀπὸ ἐχθρικῆς ἐπιδρομῆς. Ἀλλὰ περὶ τοῦ φρουρίου τούτου, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ὄλης ἐσκαφῆς αὐτοῦ, θὰ ἐνδιατριψῶμεν ἄλλοτε δίδοντες καὶ ἀκριβές αὐτοῦ σχέδιον.

Ἐν τέλει ποιούμεθα μνημεῖον τῆς ἀποπερατωθείσης ἐπίσης ἐπισκευῆς τῆς βάσεως τοῦ ναοῦ, δι' ἧς ἀπεδόθη εἰς τὸν ναὸν τὸ ἀρχικὸν αὐτοῦ σχῆμα, ἐξωραίσθη δ' οὕτως ἅμα καὶ ἐσώθη ἀπὸ μείζονος ἔτι καταστροφῆς.

B. ΣΤΑΗΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΕΡΕΤΡΙΑ

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ναοῦ τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότερον ἔργον τῶν ἐν Ἐρετρῖα ἀνασκαφῶν. Τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ τούτου ἀνευρέθησαν ἤδη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀλλ' ἐκ τῆς μικρᾶς γενομένης ἀνασκαφῆς δὲν ἠδυνήθην τότε νὰ ὀρίσω μετὰ βεβαιότητος τὸ οἰκοδόμημα καὶ μόνον ὡς δυνατὴν ἐξέφερον τὴν γνώμην, ὅτι τοῦτο ἦτο ὁ ναὸς τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος.

Μὴ ἔχων εἰσέτι σχέδιον τοῦ οἰκοδομήματος, ἀφοῦ ἄλλως καὶ δὲν ἀνεσκάφη τοῦτο ἐντελῶς, ὑπολειπομένου ἔτι πρὸς ἀνασκαφὴν τοῦ ἐνὸς τρίτου σχεδὸν αὐτοῦ ὡς κειμένου ἐπὶ ἰδιωτικοῦ οἰκοπέδου μὴ ἀπαλλοτριωθέντος, θὰ περιορίσω ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς ὀλίγα τὴν περιγραφὴν τούτου.

Τοῦ ναοῦ σφίζεται τὸ κρηπίδωμα μόνον ἄνευ τοῦ στυλοβάτου ἔχει δὲ μῆκος 43 μ. καὶ πλάτος 21 μ. καὶ εἶνε ἐκτισμένον διὰ μεγάλων ἐγχωρίων τιτανολίθων· ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτοῦ σφίζονται τὰ θεμέλια τοῦ σηκοῦ ὠκοδομημένα ἐκ μικροτέρων τιτανολίθων καὶ θεμέλια ἀρχαιότερου ναοῦ, ὡς καὶ σειρὰ βάσεων, αἵτινες ἔφερον ξυλίλους κίονας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σηκοῦ· ἀνευρέθησαν πρὸς τούτοις καὶ θεμέλια ἐλλειψοειδοῦς ἀρχαιότερου οἰκοδομήματος βαίνοντος ὑπὸ τὴν βορειανατολικὴν πλευρὰν τοῦ ναοῦ.

Ἐξ ὀλίγων μόνον ὑπολειφθέντων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, τεμαχίου δῆλα δὴ πωρίνου δωρικοῦ κιονοκράνου, σπονδύλων τινῶν πωρίνων καὶ τεμαχίου τριγλύφου τῆς αὐτῆς ὕλης φαίνεται, ὅτι ὁ ναὸς ἦτο δωρικός περιπτερός καὶ ἐκ πώρου ὠκοδομημένος· τὸ σχῆμα τοῦ κιονοκράνου εἶνε τὸ τῶν καλῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων.

Ἐκ τεμαχίου ἐπιγραφῆς τιμητικῆς μνημονευούσης ὡς τόπον τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τὸν ναὸν τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος καὶ ἐξ ἄλλων λόγων, οὓς ἐν καταλλήλῳ χρόνῳ θέλω ἐκθέσει, βεβαιοῦται, ὅτι ὁ ναὸς εἶνε ὁ τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος.

Ἐκτὸς τοῦ τεμαχίου τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εὑρέθησαν καὶ ἄλλαι ἐπιγραφαὶ τοῦ τέλους τοῦ δ' π. Χ. αἰῶνος προξενικαί, καὶ δύο μεγάλαι στήλαι ἀμφοτέρωθεν ἐπιγεγραμμέναι περιέχουσαι καταλόγους πολιτῶν Ἑρετριέων μετὰ τῶν δημοτικῶν αὐτῶν. Σπουδαιότερα εἶνε τὰ κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην εὑρεθέντα γλυπτὰ, ὧν πάλιν τὰ ἀξιολογώτερα εἶνε τὰ ἑξῆς:

1) Σύμπλεγμα νέου αἵροντος ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἀγκάλῃ κόρη κατὰ τὸ σύνθητες παρ' ἀρχαίοις σχῆμα τῆς ἀρπαγῆς γυναικὸς ὑπὸ ἀνδρός. Ὁ νέος φέρει μόνον χλαμύδιον ἐρριμμένον ἀπὸ τῶν ὤμων αὐτοῦ, ἡ δὲ κόρη βραχὺν χιτῶνα καὶ ἐπὶ τούτου ἕτερον βραχύτερον ἔνδυμα στενωῶς προσκείμενον τῷ σώματι. Τοῦ νέου λείπouσι τὸ ἀπὸ τῶν μηρῶν καὶ κάτω μέρος ὡς καὶ ὁ δεξιὸς βραχίον, τῆς κόρης αἱ χεῖρες καὶ αἱ κνήμαι.

2) Κορμὸς Ἀθηναῶν ἀπὸ τοῦ λαίμου μέχρι τῆς κοιλίας ἔχων αἰγίδα μετ' ἀναγεγλυμμένου λαμπροῦ Γοργονείου.

3) Δύο συννηωμένοι κορμοὶ ἵππων προερχόμενοι ἐξ ἄρματος, τρία τμήματα ἀνδρικῶν κορμῶν καὶ πολλὰ μικρὰ τεμάχια γλυπτῶν προσαρμύζοντα ἴσως εἰς τὰ ἀνωτέρω ἔργα.

Τὰ ἀγάλματα ταῦτα εἶνε κάλλιστα ἔργα τῆς περὶ τὰ τέλη τοῦ 5' αἰῶνος τέχνης, εἶνε δὲ φυσικοῦ μεγέθους ἐκτὸς τῆς Ἀθηναῶν ἐχούσης μέγεθος μικρὸν ὑπὲρ τὸ φυσικὸν καὶ προέρχονται, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς κατασκευῆς τοῦ ὀπισθίου αὐτῶν μέρους καὶ τοῦ τόπου τῆς εὑρέσεως, ἐκ τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος τοῦ ναοῦ.

Ἐκτὸς τῶν γλυπτῶν τούτων εὑρέθησαν παρὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ ναοῦ δύο ἀρχαῖκαὶ ἀνδρῖκαὶ κεφαλαὶ καὶ ἐν ἀνάγλυφον τοῦ Δ' αἰῶνος ἐκ κορυφῆς ἐπιγραφῆς φέρον παράστασιν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος ἐκατέρωθεν ὀμφαλοῦ.

Ἐξ ἄλλων εὐρημάτων τοῦ ναοῦ ἀναφέρομεν ἐνταῦθα σκαρβαϊοειδῆ ἐρυθρὸν λίθον φέροντα ἀρχαϊκὴν ξενότροπον παράστασιν τεσσάρων μορφῶν, ὧν ἡ μία κάθηται καὶ ἡ τελευταία πρὸς τὰ ἀριστερὰ παίζει λύραν, καὶ τινὰς μικρὰς χουσαῶς ταινίας, αἵτινες ἐχρησίμευον ἴσως ὡς διαδήματα τῶν ἱερέων.

Ἐκ τεμαχιῶν γεωμετρικῶν ἀγγείων εὑρεθέντων πανταχοῦ εἰς τὰ κατώτατα στρώματα ὀρίζεται ἡ ἀρχαιοτάτη χρονολογία τοῦ ἱεροῦ, ὁ δὲ χρόνος τῆς ὀριστικῆς αὐτοῦ καταστροφῆς φαίνεται

ἐκ τάφων εὐρεθέντων ἐντὸς τούτου, οἵτινες περιεῖχον ὑάλινα ἀγ-
γεία καὶ ἀνῆκον ἴσως εἰς τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους.

Παρὰ τὸ Β καὶ ΒΑ μέρος τοῦ ναοῦ σφύζονται τὰ θεμέλια
βωμῶν.

Ἐκαθαρίσθη πρὸς τούτοις ἐφέτος τελείως ὁ παρὰ τὴν δυτικὴν
πύλην χώρος καὶ ἀνεκαλύφθη, ὅτι οἰκοδόμημά τι πρὸ τῆς πύλης,
περιγραφέν ἤδη ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἦτο
μέγας πύργος ἐγκλείων προαύλιον καὶ ἔχων ἐπὶ τῶν πλαγίων
πλευρῶν ἀνὰ μίαν εἴσοδον ἀνεκαλύφθη πρὸς τούτοις ὁδὸς ἐπε-
στρωμένη διὰ σκίρρων ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς πύλης καὶ
φέρουσα ἀνατολικῶς εἰς τὴν πόλιν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἀνεσκάφη καὶ ἐπὶ τῆς ΝΑ κλιτύος τῆς
Ἀκροπόλεως Ἐρετρίας μικρὸν οἰκοδόμημα ὀρθογώνιον εὐρισκό-
μενον ἐντὸς περιβόλου, ἐν ᾧ ἀνευρέθη πλῆθος πηλίνων εἰδωλίων
τοῦ δ' καὶ γ' αἰῶνος διαφόρων σχημάτων.

Καὶ ἐπ' ἄλλων σημείων τῆς Ἐρετρικῆς Ἀκροπόλεως ἐγένοντο
ἀτελεῖς καὶ ὡς ἐκ τούτου ἄνευ ἀποτελέσματος δοκιμαστικαὶ
ἀνασκαφαί.

Ἐντὸς τῆς πόλεως παρὰ τὴν θάλασσαν ἀνεσκάφη μέρος ἀρ-
χαίου λουτροῦ, ἀπεκαλύφθησαν δὲ δύο κυκλοτερῆ δωμάτια
ἔχοντα πρὸς τὴν περιφέρειαν αὐτῶν κατὰ σειρὰν λεκάνας, ἐν αἷς
ἠδύνατό τις νὰ λουῆται καθήμενος.

Τὸ πλεῖστον τοῦ παρελθόντος θέρους ἐδαπανήθη καὶ πάλιν εἰς
τὴν ἀνασκαφὴν τῶν τάφων, ἐφάνη δ' ὅτι τὰ νεκροταφεῖα τῆς
Ἐρετρίας εἶνε τῶ ὄντι ἀνεξάντλητα, διότι περὶ τὸ τέλος ἤδη
τῆς ἀνασκαφῆς, ἐνᾧ ἐνομιζέτο, ὅτι εἶχε καθαρισθῆ πλέον ἢ Ἐρέ-
τρια ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τάφων, ἀνεκαλύφθησαν δύο νέα νεκρο-
ταφεῖα, ἢ μᾶλλον ἐν νέον, τοῦ ἐτέρου ἀποτελοῦντος συνέχειαν
πρότερον ἤδη ἐγνωσμένου καὶ ὡς ἐξηνητημένου θεωρηθέντος νε-
κροταφείου

Τὰ ἐκ τῶν τάφων εὐρήματα εἶνε ποικίλα καὶ ἀξιόλογα, περιο-
ρίζομαι δ' ἐνταῦθα μόνον νὰ ἀναφέρω, ὅτι εὐρέθησαν ἕξ μεγάλοι
ἀρχαῖοι Ἐρετρικοὶ ἀμφορεῖς καὶ περὶ τὰς τριάκοντα λευκὰς
ληκύθους καλῆς διατηρήσεως, ὧν διακρίνονται τρεῖς μετὰ τῆς
γνωστῆς ἐπιγραφῆς « Δίφιλος καλὸς ὁ Μελανώπου », δύο μετὰ

τῆς ἐπιγραφῆς « Δίφιλος καλὸς » ἐργαστηρίου διαφόρου ἢ αἰ προ-
 ηγούμεναι, δύο τοῦ γνωστοῦ « Δρομίππου τοῦ Δρομοκλείδα »
 καὶ δύο τοῦ Ἀλκιμάχου. Διὰ τὴν εἰκόνα αὐτῆς διακρίνεται μία
 ἔχουσα τὴν παράστασιν τοῦ Θανάτου καὶ τοῦ Ὑπνου φερόντων
 ἐν ἀγκάλαις τὸν νεκρὸν παρουσίᾳ καὶ τοῦ Ἑρμοῦ. Ἐκτὸς τού-
 των εὐρέθησαν καὶ περὶ τὰς πεντήκοντα ἐρυθρόμορφοι λήκυθοι,
 ὧν τινες φέρουσιν ἐπιγραφὰς, καὶ μία μικρὰ μετ' εἰκόνος κιθαρι-
 στοῦ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ τεχνίτου Δούριδος. Εὐρέθησαν πρὸς
 τούτοις τρία πήλινα ἀλάβαστρα μετὰ καλῶν παραστάσεων. Ἐν
 δύο τάφοις τοῦ τέλους τοῦ 5' αἰῶνος ἀνευρέθησαν δύο χρυσᾶ
 περιδέραια ἀποτελούμενα ἐκ συμπλέγματος βαλάνων ἔχουσῶν
 ἐν τῷ μέσῳ παρὰ μὲν τῷ ἐνὶ μικρὰν χρυσῆν κεφαλὴν βοῦς καὶ
 παρὰ τῷ ἐτέρῳ ὁμοίαν λέοντος, χρυσοὶ τινες δακτύλιοι ὡς καὶ
 δύο διαδήματα, ὧν τὸ ἐν ἔχει διαφόρους παραστάσεις.

Ἄργυρᾶ τινὰ κοσμήματα εὐρέθησαν κυρίως ἐν τοῖς μετ' ἐρυ-
 θρῶν ληκύθων τάφοις.

Ἀξιομνημόνευτα πρὸς τοῖς ἀνωτέρω εἶνε δύο ἀγγεῖα ἐν μορφῇ
 κεφαλῶν Σατύρων, ὧν ἡ μία φυσικοῦ σχεδὸν μεγέθους τοῦ 6'
 ἴσως π. X. αἰῶνος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Ἰανουαρίου 1901

Κ. ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ

Κατὰ πρῶτον ἐπεχειρήσαμεν τὴν κάθαρσιν τοῦ γυμνασίου τοῦ κειμένου ἐν τῷ παρὰ τὴν Ἀρέθουσαν κήπῳ τοῦ Ἀναγνώστου Λιμπερίου, ὃπερ ἦτο γνωστὸν ἡμῖν ἐξ ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων τινῶν εὐρημάτων, περὶ ὧν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τῇ Ἀθηνῶν (τόμ. 4 σελ. 627 καὶ 6 σελ. 174), ἐπειδὴ ἤλπίζομεν, ὅτι, ἂν εὐρωμεν τὸ ὑπόλοιπον τῆς γνωρισάσης ἡμῖν τὸ γυμνάσιον ἐπιγραφῆς ἢ ἄλλην τινά, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ μάθωμεν, ἂν τὸ γυμνάσιον τοῦτο ἦτο ἐν τῶν ὑπὸ Πλουτάρχου ἐν βίῳ Τίτου μνημονευομένων ἢ ἄλλο. Καὶ ἐπιγραφὴν μὲν οὐδεμίαν ἄλλην εὐρομεν, ἐνετύχομεν δ' ὅμως μουσειακῶ οὐχὶ μὲν λίαν ἐντέχνῳ, ἀλλ' ἀξίῳ λόγου διὰ τὰς ἐν αὐτῷ εἰκονιζόμενας παραστάσεις, αἵτινες κυροῦσιν ἀναμφιρρήστως τὴν γνώμην, ὅτι τὸ οἰκοδόμημα ἦτο γυμνάσιον.

Τοῦ μουσειακοῦ τούτου, ὡς δῆλον ἐκ τῶν σφζομένων ἀκεραίων πλευρῶν, ὧν ἡ μὲν πρὸς μεσημβρίαν πλευρὰ εἶνε μέτρ. 12,30, ἡ δὲ πρὸς ἀνατολὰς περὶ τὰ 10, ἡ τε πρὸς δυσμὰς καὶ βορρᾶν πλευρὰ δὲν εἶνε πλήρης, διότι ταύτης μὲν σφζονται μόνον μέτρα 8,50 ἀντὶ τῶν 10 τῆς ἀντιστοίχου δυτικῆς, ἐκείνης δὲ 3,85 ἀντὶ τῶν 12,30 τῆς ἀντιστοίχου μεσημβρινῆς.

Τὸ ὅλον μουσειακὸν σύγκειται ἐκ τῶνδε τῶν μερῶν· ἐκ παραλληλογράμμου, ὃπερ κεῖται ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ὅλου μουσειακοῦ, ἔχον δὲ πλάτος μὲν μέτρ. 2,20, μῆκος δὲ 2,65 ἀποτελεῖται ἐκ τετραγώνων ἐχόντων ἐν αὐτοῖς ἐγγεγραμμένα ἄλλα τετράγωνα φέροντα ἐν μέσῳ σταυροειδὲς τι κόσμημα ἐκ ψήφων μελαινῶν μὲν, ἂν τὸ ἐγγεγραμμένον τετράγωνον εἶνε ἐκ ψήφων λευκῶν ἢ ῥοδίνων, λευκῶν δὲ, ἂν τὸ ἐγγεγραμμένον τετράγωνον σύγκειται ἐκ μελαινῶν. Τοῦ παραλληλογράμμου τούτου, ὃπερ περιθεῖ πλαισιον ἀποτελούμενον ἐκ τεσσάρων σειρῶν ψήφων ῥοδίνου χρώματος, σφζεται ἡ βόρειος καὶ ἡ μεσημβρινὴ πλευρά.

Μετὰ τὸ παραλληλόγραμμον τοῦτο καὶ τὸ πλαίσιον περιέκειται ἄλλο πλαίσιον, οὗ τὸ μὲν μῆκος ἐν τῇ σωζομένῃ ἀκερσίᾳ μεσημβρινῇ πλευρᾷ εἶνε μέτ. 5,50, τὸ δὲ πλάτος 1,32. Ὅμοιον εἶνε τὸ πλάτος καὶ ἐν τῷ σωζομένῳ μέρει τῆς βορείου πλευρᾶς, τῆς δὲ δυτικῆς καὶ ἀνατολικῆς πλευρᾶς τὸ μὲν μῆκος εἶνε μ. 4,32, τὸ δὲ πλάτος 1,42. Ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ ἐν ἀριστερᾷ πρὸς τὴν γωνίαν ἀπεικονίζεται σχῆμά τι ὅμοιον τῷ γράμματι Μ, οὗ αἱ μὲν σκιεραὶ γραμμαὶ εἶνε πεποιημέναι ἐκ ψήφων μελαινῶν, αἱ δὲ μὴ σκιεραὶ ἐκ ῥοδίνων.

Μετὰ τὸ γραμματοειδὲς τοῦτο σχῆμα ἔπεται μορφή ἀνδρὸς φέροντος ἱμάτιον καθῆκον μέχρι τῶν γονάτων καὶ κρατοῦντος τῇ δεξιᾷ ῥάβδον ἀπολήγουσαν εἰς πέντε αἰχμάς. Ἡ μορφή αὕτη εἰκονίζει τὸν παιδοτρίβην. Μετὰ τοῦτον εἰκονίζονται δύο πύκται, ὧν ὁ μὲν ἐν δεξιᾷ τῷ ὀρῶντι ἔχει τὸν δεξιὸν πόδα κεκαμμένον, προτείνει δ' ἀμφοτέρας τὰς πυγμάς, ὁ δὲ ἐν ἀριστερᾷ, οὗ ὁ μὲν δεξιὸς πούς εἶνε προβεβλημένος, ὁ δ' ἀριστερὸς τεταμένος πρὸς τὰ ὀπίσω, ἔχει τὴν δεξιάν, ἣτις κάμπτεται πως ἐν τῷ βραχίονι, προτεταμένην πρὸς φύλαξιν, τῇ δ' ἀριστερᾷ φαίνεται ἔτοιμος νὰ κατενέγκῃ τὴν πυγμὴν κατὰ τοῦ ἀντιπάλου. Τῆς ἐν ἀριστερᾷ τῷ ὀρῶντι μορφῆς ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ στῆθος εἶνε ἐφαρμένα. Μετὰ τὰς τρεῖς ταύτας μορφὰς ἐν τῇ ΜΔ γωνίᾳ εἰκονίζεται γάστρα μεγάλη ἔχουσα συμπεπλεγμένους σταυροειδῶς δύο κλάδους δάφνης.

Ἐν τῇ μεσημβρινῇ πλευρᾷ εἰκονίζονται δύο παλαισταὶ συμπελεγμένοι ἤδη, μεθ' οὓς ἴσταται ὁ παιδοτρίβης τὴν αὐτὴν περιβολὴν περιβεβλημένος καὶ κρατῶν τὴν εἰς πέντε αἰχμὰς ἀπολήγουσαν ράβδον. Κατόπιν εἰκονίζεται ἀγγεῖον ἄμφωτον ἐπίμηκες, περὶ ὃ σταυροειδῶς συμπλέκονται δύο κλάδοι δάφνης. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῷ ὄρωντι ὑπὸ τὸν κλάδον τῆς δάφνης εἰκονίζεται τὸδε τὸ σχῆμα.

Ἐν τῷ σωζομένῳ μέρει τῆς βορείου πλευρᾶς μετὰ τὸ σχῆμα τὸ προσόμοιον πρὸς τὸ γράμμα Μ σφάζεται μορφή ἔχουσα τὸν μὲν δεξιὸν πόδα προβεβλημένον, τὸν δ' ἀριστερὸν τεταμένον πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀμφοτέρας δὲ τὰς χεῖρας προτεταμένας πρὸς τὰ ἄνω, καὶ οἰνεὶ ἐτοιμῇ πρὸς δρόμον.

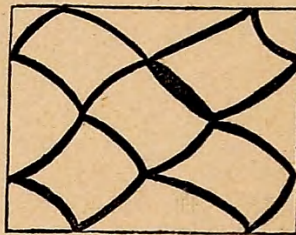
Μετὰ τὸ πλαίσιον, ἐν ᾧ αἱ προρρηθεῖσαι μορφαί, ἔπεται ἄλλο πλαίσιον πλάτους μέτ. 2,20, ὅπερ σύγκειται ἐκ κύκλων ἐφαπτομένων ἀλλήλων καὶ ἐχόντων ἐκάστου ἐγγεγραμμένα τέσσαρα τόξα ἔνδον. Τῶν κύκλων τούτων τὸ ἕδαφος εἶνε πεποιημένον ἐκ ψήφων μελαινῶν, ἡ δὲ περιφέρεια ἐκ δύο σειρῶν λευκῶν ψήφων.

Τὸ ἐκ κύκλων ἀποτελούμενον τοῦτο πλαίσιον περιβάλλει ἄλλο πλάτους 0,50 τοῦ μέτρ. ἀποτελούμενον ἐναλλάξ ἐξ ἐνὸς παραλληλογράμμου ἔχοντος ἐγγεγραμμένον ῥόμβον καὶ ἐνὸς τετραγώνου ἔχοντος ἐγγεγραμμένον ἕτερον τετράγωνον. Οἱ τε ῥόμβοι καὶ τὰ τετράγωνα τὰ ἐγγεγραμμένα εἶνε ἐκ ψήφων μελαινῶν. Πάντων τούτων πέριξ κεῖται ἐπίστρωμα ἄνευ κοσμημάτων ἐκ ψήφων λευκῶν ἀκανονίστων.

Αἱ ψῆφοι, ἐξ ὧν εἶνε πεποιημένον τὸ μουσειακόν, ἐν ᾧ εἰκονίζονται κοσμήματα ἢ μορφαί, εἶνε τετράγωνοι χρώματος λευκοῦ, ῥοδίνου καὶ μελαιναι, ἔχουσι δὲ μέγεθος αἱ μὲν μείζους 0,2 αἱ δ' ἐλάσσους 0,1 $\frac{1}{2}$.

Καὶ αἱ μὲν μέλαιναὶ κεῖνται, ὅπου εἶνε ἀνάγκη σκιᾶς ἰσχυρᾶς, αἱ δὲ ῥόδιναί, ὅπου εἶνε ἀνάγκη σκιᾶς ἀσθενεστεράς. Διὰ ψήφων δὲ λευκῶν ἀκανονίστων εἶνε ἐπεστρωμένα καὶ ἄλλα τοῦ γυμνασίου μέρη παρὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ μουσειακοῦ, ἐνθα εἰκονίζονται οἱ παλαισταί.

Ἐν τῇ βορείῃ πλευρᾷ, ἧς μέρος μόνον σφίζεται ἡτο εἴσοδος, Ἐνταῦθα ἐν τετραγώνῳ, οὗ ἡ μία πλευρὰ εἶνε μέτ. 1,20, ἡ δ' ἑτέρα μ. 1,15 εἰκονίζεται τοιόνδε τι κόσμημα.

Πλὴν τοῦ μουσειακοῦ τούτου εὐρέθη καὶ τὸ ὑπόκαυστον τοῦ παρὰ τὸ γυμνάσιον βαλανείου, ἐνθα εὐρέθησαν κατὰ χώραν ἔτι κείμενοι κιονίσκοι ἔχοντες ὕψος 0,87 τοῦ μέτρου, ἀποτελούμενοι δὲ ἐκ κεράμων στρογγύλων. Τοιοῦτοι κιονίσκοι εὐρέθησαν καὶ ἐν τοῖς παρακειμένοις δωματίοις, ὡς εἶπεν ἡμῖν ὁ κύριος τοῦ κήπου.

Καλὸν θὰ ἦτο ἡ κάθαρσις τοῦ γυμνασίου τούτου νὰ ἐκταθῇ καὶ εἰς τὸ μέρος, ὅπου νῦν εἶνε πεφυτευμένη ἄμπελος, διότι τότε ἴσως θὰ εὐρεθῇ τις ἐπιγραφή, ἐξ ἧς γενήσεται γνωστὸν τὸ ὄνομα τοῦ γυμνασίου τούτου.

Μετὰ τὴν κάθαρσιν τοῦ μέρους τοῦ γυμνασίου, ἐν ᾧ ἦτο τὸ μουσειακόν, ἠρξάμεθα σκάπτοντες συγχρόνως ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ κ. Ι. Μόσχου καὶ τῷ τοῦ κ. Ν. Δρόσου παρὰ τὴν Ἀρέθουσαν. Καὶ ἐν μὲν τῷ ἀγρῷ τοῦ κ. Ι. Μόσχου παρὰ μὲν τοὺς πρόποδας τοῦ Βαθροβουνίου εὐρομεν τετράγωνον οἰκοδόμημα, οὗ ἡ πρὸς τὸ ὄρος πλευρὰ ἀποτελεῖται ἐκ μεγάλων λίθων, ἐν ἀριστερᾷ δὲ αὐτῆς κλίμακα ἔχουσαν τέσσαρας βαθμίδας ἐπὶ τοῦ βράχου λελαξευμένας καὶ ἀγούσας εἰς ὠμαλισμένον βράχον ἔχοντα πλάτος 0,60 τοῦ μέτρου. Ἐνταῦθα εὐρέθησαν κτερίσματα τινα οὐχὶ λόγου ἄξια. Κατωτέρω δὲ ἐν πολυανδρίῳ κεχρισμένῳ εὐρέθη

ἀγαλμάτιον ἀνδρὸς 0,45 τὸ ὕψος, ἀκέφαλον, ἄπουν καὶ χειρῶν ἐστερημένον, πρὸς δὲ τεμάχιον μαρμάρου ἔχον ἀνάγλυπτον ποδα καὶ ἀνάγλυφον ἀποκεκρουμένον τὴν μίαν τῶν πλευρῶν καὶ ἔχον παράστασιν νεκρικὴν ἐκ τριῶν προσώπων. Ἐν τοῖς χώμασι δ' εὐρέθη τεμάχιον κέραμου, ἐν ᾧ εἰσιν ἐντετυπωμένα τὰ λατινικὰ γράμματα que καὶ πηλίνη κεφαλὴ κόρης καλή.

Ἐν δὲ τῷ ἀγρῷ τοῦ κ. Ν. Δρόσου ἀνεψῆξαμεν περὶ τοὺς 40 τάφους, ὧν πέντε ἦσαν παιδῶν. Οἱ πλεῖστοι τῶν τάφων τούτων ἦσαν ἐντὸς τετραγώνων τετειχισμένων, τινὲς δὲ ὑπὸ τοὺς θεμελίους λίθους αὐτῶν. οὐ ἔνεκα καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς κτερίσματα ἦσαν πάντα σχεδὸν συντετριμμένα. Ἐνταῦθα εὐρέθησαν καὶ πέντε τάφοι ἀλλεπάλληλοι, ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου κείμενος. Καὶ ἐν μὲν τοῖς τάφοις τῶν παιδῶν εὐρέθησαν τὰ συνήθη τοῖς παισὶν ἀθύρματα καὶ κοσμήματα, εἰδῶλια, κόραι, ἀστράγαλοι, μικρὰ χρυσᾶ ἐνώτια ἀπλούστατα καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις εὐρέθησαν σκύφοι, ὧν δύο φέρουσιν ἐκτύπους παραστάσεις, εἰς ὑάλινος εἰς τεμάχια, βελονάκια ὀστέϊνα, ἀσκός, πυξίδες, σταθμοί, φιάλαι, στῆλαι ἐνεπίγραφοι, ὧτα ἀμφορέων ἐνεπίγραφα, κέραμοι φέρουσαι τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου Φιλίππου καλῶς τετυπωμένον, πρόχοι, πινάκια, ἀμφορεῖς, ἀρύβαλλοι, ἀλάβαστρα, κάρθαροι, λεκάναι, κάτοπτρα ἀπλᾶ, δακρυρροαὶ δὲ καὶ λύχνοι πλεῖστοι. Τὰ περιεργότερα τῶν ἐνταῦθα εὐρεθέντων κτερισμάτων εἶνε λύχνος ἔχων σχῆμα κυνὸς λακαίνης καλῆς καὶ λεπτῆς τέχνης, κάλαθος μικρὸς πήλινος, ἐν ᾧ ἦν κέλυφος ψοῦ σχεδὸν ἀκέραιον, πύραυνον μικρὸν ὡς ἀθύρμα παρθένου πάντως χρησιμεῖον, τρεῖς κύβοι ὀστέϊνοι εἰς τεμάχια, οἵτινές εἰσιν ὁμοίωτατοι πρὸς τοὺς κύβους τοῦ νῦν ταβλίου. Ἐπὶ τοῦ ἐνὸς τούτων καὶ νῦν ἐτι διακρίνεται τὸ πέντε δηλούμενον διὰ στιγμῶν ἔχουσῶν περιγεγραμμένον κύκλον $\odot\odot\odot$, ἐπ' ἄλλου δὲ διακρίνεται τὸ ἕξ. Πλὴν τῶν κύβων εὐρέθησαν καὶ ἔνδεκα ὀστέϊνοι πεσσοὶ ἔχοντες τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος κομβίων μεγάλων, οἷα τὰ νῦν ἐν τοῖς ἑπανωφορίοις τῶν γυναικῶν τιθέμενα, φέροντες δὲ ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς προσόψεως τρεῖς ἐξέχοντας διὰ τόρνου πεποιημένους κύκλους, ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας ἀριθμοὺς ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ γεγραμμένους τούσδε

II III IIII V VI VII VIII X XIII Τούτων
 β' γ' δ' ε' γ' ζ' Ϟ' ι' ιδ'

δύο φέρουσι τὸν ἀριθμὸν $\frac{II}{\beta}$ καὶ ἕτεροι τοσοῦτοι τὸν ἀριθμ. $\frac{VIII}{\circ}$.

Οἱ κύβοι καὶ οἱ πεσσοὶ μετὰ δύο χρυσῶν φύλλων ἐλαίας καὶ τεμαχίου μικροῦ χρυσῆς ταινίας εὐρέθησαν ἐν τάφῳ κεχρισμένῳ μὲν ἔσωθεν, σεσυλημένῳ δὲ ἀπὸ τῶν χρόνων Ἰσως, καθ' οὓς οἱ θεμέλιοι λίθοι τῶν ἐπικειμένων τοῖς τάφοις τετραγώνων ἐτέθησαν. Ἐνταῦθα παρὰ τὴν ὁδὸν εὐρέθη ὑδραγωγεῖον θολωτὸν κεράμοις ἔνδοθεν ἐπενδεδυμένον ἐν βᾶθει μέτ. 2,68, παρ' αὐτὸ δὲ δεξαμενὴ ὕψους 0,60, μήκους 2,37, πλάτους 1,80. Τὸ πλάτος τοῦ τοίχου τῆς δεξαμενῆς ἦτο 0,98. Ἄνωθεν δὲ τῆς δεξαμενῆς ταύτης περὶ τὰ 10 μέτρα εὐρέθη ἕτερον ὕδωρ ἐκρέον διὰ φυσικοῦ ὀχετοῦ ἐν τῷ βράχῳ εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ τοῦ εὐρεθέντος ὑδραγωγείου ὕδωρ, ὡς ἐκ τῆς διευθύνσεως, ἦν εἶχεν, εἰκάζομεν, ἔρρειν εἰς τὰς μεγάλας δεξαμενάς, αἵτινες ἦσαν κατεσκευασμέναι, ἔνθα νῦν ἀνηγέρθη τὸ οἰνοπνευματοποιεῖον τοῦ Δαβουρτζίκα καὶ Ζάχου. Ἐνταῦθα δὲ νομίζομεν, ὅτι ὑπῆρχε καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἀρεθούσης, ἔνθα κατὰ Ἀθηναίων (8, 331, ε) οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἐπεδεικνυον τοῖς προσερχομένοις εἰς τὸν ναὸν κεστρεῖς καὶ ἐγγέλεις χειροθήεις, χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἐνώτια ἐχούσας καὶ λαμβανούσας καὶ λαμβάνοντας παρὰ τῶν προσφερόντων τροφὰς τὰ τε ἀπὸ τῶν ἱερείων σπλάγχνα καὶ τυροὺς χλωρούς. Μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ κ. I. Μόσχου σκαφῆς καὶ μικρὰν τινα δοκιμὴν ἐν τῷ παρὰ τὰς Ὑψηλὰς Καμάρας ἀγρῷ τοῦ κ. Μουρτίκα, ἐν ᾧ ἐκ δύο ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων τινῶν λίθων ἐγινώσκομεν ὅτι ὑπῆρχε ναὸς τῆς Ἰσιδος, Σαράπιδος καὶ Ἀνούβιδος (ιδ. Ἀθηναῖς τόμ. 5' σελ. 174) ἠρξάμεθα σκάπτοντες ἐπὶ τοῦ πετρώδους λόφου τοῦ Πεπέ, ὅστις κεῖται ἄνωθεν τοῦ ἔλους ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς Ἐρέτριαν, διότι καὶ τύμβον ἐπ' αὐτοῦ πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἶχομεν ἔδη καὶ πλάξ εὐρέθη, ἐν ἣ ἀπεικονίζεται ὁ Διόνυσος, καὶ λάρνακές τινες καὶ νῦν ἔτι φαίνονται. Ἄλλ' ὡς ἐν τῷ τοῦ Μουρτίκα ἀγρῷ εὑρομεν μόνον λίθους τινὰς θεμελίους τοῦ ναοῦ, ὅστις ἐκ τῆς πολλῆς ἐκεῖ εὐρεθείσης τέφρας φαίνεται ὅτι ἐκάη, ἀχροκέραμον πηλίνην ἔχουσαν ἀνθέμιον καὶ λεοντοκεφαλὴν, οὕτω καὶ

ἐνταῦθα τὸν μὲν τύμβον εὕρομεν ἀνεσκαμμένον, ἐν δὲ τοῖς τάφοις, ὧν πολλοὶ ἦσαν χριστιανικοί, διότι ὡς φαίνεται ὁ παλαιὸς τοῦ Διονύσου ναὸς εἶχε μεταβληθῆ κατόπιν εἰς χριστιανικόν, οὐδὲν ἄξιον λόγου κτέρισμα εὕρομεν.

Δοκιμαστικὴν ἀνασκαφὴν ἐπεχειρήσαμεν καὶ ἐν τοῖς παρὰ τὴν Βρωμοῦσαν ἀγροῖς τῆς χήρας Τουλούμη καὶ τοῦ Ἀθανασίου Καραγιάννη καὶ ἐν τῷ παρὰ τὸ Ἔλος (Βῆλτον) ἀγρῷ τοῦ κ. Ν. Δρόσου τῷ ἐπὶ τῆς εἰς Ἐρέτριαν ὁδοῦ κειμένῳ, ὅστις κοινῶς Μακρυχώραφον καλεῖται.

Καὶ ἐν μὲν τῷ ἀγρῷ τῆς χήρας Τουλούμη ἀνεψάξαμεν ὑπὲρ τοὺς πεντήκοντα τάφους, ἔχοντας πάντας διεύθυνσιν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον. Οἱ πλεῖστοι τῶν τάφων τούτων ἦσαν διὰ κεράμων πεπονημένοι κοίλων, δύο δὲ μόνον διὰ τετραγώνων ἴσων (κλειδωτοί), τρεῖς ἦσαν λάρνακες, ὧν αἱ μὲν δύο ἐκ πώρου κεχρισμένοι, ἡ δ' ἄλλη ἐκ λίθου εἶχε σχῆμα γάστρας καὶ δύο ἦσαν πύελοι κεράμειαι, ἐν αἷς εἶχον ταφῆ μικροὶ παῖδες. Τῶν νεκρῶν πάντων σχεδὸν ἡ κεφαλὴ ἔκειτο πρὸς ἄρκτον. Ἐν τοῖς τάφοις τούτοις εὐρέθησαν κόραι καὶ εἰδῶλια ὀλίγα, λεκάναι, κύλικες, οἰνοχόαι, ὧν τρεῖς μικύλαι, κάρθαραι, ἀμφορεῖς, ἀρύβαλλοι, ὄλπαι, φιάλαι, στεγγίδες, κάτοπτρα, βελόλαι χαλκαῖ, πυξίδες, ὧν ἐν μιᾷ ὑπῆρχε ψιμίθιον, λύχνοι δὲ καὶ δακρυρροαὶ πλεῖσται. Τῶν ἀγγείων ὀλίγα τινὰ ἔχουσιν ἐρυθρὰ κοσμήματα ἐπὶ ὑπόχρου ἐδάφους ἢ πρόσωπα ἢ πτηνά.

Ἐν δὲ τῷ ἀγρῷ τοῦ Ἀθανασίου Καραγιάννη ἀνεσκάψαμεν δέκα τάφους, ὧν οἱ ἐννέα εἶχον κοίλας τὰς κεράμους (καλυβίται), ὁ δὲ εἰς ἦτο πεπονημένος ἐκ παχέων παρίνων πλακῶν καλῶς ἡρμοσμένων ἀλλήλαις, κεχρισμένος δὲ ἔσθθεν καὶ βεθαμμένος ζωηρᾶ ἐρυθρᾶ βαφῆ. Τὸ μῆκος τοῦ τάφου ἦτο μέτρων 2,12, τὸ δὲ πλάτος 0,77, τὸ δὲ βᾶθος 0,50. Τοῦ νεκροῦ τούτου ἐλάβομεν τὴν κεφαλὴν ἔχουσαν πάντας τοὺς ὀδόντας σώους, τὸ μηρικὸν ὅστούν, ὅπερ εἶνε μήκους 0,45 τοῦ μέτρου καὶ τὸ γλουτιαῖον, ὅπερ βοεῖφ προσόμοιον. Τὰ ἐν τοῖς τάφοις τούτοις κτερίσματα ἀνάξια λόγου, ἐν ἐνὶ δὲ τούτων εὐρέθησαν περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ σκέλη τοῦ σκελετοῦ ψήγματα τινὰ χρυσοῦ.

Ἐν δὲ τῷ Μακρυχωράφῳ ἀνεψάξαμεν περὶ τοὺς τεσσαρά-

κονσα τάφους, ὧν οἱ πλείστοι εἶχον διεύθυνσιν ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, τινὲς δὲ ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον. Οἱ νεκροὶ οἱ μὲν ἦσαν ἐν λάρναξιν, οἱ δὲ ἦσαν κεκαυμένοι, τινὲς δὲ ἐν ἴσαις κεράμοις τετραγώνοις (κλειδωτοί), εἰς νηπίου ἐν κεραμέᾳ πυέλῳ, οἱ δὲ πλείστοι ἐν κοίλαις κεράμοις (καλυβίται). Ἐν τοῖς τάφοις τούτοις εὐρέθησαν κάρθαραι, κάτοπτρα, σκύφος ἔχων ἐκτύπους παραστάσεις, σάρδιος λίθος ἄνευ παραστάσεως, ἀρύβαλλοι, λήκυθοι ἐρυθρόχρωμοι, οἱ πλείστοι τεθραυσμένοι, ἀμφορεῦς, λεκάναι, ἀλάστρον καὶ ἄλλα τινὰ ἀγγεῖα ἀπλά.

Κατ' ἐντολὴν δὲ τῆς γενικῆς ἐφορείας ἐκαθάρθη καὶ ὁ ἐν τῷ κτήματι τοῦ κ. Βασιλείου Βουδούρη Βατῶντι πρὸ πολλοῦ ἀνεωγμένος τάφος. Τοῦ τάφου τούτου τὸ μῆκος εἶνε μέτρων 2,50, τὸ δὲ πλάτος 2,60, τὸ δὲ ὕψος 2,06. Ἦτο θολωτός, ἐκ πωρίνων λίθων τετραγώνων, κεχρισμένος καὶ κεκοσμημένος γραφαῖς ἐξιτήλοις ἤδη γενομέναις, μόλις δὲ νῦν διακριομέναις ἐκ τῶν σφζομένων καθέτων γραμμῶν καὶ τινων κοσμημάτων ἐν τῇ βορείῳ πλευρᾷ. Ἐν τῇ μεσημβρινῇ πλευρᾷ ὑπῆρχε θυρὶς ὕψους μὲν 1,72, πλάτους δὲ 0,73, ἣτις ἐφράσσετο διὰ δύο πλακῶν, ὧν ἡ μὲν ἦτο ἔσωθεν, ἡ δὲ ἐξωθεν τοῦ τάφου. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τῶν πλακῶν τούτων κενῷ εὐρέθησαν τεμάχια ὑδρίας τεθραυσμένης, ἧς μικρὸν τεμάχιον ἔχει ἐκτυπον θαλάσσιον κτένα. Πρὸ τῆς πλευρᾶς, ἐν ἣ ἦτο ἡ εἴσοδος τοῦ τάφου, τὸ ἔδαφος ἦτο κεχρισμένον ἐπὶ δύο περίπου μέτρα κατὰ μῆκος καὶ πλάτος. Ὑποπτεύσαντες μὴ ὑπὸ τὸ ἐπικεχρισμένον τοῦτο μέρος ὑπῆρχέ τι, ἐσκάψαμεν καθ' ὅλον τὸ μῆκος, ἀλλ' οὐδὲν εὔρομεν. Μετὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐν τῷ αὐτῷ κτήματι ἐν ἀριστερᾷ τῷ εἰς Βατῶντα πορευομένῳ παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν ὑπῆρχεν οἰκοδόμημά τι παραλληλόγραμμον, οὐ οἱ τοῖχοι οἱ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἦσαν μὲν πολὺ μεταγενέστεροι, οἱ δὲ θεμέλιοι εἶνε μεγάλοι λίθοι τετράγωνοι, εἰκάσαντες ὅτι ἦτο ἀρχαῖος ναὸς ἐπεχειρήσαμεν τὴν κάθαρσιν ἀπὸ τῶν ἐπιπροσθέτων νεωτέρων τοίχων καὶ ὄντως εὔρομεν ὅτι τῆς βορείας μέρος καὶ ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ πᾶσα σύγκειται ἐκ μεγάλων τετραγώνων λίθων, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ ἦτο ἐπεστρωμένον μεγάλοις τετραγώνοις λίθοις πλὴν τοῦ σηκοῦ, ὅστις ἦτο ἐπεστρωμένος ἐξ ἀσβέστου καὶ λίθων. Τὸ μῆκος τοῦ ναοῦ τούτου, ὅστις

κατόπιν φαίνεται εἶχε μεταβληθῆ εἰς χριστιανικόν, ἦτο μ. 9, 85, τὸ δὲ πλάτος μ. 9. Ἐπὶ τοῦ σηκοῦ ὑψοῦτο νεώτερόν τι κτίσμα κεκαλυμμένον χώμασι καὶ λίθοις, τύμβῳ προσόμοιον, ὅπερ καθάρθην οὐδὲν ἔφερον εἰς φῶς ἄλλο πλὴν πολλῶν τεμαχίων μαρμαρίνου μεγάλου ἀγάλματος, ὅπερ πιθανῶς κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ Χριστιανισμοῦ χρόνους κατασυνετρίβη.

Τελευταῖον ἐπεχειρήσαμεν τὴν ἀνασκαφὴν δύο γνωστῶν ἡμῖν τύμβων, ὧν ὁ μὲν ἦτο ἐν Καμαρίῳ, κώμη μικρᾶ παρὰ τὸ χωρίον Θεολόγον καὶ τὴν ὁμώνυμον αὐτῷ μονήν, ὁ δὲ ἐν Πείῳ παρὰ τὸ Δοκόν. Γενομένης τῆς σκαφῆς τοῦ ἐν Καμαρίῳ, ὅστις εἶχε κατασκευασθῆ ἐκ χώματος ὑπερύθρου λίαν πεπιεσμένου, εὑρέθησαν μὲν ἐν αὐτῷ τρεῖς τάφοι πεποιημένοι διὰ μεγάλων λιθίνων πλακῶν, ἀλλὰ σεσλημένοι. Ὡς κατόπιν ἐμάθομεν, εἶχον ἀνοίξῃ καὶ συλήσῃ τοὺς τάφους τούτους πρὸ δύο ἐτῶν χωρικοὶ ἐκ τοῦ χωρίου Θεολόγου, ὁ Σακαράκας καὶ Σιγανός. Συγχρόνως δὲ εἶχομεν ἀρχίσῃ τὴν ἀνασκαφὴν καὶ τοῦ ἐν Πείῳ τύμβου, περὶ οὗ ἐποισάμεθα λόγον ἐν τῷ 3ῳ τόμῳ τῆς Ἀθηνᾶς (ἐν σελ. 612). Ὁ τύμβος οὗτος ἦτο πεποιημένος ἐκ λίθων λίαν μεγάλων ἀργῶν καὶ ἄλλων μικροτέρων, ὧν τὰ κενὰ ἐπλήρουν χάλικες μικροί, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὑπὸ τῶν περιοίκων λιθοσωρὸς καλεῖται. Ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν ἦτο προσόμοιος τῷ ὑπὸ Παυσανίου (6, 21, 3) μνημονευομένῳ τάφῳ τοῦ Οἰνομάου. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ δυτικῇ τοῦ τύμβου τούτου πλευρᾷ ὑπῆρχε τάφος θολωτὸς ἐκ μεγάλων πωρίνων τετραγώνων λίθων κατεσκευασμένος, ὃν ἐνομίζομεν οὐχὶ σύγχρονον τῷ κυρίως τύμβῳ ἀλλὰ μεταγενέστερον ποιηθέντα ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ τύμβου, ἠρξάμεθα καθαίροντες τὸν τάφον τοῦτον ἐλπίζοντες, ὅτι ἐνταῦθα ἐμέλλομεν νὰ εὔρωμεν τὴν εἰς τὸν τύμβον εἴσοδον. Χωρῆσαντες μέχρι τοῦ στερεοῦ ἐδάφους, ἐπειδὴ οὐδὲν ἄλλο εὔρωμεν ἢ στερεὸν ἐκ διπλῶν τετραγώνων λίθων κρηπιδῶμα ἀπέχον τοῦ κέντρου τοῦ τύμβου περὶ τὰ δύο μέτρα, ἠναγκάστημεν νὰ καθάρωμεν καὶ τὸ μεταξὺ τοῦ κρηπιδώματος τοῦ τάφου καὶ τοῦ κέντρου τοῦ τύμβου διάστημα. Ἐπειδὴ δὲ καθαρθέντος καὶ τούτου τοῦ μέρους οὐδεμία εἴσοδος ἐφάνη εἰς τὴν πλευρὰν ταύτην τοῦ ἐξ ὀγκωδῶν λίθων κυκλοτεροῦς κρηπιδώματος τοῦ τύμβου, ἠρξάμεθα τὴν κάθαρσιν τοῦ κέντρου τοῦ τύμβου ἄνωθεν. Ἄφε-

λόντες δὲ πάντας τοὺς λίθους τοὺς ἐντὸς τοῦ κυκλοτεροῦς κρηπιδώματος μέχρι βάθους τεσσάρων μέτρων εὑρομεν χῶμα, ὅπερ φαίνεται ἄλλοθὲν ποθεν κομισθὲν, διότι ὁ λόφος, ἐφ' οὗ ὁ τύμβος, εἶνε πετρώδης. Σκαφέντος δὲ καὶ τοῦ χώματος τούτου εἰς βάθος πλέον τοῦ μέτρου, οὐδὲν εὑρέθη οὔτε κτέρισμα οὔτε ὄστουν. Ἐπειδὴ δὲ ἐνομίσαμεν, ὅτι ἦτο πιθανὸν ἐν ταῖς ἄλλαις πλευραῖς τοῦ τύμβου νὰ ὑπάρχωσιν ἄλλοι τάφοι ὁμοιοὶ πρὸς τὸν ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ πρὸ πολλοῦ σεσυλημένον, ἐκρίναμεν καλὸν νὰ ἐρευνησῶμεν κύκλῳ τὰ ἄλλα μέρη τοῦ τύμβου διὰ κυκλικῆς τομῆς. Δυστυχῶς δ' ὅμως καὶ ἡ ἔρευνα αὕτη οὐδὲν ἀπήνεγκεν. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σκαφῆς τοῦ τύμβου τούτου ἀναγκάζει πάντα τινὰ νὰ παραδεχθῆ ἢ ὅτι ὁ τύμβος οὗτος κατεσκευάσθη χάριν τοῦ ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τάφου, ὁπότε δὲν δύναται νὰ εἶνε ἀρχαιότερος τῆς τετάρτης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος, ἢ ὅτι ὁ τάφος εἶνε νεώτερος, ὁ δὲ τύμβος, ἐν ᾧ εἰς καὶ μόνος νεκρὸς ἐτάφη, ἐν πάνυ ἀρχαίοις χρόνοις συληθεὶς ἐκαλύφθη ἄνωθεν διὰ πετρῶν καὶ χαλίκων καὶ ἐχρησίμωσεν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐκ τετραγώνων λίθων θολωτοῦ τάφου. Πότερον τούτων ἀληθές, θὰ δεῖξη, ὡς ἐλπίζομεν, ἡ ἀνασκαφὴ ἄλλων ὁμοίων ἐν Χαλκίδι τύμβων.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἡμῶν ἐκ Χαλκίδος ἀνεκοινώθη ὑμῖν ὑπὸ τοῦ αὐτόθι Σχολάρχου κ. Γεωργίου Δερβένη, ὅτι εὑρέθησαν ἐν ἀγρῷ τοῦ κ. Ν. Δρόσου παρὰ τὴν Μάνικαν τοῖχοι ἰκανῆς ἐκτάσεως ἐκ μεγάλων λίθων πεποιημένοι καὶ παρ' αὐτοὺς τάφοι τινές, παρὰ δὲ τοὺς τάφους δύο μαρμάρινοι γάστραι πεποικιλμένοι καὶ μία λεοντοκεφαλὴ. Τελευταῖον δὲ περὶ τὸν αὐτὸν χῶρον, ὡς ὁ αὐτὸς κ. Γ. Δερβένης ἀνεκοινώσατό μοι, εὑρέθησαν τάφοι προμηκυναῖοι, ὁμοιοὶ, ὡς λέγει ὁ κ. Χ. Τσουντας, τοῖς ἐν τισὶ τῶν Κυκλάδων νήσων εὑρεθεῖσιν. Ἐν τούτοις εὑρέθη τεμάχιον λιθίνου ἀγγείου, ἀγγεῖον καὶ πυξὶς πηλίνη, ἅτινα κομίσας ἐνταῦθα ὁ κ. Ν. Δρόσος παρέδωκε τῇ Γενικῇ Ἐφορεῖᾳ.

Γ. Α. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΡΗΝΕΙΑ

(Ῥορα καὶ Πρακτικὰ 1898 σ. 100-104 καὶ 1899 σ. 66-69).

Τῆς Ῥηνείας ἐκ δύο διὰ στενοῦ ἰσθμοῦ συνδεδεμένων μερῶν συγχειμένης, τοῦ βορείου καὶ τοῦ νοτίου, τὸ μὲν δέυτερον τούτων, τῷ Δηλίῳ Ἀπόλλωνι ὄλον πιθανώτατα τὸ πάλαι ἀπὸ τῆς ἀναθέσεως τοῦ Σαμίου τυράννου Πολυκράτους ἀνήκον, ἔχει κατὰ τὴν ἀνατολικὴν αὐτοῦ ἀκτὴν τὴν τῇ Δήλῳ ἀντικειμένην τὰς ταφὰς καὶ τὰ ἐρείπια τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων τῶν κατοίκων αὐτῆς, τὸ δὲ βόρειον, τὸ μείζον (1), ὅπερ ὑπὸ τῶν Ῥηναίων ποτὲ ᾤκειτο, φέρει πολλαχοῦ ἐγκατεσπαρμένα λείψανα οἰκοδομημάτων καὶ τάφους, ὧν τινες οἱ ἐν τῇ νήσῳ γεωργοῦντες κατὰ τὴν ἐργασίαν αὐτῶν ἐντυγχάνοντες ἀπεκάλυψαν.

Καὶ κατὰ μὲν τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῶν ἐν Ῥηνείᾳ σκαφικῶν ἐρευνῶν μου περιωρίσθην εἰς τὸν ἐρειπιῶνα καὶ τὰς ταφὰς τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους, ὧν τὴν ἐξερεύνησιν καὶ ἀποκάλυψιν κύριον σκοπὸν προεθέμην (2)· κατὰ δὲ τὸ παρελθὸν θέρος τὸ ἡμισυ περιήπου τῆς ἐργασίας κατηναλώθη ἐν τῷ βορείῳ μέρει (3), ὅπου εἶχον μὲν κατὰ νοῦν ἀνέκαθεν νὰ ἐξερευνήσω τὰ ἀξιολογώτερα φαινόμενα σημεῖα, προσεῖλκυσέ με δὲ καὶ ἡ εὕρεσις κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἐν τινι τούτων τῶν τόπων ὑπὸ γεωργοῦ

(1) Τὸ βόρειον τοῦτο μέρος ἔχει ἔκτασιν 10,651 στρεμμάτων ἢ τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, τοῦ νοτίου ἔχοντος μόνον 6,261 στρεμμάτων.

(2) Μόνον μικραὶ τινες δοκιμαστικαὶ σκαφαὶ ἐγένοντο κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἐν δύο τόποις τοῦ βορείου μέρους μετὰ ἀναξίῳ λόγῳ ἀποτελεσμάτων.

(3) Αἱ ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διήρκεσαν μόνον ἀπὸ τῆς 24 Ἰουλίου μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου· μέχρι δὲ τῆς 26 Αὐγούστου εἰργάσθη ἐν τῷ βορείῳ τῆς νήσου μέρος.

τάφων περιεχόντων ἀγγεῖα γεωμετρικῆς διακοσμῆσεως καὶ ὁ φόβος τῆς λαθραίας ὑπ' αὐτοῦ ἢ ἄλλου τινὸς ἀνορύξεως ἄλλων παρακειμένων, ἂν ἀνέβαλλον τὴν ἐξερεύνησιν αὐτῶν ἐγώ.

Οἱ τάφοι οὗτοι εὑρῆνται ἐπὶ τῆς βορείας κλιτύος λόφου κειμένου κατὰ τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τῆς νήσου, ὅστις Παρακάστρινῶν καλούμενος ἐκ τοῦ καλύπτοντος τὴν κορυφὴν αὐτοῦ ἐκτεταμένου καὶ πυκνοῦ ἐρειπιῶνος φαίνεται ὡς τὸ πάλαι τὸ κέντρον ἢ ἓν τῶν κέντρων τῆς πόλεως τῶν Ῥηναίων. Ἀπὸ τῆς κλιτύος ταύτης ἠρξάμην τῆς ἐργασίας ἀνώρυξά δ' ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐπ' ἄλλου MA. παρακειμένου ἐπακτίου ὑψώματος εἰκοσάδα περίπου τάφων βοθροειδῶν κτιστῶν τοῦ η' καὶ ζ', ὡς φαίνεται, αἰῶνος π. X. Κατέλιπον δ' ὅμως μετ' ὀλίγον τὰς ταφὰς ταύτας· διότι περιεῖχον μὲν ἀγγεῖα ἄφθονα, μάλιστα τινες μεγάλαι (μῆκους $2\frac{1}{2}$ -3 M., πλ. 1 περίπου), ἀλλὰ διὰ τε τὴν ποιότητα τῆς ἐκεῖ γῆς καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν τάφων ὀλίγα σχετικῶς ἐξήγοντο συντηρήσιμα καὶ ταῦτα τῶν ἀπλουστέρων καὶ κοινοτέρων, πιθαρῖά τινα καὶ ἀμφορεῖς καὶ πρόχοι καὶ κυαθοειδῆ τινα μικρὰ ἀγγεῖα πτωχῆς γεωμετρικῆς διακοσμῆσεως.

Πλειότερον εἰργάσθην ἐν ἄλλῳ τινὶ τόπῳ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκτὴν βορειότερον κειμένῳ, ἐν μικρᾷ πρὸς N. ἀποστάσει ἀπὸ ἐκκλησιδίου τῆς ἀγ. Τριάδος, ὅπου ὡσαύτως ἄφθονα φαίνονται τὰ οἰκοδομικὰ λείψανα, καὶ ὅπου ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν μου μάρμαρά τινα εἰργασμένα κατὰ χώραν κείμενα. Ἐνταῦθα ἀπεκαλύφθησαν τὰ λείψανα μικροῦ τινος Ἑρακλείου. Ὁ ναῖσκος (4.65 M. μῆκους καὶ 4 M. πλάτους) ἀπλοῦς ὢν, ἄνευ περιστάσεως, ὀικοδομημένος δὲ διὰ κοινῶν λίθων καὶ ἐπικεχρισμένους κονιάματι, ἀπηρτίζετο ἐκ μικροῦ σηκοῦ καὶ προνάου, ὧν τὰ δάπεδα καλύπτουσιν ἀπλᾶ ψηφοθετήματα. Ἐν τῷ σηκῷ εὑρῆται κατὰ χώραν τὸ ὑπόθημα τῆς βάσεως τοῦ ἀγάλματος, ὅπερ ἀπεκαλύφθη ἐρριμμένον ἐν αὐτῷ δυστυχῶς ἠκρωτηριασμένον. Εἰκονίζεται ἐν αὐτῷ ὁ Ἑρακλῆς ἐν μεγέθει ἐλάσσονι τοῦ φυσικοῦ (2:3) νεαρός, γυμνός ἐστώς, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, ἀνέχων τὸ ρόπαλον τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ ἐρειδομένη ἐπὶ στηρίγματος κεκαλυμμένου τῇ ἀπ' αὐτῆς ἐξηρητημένη λεοντῇ. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο εἶνε ἔργον πολὺ τοῦ περιέχοντος ναίσκου ἀνώτερον

καὶ ἐμφανίζει τέχνην κατὰ πολὺ ἀρχαιοτέραν αὐτοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸν β' ἢ α' π. Χ. αἰῶνα. Δυστυχῶς ἐλλείπουσιν αὐτοῦ ἡ κεφαλὴ μετὰ τοῦ λαιμοῦ, ἡ δεξιὰ χεὶρ καὶ τῶν ποδῶν τὰ κάτω μετὰ τὰ γόνατα πλὴν μικρῶν τινῶν τεμαχίων· καὶ ἄλλας δὲ τινὰς μικρὰς ἐλλείψεις καὶ φθορὰς ἔχει τὸ ἄγαλμα, διατηροῦν ἄλλως λαμπρῶς τὴν μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας κατεργασμένην ἐπιφάνειαν τοῦ γυμνοῦ σώματος. Πρὸς εὑρεσιν τῶν ἐλλειπόντων μερῶν αὐτοῦ μακρὰ καὶ ἐπιμελὴς ἐγένετο ἐν τοῖς περίρξ ζήτησις, ἐκκενωθέντος πρὸς τοῦτο ἐξ ὀλοκλήρου καὶ μεγάλου ἀρχαίου φρέατος (διαμέτρου 2.80 M., βάθους 7.50 M.) ὑπὸ τῷ σηκῷ τοῦ ναΐσκου κειμένῳ.

Πρὸ τοῦ ναΐσκου ἀπεκαλύφθη ἐπιμήκης αὐλὴ περιβαλλομένη ποτὲ ἐν μέρει ὑπὸ δύο μακρῶν ἐξεδρῶν, ὧν τὰ κάτω σῶζονται νῦν, καὶ περατουμένη ὑπὸ μικρᾶς ἡμικυκλικῆς δεξαμενῆς, ἧς τὸ δάπεδον ψηφιδωτὸν ὄν καὶ καλῶς διατηρούμενον ἔχει δελφίνας ἀπεικονισμένους, τὸν τοῖχον ἐκόσμηι τοιχογράφημα λιμναίων ὑδάτων, φυτῶν, ἰχθύων, βατράχων καὶ πτηνῶν, ἡμικατεστραμμένον νῦν, ὁ κρουνοὸς ἦν μαρμάρινον κολοσσιαῖον ἀπείκασμα θαλασσίου ὄστράκου, ἐκάλυπτε δ' αὐτὴν ἄνωθεν τεχνητόν, ὡς φαίνεται, σπηλαιοειδὲς στέγασμα σταλακτιτῶν καὶ θαλασσίων ὄστράκων καὶ ἄλλων ἀπολιθωμάτων. Τὸ ὕδωρ ἐρχόμενον εἰς αὐτὴν ἐξῶθεν διὰ μολυβδίνου σωλήνος, δι' ἐτέρου τοιοῦτου ὑπογείως ἐξ αὐτῆς διωχετεύετο εἰς κρήνην μικρὰν κειμένην παρὰ τὸν βωμόν, ὅστις ἐκ μαρμάρων ὠκοδομημένος μεταξὺ δύο μαρμαρίνων τραπεζῶν πρὸ τοῦ ναοῦ εὔρηται. Βάθρον τι ὑψηλὸν ἀνεπίγραφον(1) πρὸ τοῦ ναοῦ ἐκ δεξιῶν τῷ εἰσιόντι, τεμάχια ὀλίγα τοῦ ἐπ' αὐτοῦ, ὡς φαίνεται, ἀνιδρυμένου ἐνδεδυμένου ἀγάλματος, οἱ μαρμάρينوι ποδες δύο ἐδράνων μικρῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐν τῷ προδόμῳ, καὶ τέλος τεμάχια πλείονων μεταγενεστέρων μελανομόρφων Παναθηναϊκῶν ἀμφορέων, ἐπάθλων ἀγώνων ἱππικῶν (ἵππων, συνωριδῶν, τεθρίππων), περὶ τὰς ἐξέδρας συλλεγέντα, συμπληροῦσι τὴν ἀναγραφὴν τῶν εὐρημάτων τοῦ ἡμετέρου ἱεροῦ.

(1) Ἐν ὄλῳ τῷ ἱεροῦ οὐδεμία ἐπιγραφή εὑρέθη. Μόνον ἐπὶ δύο τῶν μαρμάρων τῶν κοσμοῦντων τὴν μικρὰν δεξαμενὴν κεχάραται τὸ γράμμα Α ὑπὸ τοῦ τεχνίτου διὰ τὴν συναρμογὴν αὐτῶν.

Ἐξερευνήσας δὲ καὶ ἄλλους τινὰς τόπους τοῦ βορείου τῆς νήσου μέρους, ὅπου προσεῖλκυσάν με σημεῖα ταφῶν ἢ οἰκοδομημάτων πολυτελεστέρων, καὶ οὐδὲν τὸ ἀξιόλογον πλὴν δύο ἐπιτυμβίων στηλῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων εὐρῶν ἐν αὐτοῖς, ἐπανῆλθον εἰς τὸν μέγαν ἐρειπιῶνα τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους καὶ τὰς αὐτόθι Δηλιακὰς ταφάς.

Ἐνταῦθα πρῶτον μὲν εἰργάσθην περὶ τὸ κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1898 ἐκκενωθὲν ἰδιόρρυθμον ὑπόγειον νεκρικὸν οἰκοδόμημα, τὸ ἀναμιμνησκόν πως τὰ Ῥωμαϊκὰ columbaria (1), ἀπαλλάξας αὐτὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐπιστεγάσματος αὐτοῦ καὶ περὶ αὐτὸ συσσεσπυρευμένου πολλοῦ χώματος, ὅπερ νέαν ἠπειλεῖ κατάχωσιν αὐτοῦ, ἐπεκτείνας δὲ καὶ ἐπὶ εὐρύτερου χώρου περὶ αὐτὸ τὴν σκαφήν, ὅπως γνωσθῇ ἂν τοῦτο ἦτο μεμονωμένον ἢ ἀπετέλει μέρος μείζονος ὄλου. Καὶ ἀπεκάλυψα πρὸς αὐτῷ συναφῆ τινα εὐτελῆ οἰκοδομήματα ἐπὶ τῆς ποτε ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους μετὰ ὑπογείου δεξαμενῆς ὑδάτων (προφανῶς χρησιμεύοντα εἰς τοὺς ἐκ Δήλου μεταφερομένους ἐπιθανάτους καὶ τὰς ἐπίτεκας γυναϊκας) καὶ τάφους οὐκ ὀλίγους, πάντας ὁμως πτωχοὺς τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων. Καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιστεγάσματος δ' αὐτοῦ τοῦ ὑπογείου οἰκοδομήματος ἀπεκαλύφθησαν ἀρθέντος τοῦ χώματος λείψανα κτίσματος τινος ἀπροσδιόριστου.

Ἐξεκένωσα τέλος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο δεξαμενὴν τινα εὐρεῖαν τοῦ ἐρειπιῶνος (βάθους 4 M., μήκους 5 καὶ πλάτους 3 περίπου) μετὰ μεγάλων δυσκολιῶν δι' ἔλλειψιν τῶν ἐπιτηδείων μηχανημάτων ἐξαγαγῶν ἐξ αὐτῆς οὐκ ὀλίγα μεγάλα μάρμαρα, ἀποτελοῦντα τὸ εὐμέγεθες καὶ ἀρκούντως πολυτελὲς μνημεῖον τῆς Ῥωμαϊκῆς Τερτίας Ὁραρίας. Τοῦτο ἄνωθεν τῆς δεξαμενῆς προφκῶς πρὸ τοίχου ἰδρυμένον συνέκειτο ἐξ ὑποβάθρου, ἀπομιμουμένου οἰκοδόμημα ἔχον περίξ κίονας Κορινθιουργεῖς καὶ ἐπιστύλιον Δωρικόν, καὶ λάρνακος μεγάλῃς ἐπ' αὐτοῦ ἀνιδρυμένης, ἧς τὸ κάλυμμα ἀπομιμουμένον στέγην ναοῦ κατὰ τὸ σύνθηδες ἐν Ῥηνεῖα ἀνεῖχε στήλην ἀνάγλυφον περίκοσμον. Αὕτη ἐν ἐπιμελεῖ τῶν χρόνων ἐκείνων ἐργασίᾳ ἀπεικονίζει τὴν κειμένην ἀποχαιρετίζουσαν

(1) Ὁρα περὶ αὐτοῦ Πρακτικά 1899 σελ. 68.

τὸν ἄνδρα, ὡς φαίνεται, κεκοσμημένη ἀφθόνως διὰ δύο κιονῶν Κορινθιουργῶν ἀνεχόντων θρίγκωμα καὶ μέγα ἀνέμιον· ἐνεγομφοῦτο δ' ἐν τῇ κατὰ τὸ μέσον τοῦ καλύμματος τῆς λάρνακος τετραγωνικῇ ἐξοχῇ, τῇ ἰδιαζούσῃ ἐν Ῥηνεΐα. Ἡ δὲ λάρναξ αὐτὴ ἄλλως ἀπλῆ οὔσα φέρει ἔμπροσθεν κάλαθον ἀναγεγλυμμένον καὶ τὴν ἐπιγραφὴν κεχαραγμένην.

Ἐν ταῖς σκαφαῖς ταύταις συνέλεξα πρὸς τούτοις καὶ ἄλλα ἕξ ἐπιτύμβια μάρμαρα φέροντα γλυφὰς καὶ ἐπιγραφάς, πάντα τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων.

Καὶ τὰ μὲν ἀποτελέσματα τῶν σκαφικῶν ἐρευνῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τοιαῦτα, ἢ δ' ἐργασία τοῦ καθαρισμοῦ καὶ τῆς συναρμογῆς καὶ ἀπεικονίσεως καὶ μελέτης τῶν εὐρημάτων οὐκ ὀλίγον προέβη ἐξακολουθήσασα καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ ἔτος διὰ τοῦ νέου, ἀλλὰ πολυτίμου ἤδη νῦν καὶ πολλὰ εἰς τὸ μέλλον ὑπισχνουμένου διὰ τὴν δεξιότητα τεχνίτου Γεωργίου Πολικαντριώτου. Ὅπως δ' ἡ μακρὰ αὕτη διὰ τὸ πλῆθος τῶν πραγμάτων, ἰδίως τῶν ἐκ τοῦ βόθρου τῆς καθάρσεως τῆς Δήλου πολυπληθῶν ὀστράκων, ἐργασία θᾶπτον περατωθῆ καὶ κατορθωθῆ ἢ δημοσίευσίς αὐτῶν, δεόν κατὰ τὸ ἐπόμενον θέρος νὰ μὴ ἐπαναληφθῶσιν αἱ ἀνασκαφαί, αἵτινες καὶ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν χαλαροῦσι καὶ ἐν μέρει διακόπτουσι κατὰ τὴν καλυτέραν δι' αὐτὴν ὥραν τοῦ ἔτους καὶ τὸ ποσὸν τῶν εὐρημάτων ἐκάστοτε αὐξάνουσιν.

Ἐν Μυκόνῳ τῇ 31 Δεκεμβρίου 1900

Δ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΛΛΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΕΝ ΒΟΛΩ

Πέρυσι τὸν ἀπρίλιον κατασκευαζομένης προκυμαίας περὶ τὸν λιμένα Βόλου ὁ ἐργολάβος, ἔχων ἀνάγκην γῆς πρὸς ἐπιχωμάτωσιν τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ, ἀνέσκαψεν ἰδιωτικά τινα οἰκόπεδα κείμενα κατὰ τὰ κράσπεδα τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ ἔκειτο τὸ νῦν κατεδαφισθὲν φρούριον τοῦ Βόλου. Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην παρουσιάστησαν ὀλίγοι ἀρχαικώτατοι τάφοι, πρὸς ἐξέτασιν τῶν ὁποίων μετέβην ἐκείσε μεθ' ἐνὸς ἐπιστάτου. Ἐπειδὴ ὁμως οἱ τάφοι ἦσαν πολὺ διεσκορπισμένοι, ἐγὼ δὲ δὲν ἠδυνάμην νὰ παραμείνω πολὺν χρόνον ἐν Βόλῳ, ἀνεχώρησα μετὰ μικρὰν δοκιμαστικὴν σκαφὴν, ἔμεινε δὲ ὁ ἐπιστάτης ὅπως παρακολουθῆται ἡ ἐργασία τοῦ ἐργολάβου καὶ παραλαμβάνη τὰ τυχὸν ἀνακαλυπτόμενα ἀρχαῖα, ἅτινα ὄφειλε νὰ παραδίδῃ εἰς τὸν γυμνασιάρχην Βόλου κύριον Γερολάζον.

Οἱ ἀνακαλυφθέντες τάφοι δὲν ἦσαν πολλοὶ (δεκαεὶς περίπου), εἶχον δὲ πάντες τετράπλευρον σχῆμα καὶ αἱ πλευραὶ τῶν ἦσαν, ὅσον ἠδυνήθη νὰ βεβαιωθῶ, ἐκ πλακῶν ὀρθίων ἢ κτισταὶ διὰ λίθων μικρῶν ἐνὸς δύο πλευραὶ ἦσαν κατασκευασμέναι κατὰ τὸν ἕνα τρόπον καὶ αἱ ἄλλαι δύο κατὰ τὸν ἕτερον. Ἀνηκόν δ' οἱ μὲν εἰς τὴν προμυκηναϊκὴν, οἱ δ' εἰς τὴν μυκηναϊκὴν ἐποχὴν καὶ ἦσαν προωρισμένοι δι' ἕνα μόνον νεκρὸν ἕκαστος. Οἱ νεκροὶ δὲν ἔκειντο ἐν αὐτοῖς ὑπτιοὶ καὶ ἐκτάδην, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς, καὶ εἶχον τὰ σκέλη συνεσταλμένα, ὅπως ἐν τοῖς νησιωτικοῖς τάφοις. Δὲν δύναμαι ὁμως νὰ βεβαιώσω, ἐὰν ἐν πᾶσιν ἢ μόνον ἐν τοῖς προμυκηναϊκοῖς ἦσαν οἱ νεκροὶ οὕτω τεθαμμένοι.

Τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν κτερισμάτων τῶν τάφων τούτων ἦσαν μικρὰ πῆλινα ἀγγεῖα, ὧν πολλὰ ἀγάνωτα καὶ χειροποίητα, ἄλλα μετὰ μέλανος γανώματος καὶ ἄλλα μυκηναϊκά, ἐξ ὧν τρία φέρουσι γραπτὰ κοσμήματα. Πλὴν τούτων ἀνεκαλύφθησαν τεσσαράκοντα μικραὶ φῆφοι ὄρου ἐκ λίθου σαρδίου, δύο ἀπλᾶ λεπτὰ ἐπίχρυσα ψέλια, δύο ἀργυραὶ σπεῖραι, εἰς χαλκοῦς κρίκος ἢ δακτύλιος καὶ εἰς ὀστίνος κρίκος. Ὁ ὄρμος καὶ τὰ ψέλια εὐρέθησαν ὁμοῦ μεθ' ἐνὸς σκυφοειδοῦς πηλίνου ἀγγείου ἀνήκοντος, ὡς φαίνεται, εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν μυκηναϊκὴν περίοδον, αἱ δὲ ἀργυραὶ

σπείραι μεθ' ἐνὸς προμυκηναϊκοῦ ἀγγείου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀγάνωτον καὶ εἶχεν ὄτα καθέτως τετρημένα.

Οἱ τάφοι ἔκειντο, ὡς εἶπον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ ἦτο ὠκοδομημένον τὸ φρούριον, ἀπεδείχθη δὲ ὅτι ὁ λόφος οὗτος δὲν ἦτο φυσικὸς ἢ τοῦλάχιστον δὲν ἦτο ὀλόκληρος φυσικός· διότι ὅσον μέρος ἀνεσκάφη, ἀπετελεῖτο ἐξ ἐπιχώσεων, ἐν αἷς διεκρίνοντο θεμέλια τοίχων, τέφρα, ἄνθρακες, τεμάχια ὠμῶν ἠχυρωμένων πλίνθων, θραύσματα ἀγγείων, πολλὰ κογχύλια κττ. Εἰς ἐν μέρος δὲ ἔσκαψα βαθύτερον τῆς πέριξ τοῦ λόφου ἐπιφανείας μέχρι βάθους 1,80 μ. καὶ ἡ ἐπιχώσις ἐξηκολούθει ἡ αὐτή. Φαίνεται λοιπόν, ὅτι ὅπως ἐν Μαρμαίριανῃ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα διὰ τῆς ἐπὶ αἰῶνας κατοικήσεως τοῦ αὐτοῦ χώρου τὸ ἔδαφος ὑψώθη καὶ ἐσχηματίσθη λόφος· τὸ αὐτὸ δὲ πιθανῶς συνέβη καὶ εἰς ἄλλα τῆς Θεσσαλίας μέρη, Λάρισαν, Φεράς, Περσουφλί· ἀλλὰ ταῦτα εἰσέτι δὲν ἐξητάσθησαν ὅπως βεβαιωθῆ τὸ πρᾶγμα. Περὶ τοῦ Βόλου δὲ θεωρῶ ἐπιβαλλόμενον, νὰ ἐξερευνηθῆ συστηματικῶς ἐν μέρος τοῦλάχιστον τῆς ἐπιχώσεως μέχρι τοῦ στερεοῦ ἔδαφους, διότι ὑπάρχει ἐλπίς ὅτι θὰ προέλθωσιν εἰς φῶς πολλὰ διδάγματα περὶ τῶν ἀρχαιοτάτων κατοίκων τοῦ μέρους τούτου.

ΧΡ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΕΝ ΜΥΚΗΝΑΙΣ

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1900 δὲν ἐγένοντο ἀνασκαφαὶ ἐν Μυκῆναις, ἀλλὰ μόνον ἀποκομιδὴ τῶν χωμάτων, ἅτινα ἀπὸ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Schliemann ἔτι ἐρρίφθησαν ἔξω τοῦ τείχους τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἐκάλυψαν μέγα μέρος αὐτοῦ. Ἡ μεταφορὰ τῶν χωμάτων τούτων πρὸ πολλοῦ ἐκρίθη ἀναγκαία, ἀλλὰ μόλις πέρυσιν ἐγένετο ἐναρξίς καὶ ἐντὸς τῶν τεσσαράκοντα περίπου ἡμερῶν, καθ' ἃς διήρκεσαν αἱ ἐργασίαι, ἀπεκομίσθη ἐν μέρος αὐτῶν, ὑπολείπονται δ' ἀκόμη πολλὰ, καὶ ὁ ἐντελής καθαρισμὸς τοῦ τείχους θ' ἀπαιτήσῃ καὶ χρόνον καὶ δαπάνην πολλήν. Ἐν ταῖς ἐργασίαις ταύταις ἀνεκαλύφθησαν καὶ μικρὰ τινα ἀρχαῖα, ὧν τὸ σπουδαιότερον εἶναι φακοειδῆς ἀχάτης λίθος φέρων γλυφὰς δύο ζώων.

ΧΡ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

ΤΟ ΜΕΝΕΛΑΪΟΝ

Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς Ἀθήνας (Ἀττικὴν ἐν γένει), τὴν Ὀλυμπίαν, τοὺς Δελφοὺς καὶ τὰς Μυκήνας, πολλὰ τῶν τοπογραφικῶν σημείων τῆς Λακωνίδος γῆς μέχρι τοῦδε διατελοῦσιν ἄγνωστα τοῖς ἀρχαιολογοῦσιν, εἰ καὶ οὐκ ὀλίγοι τῶν τε παρ' ἡμῖν καὶ τῶν ξένων ἦσαν τῆς ἐξετάσεως Λακωνικῶν μὲν ἐν γένει, Σπαρτιατικῶν δ' ἰδίᾳ θεμάτων (1).

Ἐκ τῶν περὶ τὴν ἀρχαίαν Σπάρτην πολλὰ εἰσέτι ἀγνοοῦνται, ἀλλ' ἐλπίζωμεν ὅτι καὶ αὕτη καθισταμένη ἀντικείμενον ἐνδελεχστεράς μελέτης τοῖς ἐπαίτουσι, θέλει εἰσελθεῖ εἰς τὴν χορείαν τῶν καλῶς ἐξετασθεισῶν ἐλληνίδων χωρῶν, ὡς ἡ Ἀττικὴ, ἀφ' οὗ ἤδη ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἡ Λακωνικὴ, ἐφάμιλλος πρὸς τὴν Ἀττικὴν, συνεισήνεγκεν ἐξ ἴσου ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τοῦ ἐπιστητοῦ.

Ἐν Σπάρτῃ ὡς καὶ ἐν Ἀθήναις μέγας ἀνεπτύχθη ἐλληνικὸς πολιτισμὸς καὶ ἡ ἱστορία τῆς καλλιτεχνίας γέμει ἀντικειμένων

(1) Ἐκ μὲν τῶν ἡμετέρων περὶ Σπάρτης ἔγραψαν ὁ Δ. Ι. Φηραῖος ἐν τῇ Μελίσσῃ τῶν Κυκλάδων 1846 σελ. 129-132 — ὁ Ἀθαν. Πετριδης ἐν Πανδώρα 1870 σελ. 328-330. — Ὁ Κ. Νεστορίδης. Τοπογραφία Σπάρτης. Ἀθῆναι 1895. — Ὁ Π. Κομνηνός. Λακωνικά. Ἀθῆναι 1899. Ἐκ δὲ τῶν ξένων πλὴν τῆς λαμπρᾶς Expédition de Morée 1828-1831, ὁ W. M. Leake, Travels in the Morea, London 1830 Τόμ. Γ'. — Ὁ E. Curtius ἐν τῇ Peloponnesos, ἔκδ. 1851 Τόμ. Β'. — Ὁ W. Vischer, Erinnerungen und Eindrücke aus Griechenland ἔκδ. 1875. — Ὁ C. Bursian Geographie von Griechenland Τόμ. Β'. — Ὁ H. Dressel u. A. Milchhöfer Die Antiken Kunstwerke aus Sparta und Umgebung Mittheilungen D. Arch. Inst. II. 1878. 293-482. — Ὁ Walter Immerwahr Die Laconica des Pausanias aus ihre Quellen untersucht Berlin 1899. — Ὁ Stein Topographie des alten Sparta. 1889. — Τὴν ἄλλην βιβλιογραφίαν ἰδὲ παρὰ A. G. Lolling: Hellenische Landeskunde und Topographie ἐν τῷ Γ' τόμῳ τοῦ ὑπὸ τοῦ I. Müller ἐκδιδόμενου Handbuch der Klassische Alterthumswissenschaft σελ. 159 καὶ 186.

λακωνικῶν ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων μέχρι τῶν τῆς παρακμῆς τῆς τέχνης ἐν Ἑλλάδι. Τὰ μεγάλα πρόσωπα καὶ οἱ μεγάλοι χαρακτῆρες οἱ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Εὐρώτα ἀναφανέντες, ἐτίμησαν ἰσοτίμως τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ὅσον καὶ οἱ παρὰ τὸν Ἴλισσὸν Ἀττικοί. Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος, ὁ τὸν Ὅμηρον διὰ τῆς Ἰλιάδος ἀναδείξας καὶ ὑπ' ἐκείνου ἀπαραμίλλως εἰς ὕψος ἐπικὸν δυσθεώρητον ἀρθεῖς, ἀρχὴν ἔσχε τὴν Σπάρτην, αἰτίαν κυρίαν καὶ ἀφορμὴν τὴν ἀρπαγὴν τῆς βασιλίσσης Ἑλένης, τῆς συζύγου τοῦ Μενελάου ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Πάριδος, υἱοῦ τοῦ Πριάμου βασιλέως τῆς Τροίας.

Ὡς εἰκὸς τὰ μεγάλα πρόσωπα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, οὐχὶ μόνον ζῶντα ἀπολαύουσιν ὑπερανθρώπων τιμῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ἐξακολουθοῦσι γινόμενα ἀντικείμενον καὶ φιλολογικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν τοῖς μεταγενεστέροις. Ἐπρεπε λοιπὸν ἡ ὠραιότερα τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν, ὁ τιμιώτερος τῶν συζύγων νὰ ἀφειθῶσιν ἀμνημόνευτοι; ἐκείνη, ἣτις ἐγένετο ἡ παραίτιος τῆς ὠραιότερας ὁμηρικῆς ἐποποιίας, ἐκεῖνος, οὐτινος ἡ ἀνδρεία καὶ τὸ κάλλος προὔκალεσαν τὴν προτίμησιν τῆς δυσκόλου πρὸς ἐκλογὴν συζύγου Ἑλένης, αὐτοὶ οἵτινες καὶ ζῶντες συνετάραξαν ὀλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὤπλισαν μυριοαύτας στόλους ὑπὲρ τοῦ καταπατωμένου δικαίου τῶν Ἑλλήνων, ἔδειξαν δ' ὅτι οἱ Ἕλληνες γνωρίζουσι νὰ ὑπερασπίζωνται τὰ ἑαυτῶν ἀπαραμείωτα δικαιώματα; Οὐχί. Οἱ συμπολίται αὐτῶν, οἱ Σπαρτιᾶται, ἐτίμησαν τὸν τε Μενέλαον καὶ τὴν Ἑλένην θανόντας θείας τιμαῖς καὶ ἀνήγειραν ἐπὶ εὐσυνοπτοτάτου λόφου, παρὰ τὸν ἱστορικὸν Εὐρώταν, κενοτάφιον περικαλλές καὶ μόνιμον μνημεῖον τῆς πρὸς τοὺς θανόντας αἰδίου αὐτῶν εὐγνωμοσύνης καὶ δεῖγμα ἐς αἰεὶ τῆς αὐτῶν πρὸς ἐκείνους εὐσεβείας. Ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ζειδώρου τῆς Λακωνικῆς ποταμοῦ, τοῦ δινήεντος Εὐρώτα, ἐν τῷ δήμῳ Θεραπνῶν καὶ ἀπέναντι ἀκριβῶς τῆς Σπάρτης ἐπὶ ὑψώματός τινος τῶν Μενελαίων ὀρέων, ὡς ἐσυνειθίζον οἱ ἀρχαῖοι(1), ὁπόθεν ἡ θεὰ ἐπὶ τοῦ ἀχανοῦς λακωνικοῦ πεδίου καὶ τῶν ἐπαργύρων ὑδάτων, τοῦ στυλπνὰ μαρμαίροντος Εὐρώτα, εἶνε ὄντως μαγευτικὴ, ἀνήγειραν περικαλλές οἰκοδόμημα ὑπὸ μὲν τοῦ Ἡρο-

(1) Ὅψους σχεδὸν 275 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς πεδιάδος.

δότου (1) ἱερὸν τῆς Ἑλένης καλούμενον, ὑπὸ δὲ τοῦ Παυσανίου ναός (2), ὑπὸ τοῦ Πολυβίου Μενελάϊον (3). Τὸ μνημεῖον τοῦτο μέχρις οὐ πρό πολλῶν ἐτῶν ἦν ἄγνωστον τοῖς ἀρχαιολογοῦσιν, οἵτινες μέχρι τῶν προπόδων τοῦ λόφου μεταβαίνοντες καὶ πειθόμενοι τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ Τίτου Λιβίου (4) ἀπήρχοντο ἄπρακτοι δυσανασχετοῦντες ἐπὶ τῇ μὴ ἀνευρέσει αὐτοῦ καὶ τῇ ψευδεῖ μαρτυρίᾳ τοῦ Λιβίου (5), ὅτε ὁ γερμανὸς Ludwig Ross ὁ εἶτα καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπισκεψάμενος κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1833-4 τὴν Σπάρτην ὡς ἔφορος τότε τῶν κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἀρχαιοτήτων ἐξέδραμε μέχρι τοῦ δήμου Θεραπνῶν καὶ περιηγηθεὶς καθ' ὅλας τὰς διαστάσεις τὸ Μενελάϊον ὄρος μέχρι τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, παριδὼν τὴν τοῦ Τίτου Λιβίου μαρτυρίαν, ἀνέσκαψεν ἐπὶ τριήμερον ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀνεκάλυψε μέγρος μόνον τοῦ μνημεῖου. Δυστυχῶς ὅμως διέκοψε τὰς ἀνασκαφὰς ἐλλείψει χρημάτων, ὡς λίαν ἀφελῶς αὐτὸς οὕτως ὁμολογεῖ. Βραδύτερον δὲ (τῷ 1841) καὶ ἑτέρα τις μικρὰ ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν αἰοιδίμων βασιλέων Ὁθωνος καὶ Ἀμαλίας, ἧτις ἐπὶ δίωρον μόνον παραταθεῖσα ἐξέβαλεν εἰς φῶς πληθὺν μικρῶν μολυβδίνων εἰδωλίων (6) ἐκ βάρους δύο μέτρων· εὐρέθη δὲ ὑπ' ἑκα-

(1) Βιβλ. VI, 61 «Τὸ δ' (ἱερὸν τῆς Ἑλένης) ἐστὶ ἐν τῇ Θεράπνῃ καλυμένη ὑπερθε τοῦ Φοιδηίου ἱεροῦ».

(2) Βιβλίον III, 19, 9. «Θεράπνῃ δ' ὄνομα μὲν τῷ χωρίῳ γέγονεν ἀπὸ τῆς Λέλεγος θυγατρὸς. Μενελάου δ' ἐστὶν ἐν αὐτῇ ναὸς καὶ Μενελαον καὶ Ἑλένην ἐνταῦθα ταφῆναι λέγουσι».

(3) Βιβλ. III, 18, 3 «ἐπέβαλε τοῖς καταντικρὺ τῆς πόλεως λόφοις καὶ παρῆι δεξιὸν ἔχων τὸ Μενελάϊον». — Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἐν τῷ περὶ πόλεων συγγράμματι αὐτοῦ ἐν λέξει Μενελαος λέγει: «Ἔστι δὲ καὶ χωρίον Σπάρτης Μενελάϊον· τὸ ἐθνικὸν Μενελαεὺς κατὰ τὸ Κοτυαῖον Κοτυαεὺς κλπ.». Τοῦ χωρίου δὲ τούτου μνημονεύων καὶ ὁ ἄνω βῆθεις Πολύβιος ἐν Βιβλ. V, 18, 21 καὶ 22 λέγει: «Συμβαίνει τοὺς βουνοὺς, ἐφ' ὧν τὸ Μενελάϊον ἐστὶ πέραν μὲν εἶνε τοῦ ποταμοῦ, κείσθαι δὲ τῆς πόλεως κατὰ χειμερινὰς ἀνατολάς, ὄντας τραχεῖς καὶ δυσβάτους, καὶ διαφερόντως ὕψηλους κτλ.». «Ὡστε ἐκ τῶν δύο τούτων μαρτυριῶν φαίνεται, ὅτι, πρὸς τὸ ὄρος Μενελάϊον καὶ τὸ ἱερὸν, ὑπῆρχε καὶ πόλισμα ὁμώνυμον».

(4) Βιβλ. 34, 28 « . . . sub ipsas Menelaii montis radices ».

(5) Ἐν τούτοις μνημονευτέον τοῦ Γάλλου Viethy, ὅστις διελθὼν κατὰ τὸ 1833 τὸ Μενελάϊον ὄρος οὐδὲν εὔρε τῶν ὑπὸ τοῦ Παυσανίου ἀναφερομένων.

(6) Ross, Archaeologische Aufsätze. Leipzig 1861 σ. 343. Τῶν εἰδωλίων τούτων, τῶν ὑπὸ τοῦ Ross ἀνακαλυφθέντων καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀνεπαρκῶς περιγρα-

στον δῶμα στῶμα λίθων ποταμίων καὶ πλακῶν, τεθέντων πιθῶν πρὸς πλήρωσιν καὶ ἰσοπέδωσιν αὐτῶν, καθότι οὐδ' ἔχνος κεράμου καὶ ἄλλης τινὸς ὕλης εὐρέθη ἐν αὐτοῖς.

Ἐκτοτε τὸ μνημεῖον ἐκεῖνο εἶχεν ἀφεθῆ τελέως εἰς τὴν τύχην ὅτε ἀποσταλεῖς τῷ 1889 ὡς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων Σπάρτης, ἐπεχείρησα ἀποπειρατηρίῳ ἀνασκαφῇ. Βραδύτερον τῷ 1897 ὁ ἑταῖρος τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Σχολῆς Paul Perdrizet ἐμελέτησε

φορέμων καὶ ἐν ἰδίῳ πίνακι ἀπεικονισθέντων, δυστυχῶς ἐλάχιστα σώζονται νῦν ἐν τῷ Μουσεῖῳ τοῦ Μονάχου, ὁπόθεν φωτογραφήσας ὁ πολὺς *Furtwaengler* ἐξ-πέστειλε πρὸς μελέτην τῷ ἑταίρῳ τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Σχολῆς P. Perdrizet. Ἐλάχιστα δ' εὕρηται καὶ ἐν τῷ Ἑθνικῷ Μουσεῖῳ, ἀλλὰ τοιούτων εὐτυχῶς ἀνεκάλυψά τινα καθόλου ὅμοια πρὸς τὰ τοῦ Ross καὶ ἡ ἀπόλεια αὐτῆ τῶν πρώτων ὁπωσοῦν μειοῦται. Ἴδου τινὰ ἐξ αὐτῶν ἐν ὁμοιοτύπῳ ὑπ' ἀρ. 1, 2, 3, 4 πρὸς. *Arch. Zeit.* 1854 πίναξ LXXV, εἰκ. 5-13. Ἐν ἔτει 1897 ὁ ἑταῖρος τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς P. Perdrizet ἐπισταμένως τὰ προϊόντα τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Ross καὶ τῆς ἐμῆς τοῦ 1889 μελετήσας ἔγραψεν ἄξιαν λόγου πραγματείαν ὑπὸ τὸν τίτλον *Offrandes archaïques du Ménélaiion et de l'Amyclaiion* (*Revue Archéologique* I σελ. 8 καὶ ἐφεξῆς 1897) διὰ τῆς

Εἰκ. 1

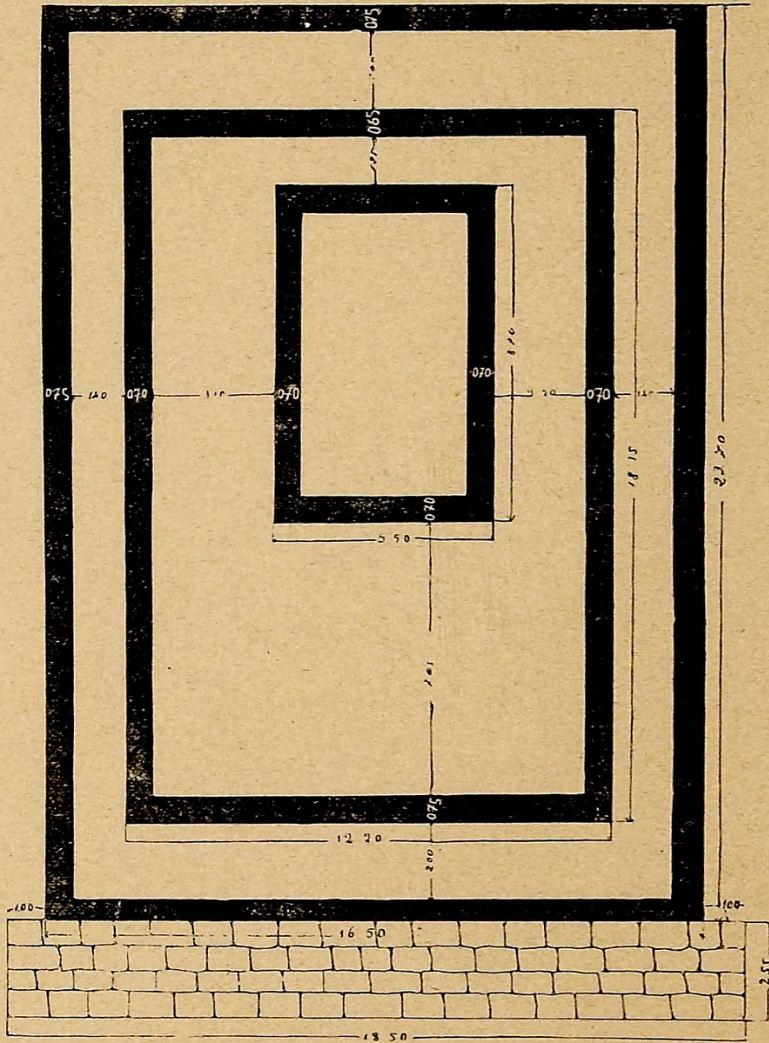
Εἰκ. 2

Εἰκ. 3

ὑποίας ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ, συμφωνῶν μεθ' ἡμῶν, ὅτι καὶ τὰ εἰδώλια καὶ οἱ στέφανοι, αἱ ἐσχάραι καὶ τὰ φύλλα τοῦ φοίνικος ἦσαν προσφοραὶ καὶ δὴ ὑποκαταστάσεις. ἦσαν ἀφιερῶματα ἀρχαιοτάτα, ἅπερ κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἦσαν σπουδαῖα ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ, ὅσον εἶνε σπάνια αἱ τοπικαὶ τῆς Λακωνικῆς ἀρχαιότητες, ἰδιάζουσαν δὲ προσάπτουσι σπουδαιότητα εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην ἀρχαϊκὴν τῶν Θεραπνῶν πόλιν, ἧτις τὰ μὲν γυναικεῖα εἰδώλια ἀφιέρου τῇ Ἑλένῃ, ἦν καὶ παρίστων, τὰ δὲ ἀνδρῶν ἀνδρῶν πολεμιστῶν εἰς τὸν Μενελάιον, ἀλλ' ἡ τοιαύτη θεωρία ἀναπόδεικτος οὔσα ἐξ ἀρχαίων πηγῶν μένει ἀμφισβητήσιμος. Τοιαῦτα εἰδώλια μηδαμινῆς ἐμπορικῆς ἀξίας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην καὶ ἐπομένως προσιτὰ εἰς τὰ βαλάντια τῶν πτωχῶν προσκυνητῶν τοῦ Μενελαίου, εὐρέθησαν ὑπὸ τοῦ X. Τσουντα καὶ ἐν Ἀμυκλαίῳ (ἰδὲ Ἐφημ. Ἀρχ. 1892 σελ. 18).

τὰ κατ' αὐτό, τέλος δ' ἐφέτος, κατὰ Ἰούνιον καὶ αὐθις ἀποσταλῆς εἰς Σπάρτην ἀνέσκαψα ἐπὶ δεκαπενθήμερον τελῶς, ἐξετάσας ἀκριβῶς διὰ σκαφῆς, ἀνορύξεως τάφρων καθ' ὅλας τὰς

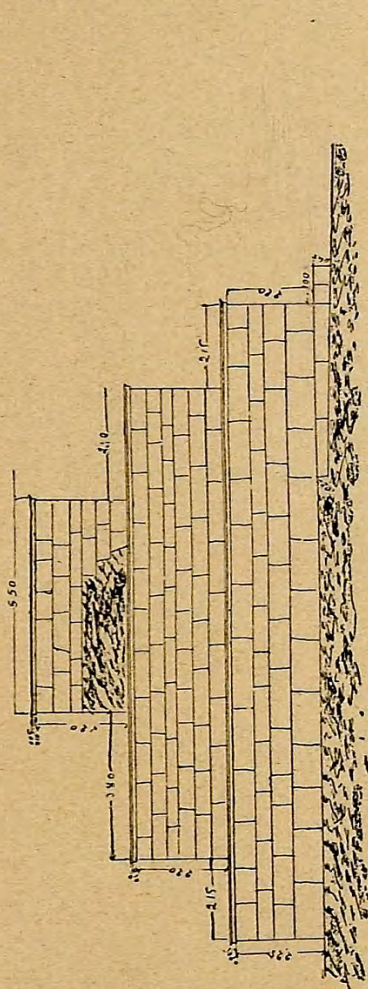

Εἰκ. 4

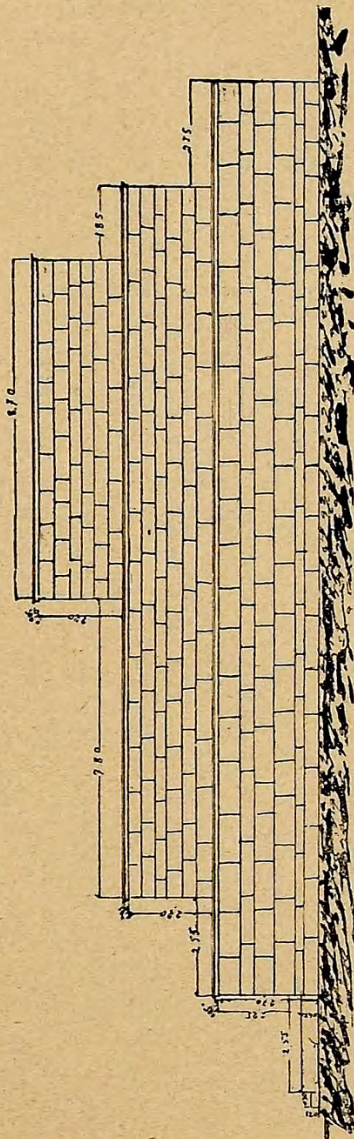
πλευρὰς τοῦ οἰκοδομήματος, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτοῦ μέχρι στερεοῦ ἐδάφους καὶ ἀπεκάθηρα τὸ Μενελάιον περὶ οὗ ἐνταῦθα ὁ λόγος.

Τὸ μνημεῖον συγκροτεῖται ἐκ μεγάλων ὀγκολίθων καὶ ἐπι-
 σμένον κατὰ τὸ ἰσοδομικὸν σύστημα, ἔχει σχῆμα παραλληλο-
 γράμμου, διευθυνομένου ἀπὸ Β. πρὸς Ν. καὶ διαιρεῖται κλιμα-
 κηδὸν εἰς τρία δώματα (terasses), ὡς τὸ ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ
 κ. Π. Λιναρᾶ ληφθὲν σχεδιόγραμμα δεικνύει (εἰκὼν 4) (1).

(1) Τοῦ σχεδιογράμματος τούτου παρέχομεν δύο παραστάσεις, ἧτοι κάτοψιν
 καὶ πρῶσοψιν. Πρβ. εἰκ. 5 καὶ 6, ὡς ἀναπαρέστησεν αὐτὸ ὁ ἄνω μηχανικός.

Εἰκ. 5

Εἰκ. 6

Τῆς ἀνασκαφῆς ἐπελήφθη ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Ross, ἤτοι ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ κάτω δώματος, ἀπεκάλυψα ὀλόκληρον τὴν πλευρὰν ταύτην τοῦ ἐξωτερικοῦ κρηπιδώματος φθὰς μέχρι τοῦ στερεοῦ ἐδάφους. Ἡ ἐπίχωσις τοῦ κρηπιδώματος ἦτο δύο μέτρων καὶ δὲν εὔρον εἰμῆ 4-5 εἰδῶλια ἐξ ἐλάσματος μολύβδου ἐπιχωριαζούσης τέχνης, διότι οὐδαμῶς ἀλλαγῶν εὐρέθησαν, πιθανῶς τοῦ 5' αἰῶνος, παριστῶντα ἄνδρας ὠπλισμένους, φέροντας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς περικεφαλαίαν καὶ ἐν ταῖς χερσὶ τόξον ἢ σφαῖραν ἢ ἀσπίδα (Μενέλαον). Δύο τῶν εἰδῶλιων τούτων εἰκονίζοντα θεὰν μετὰ πτερύγων, ὡς ἡ Περσικὴ Ἄρτεμις ἢ Ἀναίτις (1) ἀναφέρονται εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλένην εἰς ἣν καὶ ἀφιερῶθησαν, ὡς καὶ ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν κύκλους ἀκτινοειδεῖς μετὰ βάσεως, οὓς ὁ Ross ἀπεκάλεσε δακτυλίους ἐγὼ δὲ προσείκασα πρὸς στεφάνους.

Ἐκτὸς τῶν πέντε μνημονευθέντων εἰδῶλιων (2), εὐρέθησαν τρία ἔτι ὅμοια παριστῶντα ζῶα, ἵππους κλπ., ἀλλ' ὅμως λίαν βεβλαμμένα. Ἐνταῦθα ἐπίσης εὔρον, πλὴν τεμαχιῶν πηλίνων ἀγγείων, στεφάνους μολυβδίνους καὶ αἰχμὴν σιδηρᾶν δόρατος· πρὸς δὲ καὶ μικρὰν κεφαλὴν γυναικὸς χαλκῆν, ἴσως, ἀπὸ βάσεως κατόπτρου, ἢ ἄλλου τινὸς σκεύους καταπεσοῦσαν. Ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς ταύτης ἴστατο μορφὴ τις, ἧς μόνον οἱ ἄκροι διεσώθησαν πόδες. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἦσαν ἐνθετοὶ καὶ στρογγύλοι καὶ ἐκατέρωθεν τῶν ὤμων κατέρχονται ἀνὰ τρεῖς βόστρυχοι εὐκρινῶς διατυπούμενοι. Εὐρέθησαν πρὸς τούτοις καὶ πῆλινα μικρὰ

(1) Περὶ τῆς λατρείας, τῶν τελετῶν καὶ τῆς σημασίας τῆς θεᾶς ταύτης πολλὰ μέχρι τοῦδε ἐγράφησαν ἀντιφατικὰ ἀλλήλοις καὶ συγκεχυμένα. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἦσαν λίαν σκανδαλώδεις καὶ αἰσχροτάται, ἐξ ἐκείνων ἅπερ μόνον οἱ ἀνατολικοὶ λαοὶ δύνανται νὰ συλλάβωσιν ἐν τῇ δημιουργικῇ εἰς τοιαῦτα καὶ ἀχαλινώτῳ φαντασίᾳ αὐτῶν. Καὶ τινὲς μὲν ἐξηγοῦσιν αὐτὴν ὡς τὴν Σελήνην, τουτέστιν ὡς τὴν Ἄρτεμιν (πρβλ. Πλουτάρχου Λουκουλ., Αἰλιανοῦ Ποικίλ. Ἱστορ. 12, 1), ἄλλοι δὲ παραδέχονται αὐτὴν ὡς τὴν Ἀφροδίτην Οὐρανίαν, τινὲς δὲ ὡς τὴν μυθικὴν Ἀφροδίτην, ἕτεροι δὲ ταυτίζουσιν πρὸς τὸν πλανήτην Ἀφροδίτην.

(2) Τὸ πάχος τῶν εἰδῶλιων τούτων δὲν εἶνε μείζον ὀβολοῦ καὶ μόνον ἢ κυρτὰ ὄψις ἔχει ἀνάγλυφον παράστασιν, ἢ ἕτερα δὲ εἶνε ἐντελῶς λεία, ἐπομένως δὲν ἦσαν προωρισμένα νὰ ἴστανται ἐλεύθερα, ἀλλ' ἦσαν προσηλωμένα ἢ κεκολλημένα.

ἀγγεία (κάνθαροι, κρατῆρες, ἀρύβαλλοι κτλ.) κοινοτάτης τέχνης καὶ ἄνευ γανώσεως.

Τὰ εἰδώλια ταῦτα τὰ ἐκ μολύβδου πλὴν τῆς ἀγροίκου τέχνης εἶνε λίαν μικρά· διότι τὸ μέγιστον μεταξύ αὐτῶν δὲν εἶνε μεῖζον τοῦ 0,063 ὕψ. Ἀποτελοῦνται ἐκ λεπτοτάτων πλακῶν μολυβδίνων ἔχουσῶν ὀπισθεν κοίλωμα τοῦ δι' οὗ κατεσκευάσθησαν τύπου, ἢ ἐκμαγείου, ὅλως ἀνεπιμελῶς γενομένου· ἐξ οὗ γενικῶς, δυσκόλως δύναται τις νὰ διακρίνη τοὺς προσωπικοὺς χαρακτῆρας. Ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν μέχρι τοῦδε περισωθέντων εἰδωλίων ἀνέρχεται εἰς ἐπέκεινα τῶν 400, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους τύπους, ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ μᾶλλον ἐνδιαφέροντες, ἐπίσης κοῖλοι ὀπισθεν ὄντες, εἶνε ἐλάχιστοι, ἔστι δ' ὅτε καὶ δι' ἐνὸς μόνου εἰδωλίου, τούτου τεθραυσμένου καὶ ἀτελῶς ἀντιπροσωπεύονται. Ἄλλ' ἐκ τῶν ὑπερτετρακοσίων εἰδωλίων τούτων, ὡς εἶπομεν, μόνον 4-5 ἡμεῖς εὔρομεν ὧν δείγματος χάριν δημοσιεύομεν μόνον τὰ τρία ἀνωτέρω παρατιθέμενα (1).

Τὰ εἰδώλια ταῦτα, κατὰ μὲν τὸν Ross ἦσαν καθηλωμένα ἢ κεκολλημένα που, ἢ ἐρραμένα ἐπὶ τῶν εἰς τὸ ἱερὸν ἀφιερουμένων ἀντικειμένων, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν φέρουσι τὰς πρὸς τοῦτο ὁπάς, ἢ γνώμη αὐτῆ τοῦ γερμανοῦ ἀρχαιολόγου πίπτει ἀφ' ἑαυτῆς, ἢ μόνη δὲ δυνατὴ ἐξήγησις εἶνε, ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ταῦτα ἐτίθεντο ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν προσκυνητῶν εἰς τὸν βωμόν, ἢ καὶ εἰς τὸν ναὸν ἢ ἐκρέμαντο ἐν τῷ ναῷ διὰ κλωστῆς ὡς συμβαίνει ἐν τοῖς σημερινοῖς ἡμῶν ναοῖς ἐν οἷς οἱ πιστοὶ κρεμῶσιν ἀπὸ τῶν κανδηλῶν ἢ τῶν εἰκόνων εἰδώλια ἁγίων ἢ μέλη τοῦ σώματος αὐτῶν, ὡς εἶπομεν ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀσκληπείου ἐν τοῖς Μνημείοις τῶν Ἀθηνῶν (ἔκδ. 6' 1898 σ. 127), ἢ καὶ εἰκόνας πλοίων ἢ ἄλλων κτημάτων, ἀλλ' ὅτι δῆποτε καὶ ἂν ὑποθεθῶσι τὰ μολύβδινα ταῦτα εἰδώλια ἀποτελοῦσι σπουδαῖον εὔρημα καὶ συμπληροῦσι τὴν σειρὰν τῶν ἀρχαίων ἀφιερωμάτων

(1) Τὰ πλεῖστα τῶν ἄνω ἀφιερωμάτων τοῦ Μενελαίου ἐδημοσιεύθησαν ἤδη ὑπὸ τοῦ Ross ἐν τῷ *Archaeologische Aufsätze* 1861 σ. 343 καὶ ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ P. Perdrizet ἐν τῇ *Revue Archéologique* I, σελ. 8, 1897 ἐν ᾗ εἰκονίζονται καὶ τὰ ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Μονάχου ἐναποκείμενα, ἅπερ εἶχε συναποκομίσει φεύγων ἐξ Ἑλλάδος ὁ Ross.

καὶ τῶν προσφορῶν εἰς τὰ ἱερά, τῶν εἰς ἡμᾶς γνωστῶν· ἔπειτα δὲ καὶ παρέχουσι μεγάλην συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Λακωνικῆς τέχνης.

Βαθμηδὸν προβαίνων εἰς τὴν ἀνασκαφὴν μου ἀπεκάλυψα καὶ τὰς τρεῖς ἄλλας πλευρὰς τοῦ ἄνω μνημονευθέντος οἰκοδομήματος, αἵτινες δυστυχῶς, δὲν εὑρίσκονται ἐν καλῇ καταστάσει, καθόσον πολλοὶ λίθοι κατέπεσαν καὶ ἐκ τῶν τριῶν δωμάτων. Ὅτι δὲ τὸ ἱερὸν ἀνῆκεν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς λατρευομένους ἥρωας φαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἐνυπάρξεως δύο εἰσόδων (ἀνόδων) κατὰ τὰς στενάς πλευράς, ἧτοι τὴν Β. καὶ τὴν Μ. ἐν ἑκατέρᾳ τῶν ὁποίων ἐσώζοντο τῷ 1889 ἀνά δύο μεσοβαθμιῖδες δι' ὧν ἀνήρχοντο εἰς τὸ ἀνώτατον δῶμα τὸ καὶ κυρίως ἱερὸν, ἔνθα προσεφέροντο αἱ θυσίαι καὶ τὰ ἀναθήματα. Δυστυχῶς ὅμως αἱ μεσοβαθμιῖδες αὗται, ἃς εἶχον παρατηρήσει κατὰ τὴν ἀποπειρατῆριον ἀνασκαφὴν ἐν ἔτει 1889 ἐξηφανίσθησαν νῦν.

Ἐκ τῆς ὅλης δ' ἀποκαλύψεως τοῦ οἰκοδομήματος ἐξάγεται ὅτι τοῦτο ἦν ἀπλοῦν κενοτάφιον τοῦ Μενελάου καὶ τῆς Ἑλένης, ἐξ ὀγκολίθων, ἰσοδομικοῦ τρόπου, κλιμακῆδὸν ἀνυψούμενον καὶ πυραμοειδὲς ἐκ τριῶν βαθμιῶν πρὸς τὰ ἄνω στενουμένων, ὡς τὰ σημερινὰ ἐπιτάφια μνημεῖα, πληρωθὲν τὸ ἐσωτερικὸν διὰ λίθων ποταμίων καὶ χώματος(1). Αἱ ἄνω ἐπιφάνειαι τῶν ἐξ ὀγκολίθων τοίχων ἐκαλύπτοντο ὑπὸ μαρμαρίνης στρώσεως φαιᾶς φερούσης ἀπλῆν γλυφὴν κατὰ τὰ ἄκρα. Τῆς στεφάνης ταύτης ἐσώζοντο πολλὰ τεμάχια ἐξαφανισθέντα νῦν, ἐν δὲ μόνον πλήρες σώζεται πρὸ τοῦ ναυδρίου τοῦ Ἁγίου Ἡλίας μῆκ. 1,50, πλάτ. 0,90. πᾶχ. 0,30.

Δὲν ἦτο τάφος, ὡς ἀναγράφει ὁ Πausanias(2), διότι οὗτος παρακατιῶν λέγει: «Ῥόδιοι δὲ οὐχ ὁμολογοῦντες Λακεδαιμονίοις φασὶν Ἑλένην Μενελάου τελευτήσαντος, Ὁρέστου δὲ ἔτι πλανωμένου, τνικαῦτα ὑπὸ Νικοστράτου καὶ Μεγασθένους διωχθεῖσαν ἐς Ῥόδον ἀφι-

(1) Εἰς βάθος δύο μέτρων εὑρέθη ὑφ' ἑκαστον δῶμα στῶμα λίθων ποταμίων καὶ πλακῶν, τεθέντων πιθανῶς πρὸς πληρῶσιν καὶ ἰσοπέδωσιν αὐτῶν καθότι οὐδ' ἔχνος κεράμου ἢ ἄλλης τινὸς ὕλης εὑρέθη ἐν αὐτοῖς.

(2) Πρὸβλ. ἐνθ. ἀνωτ. σημ. 2.

κέσθαι Πολυξοῖ τῇ Τληπολέμου γυναικὶ ἔχουσαν ἐπι-
 τηδεῖως· εἶναι γὰρ καὶ Πολυξῶ τὸ γένος Ἀργεῖαν,
 Τληπολέμῳ δὲ ἔτι πρότερον συνοικοῦσαν φυγῆς μετα-
 σχεῖν τῆς ἐς Ῥόδον, καὶ τῆς νήσου τινικαῦτα ἄρχειν
 ὑπολειπομένην ἐπὶ ὄρφανῶ παιδί· Ταύτην τὴν Πο-
 λυξῶ φασιν ἐπιθυμοῦσαν Ἑλένην τιμωρῆσασθαι τε-
 λευτῆς τῆς Τληπολέμου, τότε ὡς ἔλαβεν αὐτὴν ὑπο-
 χεῖριον, ἐπιπέμψαι οἱ λουομένην θεραπαίνας Ἐρινῦσιν
 εἰκασμένας· καὶ αὐταὶ διαλαβοῦσαι δὴ τὴν Ἑλένην
 αἱ γυναῖκες, ἀπάγχουσιν ἐπὶ δένδρου, καὶ ἐπὶ τούτῳ
 Ῥοδίους Ἑλένης ἱερὸν ἐστὶ Δενδρίτιδος».

Ἐκ τῆς περικοπῆς ταύτης τοῦ Πausανίου φαίνεται μὲν ὅτι
 δὲν ἦτο τάφος τῆς Ἑλένης, ἦτο ὁμῶς ἱερὸν τοῦ Μενελάου καὶ
 τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκτὸς τῆς ἐγγράφου
 μαρτυρίας τοῦ Ἡροδότου (1) καὶ ἐκ τῆς εὐρέσεως τῶν ἀπείρων
 εἰδωλίων, τῶν στεφάνων καὶ τῶν ἄλλων μικρῶν ἀντικειμένων,
 ἅτινα βεβαίως ἦσαν ἀφιερωμένα τῷ Μενελάῳ καὶ τῇ Ἑλένῃ,
 οὓς μετὰ θάνατον ἐλάτρευον οἱ Λάκωνες ὡς θεοὺς μᾶλλον ἢ ὡς
 ἥρωας καὶ ἐκ τῶν δύο ἐπίσης ἀποκαλυφθεισῶν εἰσόδων τοῦ
 οἰκοδομήματος (2).

(1) Ἐνθ' ἀνωτέρω.

(2) Ἄλλως ὁμῶς ὁ Πολύαινος ὁ τῶν Στρατηγημάτων συγγραφεὺς λέγει
 ἐν βιβλ. I κεφ. XIII ἐπὶ λέξει τάδε: «Μενέλαος ἐπανίων ἐξ Αἰγύπτου
 τὴν Ἑλένην ἄγων, Ῥόδῳ προσέσχε. Τληπολέμου δὲ ἐν Τροίᾳ
 τεθνηκότος γυνὴ Φιλοζῶν πενθοῦσα, ἐπειδὴ τις ἤγγειλε Μενέ-
 λαον μετὰ τῆς Ἑλένης ἠκεῖν τιμωρῆσαι τῷ ἀνδρὶ βουλομένη,
 μετὰ Ῥοδίων ἀπάντων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν αἰρομένων πῦρ
 καὶ λίθους ἐπὶ τὰς ναῦς κατέδραμε. Μενέλαος ὑπὸ τοῦ πνεύ-
 ματος ἀναχθῆναι κωλυόμενος, τὴν μὲν Ἑλένην εἰς κοίλῃν ναῦν
 κατέκρυψε, τὸν δὲ κόσμον αὐτῆς καὶ τὸ διάδημα θεραπαίνῃ τῇ
 μάλιστα καλλίστῃ περιέθηκεν. Οἱ δὲ μάλιστα πιστεύσαντες Ἑλέ-
 νην εἶναι πῦρ καὶ λίθους ἐπὶ τὴν θεράπαιναν ἐπεμπον· καὶ ὡς
 ἱκανὴν δίκην ἐπὶ τῷ Τληπολέμῳ λαβόντες τὸν Ἑλένης θάνατον,
 ἀνεχώρησαν. Μενέλαος δὲ τὴν Ἑλένην ἔχων ἀπέπλευσεν».

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων τοῦ Πολυαίου φαίνεται, ὅτι τὴν Ἑλένην δὲν ἐφό-
 νευσαν οἱ Ῥόδιοι, ἐκτὸς ἂν ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἐπίτηδες ἀνέγραψεν οὕτω τὸν
 μῦθον ἵνα ἐξεύρη καὶ ἐν ἐπὶ πλέον τῶν πολλῶν αὐτοῦ στρατηγημάτων, ἀλλ' ὅτι
 Μενέλαος ὁ ἐπὶ ἐπταετίαν ὄλην περιπλανώμενος ἀνὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρι-

Τὴν πρὸς τὸν Μενέλαον καὶ τὴν Ἑλένην μεγάλην αὐτῶν ὑπόληψιν διατρανοῦντες οἱ περίοικοι, καὶ οἰονεὶ τοπικῶς σχεδὸν ἀπέθέωσαν αὐτούς, ἐντεῦθεν δὲ ἡ λέξις ναὸς τοῦ Πausανίου καὶ τῶγαλμα καὶ ἡ θεὸς τοῦ Ἡροδότου.

Ἡ ἀποθέωσις αὐτῶν μαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰσοκράτους (1). Τοῦτο δὲ δὲν εἶνε καθόλου παράδοξον, διότι ὑπῆρχον παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, τόσον ὅσον καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, *dii privati* καὶ *dii communes* (2), ὅπως τὴν σήμερον παρ' ἡμῖν οἱ τοπικοὶ ἄγιοι, ὧν τὰς πανηγύρεις συχνάκις τελοῦμεν. Ἄλλως δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν εὐρεθέντων μολυβδίνων καὶ πηλίνων εἰδωλίων, δὲν δυνάμεθα ἄλλως νὰ ἐξηγήσωμεν, ἢ παραδεχθέντες αὐτὰ ὡς ἀπλῶς ἀναθήματα ἑκατέρου τῶν φύλων, καὶ τὰ μὲν ἄνδρας ὀπλισμένους παριστῶντα προσεφέροντο ὑπ' ἀνδρῶν, τῷ ξανθῷ Μενελάῳ. ἵνα δώσῃ αὐτοῖς ἀνδρείαν, τὰ δὲ παριστῶντα γυναῖκας προσεφέροντο τῇ καλλισφύρῳ Ἑλένῃ ὑπὸ γυναικῶν ἵνα δώσῃ αὐταῖς ὠραιότητα, ἰδίως δὲ τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν μολυβδίνων ἀκτινοειδῶν κύκλων (στεφάνων) δὲν ἐξηγεῖται ἄλλως ἢ ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι ἦσαν ἀναθήματα γυναικῶν νεονύμφων.

Πλὴν ὁ χρόνος τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ κενοταφίου (ιεροῦ) τούτου τοῦ Μενελαίου δὲν εἶνε γνωστός, ἅτε ὑπ' οὐδενὸς τῶν συγγραφέων μαρτυρούμενος, τοῦτο δὲ μόνον γνωρίζομεν, ὅτι μετὰ τὴν τῆς Ἑλένης ὑπὸ τοῦ Μενελάου ἐκ Τροίας παραλαβὴν καὶ μετὰ τὴν ἑπταετῆ περιπλάνησιν αὐτῶν ἀνὰ τὰς νήσους τοῦ Αἰγίου (Ῥόδον), τὴν Ἀφρικὴν, Συρίαν κτλ., ἦν ὁ τε Ὀμηρος

κὴν τιμωρῶν τοὺς βοηθήσαντας τοῖς Τρωσὶ λαούς, ἀναχωρήσας ἐκ Ῥόδου ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὴν καλὴν Ἑλένην εἰς Σπάρτην μεθ' ἧς ἐπὶ χρόνον τινὰ συνέζησε.

(1) Ἐν Ἑλένης Ἑγκωμίῳ §§ XXVII λέγοντος τάδε: «Μενέλαον δὲ . . . θεὸν ἀντί θνητοῦ ποιήσασα (ἡ Ἑλένη) σύνοικον αὐτὸν καὶ παρέδρον εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα κατεστῆσατο. Καὶ τούτοις ἔχω τὴν πόλιν τῶν Σπαρτιατῶν τὴν μάλλον τὰ παλαιὰ διασώζουσαν ἔργῳ παρασχέσθαι μαρτυροῦσαν. Ἐτι γὰρ καὶ νῦν ἐν Θεράπναις τῆς Δακωνικῆς θυσίας αὐτοῖς ἀγίας καὶ πατρίας ἐπιτελοῦσιν, οὐχ ὡς ἥρωσιν, ἀλλ' ὡς θεοῖς ἀμφοτέροις οὔσιν».

(2) Πρὸς. Serv. ad. Aen. 8, 275.

(3) Ἐν τούτοις Σκύλαξ ὁ Καρυανδεὺς (ἔκδ. Geogr. Minores Graeci Paris 1885 σελ. 81 καὶ 106) ἀναφέρει ὅτι καὶ ἕτερα σημεῖα τοῦ Μενελάου ὑπῆρχον ἐν Αἰγύπτῳ λέγων «Ἐπὶ δὲ τῇ Κανωπικῇ ἐστὶ νῆσος ἐρήμη ἢ ὄνομα Κάνωπος καὶ σημεῖα ἐστὶν ἐν αὐτῇ τοῦ Μενελέω . . .».

καὶ ὁ Στράβων ἀναφέρουσι, παρῆλθε χρόνος πολὺς μέχρι τῆς εἰς Σπάρτην ἀφίξεως αὐτῶν, ἣτις ἐγένετο τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ὁ Αἰγισθος καὶ ἡ Κλυταιμῆστρα ἔπιπτον ὑπὸ τὸ ἐκδικητικὸν φάσγανον τοῦ τιμωροῦ τῆς οἰκογενειακῆς τιμῆς Ὀρέστου.

Εἰς Σπάρτην φθάσαντες διεβίωσαν μὲν ἐπὶ τινα ἔτη ἐν ὁμοιοίᾳ καὶ πίστει συζυγικῇ, ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου αὐτῶν περιέπεσον εἰς διχόνοιαν καὶ διηνεκῆς διαπληκτισμούς, ὧν πρωτίστη αἰτία ἦν ἡ ἐκ παιδῶν ταραχώδης καὶ δύσκολος Ἑλένη, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ὁ πρόωρος θάνατος ἀμφοτέρων. Καὶ ἐπὶ μετόπῃ δὲ τοῦ Παρθενῶνος παρίστατο Μενέλαος καὶ Ἑλένη μετ' Ἀφροδίτης ἀνθισταμένης τοῖς κατ' ἀλλήλων κεχωλωμένοις συζύγοις (P. Wolters, Bausteine N° 1467).

Κατὰ πᾶσαν ὁμῶς πιθανότητα, ἂν ἀπιδώμεν εἰς τὴν εὐρεσιν καὶ τὴν τέχνην τῶν πολυπληθῶν μολυβδίνων εἰδωλίων, τὸ Μενελάϊον ἐκτίσθη κατὰ τὸν 7 ἢ 6 π. Χ. αἰῶνα, χρόνον εἰς ὃν εἰκάζεται ὅτι ἀνήκουσι καὶ τὰ εὐρεθέντα εἰδῶλια κτλ. ὑπὸ τοῦ δήμου Θεραπναίων ἀφιερωθέντα πρὸς τιμὴν τοῦ οὐδέποτε ὁμονοήσαντος ζεύγους Μενελάου καὶ Ἑλένης! Καὶ ὁμῶς μόνον διὰ τὴν ὠραιότητα τῆς Ἑλένης ἐγένετο ἀνάστατος ἡ Ἑλλάς, οἱ δὲ ποιηταὶ καὶ γλύπται καὶ ζωγράφοι, τόσον τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιότητος, ὅσον καὶ οἱ ἄριστοι τῶν συγχρόνων κατηνάλωσαν πολλὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτῶν μελετῶντες τὸν καλὸν τύπον τῆς προτύπου ἐπὶ καλλονῇ γυναικός.

Δυστυχῶς ὁμῶς εἰ καὶ μεγάλην κατέβαλον ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς προσπάθειαν, εἴ που συντύχῳ ἐπιγραφῇ τινι οἰαδῆποτε δυναμένη νὰ διαλευκάνῃ τὰ κατὰ τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ οὐδεμίαν· διότι φαίνεται, ὅτι ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ κατόπιν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος ἡμῶν, ἐπανιδρυθείσης τῆς νέας Σπάρτης ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς παλαιᾶς, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν, ὡς μὴ ὄφειλε, κάκιστον σύστημα, κατέστρεψαν οἱ χωρικοὶ ἐν τῇ ἀδαημοσύνῃ αὐτῶν πᾶν ἀρχαῖον τῆς τέχνης λείψανον, πᾶσαν στήλην, πᾶσαν ἐπιγραφὴν, πᾶν μάρμαρον δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ αὐτοῖς ὡς οἰκοδομήσιμος ὕλη, ἢ ὡς ὕλη παραγωγῆς ἀσβέστου, παράδειγμα δ' ἔχω αὐτὸ τὸ θέατρον τῆς

Σπάρτης ἐν τῷ ὀποίῳ, ἐκτὸς τοῦ κοίλου, οὐδὲν ἄλλο ἐδώλιον ἢ ἄλλο τι περιεσώθη.

Οἱ πλείους τῶν λίθων τοῦ Μενελαίου ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ εἰς ἀπόστασιν 60 μέτρων ἅπ' αὐτοῦ τῷ 1855 ἰδρυθέντος ναυδρίου τοῦ Προφῆτου Ἡλίου. Καὶ σήμερον δὲ ὁ ἐπισκεπτόμενος τὸ μνημεῖον βλέπει τὰ ἐκλαξεύματα τῶν ὀγκολίθων ἐκείνων, οἵτινες ἤδη εἰσὶν ἐντετειχισμένοι ἐν τῷ αὐτόθι ναυδρίῳ, ἐν ταῖς γεφύραις καὶ τοῖς στηθαίοις, τῆς κάτωθι τοῦ μνημείου καὶ τῆς κατὰ μῆκος τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Εὐρώτα δημοσίας ὁδοῦ, καὶ ἐν πολλαῖς οἰκίαις τοῦ οὐ μακρὰν κειμένου χωρίου Καλογωνιάς. Βεβαίως μεταξὺ τῶν ἀφαιρεθέντων λίθων ὑπῆρχον καὶ ἐνεπίγραφοι τοιοῦτοι, οἵτινες οὕτω κατεστράφησαν ἐς αἰεὶ, τὴν δὲ βιογραφίαν τοῦ μνημείου ἐστέρησαν τῶν κυριωτάτων πηγῶν. Εἶμαι δὲ πεπεισμένος ὅτι καὶ τὸ ἡμέτερον Μενελαῖον τὴν αὐτὴν ἔπαθε τύχην. Ἄλλως δὲν ἐξηγεῖται ἡ παντελής ἔλλειψις οἰασδῆποτε ἐπιγραφῆς· διότι δὲν θεωρῶ τοιαύτην τὴν εὐρεθεῖσαν ἐπὶ μαρμάρου οὕτως ἠκρωτηριασμένην:

. . . . Τ Ο Σ
 Ο Σ
 Ι Ε

ἐξ ἧς οὐδὲν δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν, εἰμὴ τὸ τέλος τοῦ ὀνόματος καὶ τὸ ἐθνικὸν τοῦ ποιήσαντος τὸ βᾶθρον ἐφ' οὗ ἴστατο τὸ ἀνάθημα. Σημειωτέον δ' ὅτι γύρωθεν τοῦ οἰκοδομήματος ἀπαντῶσι χθαμαλοὶ τινες γήλοφοι ἔχοντες μεγίστην ἐμφέριαν πρὸς τύμβους (Tumulus) τεχνητοῦς. Τούτων μόνον ἀνέσκαψα δύο χάριν δοκιμῆς, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ σκαπάνη ἀπέδειξεν ὅτι ἦσαν φυσικὰ ὑψώματα γῆς καὶ οὐδὲν πλεόν. Ἐπίσης μάτην ἀνέσκαψα καὶ πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ Φοιβίου ἱεροῦ, τοῦ κάτωθι τοῦ Μενελαίου κειμένου κατὰ τὸν Πausανίαν (5' 16).

Εἰρήσθω δ' ἐν τέλει, ὅτι ἐν Θεράπναις ἐτελεῖτο καὶ ἑορτὴ τις πρὸς τιμὴν καὶ λατρείαν τοῦ Μενελάου Μενελάϊα καλουμένη. Ὡσαύτως πρὸς τιμὴν τῆς Ἑλένης, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἡσύχιος ἐν λέξει ἐτελεῖτο ἑτέρα τις ἑορτὴ Ἑλένεια. Ἐπανηγύριζον δ' αὐ-

τὴν παρθένου ἐπὶ ἡμιόνων καθήμεναι ἢ ἐπὶ ἀμαξῶν καναθρῶν καλουμένων.

Τελευτῶν τὴν παροῦσαν μου συμπεραίνω, ὅτι τὸ Μενελάϊον δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὰ ἐσχάτως ἐν Πάρῳ εὑρεθέντα κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου ἐνεργηθείσας ἀνασκαφάς, ὧς μοι ἀνεκοίνωσεν εὐμενῶς ὁ διευθυντὴς αὐτοῦ καθηγητὴς κύριος Dörpfeld.

Ἐκ τῶν ὡς βάθρων χρησιμευόντων τούτων μνημείων τῆς Πάρου, λέγει ὁ γερμανὸς ἀρχαιολόγος, ἐπέκειντο σαρκοφάγοι, τῶν εἰς οὓς τὰ μνημεῖα ἐκείνα ἀνήκον, αὐτὸ δὲ τοῦτο δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἴσως μετὰ τινος ἐπιφυλάξεως καὶ περὶ τοῦ ἡμετέρου. Λέγω μετ' ἐπιφυλάξεως, διότι ὁ Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη εἰς τὴν προϊστορικὴν ἐποχὴν ἀνήκοντες ἠξιώθησαν μὲν τιμῶν ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ὡς ἐκ τοῦ ἰσοδομικοῦ τρόπου τῆς κατασκευῆς τοῦ μνημείου φαίνεται, ἀλλ' αἱ τιμαὶ αὗται περιορίσθησαν εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ κενοταφίου τοῦ ἠρώφου ἐκείνου κατὰ τὸν τύπον τῶν μέχρι σήμερον εἰσέτι ἐν χρήσει ἐπιταφίων μνημείων.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 20 Ἰουνίου 1900

Π. ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΕΝ Τῷ ΩΔΕΙῳ
ΤΟΥ ΗΡΩΔΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ

Ἀπό τινων ἐτῶν ἡ ὀρχήστρα τοῦ Ὁδείου τοῦ Ἡρώδου καθ' ἕκαστον χειμῶνα ἐπλημμύρει ἐκ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων πολλὴν τὴν ἰλὸν καταφερόντων, διότι οἱ δύο ἀρχαῖοι ὀχετοὶ οἱ ὑπάρχοντες ἐν αὐτῇ, ἦτοι ὁ εὐθύς καὶ παράλληλος τῷ προσκηνίῳ, καὶ ὁ περιφερικὸς ὁ περὶ τὴν κατωτάτην σειρὰν τῶν ἐδωλίων, ἦσαν πεπληρωμένοι ἰλύος, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ διοχετεύσωσι τὰ ὕδατα. Τούτων ἕνεκα ἡ Γενικὴ Ἐφορεία τῶν ἀρχαιοτήτων μοι ἀνέθηκε τὴν μέριμναν περὶ καθαρισμοῦ τῶν ὀχετῶν τούτων, τὴν δὲ δαπάνην κατέβαλεν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία. Μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας ἐφάνη ὅτι καὶ τὸ δάπεδον τῆς ὀρχήστρας πολλαχοῦ ἐφθαρμένον εἶχε χρεῖαν ἐπισκευῆς, διότι τὰ ἐν τοῖς ἐφθαρμένοις μέρεσιν αὐτῆς φυόμενα φυτὰ ἔμελλον νὰ καταστρέψωσι καὶ τὸ ὑπολειπόμενον μέρος τῆς στρώσεως, παρεκωλύετο δὲ καὶ ἡ ροὴ τῶν ὑδάτων εἰς τοὺς ὀχετούς. Πλὴν τῆς ὀρχήστρας ἐνόμισα ὅτι ἐπεβάλλετο ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καὶ ἡ ἐπίσκευῆ τῶν δύο ἀκροτάτων θυρίδων κατὰ τὸ πρὸς δυσμὰς κέρας τοῦ Ὁδείου, αἵτινες ἦσαν ἐτοιμόρροποι, καὶ ἄλλων τινῶν βεβλαμμένων μερῶν τῶν τοίχων αὐτοῦ. Ἐνεκα τῶν ἐπισκευῶν τούτων καὶ τοῦ μεγάλου μήκους τοῦ καθαρισθέντος ὀχετοῦ μετὰ τοῦ συνεχίζοντος αὐτόν, τοῦ νῦν κατασκευασθέντος, ἡ ἐργασία παρετάθη ἐπὶ τρεῖς σχεδὸν μῆνας καὶ ἡ δαπάνη ἀπέβη ὄχι ἀσήμαντος. Πλὴν τῶν ἐπισκευῶν ἐκαθαρίσθη προσέτι ἅπαν τὸ κοῖλον ἀπὸ πολλῶν χωμάτων εἴτε ἀπὸ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Πιπτάκη καταλειμμένων εἴτε καὶ ἔπειτα κατὰ μικρὸν συναχθέντων. Κατὰ τὸν καθαρισμὸν δὲ τοῦτον εὐρέθη ἐν τῷ ἀνωτάτῳ μέρει τοῦ κοίλου ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως ἀναμφιβόλως καταπεσοῦσα μαρμαρίνη νεανικὴ κεφαλὴ πολὺ ὀμοιάζουσα πρὸς τὴν γνωστὴν ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Ἀκροπόλεως ἀρ-

χαϊκὴν κεφαλὴν ἐφήβου τὴν φέρουσαν ἐν τε τῷ εὐρετηρίῳ τοῦ Μουσείου καὶ ἐν τοῖς καταλόγοις τοῦ Καββαδίου (Catalogues des musées d'Athènes) καὶ τοῦ Καστριώτου ἀριθμὸν 689, ἐκδεδομένην δὲ ἐν Ἐφημ. Ἀρχ. 1888 πίν. 2, σελ. 81. Ἡ ὑπ' ἐμοῦ εὐρεθεῖσα φαίνεται κατὰ τι ἀρχαιώτερα ἐκείνης, ἀλλὰ δυστυχῶς εἶνε λίαν ἐφθαρμένη. Κατεγράφη ἐν τῷ εὐρετηρίῳ τοῦ ἐν τῇ Ἀκροπόλει μουσείου ὑπ' ἀριθμὸν 689 α.

Ἐκ τῶν δύο ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ ὀχετῶν ὁ παράλληλος τῷ προσκηνίῳ ἔμεινεν ἀπαρατήρητος κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ Πιττάκη, οἱ δὲ περὶ τοῦ ᾠδεῖου γράψαντες γνωρίζουσι μόνον τὸν περιφερικόν, περὶ οὗ καὶ ὄχι ὀρθὰ φρονοῦσί τινες ἐξ αὐτῶν (1). Ὁ παρὰ τὸ προσκηνίον ὀχετὸς οὗτος δεχόμενος καὶ τὰ ὕδατα τοῦ περὶ τὰ ἐδῶλια περιφερικοῦ ὀχετοῦ διέρχεται διὰ τῆς πρὸς δυσμὰς παρόδου, καμπτόμενος δὲ ἐν αὐτῇ πρὸς νότον ἐξέρχεται διὰ τῆς θύρας τῆς δυτικῆς εἰσόδου καὶ διευθύνεται πρὸς τὴν δυτικὴν γωνίαν τῆς σημερινῆς πρὸ τοῦ ᾠδεῖου ἡμικυκλικῆς πλατείας, ὅπου ἦτο κατεστραμμένος ὑπὸ τινος μεσαιωνικῆς κτιστῆς δεξαμενῆς πιθοειδοῦς ἐκ τῶν πολλῶν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως ὑπαρχουσῶν (2). Πιστεύω ὅτι ὁ ὀχετὸς

(1) Σέργιος Ἰβάνωφ ἐν *Annali dell' Inst.* XXX σελ. 213. Schillbach, *Über das Odeion des Herodes Atticos* σελ. 19. Tuckermann, *Das Odeion des Herodes Atticus und der Regilla* σελ. 5. Δ. Πανταζῆς, ᾠδεῖον ἐπὶ Ῥηγίλλῃ (ἐν Ἀθήναις, 1867).

(2) Ἴδε τὴν περὶ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ ᾠδεῖου ἔκθεσιν τοῦ Πιττάκη, Ἐφημ. Ἀρχ. 1858 σελ. 1707 ὑποσημ. 6 καὶ σελ. 1709. Πολλάκις ἠπόρησα περὶ τῆς χρήσεως τῶν τοιούτων ἐν τῇ γῇ ἐγκατασκευασμένων πίθων ἢ κτιστῶν πιθοειδῶν δεξαμενῶν, ἧν μέγα πλῆθος εὐρίσκεται ἐν Ἀθήναις (ἰδίως κατὰ τὸ πρὸς νότον τῆς Ἀκροπόλεως μέρος, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ), ὡσαύτως δὲ καὶ ἔξω τῶν Ἀθηνῶν, ὡς ἐν Φυλῇ (ἴδε ἀνωτέρω σελ. 44), διότι οὔτε δι' ἐναποθήκευσιν οἴνου ἢ ἐλαίου ἢ ἄλλου ὑγροῦ φαίνονται πολὺ κατάλληλοι, οὔτε ἐντὸς ἐρειπίων οἰκιῶν εὐρίσκονται συνηθέστατα. Πρὸ μικροῦ ἔμαθον ὅτι ἐν Σκύρῳ ὑπάρχουσι νῦν ἐν χρήσει τοιοῦτοι πίθοι κατακεχωσμένοι ἔξω τῶν οἰκιῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐναποθηκεῖται ὁ τυρὸς, ἵνα διατηρῆται νωπὸς ἐν τῇ σταθερᾷ καὶ μετρίᾳ θερμοκρασίᾳ τοῦ ἐδάφους· καίτοι δὲ ὁ ἐμπεριεχόμενος τυρὸς δύναται νὰ κλαπῇ εὐχερέστατα, ὅμως δὲν συμβαίνουσι κλοπαί. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι καὶ οἱ ἐν Ἀθήναις εὐρισκόμενοι τοιοῦτοι πίθοι εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐχρησίσμεον ἐν ταῖς βυζαντιναῖς χρόναις, βραδύτερον δὲ ἐξέλιπε τὸ ἔθος τοῦτο ἕνεκα τῆς ἐπακολου-

ἐνταῦθα διηυθύνετο πάλιν πρὸς νότον, ὅπου σήμερον ἔνεκα τῶν αὐτόθι μεγάλων σωρῶν χώματος τῶν προερχομένων ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας δὲν ἠδύνατο νὰ εὐρεθῇ διεξόδος, προετίμησα νὰ μὴ ἀναζητήσω τὸν ἀρχαίον ὄχετόν περαιτέρω, ἀλλὰ νὰ κατασκευάσω νέον ὄχετόν εἰς τὸ πλησιέστερον ἐλεύθερον χωμάτων μέρος τῆς μεταξὺ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῶν λόφων τοῦ Μουσείου χαριδρας, ὅπου ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ διεξόδος τῶν ὑδάτων. Ὁ νέος οὗτος κατασκευασθεὶς ὄχετός καμπτόμενος ἀπὸ τῆς δυτικῆς γωνίας τῆς σημερινῆς ἡμικυκλικῆς πλατείας νοτιοδυτικῶς ἔχει μέχρι τῆς διεξόδου μῆκος μέτρων 60, σχεδὸν ἅπας δὲ διωρύχθη ἐν τῷ ἐκ σχιστολίθου βράχῳ. Ὁ παλαιὸς ὄχετός ὁ τε ἔξω τοῦ Ὠδείου καὶ ὁ ἐν τῇ ὀρχήτρῳ ἔχει μῆκος ἐν ὄλῳ μέτρων 120, ὥστε τὸ ὅλον μῆκος τοῦ καθαρισθέντος ὄχετοῦ καὶ τοῦ συνεχίζοντος αὐτὸν νέου εἶνε 180 μέτρων περίπου.

Τὸ ἔξω τοῦ Ὠδείου μέρος τοῦ ἀρχαίου ὄχετοῦ εἶνε κατασκευασμένον διὰ κεράμων μεγάλων συγκλινουσῶν ἄνω πρὸς ἀλλήλας, ἔχει δὲ ἱκανὸν εὖρος καὶ διατηρεῖται ὅπως οὖν καλῶς, ὥστε μικραὶ μόνον ἐπισκευαὶ ἐγένοντο ἀναγκαῖαι ἐν αὐτῷ, ὁ δὲ καθαρισμὸς δὲν ἦτο δύσκολος (1). Ἐντὸς τοῦ Ὠδείου ὁμοίως ὁ καθαρισμὸς ἦτο δυσκολώτατος, ἰδίως δὲ ἐν τῇ δυτικῇ παρόδῳ, ἐνθα τὸ εὖρος αὐτοῦ εἶνε μόλις περὶ τὰ 0,50 τοῦ τετραγωνικοῦ μέτρου, μέχρι δὲ τῆς ἐξόδου αὐτοῦ δι' οὐδενὸς φρέατος συγκοινωνεῖ πρὸς τὰ ἄνω καὶ προσέτι κάμπτεται ἐκ τῆς παρόδου πρὸς τὴν θύραν τῆς δυτικῆς εἰσόδου. Ἐνεκα τῆς τοιαύτης δυσχερείας τοῦ καθαρισμοῦ ἠθέλησα νὰ ὀρύξω ἐκ τῆς παρόδου φρέαρ τι μέχρι τοῦ ὄχετοῦ ἐξικνούμενον, ἀλλ' εὐθὺς ἀπεκαλύφθη ὅτι ὁ ὄχετός εἶνε στερεώτατα κατασκευασμένος καὶ ἐπικαλύπτεται διὰ μεγάλων πωρίνων πλινθίδων, ὧν ὑπέρκειται συμπαγέστατος γόμος μικρῶν λίθων καὶ ἀμμοκονίας (opus incertum), ὧν ἡ διό-

θησάσης τὴν τουρκικὴν κατάκτησιν ἀναρχίας καὶ μόνον ἐν τῇ ἀπομεμονωμένῃ Σκύρῳ διεσώθη μέχρι τῆς σήμερον.

(1) Ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς ἐκ τοῦ Ὠδείου ἐξόδου τοῦ ὄχετοῦ τούτου εὐρέθη ἄλλος παλαιότερος ὄχετός ἐκ ΒΔ πρὸς ΝΑ διευθυνομένος διατηρηθεὶς ὑπὸ τοῦ ὄχετοῦ τοῦ Ὠδείου.

ρυξίς δὲν ἦτο κατορθωτὴ ἄνευ μεγάλης βλάβης τοῦ ἀρχαίου οἰκοδομήματος. Κατ' ἀνάγκην λοιπὸν ἐκαθάρισαν οἱ ἐργάται τὸ μέρος τοῦτο ἔρποντες διὰ τῆς κοιλίας ἐν τῷ πληρῷ πολὺ δεινοπαθήσαντες. Μετὰ τὸν καθαρισμὸν ἀφῆκα ἀνοικτὰ ἕξ στόμια πρὸς εἰσροὴν τῶν ὑδάτων, ἐν ἐν τῷ περιφερικῷ ὀχετῷ, τέσσαρα ἐν τῷ παρὰ τὸ προσκλήνιον καὶ ἐν ἐν τῇ παρόδῳ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ στενωτάτου μέρους τοῦ ὀχετοῦ. Ἐκ τούτων μόνον τὸ ἐν τῷ περιφερικῷ ὀχετῷ ὑπῆρχε καὶ ἐν τῇ ἀρχικῇ κατασκευῇ τοῦ οἰκοδομήματος, τῶν δ' ἄλλων τὴν θέσιν ὑπέδειξε μόνον ἡ ἀνάγκη τοῦ παρόντος. Ἐφ' ἀπάντων τῶν στομίων τούτων ἐτέθησαν μαρμάρινα ἐπιστόμια κατ' ἀπομίμησιν τῶν ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ κατεσκευασμένα. Ὁ παρὰ τὸ προσκλήνιον ὀχετὸς κατὰ τὸ μέσον αὐτοῦ ἔχει τὸν πυθμένα ὑψηλότερον ἢ κατὰ τὰ ἄκρα, ἵνα τὰ ὕδατα μὴ ἐκρέωσι πάντα διὰ τῆς μιᾶς παρόδου, ἀλλὰ δι' ἀμφοτέρων. Θελήσας ὁμως νὰ καθάρισω καὶ τῆς ἀνατολικῆς παρόδου τὸν ὀχετόν, εἶδον ὅτι οὗτος εἶνε παρ' αὐτὴν τὴν ὀρχήστραν ἀπφοδομημένος στερεώτατα δι' ὀπτοπλίνθων καὶ ἀμμοκονίας προδήλως ἅμα τῇ πρώτῃ κατασκευῇ τοῦ Ὠδείου δι' ἄγνωστον αἰτίαν, ὥστε σήμερον μόνον μετὰ μεγάλης βλάβης εἶνε κατορθωτὴ ἡ διόρυξις.

Ἡ ἐπισκευὴ τοῦ ὀχετοῦ ἐπέβαλλεν, ὡς ἐλέχθη ἤδη, καὶ τὴν ἐπισκευὴν τῆς ὀρχήστρας, διότι πολλαχοῦ ἡ στρωσὶς αὐτῆς ἦτο κατεστραμμένη, ἀποσαθρουμένου δὲ τοῦ βράχου τοῦ ἐδάφους εἶχον σχηματισθῆ λάκκοι πλήρεις χύματος, ἐν οἷς ἀνεφύοντο διάφορα φυτά. Ἄπαντες οἱ λάκκοι οὗτοι ἐκαθαρίσθησαν καλῶς ἀπὸ τῶν χωμάτων καὶ ἐγεμίσθησαν διὰ σκίρων ἀναμεμιγμένων μετὰ ἀμμοκονίας (béton), καὶ ἐπεχρίσθησαν ἄνωθεν διὰ μίγματος θηραϊκῆς γῆς μετ' ἀσβέστου.

Τοῦ ὑπὸ τὸ προσκλήνιον ὑπογείου ἐκαθάρισα μόνον τὸ στόμιον, ἐπειδὴ ἡ πλήρης ἀνακάθαρσις αὐτοῦ, ἦν ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου παρέλιπεν ὁ Πιττάκης (1), ἔμελλε νὰ δώσῃ ἀφορμὴν καὶ εἰς ἄλλας ἐργασίας, δι' ἃς δὲν ἦτο καιρὸς ἐν τῷ παρόντι.

(1) Ἐφημ. Ἀρχαιολ. 1858 σελ. 1712 ὑποσημ. 5 « Ταῦτα (δηλαδὴ τὰ ἐν

Ἡ ἐπίσκευή τῶν ἐτοιμορρόπων θυρίδων τοῦ κατὰ τὸ δυτικὸν κέρας τοίχου ἦτο ἐν μέρει ἱκανῶς δύσκολος διὰ τὸ μέγα ὕψος τοῦ τοίχου, ἐγένετο δὲ κατ' αὐτὴν χρήσις ὑλικοῦ εὐκόλως διακρινομένου ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου. Πλὴν τῶν θυρίδων ἐπεσκευάσθησαν καὶ ἄλλαι τινὲς βλάβαι τοῦ τοίχου τούτου, ἐπληρώθη δὲ καὶ μικρὸν σπήλαιον ὑπὸ τὸν περιβάλλοντα τὸ κοῖλον τοῖχον. Ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς κέρατος ἐγένοντο μικραὶ τινες ἐπισκευαί, ἀλλ' ὀλιγώτεραι τῶν ἀπαιτουμένων, διότι ἀποσταλεῖς ἐκτάκτως εἰς Τάναγραν δὲν ἠδυνήθη νὰ διατάξω τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν ἐν καιρῷ.

Κατασκευαζομένου τοῦ νέου μέρους τοῦ ὄχετοῦ παρὰ τὴν μεταξὺ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ λόφου τοῦ Μουσείου χαράδραν εὐρέθη πλησίον τοῦ τέρματος τοῦ ὄχετοῦ ἀρχαῖος τάφος μετὰ γεωμετρικῶν ἀγγείων ἀπλῶς ἐν τῇ γῇ ἐσκαμμένος. Ἡ θέσις τοῦ τάφου τούτου δύναται νὰ ὀρισθῇ εὐκόλως ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἐὰν ἀχθῇ γραμμὴ τις ἀπὸ τοῦ Μνημείου τοῦ Φιλοπάππου εἰς τὴν θύραν τῆς δυτικῆς εἰσόδου τοῦ Ὁδείου καὶ ἑτέρα γραμμὴ ἀπὸ τῆς δυτικῆς γωνίας τῆς πρὸ τοῦ Ὁδείου σημερινῆς ἡμικυκλικῆς πλατείας συναντῶσα τὴν προηγουμένην νοτιοδυτικῶς εἰς ἀπόστασιν 38 μέτρων Ἡ εὐρέσις αὐτοῦ δὲν ἦτο ἀπροσδόκητος, διότι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι εὐρέθησαν ὀλίγον ἔξω τοῦ κατὰ Θουκυδίδην (B' 15) παλαιότερου μέρους τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων ἧτοι κατὰ τὸν Ἄρειον Πάγον ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Γερμανικῆς σχολῆς (1). Ἰσως δὲ καὶ τις τάφος εὐρεθῆις ὑπὸ τοῦ Πιττάκη εἰς τὴν πύλιν τῆς ἀνατολικῆς πτέρυγος τοῦ Ὁδείου ἦτο τοιοῦτος (2).

τῷ στομίῳ τοῦ ὑπογείου εὐρεθέντα κρανία ἀνθρώπων καὶ ταύρων) εἰσὶ λείψανα πιθανῶς μονομάχων, οἱ παθόντες ἐν τοῖς τελευταίοις ἀγῶσιν ἐρρίφθησαν ἐκεῖ μετὰ τῶν φονευθέντων ταύρων ὡς εἰς κοινὸν τάφον. Δὲν ἐκαθαρίσαμεν δὲ τὸ ὑπόγειον τοῦτο διότι παρατηρήσαμεν ἀνασκάψαντες μέρος ὅτι ἡ ἐντὸς αὐτοῦ ὕλη εἶνε ἡ αὐτὴ τῷ βράχῳ τῆς Ἀκροπόλεως, ἧτοι γῆ κιμαλλὰ μελάντιος· τὸ ὑπόγειον ἐπομένως κεῖται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βράχου, ἐτέθη δὲ ὡς στῶμα μᾶλλον τοῦ ἐδάφους τῆς σκηνῆς».

(1) Mittheil. Athen XXII σελ. 478.

(2) Ὁ Πιττάκης (Ἐφημ. Ἀρχ. 1858 σελ. 1708, ὑποσημ.) γράφει ὅτι εὐρέθη αὐτόθι «στάμνος πλατύστομος πλήρης ὀστέων βρεφῶν».

Ἐν τῷ τάφῳ εὐρέθη ἀμπορεὺς μετὰ κεκαυμένων ὀστέων ἐνήλικος ὁμοίος κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸν ἐν Ἐφημ. Ἀρχ. 1898 πίν. 3 ἀριθ. 8, ἐπικεκαλυμμένος δι' ἰδίου πώματος, καὶ προσέτι μία μικρὰ εὐτελής λάγυρος ἐκ τῶν ἐν Ἐφημ. Ἀρχ. 1898 σελ. 99 καὶ 101 μνημονευομένων, ἕτερα δύο γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ δύο περόναι χαλκαῖ σωζόμεναι εἰς μέγεθος 0,09 περίπου (1). Ἐκ τῶν ἐτέρων δύο γεωμετρικῶν ἀγγείων τὸ μὲν εἶνε ληκυθοειδὲς ὕψους 0,22 φέρον ἀξιοπαρατήρητον διακόσμησιν, ἧς ἕνεκα καὶ ἀπεικονίζεται ἐνταῦθα (εἰκ. 1), τὸ δὲ εἶνε μέγας ἀμπορορεὺς, ὁμοιάζων πρὸς τοὺς ὑπὸ S. Wide ἐν Jahrbuch d. d. arch. Inst. XIV (1899) σελ. 199-200 Fig. 66-67 ἐκδεδομένους, ἀλλὰ φέρων διακόσμησιν διηρημένην εἰς τρεῖς μετόπας ἐν ἐκάστη πλευρᾷ. Μὴ παρευρεθεὶς εἰς τὴν ἀνεύρεσιν δὲν δύναμαι νὰ ὀρίσω ἂν ὁ ἀμπορορεὺς ὑπῆρχεν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ τάφου, ἢ ἴστατο ἄνωθεν ὡς ἐπιτύμβιον σῆμα, ἢ καὶ ἂν ἀνῆκεν εἰς ἄλλον τάφον κατεστραμμένον. Τὰς δύο τελευταίας ὑποθέσεις νομίζω πιθανωτέρας τῆς πρώτης, ἐπειδὴ ὁ ἀμπορορεὺς εὐρέθη συντετριμμένος καὶ ἐλλιπὴς καθ' ἅπαντα τὸν λαιμὸν καὶ μέρος τῆς κοιλίας, ἐνῶ τὰ ἄλλα ἀγγεῖα διετηροῦντο καλῶς.

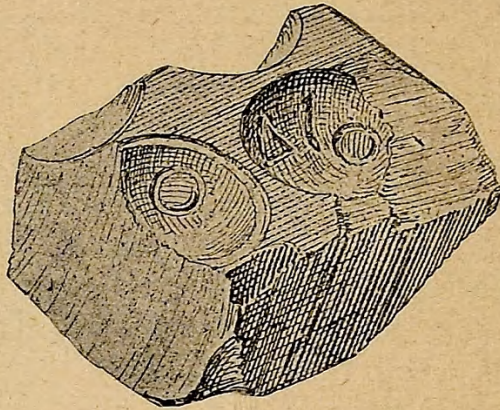

Εἰκ. 1

Κατὰ τὴν αὐτὴν σκαφὴν εὐρέθη καὶ τὸ κατωτέρω ἀπεικονιζόμενον (εἰκ. 2) μικρὸν μαρμάρινον σκεῦος, ἐλλιπὲς ὄν κατὰ τὰς δύο τῶν πλευρῶν, ἔχον δὲ μῆκος 0,09, πλάτος 0,07 καὶ πάχος 0,05, ὅπερ ἄγνοῶ ἂν εἶνε πρότυπον μέτρου χωρητικότητος ἢ ἄλλο τι. Τὰ ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας αὐτοῦ τέσσαρα μικρὰ κυπελλοειδῆ κοιλώματα φαίνεται ὅτι ἦσαν πάντα ἰσομεγέθη, ἐξ αὐτῶν δὲ τὸ μόνον ὀπωσοῦν ἀκέραιον σωζόμενον ἔχει διάμετρον

(1) Ἐπειδὴ ἐν Ἐλευσίνι κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ ἔτους 1898 ἀπεδείχθη ὅτι τὰ ὀστεοδόχα ἀγγεῖα πολλάκις περιετυλίσσοντο ἐν ἱματίῳ, ἴσως πρέπει νὰ εἰκασωμεν ὅτι αἱ ἔξω τοιούτων ἀγγείων ἐνίοτε εὐρισκόμεναι χαλκαῖ περόναι καὶ πόρπαι (ἴδε Ἐφημ. Ἀρχ. 1898 σελ. 114) ἐχρησίμευον εἰς ἐμπερόνησιν τοῦ περιβάλλοντος τὸ ὀστεοδόχον ἀγγεῖον ἱματίου.

0,043 καὶ βάθος 0,02. Ἐν αὐτῷ σώζεται ἀκεραία ἢ ἐπιγραφὴ ΔΙΟ, ἐν ἄλλῳ δὲ μόνον τὸ τελευταῖον γράμμα αὐτῆς. Πόσα

Εἰκ. 2

τοιαῦτα κοιλώματα ὑπῆρχον, ἄδηλον. Τὸ σκεῦος τοῦτο φαίνεται ἔργον ὑστέρων χρόνων, πιθανῶς ῥωμαϊκῶν.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΣΚΙΑΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

(Πίνακες 1 καὶ 2).

Ὡς συνέχεια τῆς ἀπὸ τῶν Πρακτικῶν τοῦ ἔτους 1899 ἀρ-
ξαμένης δημοσιεύσεως εἰκόνων τῶν μνημείων τοῦ ἐν Ἐπιδαυ-
ρίᾳ Ἱεροῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ προσαρτῶνται καὶ ἐν τῷ ἀνά χειρας
τεύχει δύο διπλοὶ πίνακες, ἀριθ. 1 καὶ 2, εἰκονίζοντες τὸ ἐν τῷ
Ἱερῷ θέατρον ἀπὸ διαφόρων ἀπόψεων.

Περιγραφὴν καὶ ἐρμηνείαν τῶν τοῦ θεάτρου ἴδε ἐν τῷ Ἱερῷ
τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὑπὸ Π. Καββαδία 1899 σ. 71-96.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Περὶ τῶν ἐκ τῆς παρὰ τὰ Ἀντικύθηρα
θαλάσσης ἀγαλμάτων.

ΣΗΜ. Κατὰ τὴν πρώτην γενικὴν συνέλευσιν τῶν ἐταίρων, τῇ 28 Ἰανουαρίου 1901, ὁ γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας ἀνεκοίνωσεν τὰ ἐξῆς περὶ τῶν ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης παρὰ τὰ Ἀντικύθηρα ἀνελκυσθέντων ἀγαλμάτων.

«Καταλήγοντες τὸν λόγον ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν σπουδαιότατον καὶ ὅλως ἀπροσδόκητον ἀρχαιολογικὸν εὕρημα γινόμενον ἐσχάτως ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης παρὰ τὰ Ἀντικύθηρα. Δύται Συμαῖοι ἀλιεῖοντες σπόγγους παρὰ τὰ Ἀντικύθηρα διέκριναν ἐν τῷ πυθμένι τῆς θαλάσσης σωρὸν ἀρχαίων ἀγαλμάτων καὶ ἀνήγγειλαν τῇ κυβερνήσει τὴν ἀνακάλυψιν αὐτῶν ταύτην. Γενομένης δὲ ἐρεῦνης, ἀνελκυσθήσαν ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν δυτῶν καὶ ἐκομίσθησαν εἰς Ἀθήνας λαμπρὰ ἔργα τῆς ἑλληνικῆς τέχνης μέλλοντα νὰ ἀποτελέσωσι τὸν περιφανέστατον κόσμον τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Μουσείου. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνελκυσθήσαν χαλκῇ πωγωνοφόρος κεφαλή¹ (εἰκ. 1), προσομοιάζουσα τῇ ἐν τῷ Ἐθνικῷ ἡμῶν Μουσεῖῳ κεφαλῇ παγκρατιαστοῦ ἐξ Ὀλυμπίας, καὶ μαρμάρινον ἄγαλμα νεανίου φυσικοῦ μεγέθους (εἰκ. 2) περιεργὸν τὴν στάσιν καὶ λίαν ἐνδιαφέρον. Γονατίζων κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος ὁ νεανίας οὗτος κυρτῶνει τὸ σῶμα πρὸς τὰ ἔμπρὸς ἀνυψόνων μικρὸν τὴν κεφαλὴν, καὶ τὴν μὲν δεξιὰν ἀφίνει ἡρέμα κατερχομένην, τὴν δὲ ἀριστερὰν ἀνυψῶνει ὑπὲρ τὸ μέτωπον, λαμβάνων οὕτως, ὡς φαίνεται, στάσιν ἀποσκοποῦντος, ἀνδρὸς δηλ. παρατηροῦντος μετὰ περιεργείας καὶ προσοχῆς εἰς τι μακρὰν

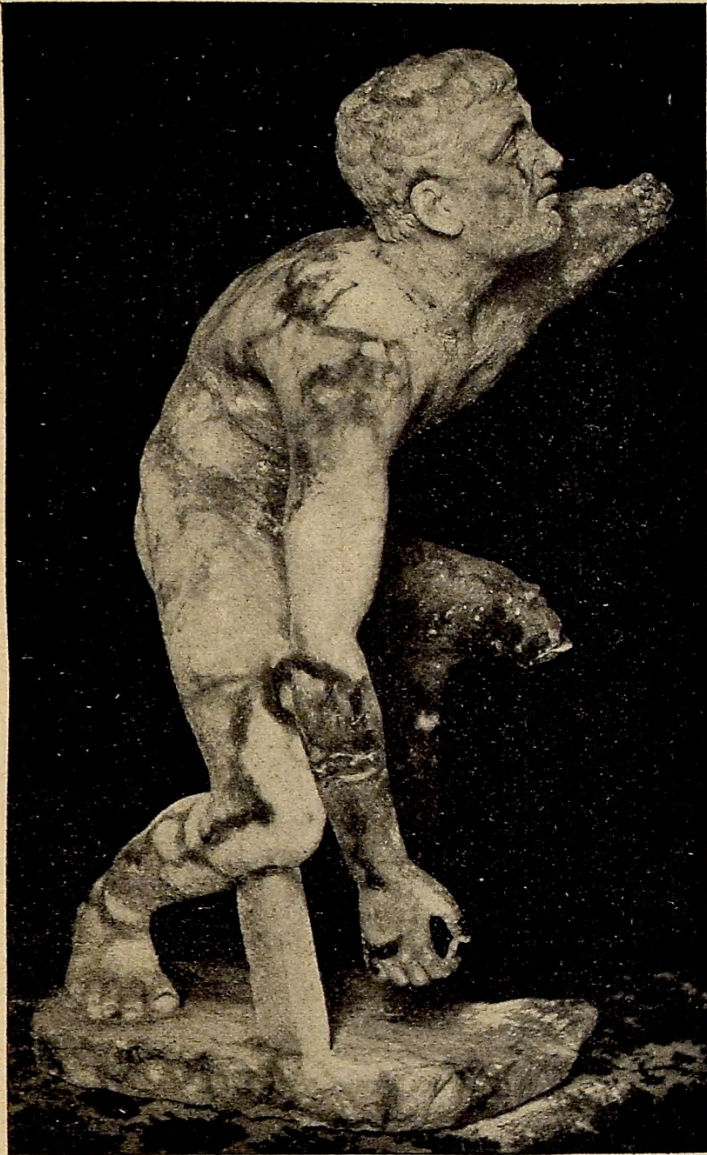
¹ Ἡ κεφαλή αὕτη ἐκκαθαρισθεῖσα νῦν, φαίνεται ὅτι εἶνε εἰκονιστικὴ κεφαλή.

κείμενον καὶ ὑψηλά. Αὕτη δὲ ἡ περίεργος στάσις, ἡ προφανῶς προωρισμένη ἵνα παραγάγῃ ἐντύπωσιν ἐπὶ τοῦ θεατοῦ, ἡ ἄκρα πραγματικότης ἐν τῇ καθόλου διαθέσει τῆς μορφῆς καὶ ἐν τῇ ἐκφράσει, καὶ ἡ ἀνατομικὴ ἀκρίβεια

Εἰκὼν 1.

μεθ' ἧς εἶνε πεποιημένον τὸ ἔργον, ταῦτα πάντα δεικνύουσιν ὅτι τὸ ἄγαλμα δὲν δύναται νὰ εἶνε ἀρχαιότερον τῆς Γ' ἑκατονταετηρίδος π.Χ. Εὐλόγως δυνάμεθα νὰ ἐκλάβωμεν αὐτὸ ὡς ἔργον τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀσιατικῆς Σχολῆς,

Εἰκὼν 2.

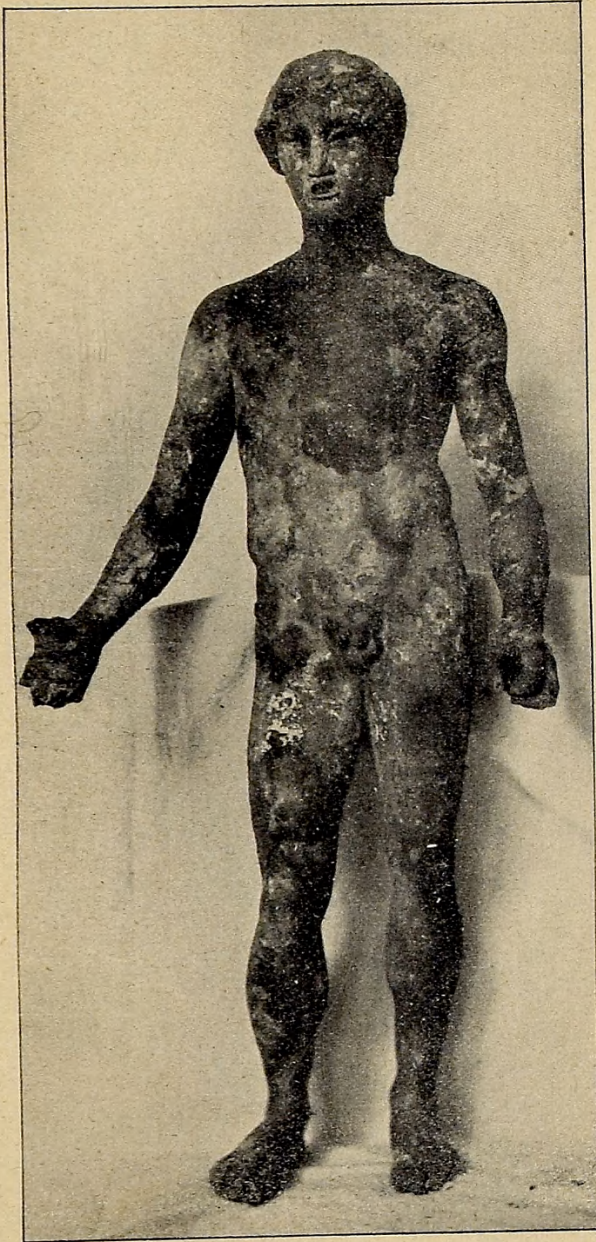
ἤτις ἐξεδηλώθη κατ' ἀρχὰς μὲν (κατὰ τὴν Γ' ἑκατονταετηρίδα) ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Περγάμου, τελευταῖον δὲ (κατὰ τὴν Β' ἑκατονταετηρίδα) ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Ῥόδου.

Ἄλλὰ τὰ κάλλιστα καὶ ἐπισημότερα τῶν εὐρημάτων ἐγένοντο τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας, καθ' ἃς ἀνεिल्κύσθησαν ἐκ τῆς θαλάσσης ἄλλα τε καὶ τέσσαρα χαλκᾶ ἀγάλματα, ἤτοι 1) μικρὸν γυμνὸν ἄγαλμα ἐφήβου (εἰκ. 3), κάλλιστον ἔργον τοῦ Β' ἡμίσεος τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος π.Χ., τῆς ἐποχῆς δηλ. τοῦ Φειδίου καὶ Πολυκλείτου. Ἐξαιρουμένης τῆς κεφαλῆς, ὁμοιάζει τοῦτο κατὰ τὰ λοιπὰ πρὸς τὸ περίφημον ἐν Φλωρεντία ἄγαλμα, τὸ καλούμενον *Idolino*, καὶ ἔχει τὴν μὲν ἀριστερὰν καθειμένην, τὴν δὲ δεξιὰν μικρὸν προπεταμένην. Ἡ στάσις, αἱ ἀναλογίαι τοῦ σώματος καὶ τὸ πρὸς τὸ τετράγωνον ἀποκλίνον σχῆμα τῆς κεφαλῆς ἀνάγουσιν ἡμᾶς εἰς τὴν τέχνην τοῦ Πολυκλείτου καὶ δηλοῦσιν, ὅτι κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας τοῦ Πολυκλείτου ἐποιήθη τὸ ἄγαλμα. Κατὰ τὸν αὐτὸν πολυκλείτειον τρόπον ἐποιήθη, ὡς φαίνεται, καὶ ἕτερον ἐκ τῆς θαλάσσης ἀνελκυσθὲν ἄγαλμα χλαμυδοφόρου νεανίου (εἰκ. 4), ὀλίγον τι μικρότερον τοῦ προηγουμένου. Τρίτον δὲ ἄγαλμάτιον εἰκονίζει γυναικεῖαν μορφήν ἐνδεδυμένην ποδῆρη χιτῶνα μετὰ διπλοῖδιου, καὶ εἶνε ἀρχαιότερον τῶν προηγουμένων, προέρχεται δηλ. ἐκ τῶν χρόνων τῶν περὶ τὰ μέσα τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος.

Ἄλλὰ τὸ πάντων σπουδαιότατον καὶ κάλλιστον ἔργον, τῶν ἀνελκυσθέντων μέχρι τοῦδε ἐκ τῆς θαλάσσης, εἶνε χαλκοῦν ὀλόκληρον σφῆζόμενον ἀλλ' εἰς τεμάχια τεθραυσμένον ἄγαλμα μεγάλου φυσικοῦ μεγέθους, εἰκονίζον, ὡς φαίνεται, Ἑρμῆν (εἰκ. 5), ἔργον τῆς Δ' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, τῆς ὑψίστης δηλ. ἀκμῆς τῆς ἐλληνικῆς τέχνης, τῆς ἐποχῆς τοῦ Πραξιτέλους καὶ τοῦ Λυσίππου. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι τὸ ἄγαλμα ἔχει στάσιν ρή-

Εἰκὼν 5.

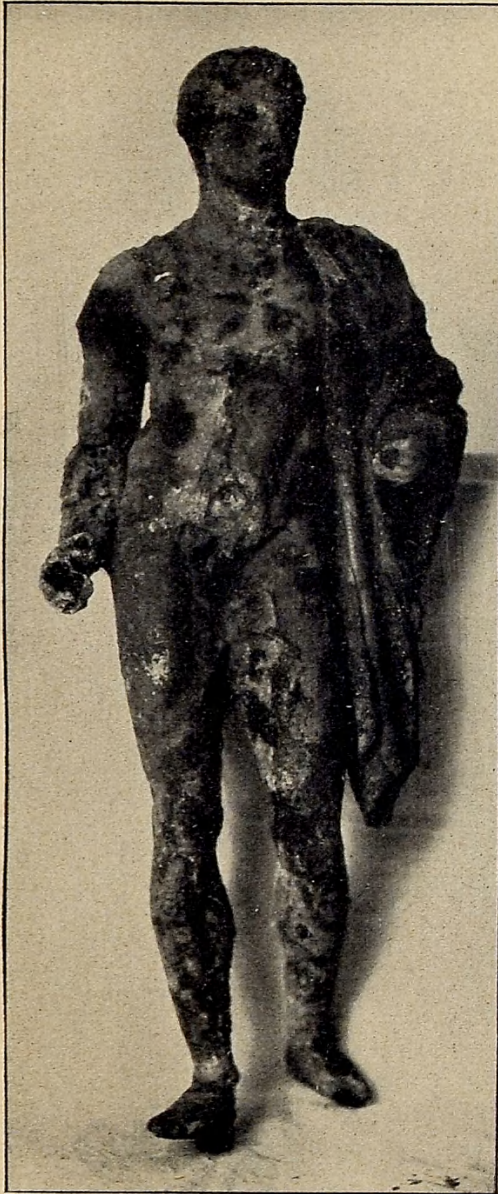

Εἰκὼν 3.

τορος καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀναπολεῖ ἡμᾶς ὠραῖον χαλκοῦν ἀγαλμάτιον ἐκ τῆς Συλλογῆς Dutuit, ἀντίτυπον πιθανῶς ἀγάλματος Ἑρμοῦ ποιηθέντος ὑπὸ Πολυκλείτου, ὅπερ κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρινούς χρόνους ὑπῆρχεν ἐν τῇ πόλει τῆς Λυσιμαχείας· ἀλλ' ἡ εἰκασία αὕτη ἀποκλείεται, διότι ἡ προτεταμένη δεξιὰ χεὶρ φαίνεται ὅτι ἐκράτει τι, πιθανῶς περιφερικόν τι πρᾶγμα. Ἄν δεχθῶμεν ὅτι τοῦτο ἦτο σφαῖρα, τότε τὸ ἄγαλμα παριστᾷ ἔφηβον ἢ μᾶλλον Ἑρμῆν, γνωστοῦ ὄντος ὅτι μεταξὺ τῆς παραστάσεως ἐφήβου καὶ Ἑρμοῦ εἰκονιζομένου ὡς προστάτου τῶν ἀγώνων, Ἑρμοῦ δηλ. ἐναγωνίου, ἐλαχίστη καὶ ἀνεπαίσθητος δύναται νὰ ὑπάρχη διαφορά. Ἄλλὰ περὶ πάντων τῶν ζητημάτων τούτων δύναται τις νὰ ἀποφανθῆ μόνον μετὰ τὴν συναρμολόγησιν καὶ ἀνίδρυσιν τοῦ εἰς τεμάχια τεθραυσμένου ἀγάλματος. Μικρὰ ἄλλως καὶ ἐπουσιώδη εἶνε τὰ ζητήματα ταῦτα ἀπέναντι τοῦ ἐρωτήματος, ποία εἶνε ἡ τέχνη τοῦ ἀγάλματος τούτου.

Εἰς τὴν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπάντησιν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀντιλογία. Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀντιλέξῃ ὅτι τὸ προκείμενον ἄγαλμα εἶνε τὸ κάλλιστον τῶν σφζομένων χαλκῶν ἀγαλμάτων τῆς ἀρχαιότητος, ὅτι τοῦτο, καὶ μόνον τοῦτο, παρέχει ἡμῖν ἔννοιαν τοῦ κάλλους καὶ τοῦ ὕψους εἰς ὃ ἀνήγαγον οἱ Ἕλληνες κατὰ τὴν Δ' ἑκατονταετηρίδα τὴν ἐν χαλκῷ ἀγαλματοποιίαν. Τὰ ἐν τοῖς Μουσεῖοις τῆς Ἰταλίας ὑπάρχοντα χαλκᾶ ἀγάλματα δὲν παρέχουσιν ἡμῖν ἀκριβῆ τοιαύτην ἔννοιαν, διότι καὶ ἀντίτυπα τὰ πλεῖστα εἶνε καὶ οὐχὶ τοσοῦτον καλῆς τέχνης.

Οἱ ὀλίγοι καὶ ἰδιότροποι ἐκεῖνοι φιλότεχνοι, οἱ καλούμενοι προραφαηλισταί, οἱ ἀποθαυμάζοντες τὰ ἀρχαιότερα τῶν τοῦ Ραφαήλ ἔργα, τὰ ἔργα τοῦ Perugino, τοῦ da Fiesole καὶ αὐτοῦ τοῦ Giotto, δύναται νὰ ἀποθαυμάζωσι τὸ ἐν Δελφοῖς ἀνακαλυφθὲν χαλκοῦν ἄγαλμα τῶν μέσων

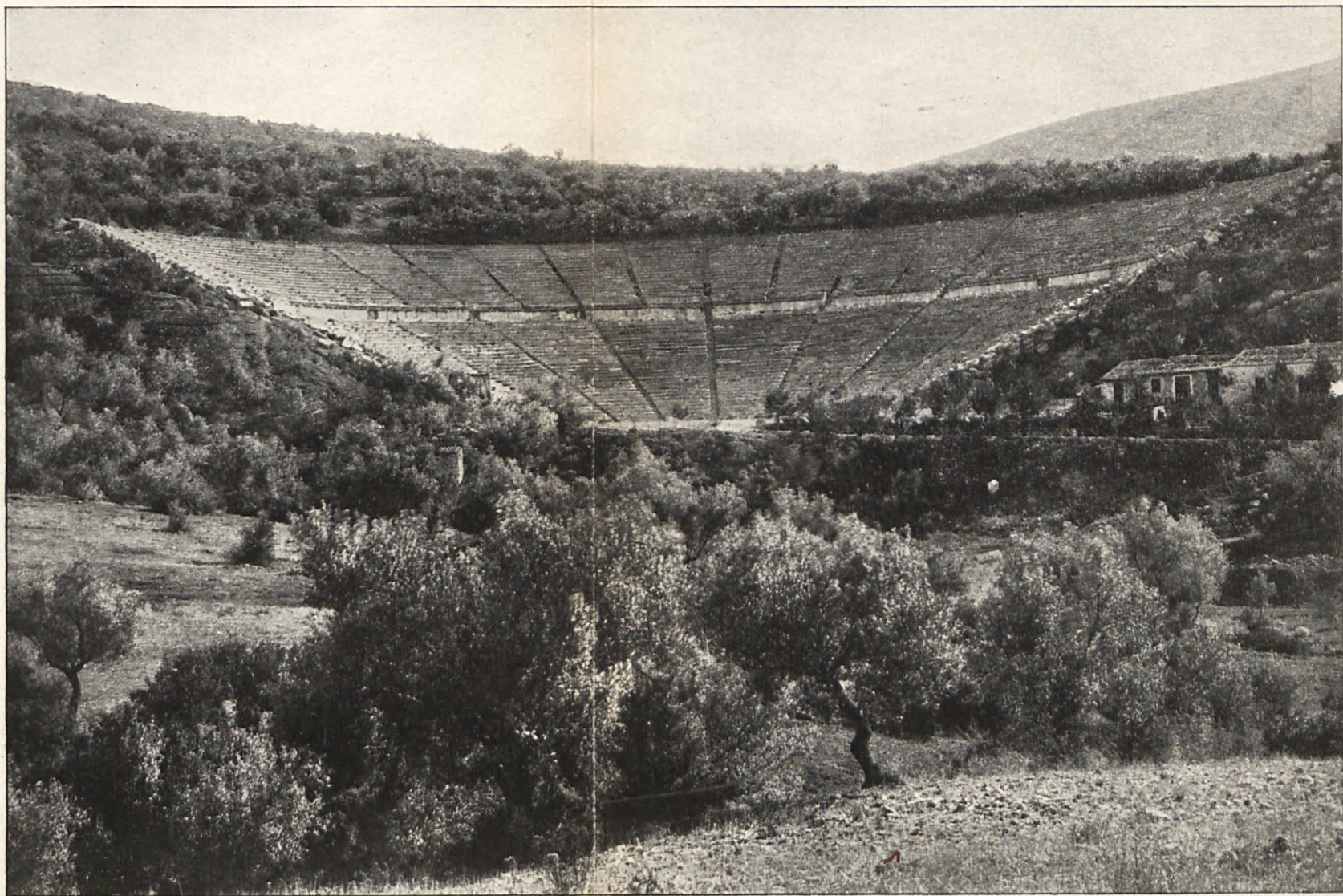

Εἰκὼν 4.

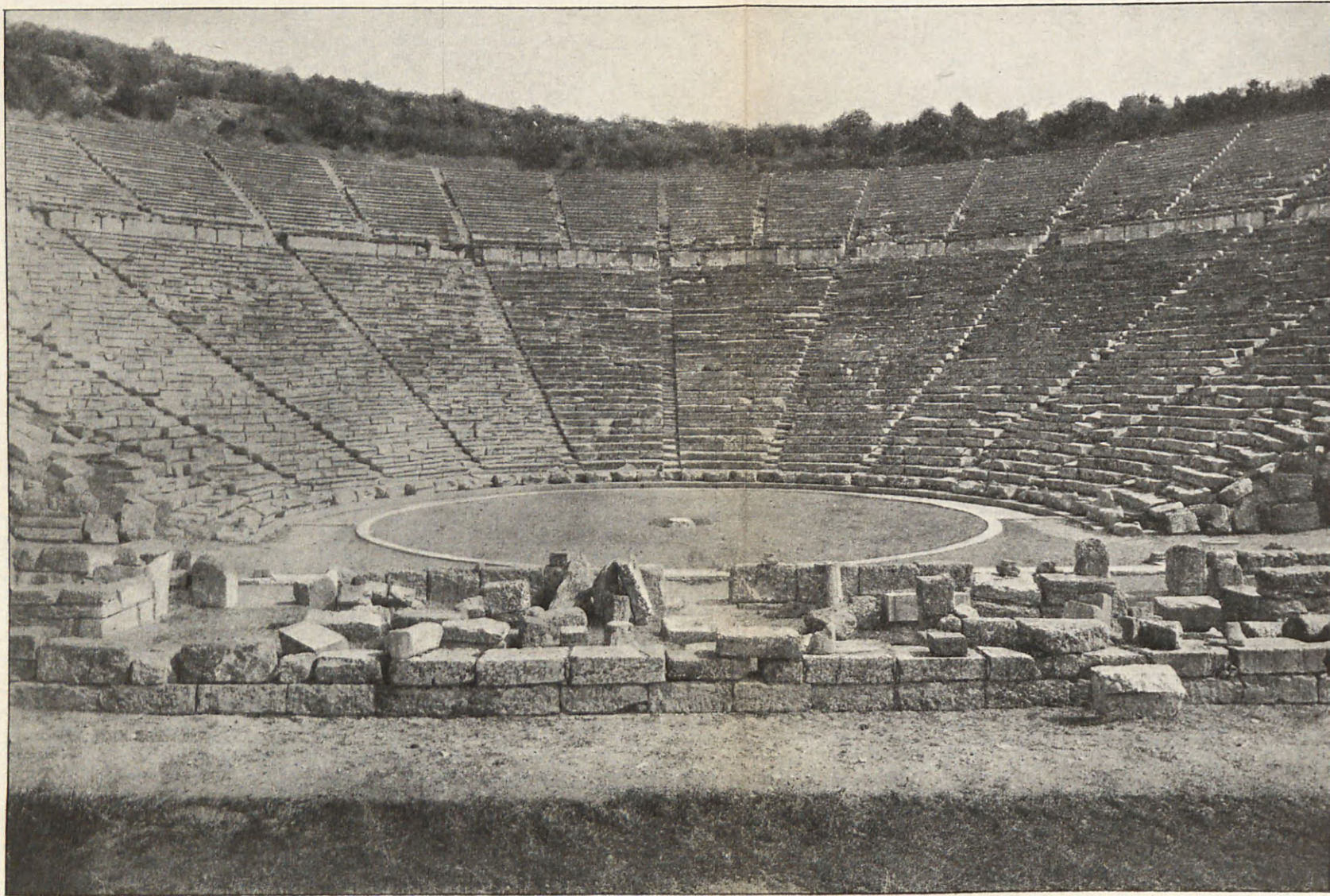
χρόνων τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος, καὶ νὰ ἀνευρίσκωσιν ἐν τούτῳ τὸ κατὰ τὴν ἑαυτῶν ἀντίληψιν καὶ συναίσθησιν ὑπέρτατον κάλλος· πᾶς ἄλλος ὅμως μὴ κατειλημμένος ὑπὸ τοιαύτης καλολογικῆς ἰδιοτροπίας, ὁ τὸ ὑπέρτατον κάλλος διακρίνων καὶ συναισθανόμενος ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Ραφαήλ, τοῦ Correggio καὶ τοῦ Murillo, θὰ προτιμήσῃ τὸ ἐκ τῶν Ἀντικυθέρων ἄγαλμα· ἐν τούτῳ καὶ ἐν τῷ Ἑρμεῖ τοῦ Πραξιτέλους θὰ ἀποθαυμάζῃ καὶ θὰ συναισθάνηται τὸ ὑπέρτατον κάλλος τῆς ἐλληνικῆς τέχνης.

Τοιαῦτα εἶνε τὰ ἐκ τῶν Ἀντικυθέρων ἀγάλματα, ἅτινα ρωμαῖος στρατηγός, ὁ Σύλλας ἴσως ἢ ἄλλος τις, ἀπέσπασε βαναύσως ἀπὸ τῶν ἑαυτῶν βάθρων καὶ ἐξέπεμπεν εἰς Ρώμην ὡς λείαν τοῦ πολέμου, μέλλουσαν νὰ κοσμήσῃ τὴν εἰς τὴν κοσμοκράτειραν ταύτην πόλιν θριαμβευτικὴν αὐτοῦ εἴσοδον. Ἄλλ' ὁ Ποσειδῶν, ἐξοργισθεὶς ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀσεβείᾳ κατὰ τῆς δυστυχούσης τότε Ἑλλάδος, ἀνεκίνησε τὰ κύματα καὶ συνέτριψε τὸ πλοῖον ἐπὶ τῶν βράχων τῶν Ἀντικυθέρων. Οὕτως ἡ θάλασσα ὑπεδέχθη ἐν τοῖς ἑαυτῆς κόλποις τὰ ἀγάλματα ἐκεῖνα καὶ ἐπὶ δύο χιλιάδας ἔτη καὶ πλέον διαφυλάξασα αὐτὰ ἀποδίδει εἰς ἡμᾶς σήμερον ὡς ἔθνικὰ κειμήλια, ὡς ἔργα μέλλοντα σπουδαίως νὰ συμβάλωνται εἰς προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης τῆς ἀρχαιολογίας καὶ τῆς τέχνης.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΗΣ

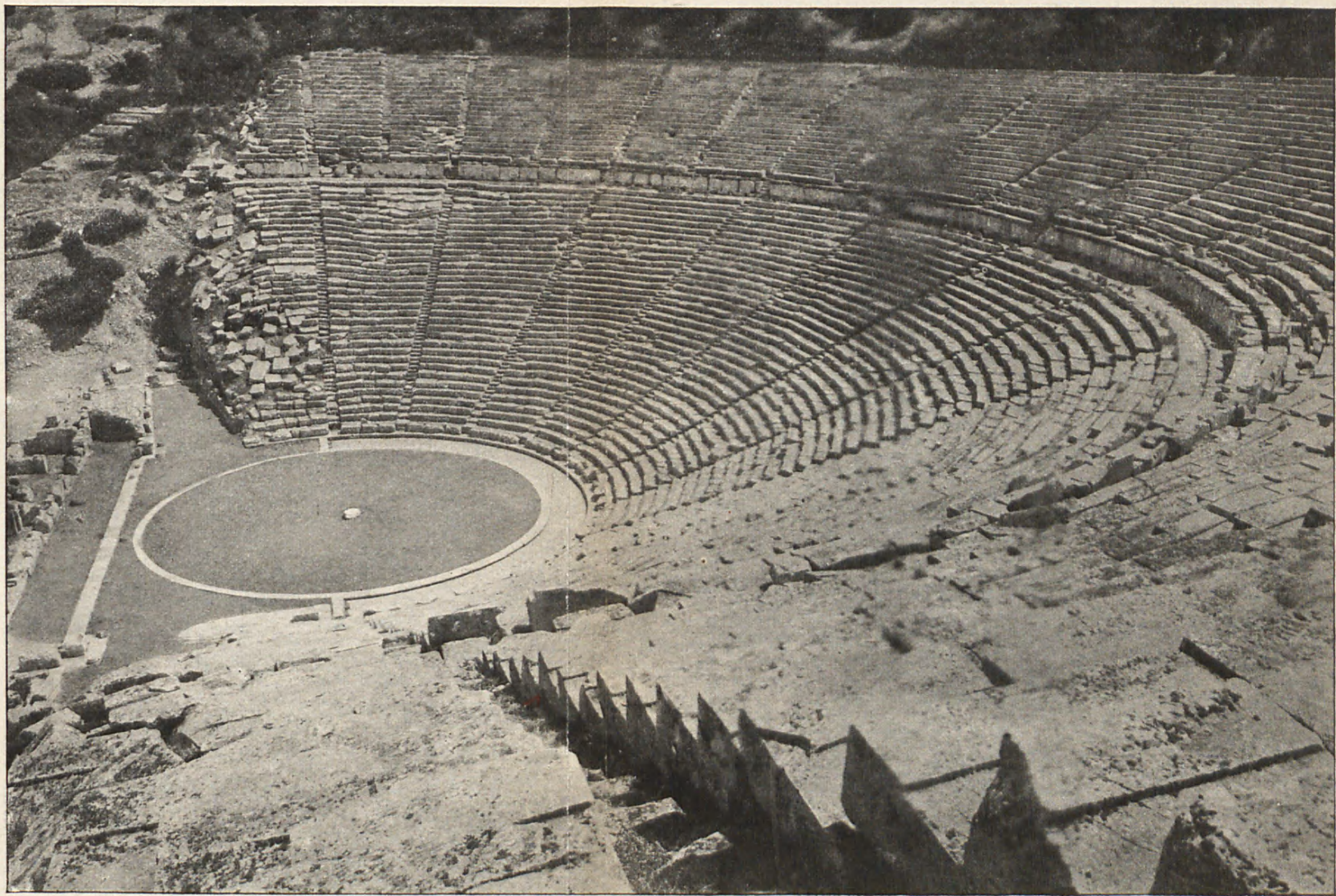
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

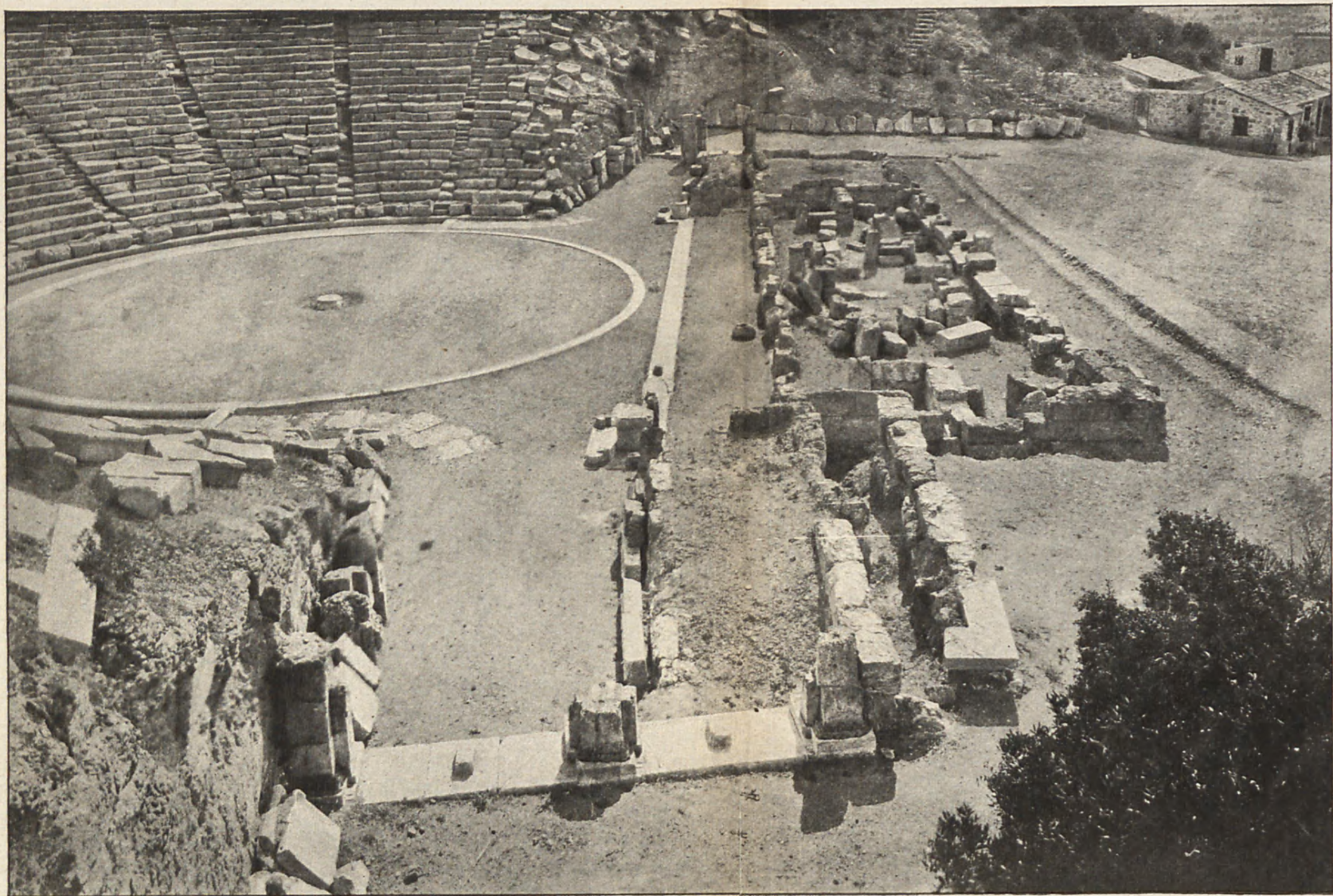
ΤΟ ΟΛΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Τομ. "Εστία",

ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΗΣ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΟΡΩΜΕΝΟΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΛΕΥΡΑΣ

Η ΣΚΗΝΗ ΚΑΙ ΑΙ ΠΑΡΟΔΟΙ

Τομ. "Βοτκ.",

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1900

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ

ΧΡΗΣΕΩΣ 1900 ΜΕΤΑ 6 ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

ΤΑΜΕΙΟΝ	Δρ.	341	45
ΑΚΙΝΗΤΑ ΚΤΗΜΑΤΑ	»	67,449	99
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ	»	131,320	—
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΕΝΟΠΙΗΣΕΩΣ 1898 ΤΩΝ ΔΡ. 76,354,000	»	71,837	73
» ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΤΩΝ ΔΡ. 30,000,000	»	65	—
» ΔΑΝΕΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ	α	640	—
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	»	259,863	80
Π. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΠΡΩΗΝ ΤΑΜΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	»	29,732	95
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ	»	2,894	35
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ἔντοχος κατάθεσις	»	30,000	—
ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ἔντοχος κατάθεσις	»	20,189	45
ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	»	10,200	—
ΧΡΕΩΣΤΑΙ ΕΚ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΔΑΧΕΙΟΥ Γ' ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΣ 1897	»	255	60
» » » Β' » 1898	»	200	—
» » » Γ' » 1898	»	86	—
» » » Γ' » 1899	»	724	—
» » » Α' » 1900	»	200	—

Δρ. 626,000 34

ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1900

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΙ	Δρ.	6,500	—
ΠΙΣΤΩΤΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	»	55,983	85
ΔΙΑΔΥΘΕΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ «Ο ΗΦΑΙΣΤΟΣ» ΕΝ ΘΗΡΑ	»	1,000	—
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ	Δρ.	563,038.24	
» τὸ παρουσιαζόμενον ἔλλειμα τῆς ληγούσης χρήσεως 1900 ἐκπιπτόμενον ἐκ τοῦ Κεφαλαίου.	»	521.75	»
			562,516 49

Δρ. 626,000 34

ΧΡΕΩΣΙΣ

Εἰς	Μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ τῶν Γραφείων	Δρ.	12 810
»	» » » ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτήτων	»	20,542
»	Ἐξοδα Γραφείων καὶ διαχειρίσεως	»	3,020
»	Βιβλιοθήκην	»	7,866
»	Ἀνασκαφὰς καὶ συντήρησιν ἀρχαίων μνημείων	»	187,263
»	Δημοσιεύματα	»	8,816
»	Συντάξεις ὑπαλλήλων τῆς Ἐταιρείας	»	960
»	Ἐκτάκτους δαπάνας καὶ διάφορα ἐξοδα	»	7,535
»	Ἐξοδα παρελθουσῶν χρήσεων	»	14,806
»	Συνδρομὰς πρὸς διάδοσιν ἀρχαιολογικῶν γνώσεων καὶ πρὸς μόρφωσιν ἀρχαιολόγων	»	14,349
		Δρ.	<u>277,969</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1900

Ὁ Ταμίας

Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

« ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ »

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

Από	Υποχρεωτικὰς εἰσφορὰς τακτικῶν Ἑταίρων	Δρ.	3,165	—
»	Δικαιώματα ἐγγραφῆς νέων Ἑταίρων	»	180	—
»	Ἐκουσίᾳς εἰσφορὰς, δωρεὰς καὶ κληροδοτήματα	»	5,105	25
»	Τόκους καὶ μερίσματα	»	11,809	45
»	Ἔσοδα ἐξ ἀκινήτων κτημάτων	»	150	—
»	Ἀντίτιμον πωλουμένων τευχῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος	»	2,401	25
»	» » » τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἑταιρείας καὶ ἄλλων δημοσιευμάτων	»	543	—
»	Ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	220	—
»	Ἔσοδα διάφορα	»	426	—
»	Ἔσοδα ἐκ τοῦ Λαγείου	»	247,747	30
»	Ἀπρόοπτα ἔσοδα	»	5,700	—
		Δρ.	277,447	25
»	Κεφάλαιον, τὸ παρουσιαζόμενον ἔλλειμα ἐκπιπόμενον ἐκ τοῦ Κεφαλαίου	»	521	75
		Δρ.	277,969	—
			<u>277,969</u>	<u>—</u>

Ὁ Λογιστὴς

Α. Ι. ΛΑΠΠΑΣ

"Αρθρον 4					
ΕΣΟΔΑ ΕΚ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ					
Αντίτιμον πωλουμένων τευχών τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος. . . . Δρ.	4,000	—	2,401	25	1,598
» » τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐταιρίας καὶ ἄλλων δημοσιευμάτων »	300	—	543	—	243
"Αρθρον 5					
ΕΣΟΔΑ ΚΕΚΛΕΙΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ					
Καθυστερούμενα ἐξ ἐνοικίων. Δρ.	60	—	—	—	—
» ἐξ εἰσφορῶν Ἐπαύρων. »	200	—	220	—	20
"Αρθρον 6					
ΕΣΟΔΑ ΔΙΑΦΟΡΑ					
Ἐκ πωλήσεως ἀχρήστων βιβλίων Δρ.	500	—	426	—	74
Ἐκ προστίμων ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἐπίδαλλομένων »	50	—	—	—	—
"Αρθρον 7					
ΕΣΟΔΑ ΕΚ ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ					
Τὸ καθεστὸν ἔσοδον τῶν 225 000 γραμματίων τοῦ Λαχείου κατὰ τὸν σχετικὸν εἰδικὸν Προϋπολογισμὸν Δρ.	246,560	—	247,747	30	1,487
Ἀπρόσπτα ἔσοδα ἐκ τοῦ Λαχείου »	5,000	—	5,700	—	700
	276,300	—	277,447	25	3,460
					55
					2,003
					30

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1900

Ὁ Ταμίης

Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Λογιστής

Α. Ι. ΛΑΠΠΑΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1900

ΤΜΗΜΑ Β' ΕΣΟΔΑ

Πίν. Β'

Διάκρισις τών δαπανών κατά τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα	Προϋπολογισ- σθέντα	Δαπανηθέντα	Δαπανηθέντα ἐπὶ ἔλαττον
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α' Προδοτικὸν Ἄρθρον 1			
Μισθοὶ τοῦ Προσηπικοῦ τῶν Γραφείων	Δρ. 12,810.—	Δρ. 12,810.—	150—
Ἄρθρον 2			
Μισθοὶ τοῦ Προσηπικοῦ ἐπὶ τῶν Αρχαιοτήτων	Δρ. 20,542.40	Δρ. 20,542.40	3,097 90
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' Γραφεῖα, Διαχειρίσις καὶ Βιβλιοθήκη Ἄρθρον Α			
ΕΣΟΔΑ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ			
Δαπανηθέντα, εἰς θέρμανσιν καὶ φωτισμὸν	Δρ. 193 90		
Εἰς γάρτην καὶ τυπωτικά τοῦ Ἰστολογισμοῦ τῆς Ἐταιρείας τοῦ 1900, τῶν Ἀπολογισμῶν αὐτῆς, ἐτέρον τρίτων πινάκων, ὡς καὶ τοῦ ἐκλ. Καταλόγου	356.—		
Εἰς γάρτην καὶ τυπωτικά τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1900 ὡς καὶ διαφόρων ἐντύπων	219.—		
Εἰς δημοσιεύσεις περὶ τακτικῶν γενικῶν συνελεύσεων τῶν ἑταίρων	35.—		
Εἰς γραφικὴν ὕλην	155.95		
Εἰς διάφορα ἔξοδα	576.65		
Εἰς φύλλακτρα χρωματῶν	44.30		
Εἰς ἐπιγορήγησιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου	1,440.—	Δρ. 3,020.80	779 20
Ἄρθρον 2			
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ			
Δαπανηθέντα, εἰς ἀγορὰν βιβλίων	Δρ. 4,468.15		
Εἰς δετικά βιβλίων, εἰς κατασκευὴν δελτίων καὶ εἰς διάφορα ἔξοδα	4,898.50		
Εἰς μισθοδοσίαν τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς Βιβλιοθήκης	1,500.—	Δρ. 7,866.65	433 35
	8,300—	7,866 65	

Ἀναδικαφικά ἔργα καὶ δημοδιεύματα

Ἄρθρον 1

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΙΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ Ὀλυμπείῳ Ἀθηνῶν:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἔργατῶν καὶ κτιστῶν ...	Δρ.	11,656.75	
Εἰς ἀγορὰν ζεμπιλίων καὶ σγιονίου	»	94.25	
Εἰς ἀγορὰν ἀσέστου διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ κατε- δαφισθέντος τοῦτου	»	1,329.60	
Εἰς ἀγορὰν ἄμμου διὰ τὴν αὐτὴν	»	1,659.20	Δρ. 14,739.80
Ἔργασίαι κατὰ τὴν Στοιὰν τοῦ Ἀττάλου:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἔργατῶν	Δρ.	7,724.40	
Εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἐφορευόντος	»	726.60	
Εἰς ἀγορὰν ζεμπιλίων καὶ λοιπῶν ὑλικῶν	»	81.10	
Εἰς ἄμαξάγωγά τοῦ Δ. Συμβουλίου	»	9.—	8,541.10
Ἀνασκαφαὶ περὶ τὴν Ἀκρόπολιν:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἔργατῶν	Δρ.	21,916.—	
Εἰς ἀγορὰν ζεμπιλίων καὶ λοιπῶν ὑλικῶν διὰ τοῦ ἐπόπτου τῶν ἐν Ἀθήναις ἔργασίων	»	368.95	22,284.95
Ἀνασκαφαὶ ἐν Πειραιεὶ:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἔργατῶν	Δρ.	1,014.—	
Ἀνασκαφαὶ Ἀττικῆς (ἐν Σουνίῳ):			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἔργατῶν	»	4,573.75	
Εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ Ἐφόρου κατὰ τὸν περὶ τῶν δημο- σίων ὑπαλλήλων νόμον	»	238.05	
Εἰς ὁδοπορικὰ τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἀνα- σκαφῶν	»	122.85	
Εἰς ἀγορὰν ζεμπιλίων καὶ μεταφορῶν αὐτῶν	»	51.—	
Εἰς ἀγορὰν φυλείας καὶ λ. ὑλικῶν, εἰς ἐπιδιόρθωτικὰ ἔργαλειων καὶ εἰς μεταφορικὰ ὕδατος ἐκ Λαυρίου ..	»	263.—	
Εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἐπιτηρητοῦ	»	105.—	
Εἰς ὁδοπορικὰ τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἀνα- σκαφῶν	»	51.40	
Εἰς ὁδοπορικὰ ἐνὸς Ἐφόρου	»	22.—	5,426.55
Ἀνασκαφαὶ ἐν Παρόνθι:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἔργατῶν	Δρ.	2,269.—	
Εἰς μεταφορὰν	Δρ.	52,006.40	Δρ. 54,275.40
		48,700	44,239
			55
			4,460
			45

Διέκρισις τῶν δαπανῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα	Προϋπολογισθέντα	Δαπανηθέντα	Δαπανηθέντα ἐπὶ ἑλαττον			
Ἐκ μεταφορᾶς Δρ.	2,269.—	Δρ.	52,006.40	Δρ.	4,460	45
Εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ Ἐφόρου κατὰ τὸν νόμον περὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων	305.—					
Εἰς ὀδοιπορικὰ τοῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἀναστροφῶν	440.—					
Εἰς ἀγορὰν διαφόρων βιβλίων	376.75					
Εἰς μεταφορικὰ ὕδατος καὶ ἄμμου	56.—					
Εἰς ὀδοιπορικὰ τριῶν Ἐφόρων	50.—					
Εἰς μισθοδοσίαν τοῦ ἐπιτηρητοῦ	276.65					
Εἰς μεταφορικὰ ἀρχαίων εἰς τὸ ἐντάθρα κ. Μουσεῖον »	59.85					
Εἰς μεταφορικὰ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀποσκευῶν αὐτῶν »	20 05	Δρ.	3,553.30			
Ἀνασκαφαὶ Ἀττικῆς (παρὰ τὰ Καλύδια Κουδερᾶ):						
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν Δρ.	459.—					
Εἰς ὀδοιπορικὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῆς Ἐταιρείας με- ταδάντος διὰ τὴν συντάξιν τοῦ σχεδίου τοῦ ἔχει νεκροταφείου	11.—					
Εἰς τὸν ἴδιον δι' ἐπιμίσθιον τοῦ	4.15					
Εἰς ὀδοιπορικὰ τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου	22.—					
» » ἐνὸς Ἐφόρου	33.80					
» » ἑτέρου Ἐφόρου	38.80					
» » τοῦ λογιστοῦ τῆς ἀστυνομίας καὶ ἀστυ- φυλάκων	25.50					
Εἰς ὀδοιπορικὰ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ δημοσ. Ν. Γευμάνη »	37.15					
» » τοῦ γραμματέως τῆς Γενικῆς Ἐφορίας						
Γ. Κρητικοῦ	21.45					
Εἰς μεταφορικὰ ἀρχαίων εἰς τὸ ἐντάθρα κ. Μουσεῖον »	35.10	Δρ.	688.45			
Ἀνασκαφαὶ Ἐφεστίας:						
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν Δρ.	10,943.90					
Εἰς ἐπιμίσθιον τοῦ Ἐφόρου	875.—					
Εἰς ὀδοιπορικὰ τοῦ αὐτοῦ μεταδάντος πολλακίς εἰς Χαλκίδα πρὸς εἰσπραξίν ἐπιταγῶν	63.—					
Εἰς ὅμοια τοῦ αὐτοῦ μεταδάντος πρὸς ἐπίσπεψιν τά- φων εἰς διάφορα μέρη	31.—					
Εἰς ὅμοια τοῦ αὐτοῦ μεταδάντος εἰς Μάμουλα καὶ Βάθειαν μετὰ τῶν ἐργατῶν	45.—					
Εἰς ὅμοια μεταδάντος τοῦ ἐνεσθῆν εἰς Ἐφέσιον	38.60					

Εἰς ἀγορὰν ζεμπιλίων, ἐργαλείων καὶ λοιπῶν ὑλικῶν ..	297.05		
Εἰς μεταφορικά εὐρημάτων ἐκ τοῦ τόπου τῶν ἀνα- σκαφῶν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἐρετρίας	34.50		
Εἰς ὅμοια ὀμοίων ἐξ Ἐρετρίας εἰς τὸ ἐντάβια Μου- σεῖον	192.80		
Εἰς ἐνοίκιον τῆς ἐν Ἐρετρία οἰκίας Μπενέτου ἀπὸ 20 Μαΐου εἰς 20 Νοεμβρίου	120.—		
Εἰς ἐνοίκιον ἐτέρων οἰκῶν ἐν Βάθεια καὶ Μάμουλα ..	12.50		
Εἰς μεταφορικά ἐνὸς ἀναγλύφου ἐξ Ἐρετρίας εἰς Χαλκίδα	18 —		
Εἰς ἀγορὰν φωτογραφικῆς ὑλης	46.40		
Εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἐπιτηρητοῦ	515.—		
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ αὐτοῦ ἀνόδου καὶ ἐπιστροφῆς ..	49.95		
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ Γενικοῦ Ἐφόρου καὶ ἀποζημίωσιν κατὰ τὸν νόμον περὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ..	74.50 Δρ.	13.357.20 »	
Ἄνασκαφαὶ Χαλκίδος:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν	3,577.35		
Εἰς ἀγορὰν ζεμπιλίων καὶ ἐργαλείων	51.30		
Εἰς μισθὸν τοῦ ἐπιτηρητοῦ	455.—		
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ αὐτοῦ ἀνόδου καὶ ἐπιστροφῆς ..	21.15		
Εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἐφορευόντος κατὰ τὸν νόμον περὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων	366.40		
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ αὐτοῦ μεταδάντος εἰς διαφόρους ἐν Χαλκίδι ἀρχαιολογικοὺς τόπους καὶ ἐπιστροφῆς τοῦ ἐντάβια ἐκ Χαλκίδος	73.55		
Εἰς ὀδοιπορικά τριῶν Συμβούλων τῆς Ἐταιρείας ..	151.10 Δρ.	4.695.85 »	
Ἄνασκαφαὶ ἐν Ἐρνεῖσι:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν	2,263.60		
Εἰς ὅμοια τοῦ συγκολλητοῦ Γ. Παπανικολάου	220.50		
Εἰς ὅμοια τοῦ ἐτέρου συγκολλητοῦ Γ. Πολυκαντριώτου	943.50		
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ Γ. Παπανικολάου ἐπανελεύοντος ἐκ Ἐρνεῖας	30.50		
Εἰς ἀγορὰν ὑλικῶν διὰ τῶν καθαρῶν τὴν συγκόλ- λησιν καὶ συντήρησιν καὶ τὴν ἀπεικονίσιν τῶν εὐ- ρημάτων	602.55		
Εἰς ἐνοίκιον οἰκίας ἐν Μυκόνῳ χρησίσμου διὰ τὴν συγκόλλησιν	96.—		
Εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ Ἐφόρου κατὰ τὸν νόμον περὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων	350.—		
Εἰς μεταφορὰν	4,506.65 Δρ.	74,301.20 Δρ.	
		48,700	44,239.55
			4,460.45

Διόκρισις τῶν δαπανῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα	Προϋπολογισθέντα	Δαπανηθέντα	Δαπανηθέντα ἐπὶ ἔλαττον
<p>Ἐκ μεταφορᾶς Δρ.</p> <p>Εἰς ὀδοιπορικὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκ Μυκόνου εἰς Ῥήγειον καὶ μεταφορικὰ τῶν ἀποσκευῶν καὶ εὐρημάτων κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἀνακαφῶν.....</p> <p>Εἰς ἀγορὰν ζεμπιλίων καὶ ἄλλων ὑλικῶν.....</p> <p>Εἰς ὀδοιπορικὰ καὶ ἐπιμίσθιον τοῦ Ἐφόρου τῆς Ἐταιρείας Κ. Κουρουνιώτου.....</p>	<p>4,506.65 Δρ.</p> <p>334.—</p> <p>209.30</p> <p>157.60 Δρ.</p>	<p>74,301.20 Δρ.</p>	<p>4,460 45</p>
<p>Ἀνακαφαὶ καὶ ἐργασίαι ἐν Θεσσαλίᾳ:</p> <p>Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια 2 ἐργατῶν ἐργασθέντων εἰς δοκιμαστικὴν ἀνακαφὴν ἐν τῷ φρουρίῳ Βαλίου... Δρ.</p> <p>Εἰς ὀδοιπορικὰ καὶ ἀποζημιώσεων τοῦ Ἐφόρου κατὰ τὸν νόμον περὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.....</p> <p>Εἰς μισθὸν τοῦ ἐπιτηρητοῦ.....</p> <p>Εἰς ὀδοιπορικὰ τοῦ αὐτοῦ ἀνόδου καὶ ἐπιστροφῆς... »</p> <p>Εἰς ἀγορὰν γραφικῆς ὑλῆς..... »</p> <p>Ἀνακαφαὶ Ἐπιδαύρου καὶ ἀποπεράτωσις τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Μουσείου.....</p>	<p>6.—</p> <p>55.85</p> <p>346.60</p> <p>63.60</p> <p>2.85 Δρ.</p> <p>474.90 »</p>		
<p>Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν, καρβάκογιῶν, κτιστῶν καὶ φυλοργῶν..... Δρ.</p> <p>Εἰς ἀγορὰν ζεμπιλίων, ἐργαλείων καὶ διορθωτικῶν τῶν ἐργαλείων..... »</p> <p>Εἰς ἀγορὰν ἀσβέστου, φυλείας, κεράμιων καὶ λοιπῶν ὑλικῶν..... »</p> <p>Εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν καὶ τεχνιτῶν ὡς καὶ εἰς ἀγορὰν ὑλικῶν χρησιμοπονηθέντων εἰς τὴν ἀνόρυσιν καὶ κατασκευὴν φρέατος..... »</p> <p>Εἰς Ρωματῶν δι' ἄξιαν 49 φωτοτυπ. πλακῶν καὶ δι' ὀδοιπορικὰ καὶ ἀμοιβὴν τοῦ ὑπαλλήλου του μεταδαντὸς δις πρὸς φωτογράφειαν τῶν ἐκεῖ ἀρχαίων..... »</p> <p>Εἰς Γ. Καρὰλὴν ὀδοιπορικὰ καὶ ἀμοιβὴν του μετὰ βάντα πρὸς ἐγγύμασιν νέων διὰ τοῦς ἀγῶνας ἐπι τοῖς ἀποκαλυπτηρίοις τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Κολοκοτρῶνη..... »</p> <p>Εἰς μισθὸν τοῦ ἐπιτηρητοῦ..... »</p> <p>Εἰς ὀδοιπορικὰ τοῦ αὐτοῦ μετὰ βάντος του εἰς παλαιὰν Ἐπιδαύρον μετὰ 3 ἐργατῶν..... »</p>	<p>8,291.25</p> <p>648.90</p> <p>816.50</p> <p>4,320.05</p> <p>418.90</p> <p>170.—</p> <p>1,826 80</p> <p>117.20</p>		

Εἰς ὄμοια τοῦ αὐτοῦ ἐπανόδου τοῦ ἐξ Ἐπιδάφρου..	57.45			
Εἰς τοὺς 4 ἀνάσας τοῦ ἐκεῖ στρατιωτικοῦ σταθμοῦ δι' ἀμοιβὴν τῶν πρὸς λεπτά 40 ἑκάστω καθ' ἑκάστην	443.20			
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ Γεν. Ἐφόρου καὶ ἀποζημιώσιν αὐτοῦ κατὰ τὸν νόμον περὶ τῶν δημ. υπαλλήλων μεταδάντος τετρακίτις καθ' ἅλον τὸ ἔτος.....	328.95			
Εἰς εἰσιτήρια σιδηροδρόμου μέχρι Ναυπλίου τριῶν Συμβούλων τῆς Ἐταιρείας	47.60			
Εἰς ὀδοιπορικά ἑνὸς Συμβούλου μεταδάντος δις εἰς Ἐπίδαυρον	164.10			
Εἰς ὄμοια καὶ ἀποζημιώσιν τοῦ τεχνίτου Δ. Φιλίππου	118.20			
Εἰς ὄμοια τοῦ ἀρχιτεχνίτου Καρμαλεγγίου ἐπανελθόντος ἐξ Ἐπιδάφρου	15.50			
Εἰς ὄμοια τοῦ φύλακος Φ. Γρυμάνη.....	56.25			
Εἰς ὄμοια τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Δημοσίου Ν. Γουμάνη.	49.75			
Εἰς ἀγορὰν βελωνῶν σιδηρῶν, σφρωμάτων καὶ λουτῶν. »	279.30 Δρ.	15,170.10	»	
Ἐνασκαφαὶ Μυκηνῶν :				
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν	4,056.95			
Εἰς ἀγορὰν ζυμυτικίων καὶ λουτῶν ὑλικῶν	37.85			
Εἰς μισθὸν τοῦ ἐπιτηρητοῦ	251.30			
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ αὐτοῦ ἀνόδου καὶ ἐπιστροφῆς ..	49.15			
Εἰς ὄμοια τοῦ Ἐφόρου	31.30 Δρ.	1,396.55		
Ἐνασκαφαὶ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Μενελάου ἐν Σπάρτῃ :				
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν	705.—			
Εἰς ὀδοιπορικά καὶ ἀποζημιώσιν τοῦ Ἐφόρου κατὰ τὸν νόμον περὶ τῶν δημ. υπαλλήλων	249.50 Δρ.	954.50		
Σκαφικαὶ ἐργασίαι ἐν Ἀνδανείᾳ καὶ ἐπιστέγασιν τοῦ Μουσαϊκοῦ :				
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν, κτιστῶν καὶ ζυλοργῶν	1,651.—			
Εἰς ἀγορὰν διαφόρων ὑλικῶν καὶ μεταφορικά αὐτῶν »	2,070.85			
Εἰς ὀδοιπορικά τοῦ Συγγαλάρχου Π. Οἰκονομίδου.. »	99.95			
Εἰς ὀδοιπορικά καὶ ἀποζημιώσιν τοῦ τεχνίτου Π. Καλοῦδη	411.50			
Εἰς ὄμοια καὶ ἡμερομίσθια τοῦ τεχνίτου Κ. Λώρη.. »	125.95			
Εἰς ὄμοια τοῦ Α. Παυρῆ ζυλοργῶν	46.80			
Εἰς ὄμοια δύο Συμβούλων τῆς Ἐταιρείας	190.85			
Εἰς ὄμοια καὶ ἐπιμίσθιον τοῦ ἀρχιτέκτονος τῆς Ἐταιρείας	538.60			
Εἰς μεταφορὰν	5,135.50 Δρ.	97,504.80 Δρ.		
		48,700	44,239	4,460

Διάρκισις τῶν δαπανῶν κατα τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα	Προϋπολογισθέντα	Δαπανηθέντα	Δαπανηθέντα ἐπὶ ἑλαττον
Εἰς ἀγορὰν χρωμάτων καὶ λοιπῶν διὰ τῆς ἀπεικονιστικῆς ἐπιτροπῆς..... Δρ.	5,135.50 Δρ.	97,504.80 Δρ.	4,460.45
Εἰς ἀγορὰν χρωμάτων καὶ λοιπῶν διὰ τῆς ἀπεικονιστικῆς ἐπιτροπῆς..... Δρ.	93.40 »	5,228.90 »	
Δαπάναι πρὸς στερέωσιν τοῦ Παρθενῶνος:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν καὶ λιθοξόνων... Δρ.	13,082.85		
Εἰς ἀγορὰν ἰσοπέδου, μολύβδου μεταχειρισμένου... »	1,819.05		
Εἰς ἀγορὰν σχοινοῦ..... »	273.10		
Εἰς κατασκευὴν διαφόρων σιδηρῶν καὶ ἐργαλείων... »	910.—		
Εἰς ἀγορὰν ταμμένου ἐλαίου, ξυλνοφθαλμῶν καὶ λοιπῶν »	205.—		
Εἰς ἀξίαν καὶ ἔξοδα παρακαθῆς ἑνὸς κιδ. με λιθοκόλων ἐκ Γερμανίας προερχομένην..... »	425.85		
Εἰς Ἀγγλικὴν ἑταιρείαν δι' ἀξίαν καὶ μεταφορὰν ἡ τεμαχίων μαρμάρων..... »	2,234.60		
Εἰς ἀμαξιώγια πρὸς Μεγάλῃς ἐπιτροπῆς..... »	28.50		
Εἰς ἀμαξιώγια τοῦ ἀρχιτέκτονος τῆς ἑταιρείας..... »	3.—		
Εἰς ὅμοια τοῦ Νομοφύλ. Ν. Μπαλάου καθ' ὅλον τὸ ἔτος..... »	494.50		
Εἰς ὅμοια τοῦ αὐτοῦ μεταδάντος εἰς τὰ λατομεῖα Διονύσου..... »	20.—		
Εἰς μισθοδοσίαν Ν. Ιωαννίτου βοηθοῦ τοῦ Ν. Μπαλάου..... »	2,340.—		
Εἰς μισθοδοσίαν τοῦ ἀρχιτεχνίτου Κ. Καμπάνη..... »	2,010.—	23,846.45 »	
Ἔργασίαι πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ μνημείου τοῦ Φιλοπάπου:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν καὶ λιθοξόνων... Δρ.	4,998.10		
Εἰς Ἀγγλικὴν ἑταιρείαν δι' ἀξίαν 25 τεμαχ. μαρμάρων »	981.45		
Εἰς ἀγορὰν γυψοῦ, πορσελάνης, ταμμένου καὶ ἀσβέστου »	73.50		
Εἰς κατασκευὴν ἐργαλείων μαρμαρινῆς, σφαιρῶν καὶ λοιπῶν σιδηρῶν..... »	278.75 Δρ.	6,331.80 »	
Δαπάναι πρὸς καθαρισμὸν καὶ συντήρησιν τῶν ἐν Ἀθῆναις μνημείων:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν εἰς τὸν καθαρισμὸν τοῦ ὄχτου τοῦ Ὁδείου Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ... Δρ.	1,939.10		
Εἰς ἀγορὰν ταμμένου, ἀσβέστου, ἄμμου καὶ λοιπῶν υλικῶν διὰ τὸν αὐτὸν ὄχτον..... »	726.70		
Εἰς ἀγορὰν ἐξ μαρμαρινῶν ἐπιστοιμιῶν τοῦ αὐτοῦ ὄχτου..... »	300.—		
Εἰς ἐπισκευὴν τῶν κινητῶν μηχανῶν τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, Ὁρολογίου Κυρστήτου καὶ παλαιᾶς ἀγορᾶς..... »	95.—		

Εἰς ἐπισκευὴν διαφόρων φυλακείων.....	314.20		
Εἰς ὁμοίαν τοῦ τοίχου τοῦ περιόλου τῆς Ἀγ. Τριάδος	80.—		
Εἰς ὁμοίαν τοῦ Μουσείου Κηρυσσίας.....	33.—		
Εἰς μεταφορὰν 10 ἐπιστατῶν τοῦ Δημοσίου ἀπὸ 1 Ἀπριλίου εἰς 31 Δεκεμβρίου.....	6,230.—		
Εἰς κατασκευὴν 38 μανδύων καὶ 38 πιληκίων τῶν φυλακίων τῶν ἐνταῦθα Μουσείων.....	2,200.—	Δρ.	11,918.—
Ἐρτασίαι ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ἀκροπόλεως: Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν καὶ τεχνιτῶν.....	Δρ.	1,373.10	
Εἰς ἀγορὰν γύψου, κουρασσανίου, ἀσδέστου καὶ λοι- πῶν ὑλικῶν.....	»	545.75	
Εἰς ἀγορὰν χρωμάτων λινελαίου καὶ λοιπῶν ὑλικῶν	»	219.85	
Εἰς ἀγορὰν φυλακίας καὶ κερφοβελωνῶν.....	»	99.85	
Εἰς κατασκευὴν σιδηρῶν στριγμημάτων καὶ λοιπῶν σιδηρῶν.....	»	470.30	Δρ.
Ἐπισκευαὶ τοῦ Ναοῦ καὶ τῶν ψηφοθηγημάτων τῆς Μονῆς Δαφνίου: Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια κτιστῶν καὶ ἐργατῶν.....	Δρ.	2,872.25	
Εἰς ἀγορὰν πορσελάνης, ταμέντου, ἀσδέστου καὶ λοι- πῶν ὑλικῶν.....	»	391.65	
Εἰς κατασκευὴν διαφόρων σιδηρῶν.....	»	398.40	
Εἰς μεταφορὰν φυλακίας διὰ τὰ κειώματα ἐντεῦθεν εἰς Δαφνίον.....	»	50.—	
Εἰς ὁμοίαν τῆς αὐτῆς ἐκ Δαφνίου εἰς τὸ ἐνταῦθα κεν- τρικόν Μουσεῖον.....	»	30.—	
Εἰς ἀμειψιγῆγια τοῦ ἀρχιτέκτονος τῆς Ἐταιρείας..	»	62.85	
Εἰς ὁμοία τριῶν Συμβούλων τῆς Ἐταιρείας.....	»	23.60	Δρ.
Ἐπισκευὴ τοῦ ἐν Σουνίῳ Ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος: Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια τριῶν λιθοξόνων.....	Δρ.	890.—	
Εἰς ὀδοιπορικά τῶν αὐτῶν μεταβάσεως ἐντεῦθεν εἰς Σούνιον καὶ ἐπιστροφῆς.....	»	39.50	Δρ.
Ἐπισκευὴ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Μουσείου: Δαπανηθέντα, εἰς τὸν ἐργολάβον Β. Ντοράκου δι' ὅσας ἐξε- τέλεσεν ἐργασίας ὡς οἱ ὑποβληθέντες τρεῖς λογα- ριασμοὶ τοῦ ἐργοῦ τοῦ Ὀλυμπίαις.....	Δρ.	5,920.—	
Ἰσοτήρησις τοῦ Σταδίου Δελφῶν: Δαπανηθέντα, εἰς τὸν ἐργολάβον Π. Γεωργίου διὰ τὴν κατασκευὴν τοίχων εἰς τὸ ἀρχαῖον Στάδιον τῶν Δελφῶν.....	Δρ.	3,226.—	
Εἰς μεταφορὰν	Δρ.	161,445.05	Δρ.
	48,700	44,239	55
			4,460
			45

Διακριθις τῶν δαπανῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα	Προϋπολογισθέντα	Δαπανηθέντα	Δαπανηθέντα ἐπὶ ἔλαττον
Ἐκ μεταφορᾶς	48,700	44,239	4,460
Ἐπισκευὴ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μνημείων :			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν καὶ εἰς ἀγορὰν ὑλικῶν διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ Μουσείου Ἰακάρου		284.20	
Εἰς ἡμερομίσθια 4 ἐργατῶν ἐργασθέντων εἰς τὸν καθαρῶν τοῦ ἐν Λυκοσοῦρᾳ Ναοῦ		40.—	
Εἰς ὅμοια 3 ἐργατῶν ἐργασθέντων πρὸς ἐξέτασιν τοῦ πέριξ τοῦ φρουρίου τῶν Θεσπιῶν κτιρίου		24.—	
Εἰς ἡμερομίσθια καὶ ἀγορὰν ὑλικῶν διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ φυλακείου Λυκοσοῦρας		45.60	393.80
Ἰδρυσις ἀρχαιολογικῆς συλλογῆς ἐν Θήβαις :			
Δαπανηθέντα, εἰς μεταφορὰν διαφόρων βιβλίων γλυπτῶν καὶ ἐνεπιγράφων		213.80	
Εἰς ἀγορὰν 2 ἐπιγράφων		10.—	
Εἰς ἀγορὰν ὑλικῶν διὰ τὴν συγκόλλησιν ἀρχαίων ..		35.30	
Εἰς Ε. Κορομάντζον δι' ἀποζημίωσιν τοῦ μεταδάν- τα εἰς διάφορα μέρη πρὸς συλλογὴν βιβλίων		20 —	279.10
Ἀνέγερσις ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου ἐν παλαιᾷ Κορίνθῳ :			
Δαπανηθέντα, εἰς ἡμερομίσθια ἐργατῶν, κτιστῶν καὶ κατ'ἀναγωγῶν		2,914.10	
Εἰς ἀγορὰν ξυλείας, κερφοβελονῶν, κέραμων, κου- φομάτων καὶ λοιπῶν		1,546.90	
Εἰς ἀγορὰν ἀσδέστου, πλίνθων, σιδηρῶν συνδέσμων καὶ λοιπῶν		835.30	
Εἰς ἀξίαν καὶ μεταφορικά 4 δοκῶν σιδηρῶν		116.—	
Εἰς κατασκευὴν μιᾶς θύρας σιδηρᾶς διὰ τὴν ἀρχαίαν κρήνην		96.05	
Εἰς τὸν τεχνίτην Π. Καλοῦδην δι' ὀδοιπορικά καὶ ἀποζημιώσιν αὐτοῦ		307.90	
Εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα τῆς Ἐταιρείας δι' ὀδοιπορικά καὶ ἐπιμίσθιον αὐτοῦ		101.90	
Εἰς ὀδοιπορικά 4 Συμβούλων τῆς Ἐταιρείας		121.55	6,039.70
Ἀνέγερσις ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου ἐν Μυκόνῳ :			
Δαπανηθέντα, εἰς τὸν ἐργολάβον Κ. Κακαρού/αν διὰ τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν ἐργασίαν εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ Μου- σείου			

Εἰς τὸν ἐργαστήριον Ν. Σαρφῆν μεταδάντα ἑξῆς εἰς Μύκονον δι' ὀδοπορικῶν αὐτοῦ	385 90		
Εἰς τὸν Νομομηχανικὸν Α. Δεληδοριῶν μεταδάντα οἷς εἰς Μύκονον δι' ὁμοια.	66.— Δρ.	8,469.90	»
8			
Περὶ συναγωγῆ ἀρχαίων:			
Δαπανηθέντα, εἰς Α. Πελεκάνου δημοδιδάκαλον Αἰγίνης δια μεταφορικὰ διαφόρων ἀρχαίων ἐκ τῶν περιχώρων εἰς τὸ Μουσεῖον Αἰγίνης	Δρ.	85.70	
Εἰς Εἰ. Βασιλείου ἐπιμελητὴν τῆς συλλογῆς Θήρας δια μεταφορικὰ διαφόρων ἀρχαίων ἐκ τοῦ τύπου τῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὸ ἐκεῖ Μουσεῖον	»	86.—	
Εἰς Α. Μηλιαράκην δια συμπλήρωσιν ἀποζημιώσεως τοῦ μεταδάντα εἰς Μῆλον κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1899.	»	35.— Δρ.	206.70
Ἀγορὰ ἀρχαίων:			
Δαπανηθέντα, εἰς ἀγορὰν διαφόρων ἀρχαίων	Δρ.	4,904.90	»
Ἀγορὰ κτημάτων πρὸς ἀνασκαφάς:			
Δαπανηθέντα, εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον ὅσα κατεδωθήσαν ὅπως ἐκδοθῇ Β. Διάταγμα πρὸς ἀπαλοτρισίαν ἰδιοκτητῶν κτημάτων ἐν Τεγέα	Δρ.	3,274.—	
Εἰς ἀγορὰν μιᾶς οἰκίας μετ' αὐτῆς καὶ περιουτῆς κειμένης ἐν Ἐλευσίνῃ	»	600.—	
Εἰς ὁμοίαν τοῦ ἐν Αἰγίνῃ χωροῦ περὶ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Μεσαγρῶ	»	750.—	
Εἰς συμβολαιογραφικὰ δικαιώματα τῆς αὐτῆς ἀγορᾶς καὶ εἰς ἔξοδα ἀποστολῆς τοῦ αντιτίμου	»	17.70 Δρ.	4,641.70
Δαπάνη πρὸς γενικὴν ἐπιστάσειαν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐργασιῶν:			
Δαπανηθέντα, εἰς μισθοδοσίαν τοῦ γενικοῦ ἐπιστάτου Γ. Δουράκη	Δρ.	634.80	»
Ἐπιμισθία Ἐφόρων:			
Δαπανηθέντα, εἰς τὸν ἀργυρέκτονα τῆς Ἐταιρείας δι' ἐπιμέθειον τοῦ μεταδάντα εἰς Χαλκίδα πρὸς σύνταξιν τοῦ σχεδίου τοῦ ἀνεγειρομένου Μουσείου	Δρ.	16.65	»
Ὀδοιπορικὰ ἔξοδα τῶν μελῶν τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου:			
Δαπανηθέντα, εἰς ὀδοιπορικὰ 2 Συμβούλων μεταδάντων εἰς Κόρινθον πρὸς θεωρήσιν τῶν ἀνακαλυφθέντων τελευταίων ἀρχαίων	Δρ.	24.90	
Εἰς ὁμοια ἑτέρων 4 Συμβούλων μεταδάντων ἐπίσης εἰς Κόρινθον	»	66.80	
Εἰς ὁμοια καὶ ἀποζημιώσιν ἑτέρου Συμβούλου μεταδάντος ἐπίσης εἰς Κόρινθον	»	38.90	
Εἰς μεταφορὰν	Δρ.	130.60 Δρ.	187,032.30 Δρ.

4,460 45

44,239 55

48,700 —

Εἰς κατασκευὴν 2 θερῶν καὶ 2 χειμερινῶν ἐνδυμα- σιῶν τῶν κλητῶν.....	300.—		
Εἰς δετικά 4 σωματίων τῆς Ἀρχαιολογ. Ἐφημερίδος προωρισμένου δια τούς Βασιλεῖς.....	42.—		
Εἰς μεταφορικά διαφόρων ἀντικειμένων ἐκ τοῦ πα- λαιού εἰς τὸ νέον Κατάστημα τῆς Ἐταιρείας....	35 75		
Εἰς ἕνα στέφανον κατατεθέντα εἰς τὸν νεκρὸν τοῦ Β. Δάκωνος.....	60.—		
Εἰς ἀγορὰν τριῶν λαμπῶν.....	31.—		
Εἰς κατασκευὴν τριῶν βιβλιοθηκῶν ἐν τῷ Ταμείῳ....	280.—		
Εἰς ὁμοίαν 4 στῶπ δια τὰ παράθυρα.....	25.—		
Εἰς ὁμοίαν βήματος ἐν τῇ μεγάλῃ αἴθουσῃ.....	150.—		
Εἰς ὁμοίαν διαφόρων ἐπιπέλων, ἐπισκευὴν μιᾶς ἀντικλίας καὶ τοποθέτησιν μιᾶς βούσεως.....	632.—		
Εἰς ἐπισκευὴν τοῦ τοίχου τῆς αὐλῆς.....	58 75		
Εἰς τυπωτικά συγγραφετηρίου γραμματοῦ πρὸς τὸ Γερμανικὸν Ἰνστιτούτον.....	20.—		
Εἰς ἔξοδα ἀποστολῆς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερί- δος εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Κρήτης.....	43 40		
Εἰς δετικά τῆς Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδος (1883-1899) διωρηθεῖσθαι τῷ Μ. Ἀξελῶ.....	85.—		
Εἰς τηλεγράφημα πρὸς τὸν Διάδοχον ἐπὶ τῇ ὀνομα- στικῇ ἑορτῇ Του.....	19.35		
Εἰς ὁμοία πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ τὸν Διάδοχον ἐπὶ τοῖς γάμοις τῆς βασιλοῦσας Μαρίας.....	6 90		
Εἰς συμβολαιογραφικὰ δικαιώματα δια τὴν εἰσπραξίην τοῦ κληροδοτήματος Γ. Ἀφεντάκη.....	14.—		
Εἰς καταχωρίσεις ἐν ἐφημερίσει δηλώσεως περιμνηπα- ροισίας τῶν γραμματίων τοῦ Λαλείου.....	77.—		
Εἰς διαφόρους ἐπισκευὰς ἐν τῷ Καταστήματι τῆς Ἐταιρείας.....	356.30		
Εἰς Φ. Κατάρχην διηγήσον δικαιώματά του ἐπὶ τῆς δίκης μετα τοῦ Λαυριτικῷ Ὀλύμπου.....	145.—		
Εἰς ἀνδρομῆν τοῦ τηλεφώνου μηνῶν εἰς (1 Ἰουλίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου ἐ.ἔ.).....	200.—		
Εἰς ἐγκατάστασιν τοῦ ηλεκτρικοῦ φωτός κατὰ τὸ 1/2 τῆς ὅλης δαπάνης.....	1.866.65		
Εἰς ἀγορὰν μιᾶς φωτογραφικῆς μηχανῆς καὶ θλικῶν πρὸς σχεδίασάφην.....	361.90		
Εἰς κατασκευὴν ἑνὸς διαχωρίσματος ἐν τῷ β πατώ- ματι τοῦ Καταστήματος.....	137 80		
Εἰς διάφορα μικρὰ ἔξοδα.....	57.90 Δρ.	7.535.30	8,700 —
Εἰς μετρώραν..... Δρ.			255,360 —
		7.535 30	4.164 70
		248,813 95	6,546 05

Διακρίσεις τῶν δαπανῶν κατὰ τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀναγραφόμενα κεφάλαια καὶ ἄρθρα	Προϋπολογισθέντα	Δαπανηθέντα	Δαπανηθέντα ἐπὶ ἔλαττον
Ἐκ μεταφορᾶς ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ', "Ἐξοδα παρελθόντων χρόνων	255,360 —	248,813 95	6,546 05
Δαπανηθέντα, εἰς διαφόρους δικαιώμας δι' ἐργασίαν καὶ παροχὴν ὑλικῶν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Κ/τος τῆς Ἐπισκοπείας			
Εἰς Χ. Καλημέρη φύλακα Θεῶμου διὰ μισθοδοσίαν τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρ., Νοεμβρ. καὶ Δεκεμβρ. 1899			14,478.90
Εἰς Ταμίαν Γόρτυνος δι' ἀντίτιμον 30 γραμματίων τοῦ Λαχέϊου Γ' Τετραμ. 1898.			120. —
Εἰς Σ. Κροιδῶν δι' ἔξοδα συμβολαίου καὶ μεταγραφῆς τοῦ οἰκοπέδου τῆς Ἐταιρείας ἐν θέσει Μολυβδ.			54. —
Εἰς Ν. Κούδελον καὶ Θ. Σκαβέντισον διὰ 3 ἡμερας γίας καθ' ἑξ ἀνεκρίθησαν ὡς μάρτυρες τῆς υποθέσεως κατὰ Γ. Ντισσουλῆ.			80. —
Εἰς Κ. Κορουνητήν δι' ἄξιαν φωτογραφικῆς ὕλης.	30. —		
	43.45 Δρ	14,806 05	
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ' Συνδρομαὶ πρὸς διάδοθιν ἀρχαιολογικῶν γνώσεων καὶ πρὸς ὑφέθωθιν ἀρχαιολογῶν			
Δαπανηθέντα, εἰς τὴν Ἐταιρείαν πρὸς διδασκαλίαν ἀσχολίων δραμάτων			
Εἰς Α. Ἀρβαντιπόλου πρὸς τελειοποίησιν τῶν ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν τοῦ ἐν Γερμανίᾳ, διὰ συνδρ. αὐτοῦ μηνῶν 6 καὶ δι' ὀδοιπορικὰ μεταδράσις, τοῦ			3,000. —
Εἰς Γ. Σιωτηριάδην πρὸς περατωσιν τῶν ἐν τοῖς Μουσείοις τῆς Ἰταλίας σπουδῶν τοῦ φρ. χρ. 500			2,900. —
Εἰς Χ. Τσουνταν Ἐφορον ἀρχαιοτήτων πρὸς μεταδασιν καὶ διαμονὴν ἐν Ἰταλίᾳ φρ. χρ. 1500			816.75
Ὁμοίως εἰς τὸν Γενικὸν Ἐφορον φρ. χρ. 1500			2,447.25
Ὁμοίως εἰς Β. Σιτάν Ἐφορον ἀρχαιολογ. φρ. χρ. 1500			2,442.50
Εἰς τὴν Φιλέραρχιον Ἐταιρείαν «ἡ Ὀφθρὸς»	300. — Δρ.	14,349 00	576 —
	285,091 05	277,969 —	7,122 05

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1900

Ὁ Ταμίης

Ὁ Λογιστής

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1900

Πίν. Δ'

Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Ταμείου κατὰ τὴν 31 Δεκεμ. 1899 ἀνήρχετο εἰς Δρ.			11,309	80
Κατὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ 1900 εἰσεπράχθησαν :				
Ἐξ ἀτόκων καταθέσεων παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ..... »	144,000	—		
Ἐξ ἐντόκων καταθέσεων παρὰ τῇ Τραπεζῇ Βιομηχανικῆς Πίστεως »	50,532	—		
Ἐκ προκαταβολῶν..... »	14,592	35		
Ἐξ ὀφειλῆς Π. Γιαννοπούλου πρώην Ταμίου τῆς Ἐταιρείας..... »	300	—		
Ἐκ χρεωστῶν ἐκ Γραμματίων Λαχείου Γ' τετραμηνίας 1899 ... »	2,680	20		
Ἐκ διαλυθείσας Ἐταιρείας « Ὁ Ἥφαιστος » ἐν Θήρᾳ..... »	4,500	—		
Ἐξ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Λαχείου..... »	449,800	—		
Ἐξ ἐσόδων προϋπολογισμοῦ..... »	23,810	50	690,215	05
Εἰσεπράχθησαν ἐν ὅλῳ..... Δρ.			701,524	85
καὶ ἐπληρώθησαν τὰ ἑξῆς ποσά :				
Εἰς ἀτόκους καταθέσεις παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ..... »	148,000	—		
» ἐντόκους καταθέσεις παρὰ τῇ Τραπεζῇ Βιομηχανικῆς Πίστεως »	50,000	—		
» προκαταβολὰς..... »	46,386	70		
» διαφόρους πιστωτάς..... »	49,720	—		
» διαλυθείσαν Ἐταιρείαν « Ὁ Ἥφαιστος » ἐν Θήρᾳ..... »	3,500	—		
» Ἐκκρεμείς Λογαριασμοὺς..... »	10,200	—		
» εἰδικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Λαχείου..... »	146,532	70		
» ἔξοδα προϋπολογισμοῦ..... »	276,844	—	701,183	40
Ἐμείνεν ὑπόλοιπον εἰς χρέωσιν τοῦ Ταμείου κατὰ τὴν 31 Δεκεμ. 1900 ἐκ..... Δρ.			341	45

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1900

Ὁ Ταμίης
Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Λογιστής
Α. Ι. ΛΑΠΠΑΣ

ΠΙΝΑΞ ἑμφαίνων τὴν περιουσίαν τῆς Ἑταιρείας
κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1900

Πίν. Ε'

Ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1899 ἀνήρχετο εἰς.....		Δρ. 563,038.24
ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς :		
Ἐξ ἀκινήτων κτημάτων.....	Δρ.	67,449.99
Ἐκ 56 Μετοχῶν Ἐθνικῆς Τραπέζης ἀξίας.....	»	131,320.—
Ἐξ 700 Ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Δανείου Ἐνοποιήσεως 1898 ἀξίας.....	»	71,837.75
Ἐκ 38 » » Πατριωτικοῦ Δανείου Δρ. 30,000,000 ἀξ. »	»	65.—
Ἐκ δύο ἀποδείξεων Ἐθνικοῦ Δανείου Κεφαλαιοποιήσεως ἀξίας.....	»	640.—
Ἐκ τοῦ Καταστήματος τῆς Ἑταιρείας.....	»	259,863.80
Ἐξ ὑπολοίπου τοῦ ἐκ Δρ. 69,392.18 χρέους τοῦ ἀποβιώσαντος πρώην Ταμίου Π. Γιαννοπούλου.....	»	30,032.95
Ἐκ προκαταβολῶν διὰ λογαριασμόν τῆς Ἑταιρείας.....	»	1,100.—
Ἐξ ἀτόκου καταθέσεως παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ.....	»	26,000.—
Ἐξ ἐντόκου καταθέσεως παρὰ τῇ Τραπέζῃ Βιομηχανικῆς Πίστεως.....	»	20,532.—
Ἐκ χρεωστῶν ἐν γραμματίων Λαχείου Γ' τετραμηνίας 1897.....	»	255.60
» » » » » Β' » 1898.....	»	200.—
» » » » » Γ' » 1898.....	»	86.—
» » » » » Γ' » 1899.....	»	3,702.—
Καὶ ἐκ τοῦ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1899 ὑπολοίπου ἐν τῷ Ταμείῳ....	»	11,309.80
	Δρ.	624,394.89
Ἐκπιπτομένων δὲ τῶν ὀφειλομένων κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1899		
εἰς ἐγγυοδοσίας.....	Δρ.	6,500.—
εἰς πιστωτὰς διαφόρους.....	»	54,856.65
	Δρ.	61,356.65
	Δρ.	563,038.24
Ἐντὸς δὲ τοῦ ἔτους 1900 ἐπῆλθον αἱ ἑξῆς αὐξορμειώσεις :		
α') Εἰς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Ταμείου τῆς 91 Δεκεμβρίου 1899 ἐκ.....	Δρ.	11,309.80
Προσετέθησαν αἱ καὶ ὅλον τὸ ἔτος 1900 ἐνεργηθεῖσαι εἰσπράξεις (ὄρα ἰδιαίτεραν ἀναλυτικὴν κατάστασιν τῆς κινήσεως τοῦ Ταμείου κατὰ τὸ 1900) ἀνελθοῦσαι ἐν ὄλῳ εἰς.....	»	690,215.05
Τὸ ὅλον.....	Δρ.	701,524.85
ἀφαيروμένων δὲ τῶν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐνεργηθεισῶν πληρωμῶν ἀνελθουσῶν ἐν ὄλῳ εἰς.....	»	701,183.40
ἐπομένως ἔμεινεν ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1900.....	Δρ.	341.45
	Δρ.	341.45
β') Εἰς τὰ ἀκίνητα κτήματα οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, σημειοῦται δ' ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς.....	Δρ.	67,449.99
γ') Ἐπὶ τῶν Μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης 56 τῶν ἀριθμῶν οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, σημειοῦται δ' ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς.....	»	131,320.—
δ') Ἐπὶ τῶν Ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Δανείου Ἐνοποιήσεως 1898 τὸν ἀριθμὸν 700 οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, σημειοῦται δ' ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς.....	»	71,837.75
ε') Ἐπὶ τῶν Ὁμολογιῶν τοῦ Πατριωτικοῦ δανείου τῶν δραχμῶν 30,000,000, ἀνερχομένων εἰς 38 ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 81885 ἕως 81905, 81907 ἕως 81909, 81911 ἕως 81914, 86886 ἕως 86889, 128955, 128957, 187052 ἕως 187053 καὶ 187055 ἕως 187056 οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, σημειοῦται δ' ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς.....	»	65.—
ς') Ἐπὶ τῶν Ὁμολογιῶν Ἐθνικοῦ Δανείου Κεφαλαιοποιήσεως, μενουσῶν ἀνεισπράχτων δύο ἀποδείξεων, οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, σημειοῦται δ' ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς.....	»	640.—
Στὴν μεταφορὰν.....	Δρ.	271,654.19

	Ἐκ μεταφορᾶς.....	Δρ.	271,654.1
ζ')	Εἰς τὸ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1899 ὑπόλοιπον καταθέσεως παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ ἕκ.....	Δρ.	26,000.—
	προστέθησαν διὰ νέων καταθέσεων ἐντὸς τοῦ ἔτους 1900.....	»	148,000.—
		Δρ.	174,000.—
	καὶ ἀνελήφθησαν ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἔτους.....	»	144,000.—
	ἐπομένως τὸ ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρ. 1900 ἀνέρχεται εἰς.	Δρ.	30,000.— Δρ. 30,000
η')	Εἰς τὸ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1899 ὑπόλοιπον ἐντόκων καταθέσεων παρὰ τῆ Τραπεζῆ Βιομηχανικῆς Πίστεως ἕκ.....	Δρ.	20,532 —
	προστέθησαν διὰ νέων καταθέσεων ἐντὸς τοῦ ἔτους 1900.....	»	50,189 45
		Δρ.	70,721.45
	καὶ ἀνελήφθησαν ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἔτους.....	»	50,532.—
	ἐπομένως τὸ ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρ. 1900 ἀνέρχεται εἰς	Δρ.	20,189.45 Δρ. 20,189.4
θ')	Ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ ἕκ Δρ. 69,392.18 χρέους πρὸς τὴν Ἐταιρεία τοῦ ἀποβιώσαντος ταμίου αὐτῆς Π. Γιαννοπούλου ἀνερχομένου κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1899 εἰς.....	Δρ.	30,032.95
	εἰσπραχθησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1900.....	»	300.—
	ἐπομένως ἔμεινεν ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1900.....	Δρ.	29,732.95 Δρ. 29,732.9
ι')	Ἐκ προκαταβολῶν εἰς Ἐφόρους, ἐπιστάτας καὶ λοιποὺς ἐπὶ ἀποδόσει λογαριασμοῦ ὀφείλοντο κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1899..	Δρ.	1,100.—
	ἐντὸς δὲ τοῦ ἔτους 1900 ἐδόθησαν νέαι προκαταβολαί.....	»	16,386.70
		Δρ.	17,486.70
	κατὰ τὸ αὐτὸ δ' ἔτος ἀπεδόθησαν.....	»	14,592.35
	ἐπομένως ὀφείλονται κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1900.....	Δρ.	2,894.35 Δρ. 2,894.3
	Ὄφειλέται δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου εἰσὶν οἱ ἑξῆς:		
	Θ. Σοφοῦλης.....	Δρ.	1,000.—
	Α. Δικᾶκης ἀρχιτέκτων τῆς Ἐταιρείας.....	»	200.—
	Α. Πελεκάνος δημοδιδάσκαλος Αἰγίνης.....	»	100.—
	Γ. Ζηκίδης Καθηγητῆς ἐν Λαρίσση.....	»	151.—
	Π. Οἰκονομίδης Σχολάρχης Διαβολιτίσιου.....	»	600.35
	Henri Faur Ingénieur ἐν Ζυρίχη.....	»	843.—
	Τὸ ὅλον.....	Δρ.	2,894.35
ια')	Ἐπὶ τῆς γενομένης δαπάνης μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1899 τοῦ ἀνεγερθέντος Καταστήματος τῆς Ἐταιρείας οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, σημειοῦται δὲ αὕτη εἰς.....		Δρ. 259,863.8
ιβ')	Εἰς τοὺς χρεώστας ἕκ γραμματίων Λαχείου Γ' τετραμηνίας 1897 οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή.....		» 255.0
	Ὄφειλέται δὲ τὸ ποσὸν τοῦτο ὑπὸ τῶν ἑξῆς:		
	Ἰπὸ τοῦ Ταμίου Μήλου.....	Δρ.	72.—
	» » Διευθυντοῦ τοῦ ταχυδρομείου Ἐηροχωρίου.....	»	27.—
	» » » » Σπάρτης.....	»	93.60
	» » » » Λίμνης.....	»	63.—
	Τὸ ὅλον.....	Δρ.	255 60
ιγ')	Εἰς τοὺς χρεώστας ἕκ γραμματίων Λαχείου Β' τετραμηνίας 1898 οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή.....		Δρ. 200.—
	Τὸ ποσὸν τοῦτο ὀφείλεται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἰποκαστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐν Λαμία.		
ιδ')	Εἰς τοὺς χρεώστας ἕκ γραμματίων Λαχείου Γ' τετραμηνίας 1898 οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή.....		» 66.
	Τὸ ποσὸν τοῦτο ὀφείλεται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ταχυδρομείου Λευκάδος		
	Εἰς μεταφορὰν.....	Δρ.	614,876.7

	Ἐκ μεταφορᾶς.....	Δρ.	614,876.34
ε*)	Ἐκ χρεωστῶν ἐκ γραμματίων Λαχείου Γ' τετραμηνίας 1899 ῶν ἡ ὀλικὴ ὀφειλὴ ἀνήρχετο κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1899 εἰς εἰσεπράχθησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1900.....	Δρ.	3,702.— » 2,978.—
	ἔμεινε δὲ ὑπόλοιπον κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1900.....	Δρ.	<u>724.—</u> Δρ. 724.—
	Ὀφείλεται δὲ τὸ ποσὸν τοῦτο ὑπὸ τῶν ἑξῆς:		
	Ἰπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου Λαμίας.....	Δρ.	134.—
	» » Ταμίου Λακεδαίμονος.....	»	190.—
	» » Τελώνου Κεφαλληνίας.....	»	400.—
		Δρ.	<u>724.—</u>
ς*)	Ἐκ χρεωστῶν ἐκ γραμματίων Λαχείου Α' τετραμηνίας 1900 ἧτοι ὁ διευθυντὴς τοῦ ταχυδρομείου Πτελεοῦ ἔμεινεν ὀφειλέτης κατὰ τὸ ἔτος 1900 ἑκατὸν γραμματίων ἀξίας.....		Δρ. 200.—
α*)	Ἐξ ἐκκρεμῶν λογαριασμῶν ἧτοι ὅσα κατεβλήθησαν ἔναντι δαπάνης γενομένης διὰ τὴν ἀνέγερσιν Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου ἐν Χαλ- κίδι.....		» 10,200.—
	Τὸ ὅλον τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1900		Δρ. <u>626.000.34</u>
	Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1900 ἠῤῥησε κατὰ.....	Δρ.	62.962.10
	Ἐκπιπτόμενων δὲ τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας δι' ἐγγυοδοσίας τῶ μὲν Ταμίας αὐτῆς Π. Χρυσανθοπούλῳ.....	Δρ.	5,000.—
	τῶ δ' ἐργολάβῳ Ν. Μοσχῷ.....	»	1,500.—
	Τὸ ὅλον.....	Δρ.	6,500.—
	Δι' ἀνεκκαθαρίστους λογαριασμοὺς.....	»	2,083.85
	Δι' ὀφειλομένης ἀμοιβᾶς γραμματίων Λαχείου Β' τετραμηνίας 1900	»	3,900.—
	» » » » Γ' » » 1900	»	50,000.—
	Δι' ὀφειλόμενα τῇ διαλυθείσῃ Ἑταιρείᾳ «ὁ Ἡφαιστος» ἐν Θήρῳ.	»	1.000.— Δρ. <u>63.483.85</u>
	Ἰπολείπεται μικρὸν ἔλλειμα ἐκπιπτόμενον ἐκ τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρείας ἐκ.....	Δρ.	<u>521.75</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1900.

Ὁ Ταμίας

Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Λογιστὴς

Α. Ι. ΛΑΠΠΑΣ

Πέν. Γ'

	Χρέωσις (Πληρωμαί)						
	Υπόλοιπα		Πράξεις		Τὸ ὅλον		
	31 Δεκεμβρίου 1899		ἐντὸς τοῦ ἔτους 1900				
Ταμεῖον	Δρ.	11,309	80	690,215	05	701,524	85
Ἀκίνητα κτήματα	»	67,449	99			67,449	99
Μετοχαί Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ..	»	131,320	—			131,320	—
Ὁμολογίαι Ἐθνικοῦ Δανείου Ἐ- νοποιήσεως 1898 τῶν Δραχ.	»	76,354,000	—				
Ὁμολογίαι Πατριωτικοῦ Δανείου	»	71,837	75			71,837	75
τῶν Δρ. 30,000,000	»	65	—			65	—
Ὁμολογίαι Δανείου Κεφαλαιο- ποιήσεως	»	640	—			640	—
Κατάστημα τῆς Ἐταιρείας	»	259,863	80			259,863	80
Π. Γιαννόπουλος πρώην Ταμίης τῆς Ἐταιρείας	»	30,032	95			30,032	95
Προκαταβολαί	»	1,100	—	16,386	70	17,486	70
Ἐθν. Τράπεζα, ἄτοκος κατάθεσις	»	26,000	—	148,000	—	174,000	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως, ἔντοκος κατάθεσις	»	20,532	—	50,189	45	70,721	45
Ἐκκρεμείς Λογαριασμοί	»			10,200	—	10,200	—
Χρεῶσται ἐκ γραμματίων Λα- χείου Γ' τετραμηνίας 1897..	»	255	60			255	60
Χρεῶσται ἐκ γραμματίων Λα- χείου Β' τετραμηνίας 1898..	»	200	—			200	—
Χρεῶσται ἐκ γραμματίων Λα- χείου Γ' τετραμηνίας 1898..	»	86	—			86	—
Χρεῶσται ἐκ γραμματίων Λα- χείου Γ' τετραμηνίας 1899..	»	3,702	—			3,702	—
Χρεῶσται ἐκ γραμματίων Λα- χείου Α' τετραμηνίας 1900..	»			200	—	200	—
Ἐγγυδοσσίαι	»						
Πιστωταὶ διάφοροι	»			53,917	80	53,917	80
Διαλυθεῖσα Ἐταιρεία «Ὁ Ἥραι- στος» ἐν Θήρᾳ	»			3,500	—	3,500	—
Κεφάλαιον	»			521	75	521	75
Προϋπολογισμὸς τοῦ 1900	»			α) 277,969	—	277,969	—
	Δρ.	624,394	89	1,251,099	75	1,875,494	64

α) Ἐξόδα πληρωθέντα

» Ἐσοδα εἰσπραχθέντα

Ἐλλειμα ἐκπεσθὲν ἐκ τοῦ Κεφαλαίου

Δρ. 277,969.—

» 277,447.25

Δρ. 521.75

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1900

Πίστωσις (Εισπραξεις)					Υπόλοιπα 31 Δεκεμβρίου 1900				
Υπόλοιπα 31 Δεκεμβρίου 1899		Πράξεις έντός του έτους 1900		Τό όλον		Χρέωσις Ένεργητικών		Πίστωσις Παθητικών	
		701,183	40	701,183	40	341	45		
						67,449	99		
						131,320	—		
						71,837	75		
						65	—		
						640	—		
						259,863	80		
		300	—	300	—	29,732	95		
		14,592	35	14,592	35	2,894	35		
		144,000	—	144,000	—	30,000	—		
		50,532	—	50,532	—	20,189	45		
						10,200	—		
						255	60		
						200	—		
						86	—		
		2,978	—	2,978	—	724	—		
						200	—		
6,500	—			6,500	—			6,500	—
54,856	65	55,045	—	109,901	65			55,983	85
		4,500	—	4,500	—			1,000	—
563,038	24	277,969	—	563,038	24			562,516	49
				277,969	—				
624,394	89	1,251,099	75	1,875,494	64	626,000	34	626,000	34

Έν Αθήναις τῆ 31 Δεκεμβρίου 1900

Ὁ Ταμίας
Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Λογιστής
Α. Ι. ΛΑΠΠΑΣ